ꝙ de relictis domui:ſ q̄ morãtur leproſi ad hoc
nõ fũdata auctoritate epi:ſ3 mera laici volũtate
Item de relictis loco mulierum de.3.or.b.ſ.ſine
auctoritate dyoceſani inſtituto nõ debet.4ª ſeu
canonica portio epo:ꝛ hoc qꝛ oĩno ſũt libera ab
epali iuriſdictione. Notandũ aũt ꝙ iſta canoni/
ca portio debita epo de relictis eccleſijs ſibi ſub
ditis in aliquibus dyoceſibus nõ datꝰ:vt floren
tie:ꝛ in illis locis contraria cõſuetudo excuſat a
ſolutione huiuſmodi.

¶ Titulus.xxv.de excõmunicatione maiori.q̄/
dam p modũ ꝓlogi:ꝛ deinde de ſingulis excõi/
cationibus: q̄ habentur in corpe iuris ꝛ extraua
gantibus.

Excõmunicatio

dicitꝰ excluſio.ſ.a cõione: ſicut
aũt eſt triplex cõmunio fideliũ
.ſ. in cõuerſatione vel loq̄la ci
bo ſalutatione ꝛ hiꝰ:in ſacrorũ
ſuſceptione:in bonoꝛ ſpũalium participatione:q̄
fiũt in eccleſia:iuxta illud. Participẽ me fac deꝰ
omniũ timentiũ te:ps.118.ꝛc. Sic triplex põt di
ci excõicatio alijs omiſſis. Et prima excõicatio
maior:q̄ etiã dicitꝰ anathema:ꝛ excludit a pdic/
ta triplici cõmunione:de hac.3.q.4.engeltrudã
ꝛ.z.q.3.ſicut apoſtoli.ꝛ.c.nihil. ¶ 2ª eſt excõicatio
minor:q̄ excludit a participatione ꝛ a cõione ſa
cramentoꝛ paſſiua:tñ ſm Io.de lig.vt de cle.ex
cõ.mi.c.ſi celebrat.ꝛ de hac.xi.q.3.cũ excõicato
ꝛ.3.q.4.engeltrudã. ¶ 3ª eſt excõicatio data a
deo.ſ.inflicta p quodlibet mortale:ꝛ de hac.z.q
.ꝰ.audi. ¶ Iſta ĝ.4ª.pars tractat de cenſuris ec
cleſiaſticis:ꝛ.6.titulos habet. ¶ In pmo tracta/
bitur de excõicatione maiori. ¶ In 2º de mino
ri excõicatiõe. ¶ In tertio de interdicto. ¶ In
quarto de ſuſpenſione. ¶ In quinto de irregu/
laritate. ¶ In ſexto de penis in genere.

Quantum ad primum

ſciendum:ꝙ excõicatio maior qñq3 infertur ab
homine ſiue a iudice:ꝛ quia iſta põt inferri ꝓ va
rijs ꝛ innumeris caſibus etiã iniuſtis:iõ poni nõ
pñt caſus ipſius: qñq3 infertꝰ a iure pticulari per
conſtitutiones: v3 ſynodales alicuius dyoceſis
vel ꝓuinciales factas.ſ. in concilio ꝓuinciali vel
p legatũ alicuius ꝓuincie: que nõ extenduntꝰ ad
alia loca extra ꝓuinciã vel dyoceſim. Et qꝛ hec
variantur etiã multis modis:qꝛ quot dyoceſes
tot quodãmodo cõſtitutiones: ideo ipſe etiam
omittantꝰ.qñq3 vero infertꝰ excõicatio a iure cõi
ſm cõſtitutiones factas in cõcilijs vniuerſalibꝰ:
vel a ſũmis pontificibus: que aſtringũt ꝛ ligant
vbiq3 terraꝝ fideles:quarũ quedã habentꝰ i cor
pore iuris. Unde Hoſti.de ſententia excõicatio
nis in prin.30.enumerat excõicationis collectas
ex decre.ꝛ decretalibus. Io.vero an.in.c.eos.d
ſen.excõ.li.vi.in glo.numerat.32.que habentꝰ in
ipſo vi.li.ꝛ idẽ in cle.i. de ſen.excõ.numerat.52.
que habentꝰ in cle. Quedã alie ſunt p extrauagã/
tes diuerſorũ ſummorũ pontificũ. Et iterũ que/
dam alie ſũt que annuatim fiũt in curia a ſũmo
pontifice contra quaſdã pſonas ſeu cõmittentes
quedã vicia:vt.i.patebit. Igitur circa iſtam ma
teriam excõmunicationis maioris:ſic ꝓcedetꝰ.
¶ Primo ponentꝰ caſus ipſi:ꝓpter quos icurritꝰ
ipſa excõicatio maior: quoꝝ quidã ſũt ſedi apo
ſtolice reſeruati: quantũ ad abſolutionem. ¶ 2º
tractabitꝰ de ipſa excõicatione. ¶ 3º.de ipſa ab/
ſolutione. Imponẽdo aũt ipſos caſus excõmu/
nicationis iuris:pus agetꝰ de illis:in quibus fre/
quentius incurritur excõicatio cu3 aliquali de/
claratione:ſm notata p doc.ꝛ exinde d alijs bre
uiſſime expedietur. ¶ Demum ponentꝰ de ver/
bo ad verbum quedam extrauagantes:ꝛ ipſe p
ceſſus qui fit annuatim in curia p papam conti/
nens plures excõmunicationes.

¶ De excõmunicatione contra iniicientes ma/
nus violentas in perſonas eccleſiaſticas. ¶ Ca.i.

Si quis ſuadẽte dia

bolo hiꝰ ſacrilegij viciũ vel crimen in/
currerit ꝙ in clericũ vel monachũ manus violẽ
tas iniecerit:anathematis vinculo ſubijciatur:ꝛ
nullus epiſcopoꝝ preſumat illum abſoluere:ni/
ſi mortis vrgente periculo:donec apoſtolico cõ
ſpectui pñtetur:ꝛ eius mandatũ ſuſcipiat. Inno.
.z.17.q.4.ſup hoc decreto ſunt quinq3 notanda
¶ Primũ eſt ꝙ ſub noĩe ſi quis comprehenditꝰ
etiã femina vt dicit ibi glo.ꝛ archi.ꝛ patet exem
plum in.c.de ſen.excõ.mulieres. ¶ 2º notandum
eſt quis clericus vel religioſus gaudeat iſto pri
uilegio ꝛ quis nõ. Sup quo Io.de lig.in tracta
tu de cenſu.eccle.dicit ꝙ monachus nõ clericus
gaudet iſto priuilegio.ſ.ꝙ iniiciens manũ violẽ
tam in ipſum eſt excõmunicatus. Itẽ canonicus
regularis nõ clericus. Item nouitius religioſus
gaudet hoc priuilegio: vt in.c.ſi religioſo eo ti.
li.vi. Item moniales ꝛ cõuerſe earum:extra de
ſen.excõ.c. de monialibus. Item conuerſi reli/
gionum:ſed de conuerſis ſeculariũ remanet du
bium. Hoſti.aũt in.c.nõ dubium de ſen.excõ.di
cit ꝙ conuerſus qui remanet in domo ſua viues
vt laicus nõ gaudeat hac immunitate.27.q.z.vi
lex continentie. Si vero ſit conuerſus tradens
ſe ꝛ ſua conſecratus incedens: horas audiens:
honeſte viuens: talis gaudet hac imunitate.17.
.q.4.ſi quis.probatur hec ſo.in.c.vt priuilegia.
de priuilegijs.§.hoc autem. ꝛ hanc credo verã
Io.de lig. ¶ Item clericus coniugatus nõ biga
mus incedens in habitu clericali ꝛ tonſura:gau
det hac immunitate: vt in.c.vno.de cle.cõiu.li.
vi. ꝛ hoc quo ad duo.ſ. quia pcutiens eum inci/
dit in canonẽ: ꝛ rñdere nõ h3 in iudicio ſeculari

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ De ꝑcutiente clericū cōiugatū nō bigamū di/
mittentē habitum ⁊ tonſuram ⁊ poſtea reaſſu/
mentē: vtrū talis incidat in canonē? ſunt opi. Et
quidā dicūt ꝙ nō. Nā ſatis eſt ꝙ ſemel elegerit
ſibi vitā laicalez ꝓfeſſione: vt in regula ꝙ ſemel
de regu. iur. li. vi. Alij dicunt contrariū ꝙ ſcilicz
iuſta pnīa nemini eſt auferenda. z. q. 5. ſi quis li/
bellos. ꝓ hoc faciūt notata ꝑ Jnno. in. c. fi. de vi.
⁊ ho. cle. qui dicit clericos priuatos ꝑuilegio: qꝛ
ſe īmiſcent negociationibus illud reaſſumere di
mittendo. Jo. mo. ⁊ archi. tenent hanc ꝑtē: ⁊ ꝓ/
bat cle. de vi. ⁊ ho. cle. ſi lr̄a intelligat̄ ſm̄ rectuz
⁊ cōtinuū intellectū. Nā ibi dicit tex. ꝙdiu in ꝑ/
miſſis exiſtant vel inſiſtant eo ipſo amittant: et
ille verſus ſm̄ verū intellectū refert̄ ad oīa ꝑce/
dentia: vt in. c. i. ⁊. c. z. regris de ap. Confirmatur
hoc: qꝛ illa cōſtitutio eſt penalis: ideo in dubio
debet recipere interꝑtationē in ꝑtem mitiorem.
Jo. de lig. ¶ De ꝑcutiente depoſitum: dicūt Jo.
de lig. ⁊ hug. di. 50. accedens. ꝙ incidit in cano/
nē. ⁊ idē et ho. ſed Bar. bri. tenet ꝯtrariū: qḋ videt̄
approbari ꝑ. c. degradatio de pe. li. vi. Jo. an. in
dicto. c. degradatio dicit ꝑmam opi. eſſe verā in
depoſito verbaliter: ſꝫ in actualiter depoſito eſt
vera ꝯtria opi. Jo. de lig. ¶ Percutiēs clericuz ꝑ
ſaltum ꝓmotū incidit in canonē: quia talis reci/
pit characterē. Clericus ꝑcutiens ſeipſū irato ani
mo incidit in canonē: qḋ ꝓbat̄. z3. q. 5. ſi nō licet.
Preterea tale ꝑuilegium eſt indultum toti ordi
ni clericali: cui renūciari nō pōt. Jo. de lig. Idez
archid. ⁊ Jo. an. Percutiens clericū excōicatuz
vtrū incidat in canonē? dicunt aliq ꝙ nō ꝑ. c. ex/
cōicatoꝝ. z3. q. 5. ⁊. z. q. i. nulli. Sꝫ in ꝯtrariū eſt
cōis opinio. Naz excōicatus retinet ordinē: ra/
tione cuius inducta eſt īmunitas. ergo durat du
rante cā. Hanc opi. tenent Jo. idē Vinc. ⁊ goff.
Jnno. ⁊ Jo. an. ſpeculator. ¶ Percutiēs clericū
incedentē ſine habitu: ſi monitus fuerit ⁊ habi/
tū nō aſſumpſerit: nō incidit in canonē. Si autē
nō fuerit admonitus: ⁊ ipſū ꝑcuſſerit: nō in actu
belli vel aggreſſure. tūc incidit etiā. Si clericus
habitu depoſito ſe alijs īmiſcuerat: ſꝫ ſi ipſū per/
cuſſerit in actu belli ⁊ aggreſſure: tunc non inci
dit ſm̄ Jnno. Huiuſmodi tn̄ putarē conſideran
dum ⁊ ponderandū qs dedit cauſā bello ⁊ ag/
greſſure. Nā ſi clericus iuſtā cauſā dederit: tunc
indubitatū eſt: ꝙ illi cōtra quos venit clericus:
nō incidūt ex capite defenſe ꝑmiſſe: vt i. c. ſi vo.
⁊ ceteri fautēs aggreſſo etiā nō incidunt. Itē ſi
tertius contra tertiū: ⁊ clericū temere ſe īmiſceat
habitu depoſito: ⁊ tūc credere ꝑcutiētes in limi/
nibus aggreſſure nō fore excōicatos. Et ſic intel
ligo opi. Jnno. ⁊ Jo. de lig. ¶ Percutiens ordi
natū nō baptizatū: nō incidit: qꝛ nō hꝫ characte/
rem. ¶ Percutiēs ordinatū inuitum coactione
abſoluta nō incidit in canonē: quia talis nō reci
pit characterē: exemplū de baptiſmo maiores ī
glo. ſꝫ inuitū coactione conditionali: niſi poſtea
ratificet expreſſe vel tacite talē ꝑcutiens nō inci
dit in canonē. Jo. de lig. ¶ Detinēs clericū aſpor
tantē res ſuas vel alienas apud ſe depoſitas per
violentiā: ⁊ auferēs eo inuito: nō incidit in cano
nem ſi ei auferat dum eſt in aſportādo: anteꝗ̄ ſe
recipiat ad locum deſtinatum. Si autem hoc fa
ceret ex interuallo poſtꝗ̄ peruenit ad locum de
ſtinatum: ⁊ adeptus fuerit poſſeſſionem rerū il/
larum ꝑfecte incidit ſm̄ pe. de cenſu. eccl'iaſtic.

Tertio notandum eſt

ꝙ in quibuſdā caſib⁹. ꝗuis n̄ actualit̄ īijciat qs
manū violētā: īcidit ī canonē: ꝓpt̄ q̄ſdā actus in
iurioſos ꝑſonales factos ꝯtra tales: ſicut cū quiſ
ꝑcutit clericū ſubijciētē ſe v̄berib⁹ ei⁹ ꝓ emēda
offenſe cōmiſſe de ſen. exco. c. contingit. ¶ Cleri
cus vō ſe ſubijciēs v̄beribus: videt̄ ēt ꝙ excōi/
catus ſit: vt dicit io. an. ī nouella: qꝛ participat in
crimīe damnato: ex̄ eo. c. nup. ⁊ ſi ꝯcubīe. niſi di
cas ꝙ participiū alias participatio ī crimīe tunc
inducit excōmunicationē ī participātē: qn̄ parti
cipat cū excōicato: n̄ ī illo actu tm̄: ꝑ q̄ ꝑncipalis
excōicationē īcurrit: ad h⁰. j. eo. ſi cōcubīe. ibi p⁹
latā ſentētiā: ⁊ decre. nup. pōit ēt illū excōicatuz
tempore cōmunionis. Nec ob. ſi dicas ꝙ man/
dans vel cooperans percutiēti ſit excōicatus: qꝛ
n̄ ē ex vi ꝑticipij: ſꝫ ex ꝓꝓ facto: qḋ ēt qn̄qꝫ ex/
excōicatus eſt n̄ ꝓhibēs. j. eo. ꝗto. vl' niſi dicas
ꝙ ſūmittere nō ſit participare crimen: quia ꝓba
biliter credere poterat illum remiſſurū: prior ta
men ſolutio nō videtur ſufficiens: vbi ictus ite/
rantur: cuz ex primo ictu ſit excōicatus. hec Jo.
an. Idem paulus in cle. eos de conſang. ⁊ affi. Et
ſic videntur dicere: ꝙ non ſit excōmunicatus.
Pe. vero de peruſio dicit: ꝙ talis clericus ſi per
mittit ſe percuti vna ꝑcuſſione tantū: tunc nō li/
gatur maiori: quia anteꝗ̄ ſequat̄ leſio: ꝑcutiens
nō eſt excōmunicatus: ⁊ ſic ſe ſubijciendo nō ꝑ/
ticipat excōmunicato: ſed excōmunicando. Si
autē ſubijcit ſe pluribus ꝑcuſſionibus: tunc liga
tur maiori: quia participat excōmunicato ⁊ ī cri
mine. Et iſta prima ſolutio facit ad queſtionem:
quā faciunt predicti doc. de eo qui recipit cōmu
nionē a religioſo ſine licentia eius: a quo debet
habere vtrum. ſ. ſit excōmunicatus: ſicut ⁊ ipſe
religioſus remittunt ad notata circa iſtam decre
talem contingit. ¶ Item reputatur quaſi manus
violenta: cum quis retinet clericū incarceratum
vel in cuſtodia vel vinculatum: vt in. c. nuper.
Includens clericū violenter ne ab inimicis ipſū
querentibus occidatur: nō incidit in canonem:
quia licet aſſit violentia: nō tamen dolus: ſꝫ ad
ſalutem ipſius fit: nō autem ad iniuriam: hoc te
net Innocen. in. c. nuper. Duo enim requiruntur
ad hoc: vt quis incidat in canonem illuz: ſi quis
ſuadente. 17. q. 4. ſ. animus doloſus ⁊ facti ꝑpe/
tratio: vt pꝫ ex ipſo tex. Et Jo. an. etiam tenet ꝙ
in penā late ſententie nullus incidat ꝑ ſolam at/
tentationē: niſi peruenerit ad actus conſūmatio
nem per. c. perpetue de elec. li. vi. Unde vibrās

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

gladium vt pcuteret clericum: qui tñ nõ pcuſſit
quia ille ictum vitauit: non incidit ĩ canonẽ Jo.
de ligna. ¶ Si aliqui inimici cleri obſident ipſũ
in caſtro vel in domo: forte alicui⁹ mulieris clau
dant ipſũ: ⁊ nõ illum cuſtodiãt: ſed vt illi verecũ
diam faciant: nõ dicẽtur illum tenere in cuſtodi
am vel carcerem: quia nec hoc intendũt. ¶ Itez
nec violentiam inferũt pſone vel rebus adherẽ/
tibus. hec ſũt verba Inno. neſcio tñ ſi p hec ver
ba intendit Inno. dicere hos non fore excõica/
tos: licet hoc videaꝛ p verba illa nec violentiaz
⁊c. quod requirit canon: credo tamen in obſidẽ/
te ponderandũ: ꝓpter qd fiat obſeſſio: ſcilicet an
ꝓpter caſtrum habendum ⁊ nõ pſonam violan
daz: ⁊ tũc credo ꝙ nõ incideret. Si aũt fieret ob
ſeſſio ꝓpter pſonam vt violetur: tunc incideret.
De claudente vero domum mulieris ad vere/
cundiã clerici detegendam crederem ipſum in/
cludentem excõmunicatũ: nam fit iniuria pſone
clerici incluſi. Jo. de lig. ¶ Item reputaꝛ quaſi
manus violẽta: vt cũ quis mãdat capi vl' verbe
rari tales: ⁊ ſequiꝛ effectus: vt in. c. ꝓpendimus.
¶ Item pcutere reputaꝛ clericũ: cũ qs ratã ha/
bet pcuſſionẽ clerici factam noĩe ſuo: vt. e. ti. li. 6.
¶ Item pcutere reputaꝛ clericũ: cũ nõ defendit
clericum: cũ lediꝛ pſonaliꝛ: ⁊ defendere poteſt ſi
ne ſui piculo: extra eo. quãto. ¶ Nota circa hũc
caſum varie ſũt opi. Quidã eñ vt Jo. ⁊ Ber. in
glo. ſup. c. quãto in glo. ⁊ guil. dicũt ꝙ iſtud. ſ. nõ
defendere clericos ab iniurijs pſonalib⁹: cũ fieri
poſſit: inducit excõicationẽ quantũ ad officiales
ad quoꝝ officium ptinet eos defendere. 23. q. 5.
adminiſtratores. 3. q. 4. forte. Hoſti. vero dicit
in ſũma hoc eſſe intelligẽdum generaliꝛ de quo/
cũqz: etiã ſi nõ teneretꝛ ad hoc ex officio: dũmo/
do nudo verbo tñ ꝓhiberi poſſit: vt ſi diceret
illi q vellet iniuriari: caueas tibi vel nõ facias: ⁊
ille abſtineret: ar. ad hoc extra eo. dilecto. li. vi.
Idem videꝛ ſentire Jo. de lig. ſup. c. quanto. In
nocen. vero recitat vtrãqz opi. ⁊ dicit ꝙ ſi aliqs
verberaretꝛ nomine meo: ⁊ ex negligẽtia nõ ꝓhi
berem ſine dolo: nõ inciderem in canonẽ: cũ ne/
ceſſarius ſit dolus: ſecus ſi ex ꝓpoſito non ꝓhi/
beo. Jo. an. in nouel. in dicto. c. 5. dicit ꝙ Vincẽ.
ab. ⁊ hoſti. finaliter tenẽt: ꝙ ſiue quis hẽat ver/
berantẽ in poteſtate: ſiue ille verberetꝛ nomine
illius ſiue nõ: incidit in canonẽ: qñ põt ꝓhibere
⁊ nõ ꝓhibet: dũmodo doloſe dimittat: alias nõ.
Et addit vnũ dictum multũ notabile dicens: in
hũc enim vel aliuz canonem nullus incidit ſine
dolo: ar. ff. de adulte. l. penulti. ff. de ſicca. l. i. idem
Jo. de lig. ¶ Spuens in faciẽ clerici eſt excõica
tus ſm hoſti. ⁊ ledens cũ pede vel alia parte cor
poris ſimiliter. ſ. aĩo iniuriandi quãtũ ad vtrũqz
idem ſi effũdant aquã ſup eũ. ¶ Detinens cleri/
cum p veſtem vel frenum equi: ne clericus liber
tranſeat: tenet Inno. ꝙ ſit excõicatus in dicto. c.
nuper. mouetur quia violatur pſona: licet medi/
antibus rebus adherentibus pſone. ¶ Idẽ de
auferentibus res de manibus cleri: et ſi auferat
forte dñs vel poſſeſſor: ſed cõmodauerat cleri/
co vſqz ad certũ tempus ⁊ hi⁹: qꝛ añ finitũ vſum
nõ debet tolli. ¶ Occidẽs equũ cui inſidet cleri
cus: vel lacerãs veſtes quas habet indutas: di/
cũt quidam ꝙ ſit excõicatus: ſi hoc fiat ad iniu/
riã clerici. Naz videꝛ iniuria fieri pſone: que ſit
veſtibus: quibus induta eſt: ⁊ equo cui ſedit: ſe/
cus ſi veſtes fuerint ſeparate a pſona ⁊ equo: al/
legant. c. contingit de ſen. excom. Hãc opi. credo
veram: licet alij cõtrarium dicant: nã licet canon
ſit penalis ꝓpter qd videretꝛ eſſe reſtringẽdus:
nõ ampliãdus eſt: tñ fauorabilis attento ordine
clericoꝝ cui ĩdulgetur: ⁊ iõ ampliãdus: extra de
reg. iur. l. odia. Jo. de lig. ¶ Furantem corrigiaz
cum qua cinctus eſt clericus: vel veſtes quibus
eſt indutus eo dormiẽte. dicit Inno. nõ eſſe ex/
cõicatum: quia nullam infert violentiã pſone: q
nõ ſentit. In hoc caſu crederẽ cõtrariũ: ⁊ credo
ꝙ ſit de mente canonis: ꝙ qualitercũqz qs con/
tingat pſonam clerici iniurioſe etiã incidat ĩ ca/
nonem: vt nõ. archi. in dicto cano. Jo. de lig. ¶
Fugiens inimicos: ⁊ vt facilius euaderet: eijciẽs
clericũ de equo: ⁊ ipſũ aſcendẽs vt fugiat: an ſit
excõicatus ꝓ ⁊ contra põt argui. Credo tutius
tenendũ ipſũ eſſe excõmunicatũ. Nã hic eſt in/
iectio ⁊ violenta: nec iure fit: ḡ inſurgũt verba ca
nonis ⁊ mens: nec ob. ꝙ licitum ſit ſibi ſe defen/
dere: hoc verũ eſt ſine leſione tertij: putarem tñ
impoſitione penitentie ponderandã qualitatez
neceſſitatis: an ineuitabilis quia aliter euadere
nõ poterat an cõmoditas: vt nõ. clemẽ. de homi
cidio. Jo. de lig. Hanc opi. tenet Bar. bri. ⁊ Tã.
ſed pe. de cenſuris eccleſiaſticis tenet ꝯriũ: ⁊ int
ceteras rõnes hanc inducit: q̃ notanda eſt etiam
in alijs caſibus. Dicit eñ nõ credo aliquem ſapi
entẽ dicturum talẽ peccare mortaliter: ḡ neceſſe
habebit dicere illũ nõ eſſe excõicatũ. Naz cum
excõicatio ſit eterne mortis damnatio: vt. 2. q. 1.
nemo. nõ infligiꝛ niſi ꝓ mortali. ¶ Compellen/
tem clericũ: vt exeat de fũdo p metũ: vt ſibi ali/
quid det: vt poſtea ipſe ingrediaꝛ fundum: dicit
Inno. nõ eẽ excõicatũ: qꝛ nõ fit manus iniectio
ĩ clericũ: nec ĩ res adherẽtes ei: qd credo verum
ſi ſit metus verbalis: ſecus ſi realis: alias p con/
tactũ pſone: etiã ſine violẽtia pciſa. Jo. de lig. ¶
De illo vero q pſequiꝛ clericũ fugiẽtẽ: vt pcutiat
⁊ clericus ſine pcuſſiõe cadit ⁊ lediꝛ: dicit guil.
ꝙ nõ credit ꝙ incidat ĩ canonẽ: ſecus ſi ipſe cle/
ricus fugiens quaſi coactus pcipitat ſe in aquaz
vel ad aliud periculum ſe ingerat: vt euadat: qꝛ
tunc incidit.

¶ 15. caſus in quibus inijciens manus violentas
nõ eſt excõmunicatus.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

QUarto notandum
eſt: ꝙ i quibuſdā caſibus ꝑcutiēs cle
ricū vel religioſum nō incidit ī canonē: ⁊ hoc
iō quia nō fit ſuadēte diabolo: ut dicit tex. de
creti. vł qꝛ nō ē manꝰ violēta. Et hi. 15. caſus
ſunt. Primus ē: cū qs ꝑcutit clericū īcedētem
in habitu laicali: quē ignorat clericū: ut in. c. ſi
vero. 2. eo. ti. ⁊ ſm Inn. ⁊ Io. an. etiā ſi occide
ret: nō incidit in canonē: qꝛ ad hoc reqrit̄ do
lus: ut qs incurrat: nā ꝓbabilis ignorātia excu
ſat. ſi tn̄ ꝑcutiēs vidit tōſurā: ⁊ tn̄ nō credidit
ipm clericū: tūc incidit: ut nota. glo. ī ṗdicto. c
Et hoc verꝫ ē niſi ꝓbabilis ignorantia excu/
ſet ⁊ exurgat ex more patrie: q debet attendi
Nā alicubi laici tp̄e caloris deferūt tōſuram.
Si aūt quis intenderet ꝑcutere clericū ⁊ ꝑcu
tiat laicū: glo. in. c. ſi vero tenet ꝙ incidat: ſed
contrariū videt̄: nā non debet iudicare ſm ꝙ
quis facere intendit: ſed ſm ꝙ fit: ⁊ hāc ꝑtem
credo verā: ſed ſi intēdēs ꝑcutere ticiū laicuꝫ
errās ī pſona: ꝑcuſſit gaiū clericū: alanꝰ dicit
ꝙ incidit qꝛ iniuriari voluit. ff. de fur. l. vlti.
Lanc. tenet ꝯ̄riū p. c. ſi vero. credo opi. verio/
rē. tan. moueor: qꝛ ut vindicet ſibi pena cano
nis: debet ṗcedere pſuaſio diabolica: q̄ hic nō
ṗceſſit circa clericū. Io. ḋ lig. ¶ 2ꝰ. ē cū qs ꝑcu
tit clericū incedentē in habitu laicali: nec ali/
quid de clericatu oſtendentē tertio monitum
nō correctū: ut in. c. ꝯtingit. Idē in clerico: q
cōtempto habitu fert arma: ⁊ tertio monitus
nō corrigit̄: vt in. c. ī audiētia. q̄nimo ⁊ ſi n̄ ſit
admonitus ⁊ īmiſceat ſe tyrānidi: ut in. c. cuꝫ
nō ab hoīe. eo. ti. ¶ 3ꝰ. ē ī clerico gerēte admi
niſtrationē reꝝ ſeculariū: ut in. c. ſacerdotibꝰ
ne clerici vel monachi: qḋ quidē indiſtincte
ſumit: qḋ nō ē verꝫ: ſed priꝰ requirit̄ monitio:
ut in. c. in audiētia: ſic tenēt Guil. Inn. ⁊ Ho.
⁊ hoc verꝫ ē niſi ep̄s in ſynodo mādaſſet ſub
pena priuilegij clericalis illud: qꝛ hoc haberꝫ
locū trine admonitionis. io. ḋ lig. ¶ 4ꝰ. ē ī eo
qui iocoſe inijcit manus in clericos: ut in. c. i.
eo. ti. dꝫ tn̄ ponderari q̄litas ioci: ⁊ rō fallēdi.
qꝛ in pena canonis requirit̄ pſuaſio diaboli/
ca: quā excludit iocꝰ ipius qualitate pondera
ta: ar. notatoꝝ. in. c. i. de preſump. io. de lig. ¶
5ꝰ. ī magiſtro: q cā diſcipline ꝑcutit ſcholareꝫ
c. i. eo. ti. dꝫ tn̄ ponderari modus ꝑcuſſiōis: qꝛ
leuis ꝑmittit̄ magiſtro ī. c. cū volūt. eo. ti. Et
dicit Guil. ꝙ magiſter cū ita ꝑcutiat: ex quo
cā correctionis hoc facit: nō incidit ī canonē
Addit etiā ꝙ ſi principalis magiſter ꝓhibeat
ſubmagiſtro vł alij cui cōmittit aliquos pue
ros docendos: ꝙ non ꝑcutiat: ⁊ tn̄ ꝑcutit eos
exñtes clericos: ſed cā diſcipline: credit ꝙ ſic
ꝓhibitus nō incidit ī canonē: q̄uis ſit ꝑcutiēſ
qꝛ ꝑ hīꝰ ꝓhibitionē nō pōt ei auferre benefi/
ciū iuris: qḋ q̄dē ē corrigere poſſe: quos quiſ
docet. ¶ 6ꝰ. ī repugnante clerico ipm̄ īpulſan
te cū moderamine īculpate tutele in. c. ſi vero
e. ti. Rō fallendi ē: qꝛ ē inductū ſe defendere
iure naturali. Itē ſi quis a clerico ludente ſe/
cū grauiter percuſſus: ⁊ ꝓpter hoc motꝰ ſine
deliberatione reꝑcutit eū grauiter incōtinēti
iratus aīo vindicādi nō facturus ſi deliberaſ
ſet. Dicit frater. B. ꝙ nō pōt dici ſine delibe/
ratione feciſſe: ex quo libidine vindicte fecit:
vñ incidit in canonē. Si aūt eēt tanta ſurre/
ptio: ꝙ nec ſe vindicare nec īiuriari intēderet
nō īcidit ī pe. de cen. eccł. Idē dicūt quidam
quibꝰ magis aſſentit Inn. ſup dicta decre. cū
qs verberat vel ledit clericū ob tuitionē pa/
tris vel matris vel vxoris vel filie vel familie
ſue vel etiā extraneoꝝ: qꝛ. ſ. talis nō ē excōica
tus. Nā ⁊ ſocij iniuria ꝓpulſanda eſt. 23. q. 3.
nō inferenda ⁊. c. fortitudo. Alij dicūt: ꝙ ē ve
rū de defenſione illarū perſonaꝝ tm̄ per quaſ
nobis fieri iniuria intelligit̄: ſicut ſunt vxor fi
lij ⁊ ſerui ⁊ hīꝰ. Inn. etiā dicit: ꝙ ſi quis occi/
deret clericū defendēdo aliū: ne clericꝰ. ſ. illū
occideret nō incideret in canonē: ſed eēt irre/
gularis. ¶ Pro defenſione aūt ſuaꝝ reꝝ occi
dendo nō vitaret excōicationē: Et dicit Io.
an. in nouelł. ſup dicto. c. ſi vero. ꝙ ſi clericꝰ ꝑ
cuſſit laicū: nō intēdēs plus ꝑcutere eū: ⁊ hoc
cōſtat laico: non debet ꝑcutere clericū. Si vo
clericꝰ venit ad reꝑcutiendū laicū: vł de hoc
laicus ꝓbabiliter dubitet: tūc lꝫ laico ꝑcutere
clericū ad īminētē violētiā repellendā. Dicit
etiā Io. de lig. ī tractatu de bello ꝑticulari: ꝙ
ſi laicus ꝓ rebus ſuis defendēdis inijciat ma
nū in clericū: ſi alias nō poſſet vim vi repelle
re: ⁊ hoc facit cū moderamine īculpate tutele
ꝙ credit nō eē excōicatū. Allꝫat Inn. hoc di/
centē in. c. 2. de reſti. ſpo. Nō. n. ē ibi manꝰ vio
lenta: ut dicit canō. ſiquis ſuadente: ſed violē/
tie repulſoria. Idē dicit eſſe ſi inijciat manuꝫ
ī clericū ſic violētiā ꝓpulſando ꝓ rebꝰ ꝓx. ſ.
ꝙ talis nō ē excōicatus. nā licitū ē obuiare er
rori vbi obuiare pōt: alias cōſentire videtur
di. 83. error. ¶ 7ꝰ. in reperiente clericū in adul
terio vel ſtupro: cū vxore matre ſorore vel fi
lia: ut ī. c. ſi vero pſona. cū ea etiā que putatur
vxor: ⁊ n̄ ē idē dōm. ⁊ hoc tenꝫ Vinc. ⁊ Gof.
in dicto. c. noīe etiā vxoris intelligit̄ ſpōſa de
p̄ñti: vt tenet glo. noīe vero matris: vtrū ītel/
ligant̄ oēs aſcēdentes: ⁊ noīe filie deſcēdētes
tenet glo. ꝙ nō hoc cāu: qꝛ nō debēt extendi
linee. Hoſti. dicit hoc tutiꝰ. Io. ḋ lig. ⁊ hoc ſꝫ
Guil. nō ſolū ad coitū ē reſtringendū: ſed ad
amplexus ⁊ deoſculationes: ⁊ q̄ñ qs ṗparat ſe
ad opus carnis: ſi tn̄ nō ī loco ſuſpecto: ſed in

publico hoc faciat:ſicut fit qñqꝫ ludẽdo:tunc
verberãs hꝰ incideret in canonẽ. Itẽ cũ per
ſigna aperta ⁊ ꝓpinqua negocio cõſtat a cleri
co turpitudinẽ coitus ibi añ expletã ſtatim eẽ
cũ ꝑdictis:verberãs hꝰ nõ incideret:ſi hoc fa
cit ĩcõtinenti anteqꝫ diuertat ad alia.nam po
ſtea verberãs incideret:⁊ hoc intellige de at/
tinentibꝰ ꝑdictis. Itẽ ſi clericus tãgat mulie/
rem inuitã ꝓpter turpitudinẽ:ſi illa ſe defen/
dens cũ moderamine inculpate tutele reũ ꝑ/
cutiat:nõ incidit in canonẽ ſm̃ Guil. ¶ 8ꝰ in eo
qui auctoritate ſue ꝑlationis vel de mandato
ꝑlati inijcit manũ in clericũ.e.ti.ex tenore.⁊.c
vniuerſitatis.⁊ intelligas ĩ prelato corrigente
nõ tñ modũ excedente:alias foret locꝰ appel/
lationi ⁊ puniret̃ ſic excedẽs. Leuis.n. corre/
ctio ẽ ꝑmiſſa. Si aũt ꝑlatus mãdat clericum
verberari vel ad tormẽtũ poni ꝑ laicũ vterqꝫ
ẽ excõicatus:vt ĩ.c.vniuerſitatis.⁊ hoc niſi ta
lis clericus eẽt incorrigibilis:ſiue qꝛ nõ bene
põt capi ꝑ clericũ de mãdato ſui ꝑlati. Itẽ dic̃
archi.di.45.ꝙ nõ eſt tutũ nec honeſtũ mona
chũ verberari ꝑ cõuerſum laicũ. ¶ 9ꝰ in ſenio
ribus eccleſie qui pueros corrigere pñt:ut ĩ.c.
cũ voluntatis.e.ti.hoc intelligit̃ modũ nõ ex/
cedendo. ¶ 10ꝰ in dñis corrigentibꝰ:cũ corri/
gũt dñi ſubditos ſuos:ex̃.eo.cũ volũta. ibi di
cit glo.ꝙ dñs domus põt corrigere clericos
inferiorũ ordinũ ſine pena excõicatiõis. Qui
libet.n.familiã ſuã corrigere dꝫ.23.q.4. duo
iſta. ¶ 11ꝰ in ꝓpinquis:ex̃.eo.cũ volũtatis. vbi
dicit glo.ꝙ nõ ſolũ pater:ſed etiã ꝓpinqui do
meſticos ſuos corrigere debẽt. C. de emẽda.
propinquoꝝ.l.vna. ¶ 12ꝰ in patribus corrigen
tibus filios hoc intelligendo:dũmõ non ſint
conſtituti in ſacris.nã ſacer ordo liberat a pa
tria ptãte ⁊ etiã ſeruili:quo ad manuũ iniecti/
onẽ.54.di.ex antiquis.⁊.c.frequẽs. Si autẽ
tales ꝑione excedãt modũ:tenet glo.ꝙ nõ ſũt
excõmunicati.in.c.cũ volũta.mouet̃:qꝛ canõ
exigit dolũ:ſine quo violẽtia nõ cõmittit̃:ſed
hec manus ſũt charitatiue:licet modus exce/
dat̃. Ego nõ credo glo.verã:nã limitata cor/
rectio ꝑmiſſa ẽ patribus erga filios ⁊ dñis er/
ga ſeruos:ſicut ꝑlatis erga ſubditos ꝑ ſupra al
legata. Exceſſus ergo inducit penã. Io.ꝺ lig.
De.de paru.tenet ꝙ etiã in ſacris exiſtentem
pater põt verberare cã correctionis.pria opi/
nio tutior:ſed ſcõa rõnabilior:ut.ſ. poſſint pa
rentes verberare etiã exñtes ĩ ſacris cã corre
ctionis:quã etiã tenet pau.⁊ da. ¶ 13ꝰ.ĩ eo qui
inijcit manus ĩ clericũ depoſitũ traditũ curie
ſeculari de iudi.c.cũ non ab hoĩe.hic punctus
ſupra ẽ tactus. ¶ 14ꝰ.in eo qui inijcit manũ in
clericũ ſe ad vitã ꝯriã clericatui dantẽ:vt cũ
bigamiã cõtrahit:di.45.c.quiſqs. Et nota ꝙ
bigamus exutus ẽ omni ꝑuilegio clericali:ut
de biga.c.i.li. vi.ibi tamẽ dicit in glo. Io.an.
ꝙ hoc ẽ veꝝ de his qui ſic in minoribus con
traxerũt.ſ.cũ duabus vl̃ cũ corrupta:ſecus ſi
in ſacris qꝛ tũc non perdit ꝑuilegiũ clericale.
Idẽ archi. guil.gar.io.mo. Itẽ intrãs religio
nẽ bigamus gaudet tali ꝑuilegio ſm̃ Io.an.ĩ
q.mercuriali. ¶ 15ꝰ.nõ ſm̃ Ricar.ordinis mi/
norum.ſup.4.ſñiarum di.18. ꝙ non incurrit̃
maior excõicatio qñ aliquis nõ ex deliberati
one ſociũ ſuũ clericũ leuiter impellit:qꝛuis ſit
turbatus.mortale.n.peccatũ nõ cõmittit̃ niſi
ex deliberatione:vel poſt tẽpus humane fra/
gilitati ſufficiẽs ad deliberãdũ:cũ factũ ẽ tale
ꝙ hõ nõ obſtante humana fragilitate ⁊ infir/
mitate:tenet̃ de neceſſitate deliberare:ut per
deliberationẽ ab illo opere illicito retrahatur
Nullus aũt excõicatur a iure niſi propter pec
catũ mortale:cũ.n.iura ꝑcipiãt ꝙ a iudice nõ
ĩfligat̃ niſi ꝓpter peccatũ mortale:videtur ꝙ
conditor iuris nõ voluerit:ꝙ excõicatio a iu
re incurreret̃:niſi propter mortale peccatũ. Iſti
15.caſus in quibus excõicatus propter iniecti
onẽ manuũ violẽtas in ꝑſonas eccleſiaſticas
poteſt abſolui citra papam.

Quinto notandum ẽ.

ꝙ ĩ quibuſdã caſibus ⁊ ſi incidat quis ĩ cano
nẽ ꝓpter iniectionẽ manuũ violẽtas ĩ predi/
ctos põt tñ abſolui citra ſedẽ apl̃icam. ¶ Et
ꝑmus ẽ de periculo mortis:vbi nota ꝙ intel
ligit̃ tale periculũ nõ ſolũ ꝓpter infirmitatem
ſed etiã ſi ſit in quocũqꝫ periculo vicino mor
ti:puta ſi timeat hoſtẽ vel predonẽ vel crude
litatẽ potentis vel ſi nauigaturus ſit:⁊ ꝑ loca
inſidioſa tranſiturus.ff.de donat.ca.mor.l.5.
⁊.4. Itẽ Hoſti. Et addit ꝙ idẽ ẽ ſi obſeſſus
ſit vel obſideat:vbi iaciunt̃ machine vel bali
ſte:ẽ tamẽ iniungendũ ei:ꝙ ſi euaſerit pñtet
ſe ſedi apl̃ice vel ei qui poſſit eum abſoluere
mãdatũ eius ſuꝑ hoc recepturus:ex̃ de ſen.ex
co.c.a nobis.2. Et idẽ ĩ caſibus ſequẽtibus re
moto.ſ.ĩpedimẽto ꝑterqꝫ in ꝓuero:ut de ſen.
exco.de cetero in fi.⁊.c.ea noſcit̃. in fi. ⁊ ſi ceſ
ſante impedimẽto nõ ſe ꝑſentãt:incidãt ĩ ean
dem ſñiam excõicationis:ex̃ de ſen.exco.eos
li.vi. ¶ 2ꝰ caſus ẽ cũ quis hꝫ ĩimicitias capita
les vel alias iuſtas excuſationes ꝓpter qd̃ ñ
põt ſe ſedi apl̃ice pñtare:de ſen.exco.de cete/
ro. De iſta excuſatione ſtabit̃ arbitrio boni vi
ri.ff.de.ꝟ.ob.l.cõtinuus.§.cũ ita ex̃ de vo.ꝙ
ſuꝑ his. ¶ 3ꝰ ĩ hoſtiarijs:qui ꝑtextu officij cle
ricũ non grauiter leſit:de ſen.exco.ſi vero. Et
nota ꝙ ſi talis nõ caſu fortuito:ſed ex delibe
ratione percuſſiſſet clericum grauiter:a papa
dꝫ abſolui ꝺ ſen.exco.ſi vero. Idẽ ꝺ officiali

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

4ꝰ ĩ officiali q̃ in arcendo turbã nõ ex ꝓpoſi
to:ſed nõ ſine culpa aliquẽ clericũ ꝑcuſſerit:
et in ꝺcõ.c.ſi vero.ꝙ ſi cleric⁹ armatus venit
ad bellãdũ ⁊ fac̃ inſultũ:⁊ is ꝯ quẽ venit ipm̃
capit ſm̃ Inn.ſi ſcient̃ hoc fac̃ excõicat⁹ ẽ:ſed
ad papã nõ mittit̃:ſi tñ hoc ſit ad defenſionẽ
nõ ẽ excõicat⁹:dũ tñ ceſſante cã defenſionis
ipm̃ libere abire ꝑmittat:ut Hoſti.dic̃. ſi etiã
officialis publicus talẽ capiat auctoritate pro
pria qui aliter nõ poterat ꝯpeſci ab ĩiuria al
teri⁹:nõ ẽ excõicat⁹ imo meret̃.23.q.3. fortitu
do.⁊.c.ſe. Et h⁹ dico ſi ꝓlat⁹ ñ eſt ibi q̃ h⁹ faci
at:⁊ ipſe eũ ꝓlato q̃citius põt reſtituat:alioqn
ꝯtra de ſen.exco.ut fame.§:laici.Et notat etiã
pe.de palu.ſup ꝺcõ.c.ut fame.ꝙ nõ ſolũ iudi
ci ſeculari licitũ ẽ cape clericũ delinquentem
ne fugiat:ſ ut p̃ntet epo:ſed etiã leſo cuicũqꝫ
alij ſm̃ Inn.qui etiã dicit:ꝙ ſi laicus hꝫ cleri
cũ ſeruientẽ quẽ hꝫ ſuſpectũ de furto: ꝙ põt
illũ cape ⁊ detinere. 5ꝰ.ſi ſit mulier nec diſti
gui dꝫ vtꝝ fortis vel debilis.Et nota ſꝫ guil.
ꝙ in p̃tãte epi ẽ mittere vel nõ:qꝛ non diſtin
guit circa eas inter atrocẽ ⁊ nõ atrocẽ ĩiuriã.
6ꝰ.ſi ſit ſenex ⁊ valitudinari⁹. 7ꝰ.ſi ſit mem
bris deſtitutus:ita.ſ.ꝙ ad ſedẽ ap̃licã accede
re nõ poſſit.tres caſus ꝓxĩe dicti habent̃. ex̃
de ſen.exco.c.mulieres.⁊.c.ea noſcit̃.⁊.c.quã
uis. 8ꝰ.de ĩfirmo:qui.ſ.ꝑpetuũ hꝫ infirmita
tis ĩpedimentũ vel etiã tꝑale:ſi timet̃ ꝙ acce
leret̃ mors:ex̃ de ſen.exco.ꝙ de his. 9ꝰ ĩ pau
pere quẽ oꝫ mendicare:ut in ꝺcõ.c. ꝙ de his.
Et de his.4.caſib⁹ habes etiã.j.c.52. 10ꝰ.ſi
reg̃laris v̈berat reg̃larem de ſen.exco. mona
chi.⁊.c.cũ illorũ.⁊ etiã ſi ꝑcuſſiſſet ſecularem
ut de ſen.exco.religioſo.lib.vj. 11ꝰ.ĩ his q̃ nõ
ſunt ſui iuris:ſicut filijfamil̃.⁊ ſerui:de ſen.ex
co.mulieres.De filiofamil̃.⁊ ſeruo nota ꝙ in
telligendũ ẽ:ꝙ nõ debẽt mitti:qñ hoc eẽt ĩ ꝑ
iudiciũ patris vel dñi:niſi fuiſſet tã enormis
exceſſus ꝙ propter vitandũ ſcãdalũ eſſẽt ad
ſedẽ ap̃licã mittendi.de ſen.exco.relatũ. Et ĩ
telligendũ ẽ de ſeruis.ſ.qui ſunt ſeruilis ꝯdi
tiõis:nõ de famulis ſeruientib⁹.ſed ⁊ de filijſ
famil̃.intelligit Inn.ſi ſũt ĩpuberes:alias ſi ſũt
adulti:ſ ſint in patria p̃tãte:mittendi ſunt ad
curiã:qꝛ ĩ hoc ſui iuris ſunt:qꝛ p̃nt ire quo vo
lunt. 12ꝰ.ĩ ĩpubere.de ſen.exco.c.i.⁊ hoc etiã
ſi p⁹ pubertatẽ poſtulãt ſe abſolui. Et nota ſi
nõ ſunt doli capaces nõ ĩciderũt:ſi ſunt doli
capaces tũc ĩcidũt:ſi aĩo ĩiurãdi aut vindicã
di ꝑcutiũt:ſed poſtq̃ ꝑuenerũt ad pubertateꝫ
ut.in.15.vl̃.16. anno:ſi adhuc tales ſunt ꝙ ſine
ꝑiculo ad ſedẽ ap̃licã ire nõ p̃nt ꝓpter ĩbecil
litatẽ corpis vel defectũ diſcretionis ab epo
p̃nt abſolui recepto iuramẽto:ꝙ ĩpedimento
ſublato ſe p̃ntabunt: ut nota.de ſen.exco. c.ſi.

Dicit pe.de pal.ĩ.2.ſnĩaꝝ:ꝙ pueri ⁊ mulieres
qui probabiliter ignorãt iura poſitiua ꝑcutiẽ
tes clericũ ſcientes eẽ clericũ ⁊ neſcientes pe
nã canonis nec ſcire debẽtes:nõ.n.peccãt: qꝛ
neſciũt canonẽ:ſi quis ſuadente ⁊c̃.nihilomi
nus qꝛ ꝯ legẽ nature faciũt:cũ penã legis na
ture incurrerũt:etiã penã legis poſitiue:q̃uis
excuſabiliter ignorantes. 13ꝰ.de clericis qui
cõiter viuũt ⁊ ſub eodẽ tecto dormiũt ⁊ in ea
dẽ domo veſcunt̃:de vi.⁊ ho.cle.qñ.qđ cõi
ter exponit̃:qñ ſimul viuũt ĩ aliquo collegio
14ꝰ.in monialib⁹:de ſen.exco.in monialib⁹.
15ꝰ.in hoſpitalarijs ſancti Jo. hieroſolymi
tani:ex̃ de ſen.exco.c.canonicis. Ultim⁹ ca
ſus ẽ de inferentibus clericis leuẽ iniuriã:ex̃.
eo.ꝑuenit.⁊ lꝫ quidã dixerit ꝺcretalẽ hãc cõ
tinere ꝑuilegiũ non ius cõe:dicit Jo.an. ĩ no
uell̃.ſup ꝺcõ.c.ꝙ cõſuetudo q̃ ẽ optima legũ
interpres interpretatur ius cõe:ꝙ ius cõe cõ
tineat:⁊ ꝙ epi ĩ leuib⁹ poſſint abſoluere ⁊ hoc
credo:⁊ ad ꝯtrarioꝝ ſolutionẽ diſtinguo int̃
leuẽ mediocrẽ ⁊ grauẽ ſiue enormẽ offenſam
ut ĩ leui oẽs indifferent̃ abſoluãt: ĩ mediocri
certas ꝑſonas priuilegiatas:ut hoſtiarios offi
ciales ſeruos ⁊ clericos cõiter viuẽtes:⁊ ꝓfeſ
ſos ĩ enormib⁹ nullos ꝑniſi ĩ caſib⁹ ĩ q̃b⁹ papa
nõ põt adire:hec Jo.an.idẽ Jo.an.de lig.⁊ de
enormi iniuria exẽplificãt Jo.an.ĩ.c.cũ illoꝝ.
eo.ti.dicẽs. Enormis eſt ſi effodiat oculos:
ſi vulneret̃:ſi in theatro vel foro vel ĩ cõſpe
ctu iudicis ꝑcutiat̃:multo forti⁹ ſi in cimiterio
vel dormitorio vulneret̃:alias v̈beret̃:ſi quo
cũqꝫ mẽbro mutilet̃:ſi ad effuſionẽ ſanguinis
grauẽ ⁊ ex graui ictu ꝑuenientẽ ꝑueniat̃: ſi in
epm̃ abbatẽ vl̃ ſecularẽ clericũ ꝑ religioſum
man⁹ iniciat̃:ſi ex man⁹ iniectione ſcãdalum
oriat̃. Itẽ ſi in priorem ſiue abbatẽ vel locuꝫ
tenentẽ man⁹ iniecerit. Et dicit Hoſti.idem ĩ
telligendũ:quotiens ĩferior ⁊ ſubdit⁹ ĩ ſupio
rem man⁹ inijcit. Et ꝑ hoc videt̃ ſolui qđ de
monacho:qui abſñte abbate ꝑcuſſit vicarium
quem abbas dimiſerat ĩ clauſtro:aliũ tñ clau
ſtralem.hec ibi. Pe.etiã de peru.ſup ꝺcõ.c.ꝓ
dicta ponit ⁊ ſpecialit̃ hoc:ꝙ ſi abbas ſe ab
ſentãdo loco ſui dimittit aliquem vicariũ:in
iciens manũ ĩ eũ reputat̃ enormem iniuriaꝫ
ꝯmiſiſſe:vt abſolui nõ poſſit citra ſedem apo
ſtolicã.⁊ in directoria iuris dicit̃:ꝙ ꝑdicato
res ⁊ minores ĩ hi⁹ enormib⁹ ĩiurijs ſeu ꝑcuſ
ſionib⁹ incidentes vigore ſuoꝝ ꝑuilegioꝝ nõ
p̃nt abſolui a ſupioribus ordinis ſui. Et in eo
dem li.dicit̃ ꝙ idẽ eſt.i.enormis iniuria: quã
docũqꝫ ĩferior in ſuũ ſuperiorẽ man⁹ inijcit:et
Jo.de lig.ſup ꝺcõ.c.cũ illoꝝ dic̃:ꝙ cũ religio
ſus ꝑcutit clericũ ſecularẽ:hodie põt abſolui
ꝑ epm̃ ĩ cãu quo poſſet abſoluere aliũ clericũ

eo.ti.religioſo li.vj.dū.ſ.pcuſſura ē leuis. Ho.
dic:q iudiciū de leui iniuria vel enormi ē totū
epī arbitrio ꝯmittendū:allegat extrauagantē p
lectis. Et addit. Caueat tñ ſibi de arbitrio tē
pato. Qui ergo p epōs nō pñt abſolui vel per
ſuos plātos ſedi aplice reſeruant. Sed vtrū le
gati de latere iure legationis valeāt quoſlibꝫ
p hiꝰ abſoluere ſunt varie opi. Guil.in ſpe.te/
net:q nō pñt abſoluere p atroci. Et itelligit
atrocē homicidiū vel mutilationē mēbri non
ſimplicē ſanguinis effuſionē: etiā cū oſſiū fra
ctione. Idē hoſti.i.c.q traſlationē de offi.le.
Abbas tenet q quoſlibet ꝛ p qualibꝫ pcuſſi
one:vt in.c.ad eminentiā:ꝛ.c.ea noſcit.eo. ti.
Jo.an.ꝛ io.de lig.dicūt q hec opi.videt vera
ſi pōderet tex.ꝯſtitutionū q loquit generalit
ꝛ etiā qꝛ ꝯceſſuꝫ legatis:ꝛ ſic ut bñficiū latiſſi
me interptādū:ut.l.ſi bñficio.ff.de cōſti. prin.
etiā qꝛ hoc ē fauorabile aīabus:ꝛ ſic nō reſtri
gendū. Stat ergo regula:q p ſolū ſūmū ponti
ficē vl legatū de latere abſoluāt tales. ¶ Qui
legati de latere pape miſſi:dū ſūt ex termīos
ſue legationis:dūmō ſunt in via:tales abſolue
re pñt:etiā ſi tales excōicati aliūde veniāt: ex
de ſen.exco.ſed legati qui nō mittunt de latē
pape:dū ſunt ex terminos ſue legationis nemi
nē talē abſoluere pñt:ſꝫ dū ſūt īfra termīos p
uincie ſibi ꝯmiſſe pñt abſoluere tñ exñtes de
puincia ſibi cōmiſſa nō aliunde veniētes. Et
ſm Jo.an.dicunt legati de latere ſolū cardia/
les:alij vñcūqꝫ miſſi ſunt nō dicūt de latere.
Maiores etiā penitētiarij in curia ac mīores
pñt abſoluere ꝺ enormi leſione facta ī pſonis
clericoꝝ:etiā ſi mutilaſſent vl occidiſſent:dū
mō nō plātos occiderīt vel mutilauerint. pñt
āt hoc ſi ſunt pñtes ipi.q debēt abſolui: cenſi/
lio priꝰ habito ꝛ ꝯſenſu cū cardinali.ſ.ſummo
penitētiario. Et multo magis hoc pōt ipſe ſū/
mus pñiarius:nō tñ occiſores vl mutilatores
plātoꝝ pōt abſoluere ſine cōſenſu pape:ſic re/
peri in libello caſuū ipſoꝝ penitentiarioꝝ. Et
hoc dico quātum ad iſtud de penitentiarijs.

¶ Excōicant qui ſancte ro.ec.cardiales hoſti
liter fuerīt inſecuti vl ceperīt vl fuerint ſocij.
Cap.ij.

Si quis deinceps

i hoc ſacrilegij genꝰ irrepſerit: q ſan/
cte eccleſie romane cardinales hoſtiliter fue/
rit inſecutus:vl pcuſſerit aut cepit vel ſociꝰ fu
erit facientis aut fieri mādauerit:aut factū ha
buit ratū:aut ꝯſiliū dederit vel fauorē:aut po
ſtea receptauerit vl defenſauerit ſcient eūdē:
ſic crīe leſe maieſtatis reꝰ ppetuo ſit infamis.
ꝛ.j. Ex inſecutione pdicta:ſicut ex iniectione

manuū violēta ipſo facto ſnīam excōicatiōis
qs incurrat:tā ipſe inſecutor qꝫ alij ſupradicti
tāti mali pticipes:nec ab alio qꝫ a romano pō
tifice pñt bñficiū abſolutionis obtinere:niſi ī
articulo mortis. Bonifa.ex de penis.c.felicis
li.vj.ꝛ.j. Si pnceps ſenator ꝯſul ptās vel aliꝰ
dñs ſiue rector ꝯ pſumptores pdictos pñtis
ꝯſtōnis tenorē nō fecerit obſeruari: tam ipſe
qꝫ officiales eiꝰ īfra mēſē:poſtqꝫ res ad eorū
noticiā venerit:eoipſo ſnīam excōicatiōis in/
currāt. Bonifa.vbi ſupra. ¶ Inſecutus.de pſe
cutione ꝛ captione nō erit dubiū: ſed de inſe/
cutione hic ſpeālīter ſtatuit hec pena. Jo. Ho
ſtiliter.i.ſicut hoſtis ꝛ inimicꝰ capitalis vl pu
blice ꝛ manifeſte:ſic etiā ſumit.ꝛ.q.ꝫ. quicqꝫ.
archi. Percuſſerit.hoc de illo ītelligo q nō iu
ſte fecit:puta ſe nō defendendo:tūc.n.ceſſaret
pena:qꝛ vī vi repellere lꝫ cuilibet. Jo.an. Ce/
perit cape.hoc ītelligo cū effectu:vñ ſi mō ca/
piat:ſed fiat ei inſultus ad domū:ut ei fiat in
iuria:vel obſidēt eū in domo nō ut eū ibi cu/
ſtodiāt:ſed ut inferāt ei verecundiā:nō credo
tūc habere locū qō hic dicit ſm nō.p Inno.in
c.nup.de ſen.exco. Ratū.habuit.hoc intelligo
cū eius cōtēplatione vel noīe ſit factū:ut.j.de
re.iur.ratū. Jo.an.idē archi. Fauorē.non nu/
dū vel ſimplicē. Et nudū ꝯſiliū vl ſimplex fa
uor intelligit illius qui ad maleficiū faciendū
nihil adijcit. Jo.an. Et tales hāc ſnīam nō in/
currūt:ut dicit in tex.ipſiꝰ ꝯſtōnis. Recepta/
uerit. Pari.n.pena ſunt puniēdi receptatores
ſine quibus latere diu nō pñt delinquētes.ff.
de recep.l.pria.niſi eēnt ꝯſanguinei vl affines
ff.eo.l.ij. Jo.an. ¶ Nota etiā:q ſic ꝺliquētes
īcurrūt ꝛ alſ penas mltas tēporales: ꝛ ñ ſolū
ipſi:ſed ꝛ filij ꝛ nepotes eoꝝ quas potes vide
re in tex. Dicit tñ archi.q qꝫtū ad infamiāꝫ ꝛ
bonoꝝ cōfiſcationē effectualē ꝛ penā corpo/
ralē infligendā neceſſaria ē ſnīa ſaltē generał
ut.ſ.pnūciet eū crimīoſū eē crīe leſe maieſta
tis:alſ quāuis dñium bonoruꝫ ſuoꝝ ipſo iure
vel ipſo facto etiā priꝰ amittat ex die cōmiſſi
criminis:nō tñ ei auferēt:nec fiet executio ab
lationis bonoꝝ ſuoꝝ vel alterius pene:niſi pꝰ
ſnīam ſaltē generalē. Poſtqꝫ res ad noticiam
deuenit.pōt hoc triplr intelligi. ¶ Uno mō ſic
quaſi velit dicere:q ſi aliquis accuſator exi/
ſtat:debeat ad inſtantiā hꝰ cāe crīalis:ex quo
fuit ꝯteſtata īfra ſpaciū mēſis p ſnīam termia
ri ꝛ executioni mandari:aliogn iſti incurrunt
penas īpoſitas ꝛ hic inſertas. ¶ 2° mō pōt in/
telligi qō dicit de noticia:ut abſqꝫ accuſatore
aliquo denūciauit ſibi:q tale facinus ppetra/
tū fuit:ꝛ hoc ſiue aliqs de officialibꝰ ſuis hoc
nunciauerit ipſi iudici ſiue quicūqꝫ alius quā
uis puatꝰ. Debuit ergo iudex ſtatī ut audiuit

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

tali nunciatõe recepta ꝓcedere ad inqſitionẽ
ꝛ teſtiũ receptionẽ ex vicino:in,quo tale faci/
nus dicebat̃ ꝑpetratũ:quos teſtes iudicabit ſi
bi denũciãs ꝛ ſi nõ oẽs tñ aliquos: ꝛ ſi iudex
neglexerit q̄ nõ inqſierit ꝛ veritatẽ nõ inue/
ſtigauerit:ꝛ ſnĩam ↄdẽnatoriã nõ tulerit:ꝛ ex
ecutus eã nõ fuerit a tpe nũciatõis ꝓdicte ſibi
facte ꝛ mẽſis lapſus fuerit:ita q̄ oĩa ꝓdcã ex
pedita nõ fuerĩt.iſti pene ſubijcit̃ hic impoſite
ꝛ inſerte tã ipſe q̃ȝ eius officiales.hoc tñ ſane ĩ
tellige.nã qñ res ignorat̃ dȝ pleni⁹ ad noticiã
iudicis aduenire:ꝛ tunc diuina ꝛ humana lex
reſoluat̃:ꝛ ſm q̄ ibi ↄſtitutũ ẽ remota acce/
ptione ꝑſonaꝝ diffinitiua ſnĩa ꝓferat̃.ii.q.3.ſũ
mope. ¶ 3° mõ põt intelligi qđ hic dicit̃ ꝑ no
ticiã ꝑ famã:ut iſte menſis incipiat currere ex
die ex qua iſta fama aurib⁹ iudicis innotuit:
q̃uis nõ ſit:tunc.n.ſtatĩ dȝ iudex ꝓcedere ex
officio ſuo ad inquiſitionẽ.hec archi. ꝛ ibi po
nit plures obſtãtias ad ꝓdicta ꝛ eas ſoluit:et
ibi multa dicit.

¶ Cõtra bãnientes ep̃os ꝛ ad hoc coopantes
Cap.3.

SJ quis ſuadẽte dia
bo/
lo ĩ hoc ſacrilegij gen⁹ ꝓruperit:q̄ q̃ȝ
his iniurioſe põtificẽ vel temere ꝑcuſſerit ac
ceperit ſeu bãniuerit vl̃ hoc mandauerit fieri
aut fcã ab alijs rata habuerit vl̃ ſoci⁹ ĩ his fue
rit facientis:aut ↄſiliũ ĩ his dederit aut fauo/
rẽ ſeu ſciẽter defenſauerit eũdẽ in illis caſib⁹
de ꝓdictis:in quib⁹ excõicationẽ ꝑ iã editos
canones nõ ſubiret:ſit hi⁹ noſtre ↄſtõnis au/
ctoritate anathematis mucrone ꝑcuſſus:ac ñ
queat niſi ꝑ ſũmũ põtificẽ:ꝑterq̃ȝ in mortis ar
ticulo abſolui ꝛc̃. Ptãs vero cõſiliarij balini
ſcabini aduocati rectores ↄſules ꝛ officiales
ciuitatis q̃ in ep̃m ſuũ ↄmiſerũt aliqđ ꝑmiſſo
rũ quocũq̃ȝ noĩe cenſeant̃ in ꝑmiſſis culpabi/
les exiſtentes:ſĩliter excõicatiõis ſnĩe:a q̃ niſi
ut ꝑmittit̃ valeãt abſolutionis bñficiũ obtine
re ſint ſubiecti. Clemẽs ex̃ de penis ſiqs ĩ cle.
Diabolo.q̄ ſi nõ fieret ſuaſione diabolica:pu
ta ignoranter:nõ eẽt locus penis.ĩ ſcriptis de
ſen.exco.ſi vero.paulus. Quẽ vis pontificem.
Illos ergo q renũciauerũt loco:nõ ordini vi
det̃ includere quo ad excõicationẽ incurrẽdã
Electos vero nõdũ cõſecratos:qui põtifices
.i.ep̃i nõ ſunt:nõ videt̃ includere quo ad ex/
cõicationẽ incurrendã. Electos vero nondũ
ↄſecratos qui põtifices.i.ep̃i nõ ſunt:nõ vide
tur includere. Jo.an. Idem pau.quãtũ ad ele
ctos nõ ↄſecratos. Temere.ille igit̃ q ꝑcuterȝ
ſe defendendo:nõ ligat̃ his penis. Jo.an. Bã
niuerit. Nota q̄ plus hȝ iſta decre.q̃ȝ illa feli
cis.c.ti.li.vj.ĩ eo.q̄ punit bãniẽteȝ:qđ illa nõ

facit. Jo.an.ꝛ iſtud bãnũ ꝓcedit õ ↄſuetudĩe
ciuitatũ. Vñ ꝑiculũ qđ ĩminet bãnitis ẽ diuer
ſum ſm varietatẽ bãnoꝝ.quibuſdã.n.ſi capi/
ant̃ ĩminet mortis periculũ:quibuſdã ſolutio
nis pecunie ꝛ quidã pñt ĩpune offendi. paul⁹.
Mãdauerit.hic videt̃ ſolũ mãdatũ punire:ẽt
ſi mandatũ nõ ſequat̃ effectũ:ſed ſatis duruȝ
ẽ hoc tenere:iđ poſſet exponi littera:ut.ſ.ꝑcuſ
ſiones captiones vl̃ bãna ſint facta:ut ſic req
rat̃ factũ ꝑfectũ.pau.idẽ Jo.an. ¶ Rata.oȝ er/
go q̄ hec facta ſint ei⁹ ↄtẽplatione:alias ratũ
habere nõ poſſet de re.iu.li.vi.ratum. Jo.an.
Idẽ pau.ꝛ archi.ĩ.c.felicis eo.ti.li.vj.ĩ quodã
ſimili. Soti⁹. hic ſtricte puto ſumi ſociũ ꝓagẽ
te qui aliqđ coopat̃ ad actũ ꝑcuſſiõis captio
nis vel bãni. Et licet in delinquẽdo ſint pl̃es
ſotij qñq̃ȝ:quoꝝ nullus ẽ ꝑncipalior:ꝛ tales ĩ
cludũt̃ ſub agentib⁹:de quib⁹ ꝑmiſit. qñq̃ȝ tñ
vnus ẽ ꝑncipalis ꝛ alter coopãs:ꝛ ſic ſumitur
hic ſoti⁹:qđ pȝ qꝛ de faciẽte ꝑmiſerat. Jo.an.
Cõſiliũ fraudulentũ nõ nudũ. ꝛ dicit̃ nudum
qđ nihil adijcit ad peccãdũ ut nota.ĩ.c.nuper.
de ſen.ex.in.z.glo. Cõſiliũ aũt preſtat̃ ſuaden
do rogando ꝛ ĩpellendo ĩſtruẽdo vl̃ vtilitatẽ
inde ſecuturã oſtẽdendo:ut nota. Inno.de ho
mi.c.ad audientiã. De nudo võ cõſilio hic nõ
ꝓuidet̃.pau. Fauorẽ. Sciẽdũ q̄ ẽ ſimplex fa
uor qui nil adijcit ad peccandũ:de tali võ vi
det̃ hic intelligendũ:ꝛ qꝛ littera hic dicit ĩ his
.ſ.ꝑcuſſione captione vl̃ bãno:pȝ q̄ fauẽs hu
ic delinquẽti p⁹ delictũ ꝑter defenſorẽ:õ quo
ſequit̃ nõ incurrit hãc penã:ſed ĩ materia he/
reticoꝝ lati⁹ recipiũt̃ fautores:ut habes.ĩ.Jo.
an. Defenſauerit.puto q̄ etiã defenſorẽ p⁹ ma
leficiũ punire ĩtendit. Eſt ergo qdã defẽſor.i.
auctorizator delicti ꝛ talis grau⁹ punitur q̃ȝ
agens.ii.q.3.q ↄſentit. Eſt ali⁹ defenſor:q etiã
p⁹ delictũ defendit:puta ĩpediẽdo ne delĩqñs
ad man⁹ iudicis deueniat examinãd⁹ vl̃ puni
endus.27.q.i.ſi cuſtos.vl̃ ĩpediẽdo ne fiat ex
ecutio:hoc etiã intẽdit ĩcludere:ꝛ ꝓbat̃ eo.ti.
felicis li.vj. Nõ puto q̄ is q talẽ defenderȝ ne
ledat̃ a ꝑuato:nedũ .3°.ſȝ illo offẽſo:puta ep̃o
vel ei⁹ ↄſanguineis vindicare volẽtib⁹ inclu/
dat̃ hac pena. De illo qui offendit ĩ iudicio pa
trocinãdo:vide qđ dixi p⁹ Hoſti.de cle.exco.
ꝓpoſuit ſuꝑ vẽſu fautorẽ. Paulus aũt hoc ꝓſe
quit̃ ꝛ declarat ꝑ diſtinctionẽ:qꝛ.ſ.aut aduo/
catus vel ꝓcurator talis defẽdit iuſte:qꝛ.ſ. pu
tat eũ ĩculpabilẽ iura ꝓ eo allegãdo ꝛ oſtẽdẽ
do eũ innocẽtẽ:ꝛ ſic nõ ligat̃ aliq̃ pena:etiã ſi
poſtea appareat eũ culpabilẽ:rõ ẽ:qꝛ in talib⁹
iuſta defenſio reſeruat̃:de excep.c.cum inter.
aut cõtra iuſticiã ꝛ cõſcientiã defendit ꝛ ſic li
gat̃ hac pena de here.ſi aduerſus. Tales.n.de
fenſores appellant̃.18.q.i.de preſentiũ.pau.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Excōicat̄ quicunqꝫ ſemel ī hereſim dānataꝫ
labitur. Cap. 4.

Q Uicunqꝫ ſemel in
hereſim dānatā labit̄: eius dānatione
ſeipm̄ īuoluit. Gelaſiꝰ papa. 24. q. i. c. i. Ex glo.
ſūmaria dicit̄ ꝙ ſiue veterē ſiue nouā ſequat̄
hereſim excōicatus ē: lꝫ ſit occultus. Nota ꝙ
occultus hic intelligendꝰ ē reſpectu pluriuꝫ ⁊
nō reſpectu actꝰ exteriorꝭ. Nā ſm̄ pe. de pal.
in. 4. ꝓ ſolo actu interiori: quo tm̄ ſolo homo
ē ꝑfectꝰ hereticꝰ: nō incurrit excōicatio: ſed ſi
aliquo actu exteriori manifeſtat delictū ſuuꝫ
quātūcūqꝫ occultū tūc īcurrit. Uniuerſos qui
de ſacramentis alit̄ ſentire aut docere nō me-
tuūt: q̄ꝫ ſacroſancta eccleſia p̄dicat ⁊ obſeruat
⁊ generaliter quoſcūqꝫ ea. ro. ec. vel ſinglī epī
ꝑ dioceſes ſuas cū cōſilio clericoꝝ: vel clerici
ipſi ſede vacāte cū cōſilio ſi oportuit epoꝝ vi
cinoꝝ hereticos iudicauerint vinculo ꝑpetui
anathematis innodamꝰ. Luciꝰ. 3. in. c. ad abo-
lendā de here. dicit in quadā glo. ſup v̄bo iu-
dicauerint. i. in hereſim iā dānatā ⁊ indubita-
tā incidiſſe: alias. n. ſi de articulis fidei dubi-
tatio oriret̄: ⁊ dubiū ſit ꝙ bn̄ vl' male diceret
ſola romana ecclīa hꝫ d̄terminare. 24. q. i. quo
tiens Et licet pe. de ancha. nō. epos cū conci
lio clericoꝝ poſſe de hereſi cognoſcere ⁊ pu-
nire: ergo epī vbi etiā de fide agit̄ ſunt ordina
rij: ⁊ de officio tenet̄ inquirere. j. eo. excōica-
mus. dubia tm̄ fidei nō p̄nt decidere: ſed reſer
uanda ſunt pape: ⁊ qꝛ cā hereſis eſt ardua: pꝫ
ꝙ in ſententia proferenda eps requirit ꝯſiliū
capituli licet cōſenſum non expectet: de his q̄
ſi. a p̄la. nouit. hodie n̄ pōt eps ferre ſn̄iaꝫ ī cā
h̄ēſis ſine iq̄ſitore h̄ētice prauitatis. j. e. cle. i.
Nota ꝙ p̄uilegiū exēptōis n̄ eximit exēptū a
iuriſdictione dioceſani cōmittentē crimē he-
reſis. pe. de ancha. Dubitat̄ an quicunqꝫ tenet
v̄bicūqꝫ ꝯtra articulos pariſiꝰ dānatos ſit ex
cōicatus: ⁊ videt̄ ꝙ ſic: ⁊ ſi nō ſn̄ia epī: q̄ nō li
gat nō ſubditos nec extra territoriū: ſaltē ſen
tentia huius decretalis ad abolendā que dic̄
Uinculo perpetui anathematis obligamꝰ oēs
qui per ſingulos epos tāq̄ꝫ heretici ſunt dāna
ti. Dicēdum ꝙ eps nō intendit omnes articu
los dānare ſicut hereticos: ſed ſicut dubios ⁊
periculoſos. tū qꝛ multi catholici eos tenent.
tū qꝛ nō excōicaret: ſꝫ d̄nūciaret excōicatos.
tū qꝛ nō ſolum dogmatizantes: ſed etiā aliter
credentes eē̄nt excōmunicati. tū quia ad ſolū
papā ꝑtinet determinare generaliter. ¶ Quid
eſt hereticū ⁊ quid catholicū. Non ē ergo ex
cōicatus a iure: qui tenꝫ illud q̄ꝺ vna eccleſia
ꝑticularis iudicat eſſe hereticū: ſed q firmiter
adheret ei quod eccleſia v̄niuerſal' vel roma
na diffiniuit eſſe hereticū: ad quā pertinet hoc
⁊ q̄ꝫdiu adheret hō fidei eccleſie romane que
cūqꝫ alia ecclīa tenet oppoſitū: nūq̄ꝫ ē hereti-
cus: de ſum. tri. c. dānamus. in fine. qꝛ illa non
pōt errare: ſed oīs alia ſic: ſicut tota ecclīa gre
coꝝ. Unde determinās cōtra tales articulos
non incurrit ſn̄iam iuris. Si vero querat̄ vtꝝ
ſn̄iam epī incurrit contra eius prohibitionem
faciens certū ē ꝙ ſic ſi ē ſubditus in loco ſub
dito: ⁊ idē ē ſi exēptꝰ ēt ī loco exempto: ⁊ mul
to magis ſi nō exemptus in loco exempto: qꝛ
in talibus q̄ ſunt fidei nō prodeſt exēptio. Si
aūt ſit nō ſubditus iure cōi vel ſubditus in lo
co extra territoriū nō incurrit. Si vero extra
neus in loco dioceſis: aut ē talis qui nō ſortit̄
foꝝ rōne delicti: ſicut forte archieps: ⁊ ſic non
incidit. aut talis qui ſortitur: ⁊ tūc ſi ē de arti-
culis ꝑ ecclīam romanā dānatis: tunc incidit.
ſi aūt nō incidit: qꝛ nō peccat ꝑ inobedientiaꝫ
qꝛ tūc nō ē ſubditꝰ. Et nota ꝙ ex corꝑe iuris
non videt̄ haberi ꝙ abſolutionē ab excōica-
tione propter hereſim contracta papa ſibi re-
ſeruauerit: ex quo argui poſſet: ꝙ ab epīs poſ
ſent abſolui. per. c. nuper. de ſen. exco. ſed ꝑ ꝓ-
ceſſum pape qui ſit annuatim in curia ſibi re-
ſeruat eorum abſolutioneꝫ: ut patebit. j. ī ipo
proceſſu. ¶ Quot modis dicatur quis hereti
cus: ⁊ quis proprie ſit hereticꝰ: ⁊ quot ſint he-
reſes iā cōficte: ⁊ quot modis puniant̄ ⁊ qua-
liter ⁊ quando ad m̄iam recipiantur: vide i. 2.
parte. c. de hereſi.

¶ Excōicatio ꝯ fautores ⁊ receptatores he-
reticoꝝ.

E Xcommunicamus
omnes hereticos ⁊ fautores ⁊ recepta
tores ⁊ defenſores eoꝝ. Honoriꝰ. 3. de ſen. ex-
co. nouerint. dicit pe. de pal. ī. 4. ꝙ credentes
hereticoꝝ ſunt: q licet nulli hereſi exp̄ſſe adhe
reāt: credūt tm̄ hereticos eē̄ bonos hoīes ⁊ ha
bere bonā fidē: ſicut ſunt apud nos ſimplices
nō h̄ntes explicitā hereſim: ſicut quidā hereti
calis captꝰ cū vno heretico ꝑfecto interroga-
tus dicebat. Uolo mori in fide dn̄i gulielmi
lan. Sic. n. vocabat̄ ille ꝑfectus hereticus: iſte
erat credēs proprie. Defenſores aūt ſunt q ꝑ-
ſonā defendūt: ut aduocati preſtādo patroci-
niū: vel tabelliones faciendo inſtrumēta vl' iu
rātes al's iuuātes ī cā. q aūt nō ꝑſonā ſꝫ here-
ſim defendit hereſiarcha ē. Receptatores ſūt
q ī domo vl' terra ſua eos recipiūt ſeł' vel plu
ries publice vl' priuate. Fautores ſūt: q aliq̄n
fauēt facto mittēdo alimoniā ⁊ hꝰ: aliq̄n v̄bo
ut oñdendo. Iſti ſunt boni hoīes: iniuſtuꝫ eſt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

agere ꝯ eos: ⁊ inqſitores īponunt eis maligne
ꝯficta. Itē omiſſione qñ qui ptāte fungit̄ ī ca
piendo: ⁊ al's nō fauēt īquiſitorib᷒: ſicͭ debēt.
Oēs iſti ſunt excōicati ipſo fcō: ſicut heretici
qđ intelligendū ē: dū tñ̄ vitiū ſuū aliquo actu
pdeat exteriori publice vel occulte. Itē q in
ptāte exñs omittit facē qđ dꝫ: lꝫ nihil exteri᷒
agat incurrit: qꝛ ad idē iudiciū ptinet habit᷒
⁊ priuatio. hec ille. di. 13. Quō exponant̄ dicta
vocabula. ſ. fautores receptatores. vide ī. c. ſe.

Cōtra ſepliētes hereticos receptatores vel
fautores eorum. Cap. 5.

Q Uicunqꝫ hereti-
cos credentes receptatores vel fauto
res eoꝝ ſcienter pſumpſerit eccl'iaſtice trade-
re ſepulture: vſqꝫ ad ſatiſfactionē idoneā: excō
municatiōis ſniā ſe nouerit ſubiacere: nec ab-
ſolutionis bñficiū mereant̄: niſi ꝓpriis mani-
bus extumulent publice: ⁊ ꝓiciant hi᷒ corpa
dānatoꝝ: ⁊ locus ille ppetuo careat ſepultura:
de here. li. vi. Quicūqꝫ. laici vl' clerici cū vni-
uerſaliter dicat: quicunqꝫ: ⁊ ita nullū excipiat.
Credentes. illi dicunt̄ credentes hereticoꝝ: q
oꝛe ꝓprio dicūt ſe credere erroribus eoꝝ. de
pe. di. i. fieri pōt. ⁊ hoc indubitatū eſt: ⁊ proba
tione nō indiget. Itē qui odorauerint ⁊ reue-
rentiā ſuo mō exhibuerint cōſolationē vl' cō
munionē ab hereticis accepint vl' ſiſia perpe
trāt que ad ritū eoꝝ ptinent: credentes meri-
to pñt factis quib᷒ error exprimitur: ut poſui
exempla. Itē qui ſermones ⁊ pdicatōes eoꝝ
audierint ſi ſemel tñ̄ audierint: ⁊ nūqꝫ ampli
us redierint: nō debent iudicari hereticorum
credentes: nec. n. videt̄ approbaſſe: qđ poſtea
vitarēt: ar. efficax. ad hoc. i. q. i. cōſtat. Item ſi
quis eos viſitauit alimoniā dedit: ducatū pre
ſtitit vel ſiſia fecit: in quibus nil de ritu eoꝝ
oſtendit̄: nō credo q̄ poſſint credentes iudica
ri. Nā hec fiūt qñqꝫ interuentu pecunie ſecus
ſi penis erāt lapſi: ⁊ poſtea iſta facerēt. ꝫ. eo. ac
cuſatus. oēs tñ̄ pdictos quos dixi nō debere
iudicari credētes: fateor ſuſpitiōe maxīa non
carere: ⁊ iō poſſe eis indici purgationē cano-
nicā iuxta canonicas ſanctiones. Itē q libros
hereticoꝝ ſuſcipiūt: ſi ſtatī eos deſtruxerit in
cendio vl' alio modo īnoxios iudicandos cre
do. ſ. deſtruentes. 5. q. i. c. i. alias ſi ſuſpecti ſūt
⁊ nō deſtruunt: ē eis indicēda purgatio cano-
nica. archi. Receptatores. glo. archi. illi dicūt̄
tales qui ſcienter recipiūt: ⁊ ſi nō frequenter:
ar. efficax. de penis felicis. li. vj. Nā verbū fre
quētatiuū in iure pro ſimplici verbo ponitur:
vt receptare pro recipere. Hoꝝ aūt q ſcienter
receptant: quidam ſunt in culpa: quidam non.
Hic notandum ſane videtur: q̄ iura ciuilia vi
dētur illū intelligere ēē receptatorē: qui laten
ter recipit ⁊ celat ⁊ cōſeruat: ut manus iudicis
euadat: ut innuit̄. ff. de recepta. li. l. i. Defenſo-
rem glo. archi. Si defenderit errorē ipm: dā-
nabilior ē eo qui errat: ⁊ non ſolū heretic᷒ ſed
etiā hereſiarcha dicit̄. 24. q. 3. qui aliorꝫ. Si
vero defenderit pſonā reſiſtēs viribus vl' po
tentie: ne ad manus iudicis veniat puniendus
vel examinand᷒: pōt ꝯtra hi᷒ defenſores pro-
cedi ad excōmunicationē: ⁊ pro hi᷒ pſumptio
ne poſſet ei indici purgatio canonica. Fauto-
res. glo. archi. qui publica ptāte funguntur: ut
plati ⁊ principes ex ſola omiſſione poſſūt dici
fautores: puta ſi ab eccl'ia cōdēnatos non fu-
gant ⁊ puniunt ſicut debēt. 23. q. 3. qui poteſt.
Priuate vero perſone in hoc caſu ſi non capi
unt: vel ſi pretereuntes non detinent. fautores
dici non poſſunt. Nam hoc pertinet ad eos q
poteſtate funguntur. Et hoc verū niſi fuerint
priuate perſone tales: q̄ iuramento ſe aſtrin-
xerint. Si enī iurauerūt indicare ⁊ celāt: non
nego eos fautores. Itē ſi quis excuſat hereti
cū nō ex lingue lubrico nec p iocū: ſed in con-
uenticulis vel inter laicos: ſicut multi ſepe di
centes. Iſti non ſunt tales quales dicunt̄: nec
negāt iſta vel illa: vl' forte qꝛ aduocati ſūt ali
qui: ⁊ defendendo eos excuſant eoꝝ ꝓceſſus:
poſſunt dici fautores: conſideratione habita
perſonaꝝ loci ⁊ temporꝝ. Item ſi quis facto fa
ueat probatione nō eget: puta ī eo qui tali ali
moniā preſtat ⁊ procurat: qui laborat ſi ea p q̄
laborat ſubminiſtrat: ⁊ ſi qua ſūt ſimilia. Idē
in eo qui precibus liberatur. 14. q. 6. c. i. Sci-
enter ergo ſi hoc neſciebat ipe tumulās: nō li
gat̄ hac pena: qꝛ facti ignorātia vnūquēqꝫ ex
cuſat. Eccl'iaſtice ſepulture. vult dicere litte-
ra iſta: q̄ talium cadauera nō debēt in cimite
rio eccl'iaſtico tumulari: nec alibi ad modum
xpianoꝝ: ſed foras iactari ab eccl'iaſtica ſepul
tura in ſignum ppetue dānationis. archi. Pro
prijs manib᷒. ergo nō alienis. Imponunt̄ pre
dictis ⁊ alie pene: quas potes videre in textu.

Cōtra dominos tpales deficientes in facto
inquiſitionis cōtra hereticos. Cap. 6.

U T inquiſitionis nego-
ciū cō
tra hereticā prauitatem ad dei gloriā
⁊ augmētū fidei noſtris temporib᷒ ꝓſperetur
⁊ infrā. ī quā ꝯſtitutiōe ſūt plures cōſtitute ex
cōicationes. Primo oēs ptātes dñi tpales et
rectores quibuſcūqꝫ dignitatibus vl' officiis
⁊ noībus cenſeant̄: ⁊ eoꝝ officiales ⁊ baliui: q

dioceſanis vł ep̄is vł inquiſitorib⁹ h̄etice pra
uitatis nō obediūt ī hereticoꝝ vł ipoꝝ credē
tiū vel defenſoꝝ receptatoꝝ fautoꝝ inueſtiga
tione captione ꝛ cuſtodia diligenti:cuꝫ ab eis
fuerīt requiſiti: ſint excōicati ¶ 2° oēs predi/
cti rectores:ſi predictas ꝑſonas peſtiferas nō
duxerīt vel duci fecerīt ſine mora poſtq̄ꝫ fue/
rint requiſiti ī p̄tātem ſeu carcerē epoꝝ ſeu in
quiſitoꝝ vel ad locū aliū aliquē:ď quo ipi vł
aliqui ex ipis mandauerīt.īfra eoꝝ dn̄oꝝ vel
rectoꝝ diſtrictū:vbi ꝑ viros catholicos a pre
fatis ep̄is vł inquiſitorib⁹ vł eorūdē aliquos
deputatos ſub arta ꝛ diligenti cuſtodia tene
anť:donec coꝝ negociū ꝑ iudiciū eccľie termi
neť ſunt excōicati ¶ 3° oēs ſupradicti rectores
ꝛ eoꝝ officiales ꝛ nūcij ſi de hereſi ab ep̄is vł
inquiſitorib⁹ cōdēnatos ꝛ eoꝝ brachio dere/
lictos nō ſtatī ceperint ꝛ indilate aīaduerſiōe
debita puniendos nō obſtātib⁹ appellatiōib⁹
quibuſcūq̄ꝫ p̄dictoꝝ ſunt excōicati ¶ 4° oēs
ſupradicti rectores ꝛ officiales ſi captos pro
crīe hereſis abſq̄ꝫ dictoꝝ epoꝝ ſeu inquiſitoꝝ
aut ſaltē alterius coꝝ licentia vł mādato a ca
ptione vel carcere liberauerint:ſunt excōica/
ti ¶ 5° oēs ſupradicti ipſorūq̄ꝫ officiales: ſi de
crīe hereſis:cū mere ſit eccľiaſticum cognoue
rint quoquo mō vł iudicauerint ſunt excom
municati ¶ 6°.oēs ſupradicti ſi executionem
ꝓ.hi⁹ crīe a dioceſanis vł inquiſitore iniūctā
ꝓmpte:ꝓut ad ſuū ſpectat officium facere de
tractēt vł dioceſis vł inquiſitoris iudiciū ſen
tentiā ſeu proceſſum directe vel indirecte im
pedire p̄ſumāt:ſunt excōicati ¶ 7° oēs ſupra/
dicti:qui ſcienter ī predictis vł aliquo p̄dicto
rū ꝯ inquiſitionis officiū dederint auxiliū cō
ſiliū vel fauorē:ſunt excōicati ¶ 8°.oēs predi
cti ſi ſn̄iam excōicationis in quā incurriſſent
oīno per annū ſuſtinuerint:ex tūc velut here
tici cōdēnanť.hec oīa in p̄dicta conſtitutione
que incipit:inquiſitionis:extra de here.li. vi.
ut inquiſitione.vbi heretici dicunť admixti fi
delibus:de hoc facienda eſt inquiſitio:ut a fi/
delibus diſcernāť:ꝛ inuenti corrigānť. archi.
Puniendos:ꝙ ſi inquiſitor ꝛ ordinarius di/
ſcordāt in mādato:q₂ vnus mandat puniri ꝑ
ſe condēnatū:alter mandat relaxari per ſe ab
ſolutū:ſatis videť ſupſedendū:donec cōſulať
papa.ſupra.c.ꝑx. Jo.an. Canon ē ſententie la
te:ꝛ q₂ nō reſeruatur abſolutio pape: ordina/
rius poterit abſoluere:ſupra de ſen.exco.nup
Jo.an.

¶ Contra inquiſitores omittentes procede/
re contra hereticos:vel falſo īponentes here/
ſim. Cap.7.

Inquiſitores et alij ad
dicti officij executionem conſtituti ſi
odij gratie vel amoris lucri ꝛ cōmodi tempo
ralis obtentu contra iuſticiā ꝛ cōſcientiā ſuaꝫ
omiſerunt contra quēq̄ꝫ procedere: vt fuerit
procedenduꝫ ſuper huiuſmodi prauitate.ſ.he
retica aut obtentu eodem prauitatem ipſam:
aut impedimentum officij ſui alicui imponē
do eum ſup hoc preſumpſerit quoquo modo
vexare:preter alias penas excommunicatio/
nis ſententiam eoipo incurrant:a qua niſi per
romanum pontificeꝫ nequeāt:preterq̄ꝫ ī mor
tis articulo:ꝛ tūc ſatiſfactione premiſſa abſol
ui:nullo in hac pte priuilegio ſuffragante. Cle
mēs in.c.multoꝝ.de hereti.in cle. Obtētu.vo
ergo nō ꝓpter alterū p̄dictoꝝ:vel forte timo
re ꝓpter vitandū ſcādalū hoc admitterēt:nō
eſt locus pene. Jo.an. Et ꝯtra ꝯſciāꝫ.nō.ꝙ co
pulat ꝯtra iuſticiā ꝛ ꝯſciam. Codē.ſ. odij gra
tie.ꝛc.ut ſupra. Ex quo pꝫ aperte ꝙ cōſtitutio
eccľie militantis ligat crimē oīno occultū ꝓad
penā ſuſpenſionis ꝛ excōicationis:inducit ad
hoc multa iura ꝛ ſubdit. Ex his videť indubi
tatū:ꝙ archi habebat ꝓ dubio ꝛ diſputatiōi
delinquebat:an heretic⁹ oīno occult⁹ ſit excō
municatus. Jo.tenet ꝙ ſic.24.q.3.in ſumma
ꝛ in glo.ſe.placet etiā goſ.ꝛ Ray.ī ſūmis. Ex
inde inducit multa iura:que videntur facere
in cōtrariū.32.di.erubeſcāt ꝛc. Tandem Jo.
an.cōcludit ſic de plano fateamur:ꝙ cōſtitu/
tio militantis eccľie ligat oīno occulta:non ta
mē noīatī de illis iudicat tribunal eccľie:imo
ipa eccľia ī q̄ꝫtū ꝑ hoīeꝫ iudicat hoīem noia/
ti:ꝛ īq̄ꝫtū ē collectio fideliū ligatos ſic occul/
tos hꝫ ꝓ ſolutis.de ſen.exco.c.grauis ī cle.et
ſic loquūť ꝯria. Nota ſm pe.de ancha. ſuper
cle.de vſuris ex graui.ꝙ actus fenerandi non
ſapit hereſim:nec ptinet ad inquiſitorē:ꝛ tn̄ ꝑ
tinaciter aſſerere hoc nō eſſe peccatū: ē here
ticū. Rōem collige ex glo.nō ſolū:cū quo cō
cor.pau. Ex quo collige deciſionē ei⁹ qđ du
bitabať. Quidā.n.de iſtis bizocholis ī publi/
cis p̄dicationib⁹ ꝯcitando turbā ꝛ ſeditioneꝫ
ꝯtra cleꝝ:vt ferť aſſeruit:exhortando ꝙ laici
nō tenebāť ſoluere decimas:nec eis confiteri
nec oblationes dare:ꝛ ꝙ peccabāt ꝯtrariū fa
ciendo:cū eēnt oēs clerici mali ꝛ de eccleſijs
remouendi. Querebať:an iſta ꝛ alia q̄ꝫplura
eēnt heretica:ꝛ procedi poſſet cōtra eū tanq̄ꝫ
ꝯtra hereticū:ꝛ ſi matū fuit ꝑ oēs ſacre theo/
logie doctores ꝛ doc.vtriuſq̄ꝫ iuris ibi exītes
ꝙ ſic:ꝛ bene ꝑ doc.huius glo.ſapiebat ptinaci
ter:tenebat.n.diuerſas ꝛ falſas opi. reproba/
tas ꝑ ſacros canones ꝛ canonicas ſanctiones
ergo.ꝛc.vt in ea pꝫ. Et pau. clarius loquens

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

dicit: Hereticus ē non ſolum qui male ſentit
⁊ docet de articulis fidei ⁊ ſacramentis eccle
ſie:ſed etiā qui falſam ⁊ extortā expoſitionem
in ſcripturis diuinis ponit ꝯtra id qd tenet ec
cleſia.di.50.ſiqui diaconi. Et intellige iſtum
tex.cle.ex graui:qñ ſimpliciter ⁊ ꝑciſe qs aſſe
rit nō eē peccatū fenerare:ſed q2 ſunt nōnulli
caſus in quibus ꝓbabilit̄ dubitat̄:vtꝝ in iſto
vel illo cāu ſit vſura: nō eēt heretic⁹: qui tene
ret opi.etiā forte nō verā: vt ſupra.eo. nauigā
ti de vſuris.pe. Et nō ſm pau.in cle. qd dicit
ꝑtinaciter.ꝑtinax dicit̄ qui valde ⁊ prudenter
aliquid tenet ⁊ affirmat. vñ ſi ioco vl' ꝑ lubri
cū lingue hoc diceret nō eēt hereticus. 24.q.
3.ait.⁊ ſic ꝑtinacia ī malo pſeuerantia ī bono:
Judei aūt q̄uis affirmēt vſurā nō eē peccatū
nō tñ pñt dici heretici:nec aliter cōtra eos ꝓ
cedit̄:rō eſt:q2 in eis nō cadit hereſis que eſt
idē qd eliſio vel diuiſio.24.q.3.hereſis. Cum
eni nō ſint ī gremio ecclie diuiſionē ab eo fa
cere nō pñt:ſi tamē tales errorē dogmatiza-
rēt:⁊ ſi nō ut cōtra hereticos:tñ per alios mo
dos pñt per eccliam puniri:ſicut ⁊ in alijs ca-
ſibus qñ offendūt fidē pa. Nota etiā ſm pau.
vbi ſupra in cle.ex graui de vſuris:ꝙ qui dic
ꝑtinaciter vſurā eē peccatū:ſed facta reſtōne
nō eſſe cōfitendū:ſicut qui ē obligatus ex cō
tractu licito ē hereticū. In cōtractu.n. obliga
tur quis tñ homini.in vſura autez offendit ⁊
obligat̄ deo ⁊ homini:⁊ iō poſt reſtitutionem
adhuc tenet̄ penitere. Itē ſm eundē qui male
credit:ſed paratus ē corrigi ⁊ ſequi certiorat⁹
fidem eccleſie non eſt hereticus. 22. q.3. dixit
apoſtol⁹.

Contra inquiſitores ⁊ epos ⁊ eoꝝ vicarios
in certo caſu inquiſitionis. Cap.8.

Inquiſitores et vi
carij ipſoꝝ vel epoꝝ ſeu capituloꝝ ſe
de vacāte ſup hoc deputati cōmiſſarij :ſi pre-
textu officij inquiſitionis quibuſuis modis il
licitis ab aliquibus pecuniā extorquēt aut ſci
enter attētant eccliaꝝ bona ob clericoꝝ deli
ctū predicti occaſione officij fiſco eccleſie ap-
plicare:ſunt excōicati ⁊ abſolui nō poſſunt:ꝓ
terq̄ in mortis articulo:donec illis a quibus
extorſerint:plene ſatiſfecerīt de pecunia ſic ex
torta nullis priuilegijs pactis aut remiſſioni-
bus ſup hoc valituris. Clemēs in. c.nolentes.
de hereti.in cle.cōmiſſarij.dāt ergo inquiſito
res cōmiſſarios:quos vicarios vocamus vel
ſubſtitutos ſupra ꝓxime. Jo.an. Cōmiſſarij.
de epis loqui nō videt̄:licet etiā ab his debe
ant abſtinere.pena tñ que ſequit̄ nō habet lo
cum in ipis. Jo.an. Pretextu.ſi ergo in eo ꝓte
xtu illicite exigit:licet faciat male:non tñ loc⁹
eſt pene. Jo.an. Pecuniā.intelligo large.1.q.3.
totū. Eccleſiaꝝ.de bōis ergo clericoꝝ ꝓprijs
non prohibet. Eccleſie.multo minus ſibiipis
vel officialibus vel fiſco ſeculari:cui applicata
ſunt ipo iure bona laicoꝝ dānatorum de he-
reſi. Jo.an. Abſolui.per ordinarios:cū ſibi nō
reſeruet papa. Jo.an. Satiſfecerīt ſi habz vñ:
alias ī hoc pauptas excuſat de vſuris cum tu.
Jo.an. Qꝫ ꝑlatos eccliaꝝ cogi non poſſumus
ad officiū inquiſitiōis exercendū. Bonifa.vir
tute. Qꝫ magiſter ordinis in toto ordine ⁊ q-
libet ꝑoꝛ ꝓuincialis ⁊ ei⁹ vicarius in ſua pro-
uincia pñt fratres ſuos per ſedē aplicam de-
putatos ad predicādū crucē vel ad inquiren
dū cōtra hereticā prauitatē reuocare remoue
re ⁊ transferre: vel ꝙ ſupſedeāt iniungere: ali
os quoq3 ſuſtinere:ſi eis viſum fuerit expedi
re:⁊ in eos ſi ꝯtrauenerint cenſurā eccliaſticā
exercere:non obſtantibus litteris aplicis im
petratis vel ipetrandis:que ī indulto hoc ex
preſſam non fecerint mentionem. Bonifa.

De irritatione ordinationū ab octauiano ⁊
guidone hereſiarchis factarum. Cap.9.

Ordinationes ab octa
uiano ⁊ guidone hereſiarchis factas
⁊ ab ordinatis ab eis irritas eē cenſem⁹adijci
entes: vt qui dignitates eccliaſticas ſeu bene-
ficia ꝑ predictos ſciſmaticos acceperūt: care-
ant ipetratis. Alienatiōes quoq3 q̄ ꝑ ipos ſciſ-
maticos ſiue ꝑ laicos facte ſunt de rebus ec-
cleſiaſticis omni careāt firmitate:⁊ ad eccliās
ſine omni onere reuertant̄:ſi quis cōtraire ꝑ-
ſumpſit excōicationi ſe nouerit ſubiacere: ex
de ſciſmati.c.1.a guidone.cū ſciſſerūt eccliam
qui ñ dicuntur ſciſmatici:imo potius dicunt̄
tales qui diuertunt̄ ab eis: hereſiarchis.i. ſciſ
maticis. Inno.ab eis ordinatis.de ordinatis
ꝑ ordinatos ab eis videt̄ idem cū ſit eadē rō
defectus.i.executionis:quā dare nō pōt: q nō
hz. Jo.an. Laicos.auctoritate ipoꝝ ſciſmati-
coꝝ:al's emēs nō eēt excōicat⁹ ſed excōicād⁹
ſm Hoſti. Firmitate.q2 ecclia q̄diu hz paſto
rē hereticū vel ſciſmaticuz vacare dicit̄. Vñ
nō valēt que a tali prelato fiūt in ꝑiudiciū ec
cleſie:ſi tñ acquirit talis ꝑlatus eccleſie tenet:
nec ceſſabit̄:⁊ hoc ī fauorē ecclie.ber. Reuer
tant̄.ergo reuertunt̄ talia ad eccliaz nullo da
to precio.pe.de ancha.ſed emptor hz recurſū
ad vēditorē ꝓ ꝑcio ſm vinc. Siqs ꝯtraire.i.
ordines exequēdo bñficia retinēdo vl' bona
alienata ſm Hoſti. Subiacere. illi ſciſmatici:
q ab vnitate ecclie recedūt: vt greci excōicati

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſunt.19.di.nulli.dicebat Do.illos ſciſmaticos eſſe:qui ſe extollūt ꝯ romanā eccl'iam:⁊ ab illa ſe ſepant eē excōicatos cū adherētib⁹:⁊ dicūt tales heretici illi.ſ.qui volūt ꝯ ep̄m aliquē inſurgere ⁊ ep̄atum tenere:⁊ clericos ſuos facere ⁊ excōicandi ſunt:pe.de ancha. Nota ꝙ ꝗ ordines vł bñficia receperūt a ſciſmaticis ip̄o iure excōicati ſunt:⁊ ſic ē canon late ſnīe. Nō quidā ut Hoſti.intelligūt de adherentib⁹ ⁊ fauentibus ipis ſciſmaticis. Dicas ergo eos: qui alias nō adherent nec fauēt ſciſmaticis illis.ſ. qui recedūt ab vnitate eccl'ie:nec extollentes ſe ꝯtra romanā eccl'iam ⁊ ſi cōtra alios nō excōicatos ipſo iure:ſed ſunt excōicandi.pe. de ancha. Itē nō ꝙ excōicati ſūt oēs ſequaces adherentes vel fauentes publice vel occulte ſciſmati dānato in cōcilio cōſtantienſi petri de luna:abſolutio pape reſeruatur:ut patet in ꝓceſſu curiali.

Cōtra aſſerentes romanā eccl'iam nō eē caput aliaꝝ eccl'iaꝝ:⁊ nō poſſe cōdere canones. Cap.10.

Qui aſſerit contumacit eccl'iam romanā nō eē caput aliarum eccleſiaꝝ:⁊ nō poſſe condere canones ⁊ decreta:⁊ etiā ſibi tāq̄ȝ capiti nō obediendū excōicat⁹ ē.19.di.nulli fas. Nota ꝙ iſtud.c.loquit̄ de cōtēptoribus canonū ⁊ trāſgreſſorib⁹. Sȝ ſm hugu.ibidē ⁊ pau.i cle.dupliciter dicit̄ qs cōtēptor canonū.vno mō q2 ap.ſe.cōtumacit̄ negat eē caput eccl'iaꝝ:⁊ habere ptātem condendi canones:decreta ⁊ ſtatuta eius nō eſſe ſeruanda:⁊ talis ē ſciſmaticus ⁊ hereticus et excōicatus. Et ſic intelligendo dictū.c.ē canō late ſententie. Et ad idē facit.22.di.oēs.25.q.i violatores. Et idē dicūt Jo.an. Inno.⁊ Hoſtien. 2° modo dicit̄ qs cōtēptor ⁊ tranſgreſſor canonū qui ip̄a mādata canonū nō ſeruat: q̄uis credat ⁊ dicat eē ſeruāda:hic nō eſt ſciſmaticus proprie:nec excōicatus:⁊ ſic de hi⁹ intelligendo capitulū eſt canon ferende ſententie. Et ut dicit pau.in cle.ſiquis tranſgreditur canones ⁊ ſtatuta cōtinentia p̄cepta ſiue affirmatiua ſiue negatiua:peccat mortaliter.14.q i.ꝙ precipit̄:ſecus ſi eēt cā cōſilij:intellige tūc canonē loqui de cōſilio:qn̄ hoc ibi exprimit̄ vel alia rō ſuadet ſic ītellige. Nota.n. ꝗ ſic exhortatur.⁊c.ff.de his qui no.infami.ob hec verba.cū aūt p̄ceptorie loquit̄:ut de cele.miſ. c.dolentes.⁊ de eta.⁊ qualita.c.cū eccl'ie. hoc trāſgrediēs peccat mortaliter:q2 īpedit finēȝ quē lator legis intendit:alias tranſgreſſor canonū ex rōnabili cā non peccat mortaliter ſȝ tho.hec pau.in cle.

Contra incēdiarios. Cap.11.

Incendiarii ex q° ſūt ꝑ eccleſie ſnīam publicati ꝓ abſolutionis bñficio ad ſedē ap̄licā ſunt mittendi.cle.in extrauaganti:ex̄ de ſen.exco.c.tua. Glo.ſuꝑ verbo publicati in fi.ſic dicit:nō credo ꝙ oēs incendiarii generaliter ſint excōicati:niſi de incendiarijs eccl'iaꝝ:cū de alijs nō inueniā. Et per hāc decretalē non probat̄:ꝙ ip̄o iure ſint excōicati:ſed illis primo modo excōicatis ab ep̄is ſubſecuta publicatione ⁊ denūciatōe per hāc decretalē ſibi papa eoꝝ ſeruat abſolutionē ad terrorem:alias ep̄i pn̄t abſoluere oēs incendiarios:ex̄.e.nup. Ray. Gof.⁊ hoſti. i ſummis ſuis ⁊ Jo.de lig.dicunt:ꝙ incendiarij eccleſiaꝝ vel locoꝝ religioſoꝝ vel cimiterij vel ſpatij priuilegiati in circuitu eccleſie:ſeu loci cōtigui priuilegiati ſunt ip̄o iure excommunicati:ut in dicto.c.ſicut antiq̄⁹.17.q.4. Eſt āt ſpaciū ꝑuilegiatū in circuitu eccl'ie.30.paſſ⁹ vel.40.quo ad matricē eccl'iaȝ:ſed anteq̄ȝ denūcient̄ pn̄t abſolui ꝑ ordinarios. Poſtq̄ȝ vero fuerūt denūciati non niſi a papa. Et ſȝ Jo. an.tales abſolui nō pn̄t a legatis ex iure legationis. Itē mulier incēdiaria ſic denūciata ab ep̄o abſolui nō pōt:⁊ ſi poſſit abſolui ab iniectione manuū violenta ī clericū ſm Guil. Jo. an.hic dicit de incēdiarijs eccl'iaꝝ. Guil. etiā dicit ꝙ incēdiarij alioꝝ locoꝝ poſtq̄ȝ fuerint etiā denūciati pn̄t abſolui ab ep̄o:vt cōiter dicunt doc. Pe.de ancha.dicit ſimpliciter de incendiarijs excōicat̄:⁊ denūciat̄:qui ſunt mittendi ad papā.cōior prima opīo:ſc̄da tutior. Incēdiarij vero alioꝝ locoꝝ nō ſūt ip̄o facto excōicati:ſed excōicandi de iure cōi.23.q.vl. c.peſtiferā. Ray.de iure aūt ꝑticulari ſeu ſynodali in quibuſdā locis tales etiā ſunt excōmunicati. In quibuſdā alijs ex ꝯſuetudine habent̄ ꝓ excōicatis:quāuis re vera non inferat̄ excōicatio abſq̄ȝ ſnīa ſm Guil. Et hi incēdiarii p⁹q̄ȝ fuerūt denūciati:pn̄t abſolui ab ep̄is ſuis ſm quoſdā:vt Guil.⁊ al'.ſed ſm alios nō niſi a papa:⁊ hoc dicit̄ in ſūma piſana. Jo.an. dicit tm̄ de incēdiarijs eccl'iaꝝ. Sed qualiter intelligenda ſit iſta denūciatio. Dicit Guil. ꝙ ſm quoſdā intelligit̄ ſi fuerit denunciat⁹ noīatim.i.expreſſo noīe:ſecus ut dicūt:ſi in generali:ut cū dicit̄ ſub hac forma. Excōicam⁹ illos qui fecerūt tale incendiū. Et ſubdit. Credo ꝙ ſiue in generali ſiue in ſpeciali,denuncietur incēdiarius a ſolo papa ē abſoluend⁹: preſertim cū dicit hugo ⁊ iuriſperiti:ꝙ nō fertur ſnīa ſub hac forma. Excōicamus oēs ꝗ fecerunt hoc vel illud oēs intelliguntur noīatim

excõicati. Credo etiã ꝙ pape eſt reſeruanda hec abſolutio a quocūqꝫ iudice fiat iſta denūtiatio. Et dicit᷑ incendiarius ſm Ray. qui auctoritate propria ciuitatē vel villam vel manſum vel ſegetē vel rē ſimilem malo ſtudio incendit: aut incendi facit. Expouit glo. eiꝰ. ī incendit aut incendi facit: aut incendiarijs ꝯſilium vel auxilium ſcienter īpendit auctoritate propria. i. cū nō habeat ius mouendi bellū vel incendendi manſum vel ſegetē. ſ. alienā: ſecꝰ ſi propriam: quia tūc nō teneret᷑ pena incēdiarij niſi dolo malo hoc faceret: ut. ſ. ꝑ incendium rei ſue aliena incenderent᷑ malo ſtudio: quia ſi faceret hoc ex negligentia: licet peccaret: nō tñ incēdiarius vocaret᷑. Guil. Itē qui ī bello iuſto ignem imponitꝰ abſqꝫ precepto īdictoris belli: incendiarius ē: licet dānū non teneat᷑ reſarcire. Qui vero ī bello iniuſto etiam ex ꝑcepto incendiarius ē ⁊ dānū tenet᷑ reſarcire. Et nota ꝙ q ī bello iuſto villā vel caſtrū incēdit: ſi ibi eccl'ia incaute cōburat᷑: ⁊ ē moleſtum ei non eſt excōmunicatus: ſed dānum reſarcire tenetur. Itē qui ponit ignē in loco religioſo ē excommunicatus: qui vero in alia domo habitabili vel in grano eſt excōicandus. Alij vō incendiarij paleaꝝ feni lignoꝝ ⁊ hiꝰ nō dicuntur incendiarij. Lapus ſuper. c. de emu. eccle. c. q: non nulli. dicit hic decidendum videtur ꝙ appellatione eccleſiarum includant᷑ nedū monaſteria: ſed etiā omnia pia loca. Naꝫ iſta equiparantur ſupra de teſtamentis requiſiſti, facit qđ ſcripſit. d. m. poſt archi. ſupra. co. li. ꝺ reſti. in inte. c. fi. Vidi dubitari an incendiarij vel fractores domorum ſitaꝝ infra ambitum eccl'iaꝝ priuilegiatū: de quo ſupra habes. 17. q. 4. ſicut antiquitus. ſunt ip̄o iure excōicati: ſicut incendiarij ⁊ effractores eccleſiarū: qui etiā poſtqꝫ fuerūt denunciati: nō poſſunt. ſ. ipi abſolui niſi per papā. Et videtur ꝙ ſic per dictum. c. ſicut. ⁊ de ſen. exco. conqueſti. ſup hoc conſultus antiquitus cum quibuſdaꝫ iuriſtis conſului: ꝙ talis. ſ. frangens vel cōburens domū ſitā infra ambitū ⁊ cōfines dicti. c. ſicut antiquitꝰ: licꝫ talis ſit violator emunitatis eccleſie: ⁊ ut ſacrilegus puniendus: nō tñ eſt excommunicatus: ⁊ hoc per iſtud. c. ſ. nōnulli. ⁊. c. cōqueſti. hec ille.

Cōtra effractores locoꝝ ſacroꝝ. Cap. 12.

Memoratos ſacrilegos: qui. ſ. confregerant violēter quaſdam eccleſias ⁊ expoliauerant: excommunicatos nuncietis: ⁊ faciatis ſicut excōicatos artius euitari: donec paſſis iniuriam congrue ſatiſfaciant: ⁊ damna data reſartiant: ⁊ cum literis veſtris rei veritatem continentibus apoſtolico ſe conſpectui repreſentent: extra ꝺ ſen. exco. conqueſti. glo. excōicatos ergo videtur ex hoc ꝙ ipſo iure ſint excommunicati huiuſmodi ſacrilegi: quod eſt verum de effractoribus eccleſiarum ⁊ incendiarijs. Repſentent. Ex quo eni incendiarij ⁊ effractores eccleſiarum denunciati ſunt: non poſſunt abſolui niſi a papa: ſed antequā denuncientur bene poſſunt abſolui: ſi ſatiſfacere volunt: ut in. c. nup ſupra allegato. Idem archi. ⁊ Gof. Io. an. ⁊ Pe. de ancha. ſic ſumant. Qui cum effractione ſpoliant eccleſias excommunicati ſunt: ⁊ poſtquā ſunt denunciati ſunt per papam abſoluendi. Quidam extendebant iſtum caſum ad facientes in eccleſia multa enormia: ut frāgēdo crucem ⁊ diripiendo corpus chriſti vel rapiendo bona ipſarum ſm Hoſtien. ⁊ Gof. in ſummis ſuis. ⁊ Io. de lig. in tractatu de cen. eccle. dicit ꝙ tales non ſunt ipſo iure excommunicati: ſꝫ excommunicādi. Et nota qđ dicit Guil. Credo ꝙ effractor eccleſie iudicandus eſt: q dolo malo aut ꝑ iniuriā violēt᷑ parietē fodit aut ſuffodit: aut vitreā feneſtram fregerit aut ſeraturam aut hoſtia aut cardines aut vectes dum tenent hoſtia firmata: aut ipſum tectum eccleſie. Et nota ſm Guil. ꝙ qui vadit animo frangendi eccleſiam ⁊ furandi: ⁊ tamen non frangunt: quia inueniant alias fractam vel apertā ⁊ ſic intrant vel aſportant bona ipſius: non incidunt in iſtum canonem. ⁊c.

Contra falſarios litterarum apoſtolicarū. Cap. 13.

Nos omnes falſarios litterarum noſtrarum apoſtolicaꝝ: q per ſe vel per alios vitium falſitatis exercent cum defenſoribus ⁊ fautoribus ſuis anathematis vinculo decernimus innodatos. ⁊c. Innocen. 3. extra de cri. fal. ad falſariorum. Innodatos. ⁊ ſic eſt canon late ſententie ſecūdum Innocen. ⁊ hoſti. Inſuper ⁊ clerici officijs ⁊ beneficijs ſunt priuati ⁊ degradādi ſunt ⁊ ſeculari curie tradendi ſecundum conſtitutionem legitime puniendi: per quam ⁊ laici legitime conuicti puniuntur: ut dicitur in tex. ⁊ communiter dicitur ꝙ abſolutio a tali excōicatione pape reſeruatur: extra eo. dura in fi. Nota ſecundum pe. de ancha. in dicto. c. ꝙ ille qui ſcienter impetrat reſcriptum ſurreptitium ⁊ illo vtitur: non incidit in hanc penam ſed ſolum punitur: ꝙ careat commodo reſcripti: ⁊ in expenſis condēnetur: de reſcrip.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

e.ſuper litteris.ſed falſans reſcriptum vł vtēs
falſo ex certa ſcientia vel per ignorantiā pro/
cedentem ex negligentia incidit. Et nota ſm
ricar.ſuper.4.di.18.ꝙ impetrās litteras a do
mino papa tacita veritate vel ſuggeſta falſita
te:ſiue facit impetrās ſcienter ſiue ignorãter
ſi talis veritas taceatur vel talis falſitas ſugge
ratur qua veritate manifeſta vel falſitate non
ſuggeſta domin⁹ papa nō concederet:nō ē ex
cōmunicat⁹ iure cōi:nec etiam illi qui litteris
aplicis vtuntur ſub alio noīe impetratis:quia
quis tā iſti ꝗ̃ illi digni ſunt magna pena ꝛ cō
fuſione:nō tamē oportuit ius condere:quo ta
les eſſent excōmunicati:qꝛ talis fraus a parte
aduerſa vel a iudice cōtra vtentes talibus lit
teris faciliter ꝛ certitudinaliter pōt percipi.ꝗ̃
uis ergo ſit impetrans falſarius' ſic extenden
do falſarij nomen vt ſumit.15.q.2.dicenti.non
ē tamen falſarius litterarum domini pape:qꝛ
veras litteras impetrat:ꝗ̃uis falſa ſuggeſtiōe
ꝛ ſic nō ē excommunicatus.

De vtentib⁹ ſciēter falſis litteris papalib⁹
Cap.14.

Qui litteris vti vo

luerit:eas primo diligenter examinēt
quū ſi falſis litteris ſe vſos dixerint:ignorant:
earum ſera pnīa euitare nequibit'penas īferi⁹
annotatas. Inno.3.in eodē.c.ad falſarioꝝ. ibi
dicitur de illis penis :ꝛ ſic qui ſcienter vtitur
litteris aplicis etiam ab alio falſatis ē excom
municatus.ꝛ nota ꝙ dicit hoſti.ibidem:ꝙ ſi
ſimplex ignoranter vtitur talibus litteris fal/
ſis non excuſat:quia per alios debuit inquire
re hoc:ar.di.37.c.ſi. Idem ber. ſed ſi falſitas
erat ita latens:ꝙ de facili percipi non poterat
in aperto:ſi per ſe ꝛ alios adhibuit diligentiā
quā potuit:ꝛ nihil percepit:excuſatus ē:alio/
quin non:ex de homi.c.ioannes.tūc.n.ſm pe.
de ancha.ibidē cenſet iuſta ignorātia que ha
bet excuſare:ſi adhibuit diligentiā quā potu/
it ꝛ debuit:qꝛ hoc indagauit a peritiorib⁹.45.
di.epheſtis.nō enim poterat diuinare falſitatē
reſcripti:ſed ſi ignorauit ex negligentia: quia
hoc crimē ē:ideo punit: ꝛ dolo compatur. ff.
man.l.fideiuſſor.ꝛ in.c.dura. eo .ti. dicitur ꝙ
ſi falſas litteras ſe habere cognoſcit. infra.20.
dies aut deſtruat'aut reſignet ſi penā excōica
tionis euadere voluerit:ꝛ hoc intelligitur ſm
hoſti.quando littere falſe aliquo cāu ad eum
peruenerunt:tales ergo nō ſunt ipo iure excōi
cati:ſed p⁹.20.dies ſi non reſignant.pe.de an/
cha.

Contra recipientes litteras apoſtolicas ab
alio ꝗ̃ debeant.Cap.15.

Inhibemus ne quis apud

ſedem apoſtolicā litteras noſtras niſi
a nobis vł de manib⁹ illoꝝ recipiāt:qui ꝺ mā
dato noſtro ad illud ſunt officiū deputati:per
ſone ſolēnes per nūciū recipe pñt de manibuſ
pdictoꝝ.tranſgreſſor huius ſi laic⁹ ē excōica
tioni ſubiaceat:ſi clericus officijs vł bñficijs
priuat⁹ dānet: Inno.3.de cri.fal.c.dura. Apō
ſedē aplicā.illi ergo qui non ſunt apud ſedem
aplicam ſeu in curia nō ligant hac ꝯſtitutiōe.
ꝛ apoſtolica ſedes ē vbi eſt papa:hoſti. ꝛ Jo.
an.Excōicationi ſubiaceat.dicas ꝙ ipſo iure
irrogat hec pena laico ꝛ ēt clico.ꝙ aūt clicuſ
officijs ꝛ bñficijs dānet:ipa pena īponēda eſt
per ſnīam:nec īponit ipo iure: ſed excōicatio
ipſo iure imponit etiam clerico.pe. de ancha.
Et nota ꝙ dicit glo.ber.ibidē.nō credo: ꝙ ſit
excōicat⁹ qui hoc n̄ ſeruat īmo indifferēter vi
demus:ꝙ quilibet per nūciū īpetrat litteras:
ꝛ hoc papa ſcit ꝛ tolerat:nec aliquē repellit:ni
ſi eēt excōicatus.ſed hoc intellige ꝙ littere ꝺ
manibus pape vł bullatoris tm̄ ſunt recipien
de etiā vel vicecancellarij vel alteri⁹ ad hoc
deputati:alias falſe ſunt:ꝛ qui ſic recipet eſſet
excommunicatus. Jo.an.ꝛ pe.de ancha.dicūt
ꝙ hoc qđ dicit iſta decre.hodie curia non ſer
uat:īmo quilibet parue auctoritatis mittit ad
bullatorē ꝛ recipit.

Contra apponentes vł remouentes aliqd
de litteris papalibus.Cap.16.

Hoſtienſis in ſūma

ſic ait: Hodie pceptum ē:ꝙ in litteris
dñi pape nec ī magno nec ī modico qs manū
apponeret:etiā litterā vnicā vł punctū vnicū
corrigendo exceptis officialib⁹:qb⁹ ē hoc cō/
miſſū. Alioqn man⁹ apponēs ex canone lato
ī curia ipo facto ſnīam excōicatiōis īcurrit:q
p aliquē citra ſedē aplicā relaxari n̄ pōt. Idē
goſ.qrit ricar.ī.4.di.18.vtꝝ inueniēs litteraſ
dñi pape cui⁹ efficacia iā expirauit:ꝛ ludo nō
intētione vtēdi aliquā litterā ī eo formatā re
formet vł punctū faciet:vł p quēcūqꜫ aliū mo
dū aliqd in ea īmutet:ſit excōicatus ipo iure.
Rñdeo vbi ſupra ad iſtā qōnem:dicūt aliqui
ꝙ talis n̄ ē excōicatus ipo iure:qꝛ illa excōica
tio n̄ intelligit niſi ꝺ hiis q̄ pñt alicui eē vtiles
pdcā etiā quo ad oēm hoīem eēt inutil. Et ꝯ
hoc ſic argui pōt:ꝗ̃uis illa littera nō īmutata
ſcā ſit inutilis:tn̄ p raſurā ſic mutari poſſet ut
util' appareret.vbi gratia:ſi ibi erat ſcriptū p⁹
triēniū mīme valitur]:ꝛ p triēnio poneret qn
quēniū:iā appareret utilis que pri⁹ erat iutil.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Cum ergo quecunq; mutatio ſiue parua ſiue
magna cōtra litterā ⁊ voluntatē dn̄i pape: per
quā permutationē pōt apparere vtilis pl⁹ q̄ȝ
erat: vel vtilis cum ante nō eſſet ſit prohibita
ſub pena excōicationis iam late: videt̄ q̄ im/
mutās aliquid cōtra litterā pape: ō qua ē qō:
ſit excommunicatus ip̄o iure: qō mihi conce
dendum videtur: ut etiam habet̄ extra de cri.
fal. in glo. ſuper illud per raſurā tenuem. Qui/
cunq; radit vel īmutat reſcriptū pape: excom
municatus eſt ⁊ falſarius: ⁊ in hoc nullam di/
ſtinctionem adhibeo. Et infra ſic dicit: de lit
teris tamen que per nullam raſuram poſſent
vtiles apparere: ut pote littera curatoria data
a ducentis annis. vel. ccc. aliter eſſet iudican/
dum: q̄ȝ ſi tota raderet̄ de nouo non poſſet ap
parere vtilis propter bullam: quia in creatio/
ne cuiuſlibet noui pape aliquid cōtra bullam
īmutatur: nomen. n. eius ponitur in bulla.

¶ Contra obſeruantes vel faciētes obſerua/
ri ſtatuta contra eccleſiaſticam libertatem.
Cap. 17.

Excōmunicamus oēſ qui
de cetero ſeruari fecerint ſtatuta edi/
ta ⁊ cōſuetudines vel potius abuſiones intro
ductas cōtra eccleſiaſticā libertatē: niſi ea de
capitularibus ſuis infra duos menſes poſt hu
iuſmodi publicationē ſententie fecerint amo
uere. Excōicamus ſtatuarios ⁊ ſcriptores ſta
tutorū ip̄orum necnō ⁊ ptātes ⁊ cōſules recto
res ⁊ ꝯſiliarios locoꝝ: vbi de cetero hu⁹ ſtatu
ta ⁊ conſuetudines edite fuerint ⁊ obſeruate:
necnō ⁊ illos qui ſm ea preſumpſerint iudica
re vel in publicā formā ſcribere iudicata. ho/
no. 3. de ſen. exco. nouerit. Eccleſiam laici ere/
mite ⁊ recluſi. hic ſub nōie eccl'ie nō cōphen/
duntur niſi ſe ſubiecerint alicui probate religi
oni. Guil. libertatē que conſiſtit in priuilegijs
conceſſis ſup ſpūalibus vel temporalib⁹ gene
raliter vel ſingulariter ſiue a deo ſiue a papa
ſiue ab alijs principibus ſm Inno. ⁊ Hoſti. et
abba. ⁊ a deo quidē conceſſa ſunt multa: ut il
lud. Quodcūq; ligaueris ſup terram ⁊c. ⁊ hoc
quātū ad perſonā pape extendit̄ ad interpre/
tationem omniū dubioꝝ: extra qui fi. ſūt le. c.
per venerabilē. Itē q̄ decime ⁊ primicie ad
clericos ſpectent. 16. q. i. ſi imparor. Item q̄ ō
ſpiritualibus ius cōdere ⁊ iudicare pōt ⁊ mul
ta alia priuilegia: q̄ continent̄ ī no. ⁊ ve. teſta. a
papa priuilegia conceſſa ſūt: vt qui iniicit ma
nū violentā ī clericū ſit excōicatus. Item q̄ ī
legatis ad pias cās ſufficiāt duo teſtes: extra ō
teſt. c. relatū. ⁊ m̄lta alia priuilegia q̄ a vicario
xp̄i cōceſſa ſūt. que habentur ī iure canonico
Itē ab imperatorib⁹ multa conceſſa ſunt: que
ſunt ſparſa in iure ciuili: vt de imu: ec. ⁊ huiuſ
modi: nec extendūt dictas conſtitutiones ad
priuilegia data nō vniuerſaliter ſed p̄ticulari
ter aliquibus eccleſijs: ſiue ſint data talia ſpi/
ritualia a papa ſiue ab imperatoribus ſiue ab
alijs principibus. Jo. an. de capitularijs. i. ī car
tulis ſiue libris in quibus talia ſcribi conſue/
uerunt: ⁊ ſi ſatiſfecerint ep̄s abſoluet: q̄ȝ papa
ſibi non reſeruauit. Jo. an. Infra duos men/
ſes. Hec conſtitutio nō ligat oēs: q̄ȝ iā dudū
fluxerunt illi duo menſes: de quibus fit men/
tio in iſto. c. Hoſti. Excōicam⁹ ſtatuarios ⁊c.
Statuarij ⁊ ſcriptores ſtatutoꝝ ſtatim ligant̄
nec excuſationem habere pn̄t ī toto: ⁊ ſi q̄nq;
excuſent̄ a tanto. Ptātes aūt conſules ⁊ recto
res pn̄t habere excuſationē: quātū ad obſer/
uationē ſn̄ie ⁊ deletionē ſtatutoꝝ predictorū
q̄ ignorare pn̄t: ex quo vero certificati ſunt ⁊
obedire negligūt: conſtitutio eos ligat: qō ad
arbitrium boni viri referendū ē: qn̄. ſ. ſcire po
tuerūt vel non: aut qn̄ impedire: ne ſeruentur
vt. ſ. intelligatur hoc: q̄ȝcito potuerit bono mo
do cōceſſo aliquo interuallo. q̄ſi hoc p⁹ ſci/
uit de nocte vel in feſto tam ſolēni: q̄ cōſiliū
congregare nō potuit: vel tūc erat infirm⁹: ar
bitrabit̄ bonus iudex Hoſti. ⁊ Jo. an. Jo. ꝛo
de lig. in tractatu de cen. ec. dicit q̄ p̄dicti po
teſtates ꝯſules ⁊ hu⁹ ſunt excōicati nō excom
municandi. Nec ob. c. graue. vbi dicit̄ canon
ferende ſn̄ie: q̄ȝ ibi denūciant̄ excōicādi non
excōicati. vel dic q̄ nō ē abſurdū q̄ excōmu
nicati a iure: iteꝝ excōicentur ab hoīe. Officia
les vero nō ſunt excōicati niſi ſeruauerint illa
ſtatuta vel etiā negligentes fuerint ad ea de/
lenda. Rectores ciuitatū: ⁊ ui nō hn̄t ptātem
ſtatuta tollendi nō ligant̄ hac ſn̄ia: niſi ſm illa
ſtatuta iudicēt: aut niſi poſſint opari: vt illa ō
leant: ⁊ hoc negligant. Pe. de ancha. querit ō
cōſiliarijs illoꝝ locoꝝ ⁊ ponit diſtinctionem
Inno. qui ſic ait. Si tales conſiliarij in illis lo
cis: vbi ſeruant̄ ſtatuta contra eccleſiaſticaȝ li
bertatem habent ptātem deſtruendi ⁊ non fa
ciunt excōicati ſūt: etiā ſi dediſſent ꝯſilium q̄
deſtruantur: non facit eos euitare penaȝ: ſi nō
habent poteſtatem: non incurrunt excommu
nicationem. Sed ſi neſcirent eſſe predicta ſta
tuta. dicit Hoſtien. tunc ligari quando ſciunt
⁊ non delent cum poſſunt. Tempus autem
ad hoc dabitur arbitrio boni viri id ē iudi/
cis: ſed non videtur ſe poſſe excuſare allegan
do ignorantiam facti. ex quo ita publice pro
mulgata ſūt ſtatuta: tamen ſaluando dicta pre
cedētia: dicit q̄ ignorātia predicta excuſat ab
excommunicatione: ad quam incurrendam

requiritur dolus:ſed nõ ab alia pena: ſꝫ quid
ſi ſciuerunt predicta ſtatuta:ꝛ ignorauerũt eẽ
contra eccleſiaſticã libertatẽ? ibi dicit Inno.
ꝙ non incidunt:cum excommunicatio non li
get:niſi contumacem.xi.q.3.c.certum.nec frãt
niſi pro magnis criminibus: fatetur tamen ꝙ
poſſunt aliter puniri.d.m.Jo.de lig. putat eos
non audiendos:quia eſt ignorantia iuris:que
non excuſat.de re.iu.ignorantia.hec pe.de an
cha. Nota etiam ſm quoſdam ꝙ ſi qui ſtatue
runt ꝙ nullus offerat:niſi in magnis feſtiuita
tibus:alias non:vel niſi tantum ꝙ ſuper mor
tuo:non niſi talis pannus vel tot cerei ꝛ hu9
modi:hoc eſſet contra eccleſiaſticam liberta-
tem ſup iſto capitulo nouerit. Henric9 boych
dicit ꝙ ſtatuẽtes vel ſtatuta dictãtes vel ſcri
bentes ipa aut fieri cõſentiẽtes aut facientes
ſeruari ſtatuta cõtra eccleſiaſticam libertateꝫ
ſtatim ſunt excõicati ipſo iure. Nam tempus
duoꝝ menſium:qḋ datur ad delendũ ipa ſta
tuta:ut vitẽt hãc penam:cepit currere a tẽpo
re publicationis hu9 decre.ꝛ ſic iã diu tranſi
uit illud tps ſm Guil.ꝛ Hoſti. Quidã tamen
exponũt hi9 abſolutionẽ:poſtꝗ̃ .ſ.in ſingulis
locis fuit publicata:ꝛ hoc benigni9 ſm Hoſti.
ſed primũ veri9 ſm Jo.an. qui vero ſm talia
ſtatuta preſumpſerit iudicare vel in formam
publicã ſcribere iudicata ſtati tales ſunt excõ
municati ſm Hoſti.ſecus aũt ſi in priuatã for
mã ſcriberet. Jo.an. Officiales vero ꝛ conſili
arij tũc ligant ſi ſcientes ea eẽ cõtra libertatẽ
eccl'iaſticã cõſenſerint delicto:ut qꝛ ea ſerua
uerũt vel dederũt cõſiliũ ꝙ ſeruent:vel negli
gentes fuerũt ea de ſuis capitularib9 delẽ:vel
officiũ dimittere:ꝗ̃cito de eis certificati ſciũt
ꝛ cognoſcũt ea eſſe cõtra libertatẽ eccl'ie con
ceſſam:aliquo tñ medio interuallo ad arbitri
um boni viri. Alie vero ꝑnotate in hac decre.
licet ſeruẽt hi9 ſtatuta:non ſunt excõicati ſm
Inno.ꝛ Jo.an.hec ille.qui quidẽ dicit de fa-
cientib9 ꝯtra libertatẽ ſeu priuilegiũ vniuer-
ſalis eccleſie.

¶ Contra dños ꝓhibentes ſubditis: ne cleri
cis vendant'coquant molant ꝛ hi9.c.

EOs qui temporale
dominium obtinẽtes ſuis ſubditis ne
ꝑlatis aut clericis ſeu ꝑſonis eccl'iaſticis qui-
cũqꝫ vẽdãt aut emãt aliquid ab eiſdẽ:nec ipiſ
bladũ molãt:coquãt panẽ:aut alia obſeqa ex
hibere preſumãt:aliqñ interdicũt:cũ talia in
derogationẽ libertatis eccl'iaſtice ꝑſumantur
eoipo excõmunicationis ſententie decernim9
ſubiacere. Bonifa.de imu.ec.li.vj. Libertatiſ

licet iſte quo ad verba viderent nõ infringe
re libertatẽ:tñ infringebant faciẽdo fraudẽ de
perſona ad perſonã:de qua dic:ut.14.q.3.ple
riqꝫ.Jo.an. ¶ Querit hic dominicus:de ſan
cto genii.quid ſi iſta prohibitio fiat per illum
qui nõ habet dominiũ:an habeat locuꝫ pena
hic poſita. Rñdeo ꝙ nõ per tex.qui hic dicit
de dñis ꝓhibentibus ſuis ſubditis: ꝛ expõit
illud tẽporale pro ſeculari dñio:ꝛ ſubdit. Sꝫ
pone ꝙ fiat ſtatutũ ſicut in italia ĩ multis ciui
tatib9 ꝛ dominijs:ꝙ ꝓhibeat ne quis donet
vel vendat rẽ ĩmobilẽ alicui nõ exñti de iure
ſtatuentiũ nõ ſubeũti onera cõium vel dñoꝝ:
ꝛ irritat donationẽ vel venditionẽ ꝛ penã im
ponit:an per talia ſtatuta includant donatio-
nes vel venditiones in eccl'ias. Et ꝙ non in
cludant: ꝛ ꝙ non teneãt talia ſtatuta quo ad
eas.probat per.c.ſancte marie.de cõſti.ꝛ per
plures rõnes. Et cõcludit ꝙ hi9 ſtatuẽtes hac
pena nõ ſunt ligati:ex quo non fuit ſtatutum
expreſſum de eccleſia:quia ſi hoc fuiſſet: tũc
ligati eſſent:qꝛ ſtatutũ eſt cõtra libertatem ec
cleſiaſticam:tenuit.n.illud ſtatutuꝫ ſm cõem
ſententiã omnium doc.quo ad laicos tranſe
rentes in laicos iuriſdictiõis aliene:ſed ſi iſtõ
extenderent ad eccleſias inciperent ligari:nec
eſſet abſurdũ dicere:ꝙ iudex eccl'iaſtic9 poſ
ſet illos ad quos pertinet cogere ad declaran
dũ ſtatutũ:ut non reſpiceret contract9 fiẽdos
cũ eccl'ijs.j.de eccle.c.ſtatutũ. Refert etiã Jo.
an.in nouell.ꝙ vinc.ꝛ abb. dicunt ꝙ ſtatuto
facto laicoꝝ ꝓ cõi vtilitate:ꝙ vadens de no-
cte ſoluat tantum:clerici nõ ſunt ſubiecti:ſed
per ſuum iudicem ſunt arcendi:di.98.hĩ qui
deni.ſec9 dicunt de bãno de paſcẽdis pecori-
b9 vel ad aquã ducẽdis:tũc.n.tenẽt paſtores
de dãno propter mercedem quã accipiunt.

¶ Cõtra vſurpantes bona eccleſiarũ quocũ
qꝫ titulo.Cap.18.

SAncimus vniuer-
ſos ꝛ ſingulos:qui regalia cuſtodiã ſi
ue guardiã aduocationis ſeu defenſionis titu
lum in eccleſijs monaſterijs ſiue quibuſdam
alijs piis locis de nouo vſurpare conãtes bo
na eccl'iaꝝ monaſterioꝝ aut locoꝝ ipoꝝ vacã
tiuꝫ occupare ꝑſumũt:quocũqꝫ dignitatis ho
nore prefulgeãt clericos etiã eccl'iarũ: mona
chos monaſteriorum ꝛ perſonas ceteras lo
corum eorũdem:que hoc fieri procurant eo
ipo excõmunicationis ſentẽtie ſe nouerit ſub
iacere. Bonifa.de elec.generali.li.vj. vniuer
ſos ꝛ vniuerſas. Nam appellatione ſiquis et
ſiqua continetur.ff.de verbo.ſigni.l.i.ꝛ.ij.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Et ſm bar. ꝟbū maſculinū ꝓlatū a canone cō ꝓhendit femininū: qđ ꝓbat. 17. q. 4. ſi qs ſuadente: qđ veꝝ niſi ꝑ eadē vel alia iura excipiatur feia. j. e. ĩdēnitatibꝰ. Jo. an. qđ archi. intelligit de canone puniēte crīa. Singulos. ut qn̄ pſona vſurpat ſuo noīe. j. ſcripta. Uniuerſos ꝟo dixit: puta qn̄ aliq̄ vniuerſitas ſibi. j. ſcripta vſurpat de nouo. archi. Regalia. dic ea q̄ capit rex vacāte eccl'ia: ut pȝ ĩ regno francie ⁊ anglie. Nā illa vocāt̄ regalia iura regis ĩ quibuſdā eccl'iis vacātibꝰ ꝯpetētia: qbꝰ de p̄lato ordinatis illa ꝑcipiūt p̄lati: ut nota. tex. archi. Gardiani. qui dicūt ſe debere cuſtodire eccleſiā vacātē donec de p̄lato fuerit ei ꝓuiſum: ut pȝ exēplū ĩ eccl'ia parmēſi: vbi tales cuſtodes laici ⁊ nobiles appellāt̄ vicedn̄i: pȝ etiā exemplū ĩ eccl'ia florētina. Et ſumit̄ hoc ꝟbū ⁊ precedēs. ſ. cuſtodiā ꝓ eodē. vn̄ expone ſiue ꝓ. i. Et intelligūt quidā hoc ꝯprehēdi ſub hoc nomie iuſpatronatꝰ: qđ nō credo: ſȝ ĩtelligo ſimpliciter ſic̄ ſonat: q̄uis aliter nō. j. de iurepa. archi. ſȝ Jo. an. ſic dicit. Cuſtodiā. ⁊ q̄ ſequūt̄ expone ſm gar. i. ius patronatꝰ: q̄ ſȝ diuerſas regiōes diuerſa ſortit̄ vocabula. Et addit qᵒ cūqȝ noīe cenſeāt̄: vſurpātes de nouo tale ius ĩ eccl'iis ⁊ aliis piis locis: ⁊ bona ipoꝝ locoꝝ vacātiū occupātes: excōicati ſūt ipo iure. Aliiſ ut hoſpitalibꝰ ⁊ aliis quocūqȝ noīe vocatis. Jo. an. de nouo vocatis. ſ. a. xl. annis citra ſm gar. de cōſue. c. fi. ⁊ hoc ꝑ litterā q̄ ſeqt̄ vel ex antiq̄ ꝯſuetudine: q̄. ſ. hētur. j. ĩ tex. hic nō poſito. Jo. an. Bona. de quibꝰ nulla ē laicis attributa ptās: al's facl'tas. Occupare ĩ magna pte ſumit̄ ⁊ ꝓprie mobilia dicūt̄ occupari: ĩmobilia dicūt̄ inuadi: ſepe tn̄ vnū ſumit̄ ꝓ reliquo. Procurat. forte occaſiōe diſcordie inter eos ſuſcitate. Et dicūt̄ ꝓcurare ope ꝯſilio pſuaſione ⁊ coopatione. Jo. an. Nota q̄ ꝯmittens ſacrilegiū in auferēdo res ſacras vel nō ſacras ſed de loco ſacro nō ſunt de iure cōi excōicati: niſi hoc facerēt cū effractione vel incēdio: ut ex̄ de ſen. exco. ꝯqueſti in glo. ſed ſi tales pꝰ monitionē nō ſe emēdarēt ſunt excōicādi: ſic etiā al's auferētes bona eccleſiaꝝ nō ſunt ipo iure excōicati: niſi vacātiū: ut in iſto. c. generali de elec. li. vj. qđ aūt dicit̄ in decre. 2. q. 3. canonica de violatoribꝰ eccl'iaꝝ. ut. 17. q. 4. oēs de raptoribꝰ bonoꝝ eccl'iaꝝ: q̄ ſunt excōicati intelligēdū ē ſm Ricar. ĩ. 4. de violatiōe ⁊ raptu: q̄ fiūt cū ꝓbabili effractione vl' violentia ⁊ hꝰ.

¶ Cōtra laicos ꝓcurātes eccl'ias vl' capellas ſummitti. Cap. 19.

Laici qui prelatos vel capellas eccl'iaꝝ ſeu alias pſonas eccleſiaſticas ad ſūmiſſiones hꝰ faciēdas hactenus ꝯpulerūt: pꝰ ꝯpetētē admonitionē remiſſa ſubmiſſione: quā ꝑ vi vl' metū exegerāt eccl'ias ⁊ bona eccl'ie eis ſūmiſſis: taliter ĩ ſua libertate dimittāt̄. Illi ꝟo qui prelatos aut ꝑſonas eaſdē ad talia faciēda ꝯpulerīt: cuiuſcūqȝ ſint cōditionis aut ſtatus excōicatiōis ſint ſn̄ia innodati. Ex cōtractibus p̄terea ſup premiſſis hꝰ licētia ⁊ cōſenſu interueniēte hactenus initis: aut quos in futuꝝ iniri contigerit: ſeu occaſione illoꝝ laici vltra id qđ ex natura ꝯtractuū ipſoꝝ: vel adhibita in ipis lege ꝑmittitur aliqđ nō vſurpēt: qui vero ſecus egerīt: niſi legitime moniti ab hꝰ vſurpatione deſtiterit: reſtituēdo etiā q̄ taliter vſurpauerūt: eo ipſo in ſn̄iam excōicationis incurrāt. Greg. x. de re. eccle. nō ali. hac cōſultiſſima. li. vj. Submiſſiones hꝰ. i. de quibus dixerat in pn̄. vbi ꝓhibet p̄latos ⁊ eccleſias ſibi cōmiſſas bona ĩmobilia ſeu iura ipſaꝝ laicis ſubmittē abſqȝ capituli ſui ꝯſenſu ⁊ ap. ſedis lr̄ia ſpeciali. ſ. cōſtituēdo vel recognoſcēdo ſeu ꝓfitēdo ab illis ea tanq̄ a ſupioribꝰ ſe tenere. ſeu ab ipis eadē aduocādo vel ipos patronos vel aduocatos eccleſiaꝝ ſeu bonoꝝ ipoꝝ ꝑpetuo ad tēpꝰ nō modicū ſtatuendū. Talis ergo ſubmiſſio hic ꝓhibet̄. nō aūt alienatio bonoꝝ eccl'iaſticoꝝ. Et nota q̄ cōprehendūt̄ etiā hic femine. ſ. religioſe. ⁊ qđ dicit̄ aduocādo exponit̄: tanq̄ ab aduocatis recognoſcēdo. Et qđ dicitur ad tempus nō modicū: inde trahit̄ q̄ ad modicū tps pn̄t vocari ĩ patronos vl' ꝺfenſores. ⁊ dicit̄ modicū tps ĩfra decē ānos vl' ſm gar. relinqtur iudicis arbitrio. Et qđ dicit̄ cōpetentē monitionē: intellige trinā: niſi facti neceſſitas aliud ſuadeat. Jo. an. Cōtra facientes repreſalias.

¶ Contra facientes repreſalias in perſonas eccleſiaſticas vel bona. Cap. 20.

Illi qui repreſalias aduerſus perſonas eccleſiaſticas ſeu bona ipſarum concedunt vel extendunt ad eas niſi preſumptionem huiuſmodi reuocauerint a conceſſionis vel exten ſionis tempore infra menſem: ſi perſona ſingularis fuerit: ſentētiaȝ excommunicationis ĩcurrat: ſi vniuerſitas eccleſiaſtico ſubiaceat interdicto. Greg. x. de iniuriis. c. ſi pignorationes li. vi. Eccleſiaſticas. ut clericos templarios hoſpitalarios ꝯuerſos ⁊ deo deuotos. 12. q. i. duo. Jo. an. Extendūt. facit differentiam inter extendere ⁊ cōcedere q̄ ciuitas vel ſuperior dicit̄ concedere: ſȝ ille cui conceduntur extendere: puta quia ciuitas

bonoñ. dedit repreſalias ciui ſuo ꝯ̃ florẽtinos q̃s extendit ille ad clericos. Jo. an. Preſūptione .i. ↄceſſione vł extẽſiõe repreſaliaꝝ: qḋ ē ꝯ̃ libertatẽ eccłiaſticã. Jo. an. Menſem. q̄ ſi infra menſez iſtū ꝓceſſum fuit ad actū: q2 fuit eccłiaſtica pſona ꝓ alia pignorata .i. repreſalia facta ꝯ̃ eū. Nūqd hec poſtea habebit locū infra mẽſez? dic ſm gar. q̄ in ſtatū p̃ſtinū reuocãdū erit infra mẽſē: de ſen. exco. q̄cūq3. vł ſ3 B. reuocatio re integra fieri d3 añq3 ꝓcedat ad actū: alias locū habet pena. Jo. an.

Cõtra pſonas ledentes: eo q̄ noluerūt eligere pro quibus rogauerunt. Cap. 21.

SCiant cūcti qui clericos:

vł quaſlibet pſonas eccleſiaſticas: ad quos in aliqb⁹ monaſterijs aut alijs pijs locis ſpectat electio: ꝓ eo q̄ rogati ſeu alias īducti eū ꝓ quo rogabãt ſeu inducebãt eligere noluerūt: vel cõſanguineos eoꝝ aut ipſas eccleſias monaſteria ſeu loca certa bñficijs ſeu alijs bonis ſuis p ſe vł p alios ſpoliãdo ſeu al's īiuſte pſequẽdo grauare p̃ſūpſerit: ſint ip̃o facto excõicationis ſnĩa innodati. Greg. de elec. li. vi. Cuncti. etiã eṗs. Eccleſiaſticas. ut ↄuerſos tẽplarios: q̄ l3 nõ ſint clerici: ſunt tñ eccłiaſtice pſone. De iure cõi in collegiata eccłia ad collegiū ſpectat electio: ⁊ ſi nõ ē collegiū ad patronū niſi aliud inducat̃ de cõſuetudine. ſi aūt ñ eēt ibi collegiū vel patron⁹: p dioceſanū hab3 ibi ordinari. io. q. i. regenda. Et hec v̄a quo ad electionẽ p̃lati: de inferiori v̄o. s̃. e. ti. cū eccleſia vulterana. Jo. an. Rogati. qñ p̃ces īducãt ſimoniã: dic ut. 8. q. 2. in ſumma. ⁊. 8. q. i. moyſes. Inducti. ꝓ ꝓmiſſiones vł alio mõ. Jo. an. Alios. ſed nūqd hec pena locū hẽbit ī p̃ntãte patrono? videt̃ q̄ nõ: q2 de electione tñ loqt̃ ⁊ nõ de p̃ntatione: ⁊ hec ē penalis: ⁊ iõ reſtringenda. dic q̄ ſi patron⁹ ē clericus vł pſona eccleſiaſtica locū hẽbit ↄſtõ: nec ē hoc odioſum ſed fauorabile eccleſiaꝝ fauore. Si aūt patronus ē laicus: pena locū nõ habebit: cū ↄſtõ dicat clericos vł eccleſiaſticas perſonas. Jo. an. Idẽ Guil. gar. archi. Jo. mo. q̄ dicūt etiã idez ī poſtulante ſnĩa: ⁊ ſm Greg. eṗi bñ poterunt abſoluere. Jo. an. Nõ q̄ archi. hic mouet queſtionē de mãdatario .i. de eo q̄ ex mãdato alteri⁹ aliqd hoꝝ opat̃: vtꝝ incidat in canonẽ: allegat ꝓ ⁊ ꝯ̃ dicẽtes: finaliter ↄcludit: q̄ dici p̃t q̄ mãdatari⁹ talis liget̃: ⁊ ſi ñ v̄bis h⁹. c. tñ maxime cū p̃ticipet ī crimine: ⁊ ſit actor mali.

Cõtra īpediẽtes litigare in foro eccłiaſtico ī cãis q̃ de iure vł ↄſuetudine p̃nt ibi tractari Cap. 23.

STatuimus ne quis impetrationes litteraꝝ noſtraꝝ

ad nos vł ad foꝝ eccłiaſticū recurrẽtes ſup cãis: q̃ ad idem foꝝ: vł de antiq̃ ↄſuetudine p̃tinere noſcūt ad deſiſtendū vł in foro ſeculari de q̃onib⁹ hi⁹ litigãdū p eorūdē iudiciū eccłiaſticoꝝ īpetrantiū aut litigantiū ſeu volẽtiū litigare: aut propinquoꝝ ipſoꝝ ſeu reꝝ illoꝝ ſeu eccleſiaꝝ ſuarū captionē modiſue alijs quibuſcūq3 ↄpellat ſeu ↄpelli faciat vł ꝓcuret: nec p ſe alioſue impediat quo min⁹ corã iudicib⁹ eccłiaſticis delegatis ſeu ordinarijs q̃rulantes de cãis: q̃ ut p̃miſſū ē ad cognitionē p̃tinẽt eorūdē: poſſint libere iuſticiã obtinē: nec ad p̃dcã faciẽda dēt auxiliū ↄſiliū vł fauorē. Si qs v̄o ꝯ̃. p̃ſūpſerit ſe ipſo fcõ excõicationi ſubiacē: a q̃ niſi tã iudici: cui⁹ cognitio fuerit impedita vł iuriſdictio vſurpata: q̃3 p̃ti q̃ ī ꝓſecutiõe turbata fuerit ſui. iuris de īiurijs de dãnis de expenſis ⁊ intereſſe prius p eūdē fuerit integre ſatiſfactū nullaten⁹ abſoluat̃. Boniſa. ex̃ de emu. eccle. qñ. li. vj. Nullaten⁹ .i. nullo mõ. Quid ſi ãte ſatiſfactionē tales fuerūt abſoluti: nõ credo q̄ talis abſolutio teneat. hec iſta ſpẽalit̃ ꝓhibẽte littera archi. ⁊ Jo. dicit: q̄ tūc demū fcã ſatiſfactiõe poterit abſolui p ordinariū: q2 papa ſibi nõ retinuit.

Cõtra eos q̄ grauãt p̃latos vł c̃licos ꝓ eo q̄ ꝓtulerūt ꝯ̃ ipſos excõicationē vł īterdictū Cap. 24.

QVicūq3 pro eo q̄ in reges

p̃ncipes ⁊ barões nobiles balíuos vł quoſlib3 miſtros eoꝝ aut quoſcūq3 alios excõicatõis ſuſpẽſiõis ſiue īterdicti ſnĩa fuerit ꝓmulgata lĩiam alicui dederit occidẽdi capiẽdi ſeu al's ī pſonis aut ī bonis ſuis vł ſuorum grauãdi: eos q̄ tales ſnĩas ꝓtulerūt: ſiue quoꝝ ſūt occaſione ꝓlate vł eaſdē ſnĩas obſuantes ſeu talit̃ excõicatis cõicare volẽtes: niſi lĩia3 ipſã re ītegra reuocauerit: vł ſi ad bonoꝝ captionē occaſiõe ipi⁹ lĩie ſit ꝓceſſū: niſi bona ip̃a fuerīt īfra. 8. dieꝝ ſpaciū reſtituta: aut ſatiſfactio ꝓ ipis īpẽſa: eoip̃o ſnĩa3 excõicatiõis incurrãt. Eadē quoq3 ſint ſnĩa īnodati oẽs q̄ auſi fuerīt p̃dcã lĩia data vti vł aliqd p̃miſſoꝝ ad q̃ ↄmittẽdi dari lĩiam ꝓhibuim⁹ al's ↄmittē q̃oem ſuo motu. Qui ãt ī eadē ſnĩam p̃mãſerīt duoꝝ mẽſiū ſpacio: ex tūc ab ea ñ p̃nt niſi p ſedē ap. abſolutiõis bñficiū obtinē. Gre. x. de ſen. exco. li. vj. reges. Eſt aūt ordinarius regis eṗs: in cuius dioceſi delinquit vł domiciliū habet: di. 96. ſi imperator. Jo. an. Et dicit archi. q̄ nõ ſolū regē īmo ⁊ īpatorem p̃ot

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ep̄s excōicare.2.q.7.itē cū aliud. Miniſtros.
ad clicos pōt referri ⁊ ſic ꝓprie īlegr̄ v̄bū ſu
ſpenſiōis. Jo.an. Licētia.multo fortꝰ idez in
iuſſu vel mādato.archi. Dederit.clare demō/
ſtrat hec littera:ꝙ ſi aliqs ꝯtēplatione excōi/
cati faciat ea q̄ hic ī littera nūerant̄:ipſe excō
municatꝰ nō dicit̄ ī culpa:niſi ſubſeqn̄s pꝰ fa/
ctū ratū hēat.archi. Suoꝝ.ſ.ꝯſanguineoꝝ vl̄
familiariū:⁊ ſic nota caſū:ī quo ꝑcutiēs ⁊ mā
dās ꝑcuti laicū ē excōicatꝰ:ad idem.ſ.ō elec.
ſciāt.eo.li. Jo.an. Grauandi.puta ne qs emat
ab eis vel eis vēdat vel his ſilia. Jo.an. Rei
tegra.i.añq̄ȝ ad occidendū vl̄ capiēdū vl̄ al̄s
grauādū eaſdē ꝑſonas ī aliquo fuerit ꝓceſſū.
vñ videt̄ ꝙ ſi re ītegra fiat reuocatio mādati
vl̄ talis lnīe:locū nō hȝ qd̄ hic ſequit̄. Si aūt
ad aliquē actū ſit ꝓceſſū ꝑ eū cū lnīa ē ꝯceſſa
ſtatī lnīam dātes ſūt ligati:ut hic pȝ.ō hoc ō
pe.di.i.ſi qs.ſed videt̄ ꝯ.j.ꝓx.ibi niſi bōa ipſa
⁊c. Dic ꝙ grauioꝛ ē offenſa ꝑſone q̄ȝ reꝝ:de q̄
offenſa loq̄t̄ littera:de qͦ ipo fcō ſtatī ligāt̄:ut
dictū ē.littera āt ſequēs loquit̄ ī offēſiōe rerū
ad q̄ꝝ reſtōnem terminꝰ.8.dieꝝ ꝑfigit̄:ut.j.pȝ
archi. Impenſa.ſ.cū res ñ extat vl̄ placet leſo
Incurrāt.mō duplici funiculo ſunt ligati: qd̄
eē pōt.3.q.4.engeltrudā. Jo.an. Uti. ⁊ ſic mā
dās ⁊ mādatariꝰ eadē pena puniūt̄. Al̄s.i.pre
ter aliquā lnīam. Jo.an. Obtinere. ſil̄r ī in
cēdiarijs eccl̄iaꝝ:q ex quo denūciati fuerint:
nō pn̄t abſolui ab alio q̄ȝ a papa :ſupꝛa.e. tua.
Et ſi papa hoc nō exp̄ſſiſſet ꝑpetuo potuiſſet
oꝛdinariꝰ ipſum abſoluere.ſupꝛa.c.nuper. Jo.
an.

¶ Cōtra exigētes pedagia vl̄ gabellas a ꝑſoīs
eccl̄iaſticis ꝓ rebus ſuis vel eccl̄iaꝝ. Cap.25.

C Onſtitutionem

feli
cis
recoꝛdatiōis alexādri pape.4.pñꝰ.n.
q ſtatuit eccl̄ias ⁊ ꝑſonas eccl̄iaſticas ad pe/
dagia ⁊ guidagia penitꝰ nō teneri:nec ad exhi
bendū vl̄ ſoluendū talia ꝓ rebꝰ ſuis pꝛopꝛijs
quas nō cā negociādi deferūt vl̄ deferri faci/
ūt ſeu trāſmittūt:volētes ꝑmultoꝝ īſolētiā
⁊ abuſum pene adminiculo adiuuare. Adijci/
mus diſtrictiꝰ īhibēdo ꝯria ꝯſuetudīe quoꝝ
cūq̄ȝ q̄ dicēda ē veriꝰ coꝛruptela:nō obſtante:
ut nec collegiū nec vniuerſitas:nec aliq̄ etiaȝ
ſingularis ꝑſona cuiuſcūq̄ȝ ſit dignitatis ꝯditi
onis aut ſtatus a p̄fatis ꝑſonis ſeu eccl̄ijs ꝓ ꝑ
ſonis ipſis aut rebꝰ p̄dictis tallias exigat vel
extoꝛq̄at ꝑ ſe vl̄ ꝑ aliū ſuo noīe vl̄ alieno aut
eos ad hꝰ ꝑſoluēda ꝯpellat:q vō ꝯ fecerint:ſi
ꝑſone fuerīt ſeculares excōicatōis:ſi aūt colle
legiū vel vniuerſitas ciuitatis caſtri ſeu loci
alteriꝰ cuiuſcūq̄ȝ:ipſa ciuitas caſtꝛ vl̄ locꝰ īter
dicti ſnīam ipſo facto īcurrāt:nec ab excōica/
tione hꝰ abſolutionē vl̄ īterdicti relaxatiōez
obtineāt:donec exacta plenarie reſtituerint:⁊
de tranſgreſſione ſatiſfecerint ꝯpetēter. ex de
cen.c.q̄ȝq̄ȝ.li.vj. Si vniuerſitas vl̄ ſingula/
ris ꝑſona eccl̄ias vel eccl̄iaſticas ꝑſonas cō/
pulerit ſoluere pedagia vl̄ guidagia vel exac
tiōes ꝓ rebꝰ ſuis:q̄s cā negociationis non de/
ferūt:vl̄ ꝓ ꝑſonis ſingularibus excōicati ſunt
⁊ vniuerſitas interdicta. Jo.an.ī ſūma. Item
nota ꝙ res clicoꝝ eodē ꝓuilegio gaudēt:quo
res eccl̄iaꝝ q̄ȝtū ad iſtud. Negociādi.hͦ ver
bū a multis nō plene ītelligit̄.vñ dic:ꝙ ille di
cit̄ eē negociatoꝛ:q rē ꝯparat vt rē integrā ⁊
īmutatā vēdēdo lucret̄:ſed q rē ꝯparat ut ma
teria ſit ſibi aliqd ī opandi:puta ex ferro cla
uos ⁊ alia artificiata:ille nō ē negociatoꝛ:hāc
.n.negociationē clerici exercere nō debent:ut
88.di.foꝛnicari.ſi aūt deferāt vel deferri faci/
ant clerici res cā mercimonie hac īmunitate
nō gaudēt.⁊ ſic ē ar.ꝯ emptoꝛes reddituū cle
ricoꝝ qui volūt ī his gaudere īmunitate illa:
q̄ ⁊ clerici:ut.ſ.ñ ſoluāt guidagia ⁊ pedagia ō
emptis a clericis. Fran.de zab.q̄rit an id qd̄
hic dicit̄ de pedagijs locū habeat ī gabellis ⁊
datijs que leuāt̄ ī ciuitatibꝰ lōbardie. Et rñt.
ꝙ ſtephanus dicit ꝙ ſic:qꝛ idē iuris de ipſis.
ar.14.q.3.putāt.⁊.c pleriq̄ȝ.⁊ de penis.c.q̄ȝto.
⁊ ex hoc dicit:ꝙ tota italia ē interdicta ⁊ cle/
rici ⁊ regulares hoc nō ſeruātes.hec ille.ſȝ ho
die taliter excōicati nō ſūt vitādi:niſi denūci
ētur:ut habes.j.de cle.exco.mi.c.ſi. Singula
res.generaliter loq̄t̄.vñ credo ꝙ ꝯpꝛehendat
etiā ep̄os ſi obijciat̄:ex̄.eo.de ſen.exco.li.vj.c.
qꝛ ꝑiculoſum.ꝙ nō loq̄t̄ ī ſnīa excōicationis:
ut hic:ſed ſuſpēſiōis ⁊ interdicti.archi. Obti/
neāt.cū papa ſibi taliū abſolutionē ñ retineat
alijs ꝯceſſiſſe videbit̄:de ſen.exco.nup.archi.
Reſtituerit.hoc v̄bū demōſtrat ꝙ abſolutio
nē p̄cedat reſtō:ſic.2.q.7.accuſatio.vbi ō hoc
ī glo.⁊.ii.q.3.ex eo ī glo. Excōicatos.ꝙ videt̄
⁊c.⁊.17.q.4.pꝛoboꝝ in ſi.vbi plene de hoc in
glo.⁊.ii.q.3.ex eo ī glo.

¶ Cōtra īponētes tallias collectas vel pre/
ſtātias clericis ſine licētia pape. Cap.26.

A Duerſus conſu/

les rectoꝛes ciuitatū ⁊ alios:q eccl̄ias
⁊ viros eccl̄iaſticos.ꝯ īponētes tallias ⁊ colle
ctas vl̄ al̄s exactiōes clicis ſeu collectis ⁊ exa
ctiōibꝰ alijs aggrauare nitūt̄ volēs emunitati
eccl̄iaſtice lateranēſe cōciliū ꝓuidē ꝑſūptiōez
hꝰ ſub anathematꝭ diſtrictiōe ꝓhibuit:tranſ
greſſoꝛes ⁊ fautoꝛes eoꝝ excōicationi ſubia/
cere p̄cepit:donec ſatiſfactionem impēderit

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ꝯpetētē:⁊.ꝗ. circa finē ⁊ ſucceſſorē ipi⁹ niſi ſa
tiſfecerit īfra mēſem manere decernim⁹ eccle
ſiaſtice cēſure cōcluſū donec ſatiſfecerit ꝯpe
tent. Et in eadē p⁹ dcā ſupra īmediate ſeqñti
Utꝝ ſi qñ forte eṗs ſiṫ cū clericis tātā vtili
tatē vel neceſſitatē ꝓſpexerit:ut abſq; vlla co
actione ad releuandas vtilitates ⁊ neceſſita
tes cōes: vbi laicoꝝ ñ ſuppetūt facultates:ſub
ſidia ꝑ eccłias duxerit ꝯferēda ꝑdicti laici hu
militer ⁊ deuote recipiāt cū gratiaꝝ actiōe:ꝓ
pter īprudentiā tñ quoꝝūdā roman⁹ pōtifex
ꝑus ꝯſulaṫ. Inn.3.eẋ de emu.ec. Lateranenſe
ꝯciliū.de quo ſupra.c. nō min⁹: vbi ferṫ talis
ſnīa excōicatiōis:cū iſta tñ additione ſeu con
ditione:ſi admoniti deſiſtere noluerit: vbi di
cit glo.⁊ Ber.ꝙ ſi ſe ñ correxerit poſt admo
nitionē :ſunt ipo iure excōicati. Et dicit Ho.
ꝙ ſufficit vna admonitio: maxime qꝛ canon
iſte induct⁹ ē in fauorē eccłiaꝝ ⁊ odiū tyrāno
rū quoꝝ aliqui ſunt adeo terribiles:ꝙ nec fa
cile ē eos tertio admonere:cū q̄ſtūcūq; monē
tur appellāt:nec audēt ꝑlati dare ſnīam timē
tes forſitan plura perdere. Prouideṫ ergo ꝙ
ſufficiat vna admonitio cū cōpetēti termino.
Appellatio vero excluditᷓ:qꝛ a correctiōe ca
nonis nō appellaṫ:nec ꝑlato ē īputādū ſi a ca
none ſnīa ꝓferṫ. Additᷓ etiā ⁊ ferṫ ſnīa excōi
cationis ī ꝑdcō.c.nouim⁹.ꝯ euacuātes aucto
ritatē ⁊ iuriſdictionē ꝑlatoꝝ:ita ut nihil ptāṫl
ł eis ī ſuis videaṫ hoībus remāſiſſe:niſi moni
ti deſtiterint:vbi dicit Io.an.ſup v̄bo iuriſdi
ctionē etiā ſpūalē interdū.hic tñ loquiṫ de tē
porali:q̄ſi etiā rectores hodie nō ſolū diminu
ere:ſed ēt in totū ſubtrahere moliūṫ.⁊ tales ſi
moniti nō deſiſtāt ſunt excōicati ipo iure. Et
hac ſnīa infiniti liganṫ:qui nō vitanṫ :ut dicit
Ho.qđ periculoſiſſimū ē. Succeſſorē ipi⁹.ſ.i
illa dignitate vł rectoria.ꝯſueuerūt.n.vniuer
ſitates ſibi eligere rectores annuales:ne deli
ctū ꝑdeceſſoris ꝑiudicet ſucceſſori: ſed iā ē ꝓ
priū delictū:ex quo ipm nō purgat:qꝛ ꝯſentit
ut dicit ibi glo.⁊ hic ber.īfra menſem a tēpore
ſui regiminis ꝯputādū:⁊ etiā interī ſi cōſenſit
his ꝓpter q̄ fuit excōicatus ꝑdeceſſor ei⁹: cuꝫ
ꝑ id appareat:ꝙ ī crīe dānato ꝑticipat ⁊ ſic li
gaṫ eadē ſnīa. De hoc aūt tp̄e quo ad ſnīaꝫ h⁹
canonis nihil minui pōt:tñ ordinari⁹ hūc ter
minū ex cā abbreuiando ſua ſnīa poſſet taleꝫ
ligare. Io.an. Incluſū.ergo ē canon late ſnīe.
Io.an. Satiſfecerint.oē dānū emēdādū eccle
ſie:qđ ex ipius exactione ipi ꝯtingit:ſꝫ ⁊ ſi cō
ſiliū dedit de collecta īponēda ad reſtitutōeꝫ
ipius teneṫ. Si vero ꝯſiliū non dediſſet: forte
nō cogereṫ ad emēdationē collecte: ſed alias
intereſſe qđ obuenit eccłie ab ipius regimine
emēdabit:⁊ forſitan pnīam ſpūalē ⁊ etiā pecu
niariā ipm ſubire:ſm ꝙ bonus iudex arbitra
biṫ:oportebit. Hec aūt tm̄ locū hñt cū qs ſuc
cedit in regimine illius:qui ē excōicatus ex ꝑ
dictis cāis vel aliter qualitercūq; ꝓpter liber
tatē eccleſiaꝝ violatā:ſecus ſi ex alia cā eſſet
ꝑtās excōicatus vel ꝯſiliarij vel vniuerſitas
ſeu ciuitas interdcā:tūc.n.ſucceſſor nō eēt ex
cōicat⁹ ſm Inn.cui⁹ ē q̄ſi tota iſta glo.hoc in
telligas ſic ſm ho.vꝫ ꝙ menſis iſte ſeu ꝑſūp⁹
q̄ ex lapſu ſumiṫ:ad alios caſus ñ extenditur.
Illud aūt certū ē ꝙ quicūq; ſuccedit excōi
cato ⁊ fauet factū dānatū:ꝓpter qđ ꝑdeceſſor
excōicatus fuit:eādē ſnīam īcurrit. Io.an. Et
addit:ꝙ ſi nou⁹ rector opam dedit q̄ſtūcūq;
potuit:ꝙ hoc emēdaret:ſed vniuerſitate reſi
ſtente qđ intēdebat ñ potuit obtinere: nō ꝓ
pterea excuſaṫ niſi oīno relinq̄t regimen. Io.
an. Neceſſitatē.iuſtā ⁊ honeſtā. Inn.quoꝝū
dā ꝑlatoꝝ:qui ſine iuſta cā dabāt ſubſidiuꝫ ⁊
ſoluebāt. Inn. Cōſulaṫ.nota hic ꝑ boniſa.ī.vi
e.ti.c.clericis.fuit lata ſnīa excōis:a q̄ abſolui
nō poterāt citra ſedē ap.ī laicos īponētes col
lectas ⁊ tallias clericis vel alias exactiōes:⁊ ꝑ
ſonas eccleſiaſticas talia dātes eiſdem abſq;
ſnīa ſedis ap.q̄ quidē ꝯſtitutio.boniſa. in cle.
eo.ti.c.qm̄.extat reuocata. Et qđ in iſtis dua
bus decre.ſupra nouim⁹.⁊ aduerſus circa h⁹
materiā diciṫ:ibi ꝑcipiṫ obſeruari. Queriṫ ſi
ad clericū aliq̄ de iuſta cā caſamētū ruſtici ⁊
poſſeſſiones ꝑueniāt:⁊ ꝓ mō illaꝝ ⁊ quātita
te ſoluebat ruſticus in queſtꝉ.⁊ collectis:q̄ cō
muniter fiebāt in loco rōne regiminis vł alia
Utrū ipe clericus teneaṫ ſiłiter in ꝑdictis ꝓ
mō ⁊ rata poſſeſſionū omiſſis alijs allegatio
nibus pro ⁊ ꝯ. Finaliter dici pōt:ꝙ talis cleri
cus liber eē dꝫ a ꝑdictis:qđ ꝓbaṫ ꝑ.c. qꝛ non
nulli de īmu.ec.li.vj.

Contra ꝑcurantes abſolutionē a cenſuris
eccleſiaſticis per vim vel metum. Cap.27.

Abſolutiōis beneſi

ciū ab excōis ſnīa vł q̄ſcūq; reuocati
onē ipi⁹:aut ſuſpēſiōis ſeu ēt īterdcī ꝑ vi vel
metū extortā p̄ñtis ꝯſtōnis auctē oīno virib⁹
euacuam⁹:ne āt ſine vīdicta violentie creſcat
audacia:eos q̄ reuocationē ſeu abſolutionem
h⁹ vi vł metu extorquēt:excōis ſnīe decerni
m⁹ ſubiacere. Grego.x.eẋ ꝺ his q̄ vi.me.li.vj.
Abſolutōis.h⁹ decre.fuit dubita° qꝛ regłr q̄
ꝑ metū fiunt tenēt ſeu valēt ⁊ obligāt:qđ dic
ut nota.15.q.6.auctoritate.fallit tñ in caſibus
ibi notatis ad quos addo iſtū.⁊ quia ſicut in
iuſta excōicatio ligat:ſic videbaṫ de iīuſta ab
ſolutione:ꝺ pe.di.i.verbū. Io.an. Excōicat⁹.
etiā iniuſte: humiliter.n. dꝫ peṫe abſolutionē

non ꝑ metum cõpellere: qꝛ ſnia paſtoris ſiue
iuſta ſiue iniuſta tenet. ii. q. 3. c. i. ẜm. n. Ber. ⁊
gar. Reuocationẽ. differẽtiã facit inter abſo-
lutionẽ ⁊ reuocationẽ. Et põt dici abſolutio
ſolennis: que fit iuxͣ formam eccłie. Reuoca-
tio verbalis ſine ſolẽnitate vł vbi tenuit excõ
municatio: locũ hẽat abſolutio: vbi nõ tenuit
excõis reuocatio: vel refert̃ reuocatio ad ab-
ſolutionẽ ad cautelã. Jo. an. ſed interdictum
ꝓprie dicit̃ relaxari. archi. Suſpenſiõis itelli
go indiſtincte: ut loquit̃. i. ſiue ab officio ſiue
a beneficio ſiue ab ingreſſu eccleſie. j. de ſen.
ex. cũ cui. Jo. an. Interdicti. iſta tria ſunt pa-
ria q̃ oĩa ſub cẽſura eccłiaſtica cõtinẽt̃ de ver
bo ſi querenti. ⁊ ſecũ trahũt executionẽ: vñ ſe
quẽs appellatio nõ ſuſpendit eax effectum ỏ
appel. c. paſtoralis. ⁊ in ſcriptis ferri dꝫ: ỏ ſen.
ex. cũ medicinalis. Jo. an. Uim. vis ẽ maioris
rei ĩpetus: cui reſiſti nõ põt. ſ. cõmode. ff. eo. l.
i. metus aũt trepidatio mẽtis inſtantis vł fu
turi periculi cã. ff. eo. l. i. Et exigitur: ꝙ pñs ſit
metus: licet futuꝝ ſit ꝑiculũ: ⁊ quis metus ex-
cuſet: nota. ſupra. eo. dilecti. Jo. an. Et dicitur
metus q̃ſi mẽtẽ tenẽs: vis tñ plus ẽ q̃ꝫ metus.
Omne. n. qꝺ vi fit ꝑ metũ fit: ſed nõ ecõuerſo
ſed cũ metus infert̃: ei reſiſti põt: licet cũ peri
culo. ⁊ cũ multis modis accipi poſſit metus:
accipiat̃ large: ut ſonat hec littera: ⁊ hoc ĩ odi
um facientis. Nota tamẽ ꝙ lꝫ aliqua verba
dicãt talia q̃ videant̃ incutere timorẽ: illa nõ
ſẽp ſufficiũt ad iuſtũ timorẽ. Et idcirco hoc
relinquo arbitrio boni viri: ẜm illud qꝺ dicit̃
in glo. in pluribus alijs. c. ſupra eo. ti. cũ dile-
ctus. archi. Extortã. factũ requirit. hec littera
archi. Uacuam⁹. ergo taliter abſolutus rema
nebit: ut prius excõicatus. archi. Et q̃uis in
excõmunicatione per vĩ vł metũ extorta idẽ
videat̃. ſ. ꝙ ipo iure nõ valeat: ⁊ par ius ligan
di ⁊ ſoluendi eſſe voluit: de pe. di. i. verbũ. di
cit ꝯtra ꝙ vꝫ ẜm gar. glo. 2. q. 3. quattuor Jo.
an. Rõ ẽ: qꝛ vtrobiq̃ꝫ aĩe cõſulit: qꝺ ẽ facien-
dũ ĩ dubio: põt tñ per exceptionẽ elidi: ut no
ta. in. d. c. quattuor. Extorquẽt. ergo ſi metuꝫ
intulit ⁊ iudex abſoluere noluit: nõ habet lo-
cũ hec pena: qꝛ verba. ⁊c. ỏ cle. nõ reſi. relatũ.
aliter tamen puniret̃. Jo. an. Excõicationis.
Nota excõicationẽ accipit excõicari: qꝺ dic
ut notat̃. 3. q. 4. engeltrudã: ſi aũt nõ ipe excõ
municatus: ſed alius metũ hunc inferat: ſic ex
cõmunicatus erit: ⁊ ſic nõ ſumat̃ predictũ ar.
ſed nũquid in hoc cãu ipe excõicatus vel iter
dictus vel ſuſpenſus incurrit hãc penã: dic ꝙ
ſic: ſi mãdauit vel eius noĩe factũ ratũ habuit
ſupra de elec. nec dicã iſtos penã euadere: licꝫ
abſolutus poſtea ratũ habuit illud qꝺ ab in-
itio coactus fecerat: qꝛ ſtatĩ ab initio ligati fu
erũt: abſolui tñ poterũt ꝑ ſuũ ordinariũ: cum
cõditor canonis ſibi nõ retinuerit abſolutõeꝫ
. j. de ſen. ex. nup. ⁊ in hãc penã ĩcidit qui ꝑ pe
nã amiſſionis rex ad hoc cõpellit ipm excom
municatorẽ. ſupra. eo. c. abbas. Jo. an. Sub-
iacere. quid ſi cõpulit ꝑ vanũ metũ de quo ti
mere nõ debeat: nũquid tũc locũ haberet pe-
na: dic ꝙ nõ ẜm gar. qꝛ talis metus nõ induc̃
reſtitutionẽ: nec ꝓprie appellat̃ met⁹. Jo. an.

Cõtra cogẽtes nõ ſeruare ĩterdictũ vel ex
cõicationẽ nõ vitari. Cap. 28.

PResumptores qui ĩ lo-
cis interdicto ſuppoſitis quecũq̃ꝫ de ce
tero diuĩa celebrare officia quolibꝫ coget̃ ꝓſũ
ſerit. aut ꝑ mõ ꝑdicto ad officia eadẽ audiẽda
aliquos excõis ꝓſertiꝫ vł ĩterdci ligatos ſnĩa
euocare: ſeu ꝑ ne excõicati publice aut ĩterdi
cti de eccleſijs: dũ ĩ ipis miſſaꝝ agunt̃ ſolẽnia
a celebrãtib⁹ moniti exeãt ꝓhibẽ: necnon ex
cõicatos publice ⁊ ĩterdictos: ꝗ ĩ ipis eccłijs
noĩati celebrãtib⁹ ut exeãt moniti remãſerit:
excõicatiõis ſnĩa: a q̃ ꝑ ſedẽ dũtaxat apłicam
poſſint abſolui: ſacro approbãte cõcilio ĩno-
dam⁹. de ſen. ex. grauis in cle. Preſumptores.
hec pẽa ñ extẽditur niſi ad dños tpales: exce
pto vltio cãu: ibi nec nõ excõicatos. Dños ãt
ĩtellige ẽt ꝓlatos: ꝗ hñt tpalem dñium ĩ loco
pau. Quolibet. oẽm modũ cõpulſiõis realẽ ꝑ
ſonalẽ directũ ⁊ indirectũ cõꝓhẽdit: vt ſi res
eoꝝ occupãt cõſãguineos grauãt ĩ ꝑſonis vł
rebus: fac̃ de elec. c. ſciãt cũcti. li. vi. Jo. an. co
gere ꝓſũpſerint. qꝺ ſeq̃t̃ ⁊ ẽ primũ mõ ꝑdicto
ſ. voce ꝑconia: de quo ſupra dixerat. Uox ꝑco
nis q̃nq̃ꝫ paucis ĩnoteſcit: ⁊ hoc reſpectu forti
or videt̃ vocatio ꝑ cãpanã: ſꝫ qꝛ ꝑco loquit̃ ⁊
edictũ ponit ex pte mãdãtis: iõ maior ẽ cõtẽ-
pt⁹. Jo. an. Euocare ꝓſũpſerit. qꝺ ſeq̃t̃ ⁊ ẽ ẜm
Publice. occulte. n. excõicatos nõ vitamus ĩ
publico. 6. q. 2. c. 2. Miſſaꝝ. ĩ alijs ergo diuinis
officijs nõ ẽ locus pene. Jo. an. Moniti. ñ dic̃
noĩati. ut in ꝓx. ꝟ. ꝑ qꝺ pꝫ quo ad ꝓhibentes
ſufficit generał monitio: puta qꝛ monꝫ: ꝙ oẽs
excõicati ⁊ ĩterdicti exeãt: ⁊ ille ꝑcipit ꝙ ñ ex
eãt. Jo. an. Si aũt ꝑcipet vł ꝓhiberet ñ ſubdi
tis ñ eẽt locus pene ẜm pau. Prohibẽ ꝓſũpſe
rĩt qꝺ ſeq̃t̃: ⁊ ẽ tertiũ. Noĩati. ex generali mo
nitione nullus ligat̃ ex eo ꝙ remanet: ſoli er-
go noĩati moniti remanẽtes ligabũt̃. Jo. an.
Remanere ĩtellige etiã ſi ipi dñi tpales ñ mã
dẽt hoc Jo. an. Excõicamus. excõicat⁹ ergo
iteꝝ excõicat̃: ỏ h⁹. 3. q. 4. c. engeltrudã. io. an.

Cõtra faciẽtes vł ẜuãtes ſtatuta qb⁹ cogũt̃
ad ſoluẽdũ vſuras vł ſolutas ñ repetẽ. ca. 29.

Quicunqꝫ cõmuni
tatum ptãtes capitanei rectores ↄſu/
les iudices cõſiliarij aut alij quicunqꝫ officia/
les ſtatuta hi⁹ de cetero facere vł dictare:aut
ꝙ ſoluant̃ vſure:vel ꝙ cũ ſolute repetunt̃ nõ
reſtituant̃:plene libere ſcient̃ iudicare ꝓſũpſe
rit:ſniam excõicationis ĩcurrãt. eãdẽ etiã ſen
tentiã incurſuri:niſi ſtatuta hi⁹ hacten⁹ edita
de libris cõitatũ ipaꝝ ſi ſup hoc ptãtem ha/
buerit ĩfra tres mẽſes deleuerit :aut ſi ipa ſta
tuta vł cõſuetudĩes officiũ eoꝝ habẽtes quo
quomõ ꝓſumpſerint obſeruare. Cle. 5. de vſu
ris in clemẽ. Cõitatũ. ipa aũt cõitas nõ incur
rit hanc penã. de ſen. exco. romana. li. vj. Con
ſules. noĩa ſunt officialiũ ſm varias locoꝝ cõ/
ſuetudines:⁊ qꝛ oĩa nõ põt ſpecificare ſubmit
tit ita clauſulã generalẽ:ut cõꝓhendat omneſ
quocũqꝫ noĩe cenſeant̃. pau. Cõſiliarij. ad ta/
lia dantes cõſiliũ pau. Officialis. ergo ſi quis
talia ſtatuta nõ ut officialis ſcriberet vel di/
ctaret:nõ ẽ excõicatus. Nõ ob. ne cle. vł mo.
ſniam. qꝛ ibi duo requirunt̃. ſ. ꝙ ſcribat vł di
ctet:⁊ ꝙ homicidiũ ſit poſtea ſecutũ:quia tũc
dat cõſiliũ vel auxiliũ vel fauorẽ:ut ibi notat
Inn. ⁊ Hoſti. ſed hic ſcribendo faciendo vel
dictãdo tñ incurrit penã abſqꝫ alia executõe
ſtatuti. pau. Statuta hi⁹ de quib⁹ ſupra dixe/
rat. que. ſ. exigi ⁊ ſolui vſuras cõcedũt :vel ad
ſoluendũ debitores cõpellũt vel grauia one/
ra ĩponũt vſuras repetentes:ſicut ſi eẽt ſtatu
tũ:ꝙ vſuras repetẽtes ĩ foro eccleſiaſtico per
ptãtem cogant̃ vſurario mutuare tãtã pecu/
niam ⁊ tãto tpe:ꝗ̃to tenuit repetẽs pecunias
vſurarii:ſoluũtur vſure a cãu a iure nõ ↄceſſo
ſecus ſi in cãu cõceſſo:ut. ĩ. e. ti. c. i. ⁊. c. ſalubri
ter. pau. Improprie tñ dicit̃ vſura in ꝓdictis
c. allegatis. lau. Ut ergo loc⁹ ſit pene: neceſſe
ẽ ꝙ ſtatuto caueat̃:ꝙ vſure ſoluãt̃. vñ nõ ſuf/
ficeret ſi ſtatuto caueret̃:ꝙ vltra duos vł treſ
denarios ꝓ libra nõ ſoluat̃ in mẽſe:qꝛ ſupra
illã ſniam ꝓhibẽdo nõ videt̃ ꝑ hoc vſqꝫ ad il
lã ↄcedere:ar. ꝺ treu. ⁊ pa. c. i. pau. ⁊ io. De mẽ
tali aũt vſura hic nõ videt̃ loqui hec littera:
qꝛ licet creditor in iudicio confiteat̃ ſuã pra
uã innocẽtiã:tñ repeti nõ poſſit ut vſura ſed
ut quaſi vſura ⁊ iniuſte receptum: ut notauit
Hoſti. e. ti. c. i. cõſuluit: vbi dicit ꝙ vſura men
talis dꝫ reſtitui. Idẽ ibidẽ Inn. ⁊ Ray. ĩ ſũ/
ma pau. Repetant̃ ab eo qui põt:nec ob. c. qꝛ
fruſtra. eo. ti. pau. Reſtituant̃. qñ de eaꝝ exac
tione cõſtat in iudicio iudicare:⁊ qui iudica/
ta ſcripſerit:ſi iudicet̃ ſm ꝓdicta ſtatuta: ꝺ ſẽ.
ex. nouerint in fi. vbi vero nõ iudicaret̃ ſm ꝓ
dicta ſtatuta:tũc ſcribẽs ſniam nõ ĩcurrit pe/
nã:ſed ſolũ iudicãs:niſi velis dicere ꝙ etiã in
primo cãu hec cõſtitutio penalis nõ extendit̃
ad ꝑſonas nõ expreſſas:vt videt̃ veri⁹: ar. de
re. iu. in penis. li. vi. pau. etiã Io. an. dicit ꝙ ꝺ
ſcribentibus iudicata nõ exprimit hec conſti
tutio:incurrãt incõtinenti ſine tpis interuallo
⁊ ſic facientes dictantes ⁊ ſcribentes talia ſta
tuta ac iudicãtes vſuras eẽ ſoluendas vel nõ
repetẽdas vel repetitas nõ ſoluendas ſtatim
ſunt excõicati. Aliud in his qui ſtatuta iã fa/
cta debẽt delere: qui vꝫ ſi hñt ptãtẽ delẽdi ꝺ
iure ⁊ de facto:vt dicũt pe. ⁊ io. ſi nõ deleuerit
p⁹ tres mẽſes:etiã ipi ſunt excõicati. Conſue/
tudines. hoc dicit:qꝛ qñ nõ ſtatuũt talia: ſed
aſſueſcũt. i. ĩ cõſuetudinẽ deducãt Io. an. Ob
ſeruare officiales. ſ. expreſſe:ſi. n. nõ expſſe ea
ſeruant nõ ſunt excommunicati. io. an. ⁊ pau.

Cõtra deferentes arma vel ligna vł mer/
cimonia ad ſaracenos. ⁊c. Cap. 30.

Excõmunicamus ⁊
anathematizamus illos: qui contra
chriſtum ⁊ populum chriſtianum ſarracenis
arma ferrũ ⁊ lignamina deferũt galearũ:eos
etiã qui galeas eis vendũt vel naues:qui ĩ pi
raticis ſarracenoꝝ nauib⁹ curã vel guberna/
tionẽ exercẽt:aut machinis aut ꝗbuſdã alijs
ĩpendũt aliqͦd eis ↄſiliũ auxiliũ in diſpendiũ
terre ſancte ĩpoſqꝫ reꝝ ſuaꝝ poſſeſſione mulc
tari ⁊ capientium ſeruos fore cenſemus:ꝑci/
pientes ut ꝑ oẽs vrbes maritimas ĩ dieb⁹ do
minicis ⁊ feſtiuis hi⁹ ſnia publice innouetur:
⁊ talibus gremiũ nõ apiat̃ eccleſie :niſi totum
qͦd ex cõmercio tã dãnato ꝑceperint: ⁊ tãtun
dem de ſuo in ſubſidiũ terre ſancte tranſmiſe
rint: ⁊. ĩ. ꝙ ſi forte ſoluẽdo nõ fuerit: ſit aĺs re
atus taliũ:ꝙ in pena ipoꝝ alijs interdicat̃ au
dacia ſilia ꝓſumendi. Inn. in cõcilio generali
extra de iudeis. c. ad liberãdũ. Cõciliũ gene/
rale. de quo hic recipit:cõciliũ lateranenſe:de
quo ſupra. c. ita quorundã: ⁊ addit penã ipo/
nendã tpe abſolutionis:ibi ⁊ talibus. Notan
dum ꝙ tales excõmunicati nõ abſoluunt̃ ab
excõmunicatione:niſi id totum:qͦd ex cõmer
tio dãnato perceperint: ⁊ tãtũdẽ de ſuo ĩ ſub
ſidium terre ſancte tranſmiſerint: ſi tamẽ ab
ſoluantur non facta ſatiſfactione tenet abſolu
tio:ſed reduci debẽt in pꝛiſtinã excõmunica/
tiõis ſniam:niſi hoc faciãt ſm Egidiũ. Idem
Io. an. ⁊ pe. de ancha. Sed querit̃ ex quo iſti
priuantur bonis ſuis ⁊ bona confiſcant̃:quo/
modo vltra penã puniunt̃ ⁊ tranſmittũt ĩ ſub
ſidium terre ſancte qͦd receperunt ex cõmer/
tio ⁊c. Et rñ. predicti doc. ꝙ añ cõfiſcationeꝫ
ĩponitur hec pena vł ſoluitur de bonis ꝗ̃ſitis

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

poſt confiſcationem: vel dicas q̄ pena confiſcationis iponit̄ a iudice ſeculari: ſed pena reſtitutionis eius qđ perceptū eſt ⁊ tantūdem de ſuo ī ponitur p̱ eccleſiaſticum iudicem. Et ſ̄m pe. de ancha. pena priuationis omniū bonoꝝ nō ipōit̄ ipo iure: ſed per ſniam et iudicē ſecularē: ſic alias reatus: q̄ꝛ potuerunt ſubiici verberibus loco pene. Et nota q̄ hec pena q̄ indicitur p̱ eccl̄iam .ſ. dationis eius qđ p̱cepit quis p̱ tale cōmercium ⁊ tantundē de ſuo: ſi nō tranſmittit̄ in ſubſidiū terre ſancte: q̄ꝛ .ſ. neſcit̄ talis cui debeat dare: applicari ſeu dari d3 camere apoſtolice: nec hanc penam relaxare poteſt niſi papa: vel is q habet ab eo ſup̱ hoc cōmiſſionē: ut eſt ſummus penitentiarius. Unde qui in hunc canonem inciderent: conſueuerunt ſe cōponere ſub tali pena cū camera ap̄lica: dando certaꝫ parteꝫ eius: ⁊ de reſiduo ſolet eis fieri remiſſio: ſic audiui a ſapientibus practicari in curia: ⁊ hoc qñ talis ſoluere pōt: nā qñ non poteſt faciendū eſt qđ dicitur in .c. ſupradicto. Quis autē debeat abſoluere a tali ſnia: dicit glo. ſuper .ca. olim. q̄ ep̄us ex quo papa ſibi nō retinuit qđ olim habuit locū: nunc autē ſecus. Unde dicit Jo. an. ⁊ pe. de ancha. ſuper eo .c. q̄ hodie papa temporibus quib' ſolet facere generales proceſſus ter in anno: tales excōicat: ⁊ tunc a tali ſnia ſolus papa abſoluit. hec ille. Summus penitentiarius videt̄ habere poteſtateꝫ tales abſoluendi. Et nota q̄ per iſtud c. olim prorogatur .i. extendit̄ dicta pena excōmunicationis ad aliuꝫ caſum: q̄ꝫ in illis duabus decre. ſ. ita quorundā ⁊ ad liberādū contineat̄: ſ3 ac quecūq3 alia mercimonia que ibi portant̄ durante guerra inter nos et ipſos et etiā ſi fieret treuga. q̄ꝛ per treugam non tollitur guerra: ſed intermittitur. Item nota q̄ nicolaus .4. in quadam extrauaganti: que incipit: olim tam in generali ſtatuit et innouat: q̄ nullus arma ferrum equos lignamina victualia ⁊ alia quecunq3 mercimonia in alexandriaꝫ vel alia loca ſarracenoruꝫ terre egypti deferre vel mittere ſeu de ſuis portubus: ut eis deferant̄, extrahere vel extrahi p̱mittere: aut eis vel auxiliū vel fauorem preſtare preſumant: alias ſunt excōicati ipſo facto nec pñt abſolui niſi tantundē de bonis p̱prijs in dicte terre ſubſidiū conuertendū exoluerint quantum ad partes predictas detulerint aut miſerint aut deferri vel de ipſoꝝ portub' deferendas eis extrahi permiſerint. Et ſimiliter ſtatuit de omnib' terris ſoldano ſubiectis. Incurrant etiam predictas ⁊ alias penas tp̄ales: que extrauagans innouata ē p̱ bonifaciū .vi. ⁊ iteꝝ per clementē .v. qui abſolutionē ab hi' ſnia: p̄terq3 in articulo mortis pape reſeruauit: ut patet in extrauaganti: que incipit multa ⁊c. ⁊ adhuc etiam hodie ſtatur: qđ patebit .j. ex ipſo p̱ceſſu pape annuali: qui fit in curia. Ueneti aūt ſup̱ hoc hn̄t licentiā a papa martino .v. quātū ad mercimonia ⁊ victualia per plures annos: non auteꝫ quo ad arma ⁊ lignamina habēt licentiā: vnde non incurrunt predictam penā: ⁊ idē de alijs etiam qui haberent ſimilem licentiā: quo .ſ. ad mercimonia: ſecus ſi portarent ſeu portari facerēt arma vel lignamina: q̄ꝛ tunc incurrerēt. Nota etiam q̄ accedens ad ſepulchrū domini cā deuotionis ſine licentia pape eſt excōicatus: ⁊ ei' abſolutio pape reſeruat̄ vel ſummo penitētiario ī libro penitentiarie ſummi penitentiarij.

Contra ſpoliantes romipetas ⁊ contra piratas. Cap. 31.

Excommunicationi ſubdant̄ qui romanos aut alios chriſtianos p̱ negociatiōe vel alijs honeſtis cāis nauigio vectos: aut cap̱e aut rebus ſuis ſpoliare preſumūt: illi etiā qui xp̄ianos naufragiū patiētes ſpoliāt rebus ſuis niſi ablata reddiderint excōicationi ſe nouerint ſubiacere ex ꝯcilio lateranē ſi de raptoribus. Prima p̱s huius .c. dicit Ho. q̄ ē canon late ſnie. Et addit q̄ pirate ter ī anno ab oꝛe pape excōicant̄ ſolēniter. 2ª p̱s dicit q̄ ē canon ferende ſententie. Inno. Can. Uin. ⁊ Hoſ. dicūt q̄ iſta ē ſcđa p̱s late ſnie. Jo. an. dicit ſic: credo. q̄ p̱ia p̱s ſit canon ferende ſnie: excepto qđ dictum eſt de piratis: qui ſunt excōicati a papa ter in anno. 3ª p̱s eſt canon late ſnie: ita tamen q̄ precedat admonitio: ut dicit glo. ⁊ p̱bat hoc uis verboꝛum. rō diuerſitatis ſatis p3: ⁊ ſic p̱s poteſt intelligi de quolibet nauigio. Idē Jo. de lig. dicēs q̄ iſta ē communis opinio: ⁊ q̄ primū dictum intelligitur de quolibet nauigio: q̄uis hoſti. reſtringat ad maritimū. Quātū ad ſ̄m dicit ſi poſt monitionē nō reſtituūt ablata: ſtatim ſunt excōicati: ſi autē reſtituant nō ſūt excommunicati. Idem pe. de ancha. ⁊ addit: q etiā peregrinos ⁊ mercatores nō nauigantes: ſ3 alias itinerantes ſpoliāt excommunicari debēt ſed nō ſūt ipſo iure excōmunicati: extra ð treu. ⁊ pa. c. i. hec ille. Hic tamē nota. q̄ ſpoliātes romipetas vel euntes ad curiam: vel redeūtes p̱ cauſis agendis in curia: ſunt excōicati excōmunicatione papali: vt .j. patebit ī proceſſu annuali pape.

Contra clericos participātes ſcient̄ ī diuinis cū excommunicatis a papa. Cap. 32.

Clericos qui ſciēter ⁊ ſponte participauerunt cū excōicatis a nobis: ⁊ ipos a nobis in officio receperunt eadem excommunicationis ſententia cū ipſis nō dubitamus innolui: quos etiam pro abſolutionis beneficio habendo ad nos volumus remitti. Clemens .3. de ſen. ex. c. ſignificauit. Circa expoſitionē huius decre. eſt triplex. opīo ſolēnis.

4ª.cõiter reprobatur. Eſt ergo pria hoſti.que
etiam ponitur in ſumma confeſſorum:ꝙ iſta ſit
noua excõicationis ſpecies:ad quam incurren-
dam.v.requiruntur. Iſtam etiam ſequitur Jo.
an.opi.ut ponunt in tex. ¶ Primo ꝙ cõicãs cũ
excõicatis.ſ.clericus. ¶ 2° ꝙ cõicet ſcienter vl'p
ticipet. ¶ 3° ꝙ cõicet ſponte:ꝛ dicit goſ.excludi
hic coactionẽ abſolutã nõ cõditionalẽ. ¶ 4°.ꝙ
cõicet in diuinis:ꝛ hoc intelligendũ ẜm goſ. de
omnibus diuinis officijs:tã de his q̃ ĩ eccl'ia di
cunt̃:ꝙ̃ de his q̃ ex̃.ſ.horis canonicis ¶ 5° ꝙ cõi
cet ſeu pticipet cũ excõicatis nõiatis a papa in
hi9 diuinis:talis excõicationẽ incurrit abſoluẽ
dus nõ niſi p aplicã ſedeꝫ. qui autẽ alijs excom
municatis a canone cõicat in diuinis: lꝫ peccet:
nõ tñ eandẽ ſñiam incurrit:de hoc. ĩ.c. de mio
ri excõicatiõe ¶ 2ª.ẽ pe.d ancha. q dicit: ꝙ qui
cõicat cũ excõicato a papa ſponte ꝛ ſcienter ꝛ ĩ
diuinis ẽ excõicatus ea ſñia:ꝛ iſtũ dicit ẽe verꝫ
intellectũ huius.c.ita reperi ex recollectis eiuſ-
dem. Idẽ videt̃ dicere. Guil.ſpeculator ꝛ Goſ.
¶ 3ª.ẽ tan.ſ.ꝙ q participãt cũ excõicatis a papa
eodẽ crĩe:ꝑpter qd̃ ille ẽ excõicatus :eadẽ ſñia
ligant̃:ꝛ ſic ſunt abſoluẽdi a papa:extra eo.nup.
hanc opi.dicit glo.credo veriorẽ. Inno. etiam
dicit ſic poſſe intelligi. Jo.an.ꝛ Jo.de lig.dicũt
ꝙ videt̃ adherendum huic vltime expoſitioni.

¶ Contra ſepelientes ĩterdictos excõicatos vl'
publicos vſurarios. Cap.33.

Eos qui proprie teme-
ritatis
audacia defunctoꝝ corpa ñ ſine otẽptu
clauiũ eccl'ie in cimiterijs tpe interdicti ĩ caſib9
nõ ↄceſſis a iure excõicatos publice vel nõiati
interdictos vl' vſurarios manifeſtos ſcient̃ ſepe
lire preſumũt:ipſo facto excõis ſñie decernim9
ſubiacere:a qua nullatenus abſoluant̃: niſi pri9
ad arbitriũ dioceſani epi eis quibus p premiſſa
fuerint iniuria irrogata :ſatiſfactionẽ exhibue-
rint cõpetentẽ:ex̃ de ſepul.ĩ cle.c.i. Eos includit
vtriuſ ꝙ̃ profeſſionis pſonas laicos ꝛ eccleſiaſti
cos exemptos ꝛ nõ exemptos.pau. ꝑprie teme
ritatis audacia.nota.quaſi ꝑprio auſu: ꝛ ſumit̃
ĩ mala pte:vbi aũt nõ faceret temere:puta,prela
tus dicit ſepeliendũ fuiſſe abſolutũ:vel veriſili
ter putat ſepulturã nõ ꝓhibitã illi rõne ſtatus:
ꝛ ſi erat in facto:nõ habet locum hec pena.pau.
In cimiterijs.pau. Idẽ ſi ĩ eccl'ia:ſec9 ſi in cãpis
vel locis priuatis. Tpe interdicti.nã tũc interdi
cta ẽ ſepultura. Nõ ↄceſſis a iure.hoc dicit pro
pter clericos:qui ſeruauerũt interdictũ:quibus
cõcedit̃ tpe interdicti ſepultura' cũ ſilẽtio ꝛ abſ
ꝙ̃ cãpanaꝝ pulſatione:ꝛ ĩ predicta decretali: ꝙ
inter.ꝛ propter priuilegiatos circa ↄfratres. In
quattuor vero feſtiuitatibus ĩ quibus celebrari
põt eo tpe.ſ.interdicti alta voce nõ puto mortu
os ſepeliri debere:vt de priuile.c.cũ ꝛ plantare.

Jo.an. Et idẽ pau.ꝛ zen. Excõicatos.ab homĩe
vel a iure ꝛ intelligas de maiori excõicatiõe :lꝫ
enĩ excõicati minori ſic decedentes ſepeliendi
nõ ſint:ut nota. Inno.eo.ti.ſacris.huic tamẽ pe
ne locus nõ ẽ. Jo.an. Publice.ꝛ p qd̃ dicit pu-
blice dico:ꝙ ſi eẽt occulte:dato ꝙ ſepeliens ſci
ret:nõ ẽ locus huic pene:licet priuet̃ ſepultura:
ſi de hoc cõſtare põt:ſed ſi talis eẽt excõicatus
minori ẜm alanũ ꝛ ber.qd̃ placet pau. Aut nõia
tim interdictos.pau. A diuinis ꝛ participatiõe
ſacramentoꝝ tales puniũt ſepulture priuatione
vt notat. Inno.ꝛ hoſti.ſecus ſi interdicti ab ali-
quo tpali vl' ſpirituali exercitio iuriſdictiõe mi
niſterij vel officij:q2 tales non ſunt priuati alijs
diuinis:ergo nec ſepultura ¶ Qui dicant̃ nõiati
interdicti.lau.dicit ꝙ nõiatim ĩterdicti ſiue ſint
in denũciatiõe nõiatim ſiue ſpẽaliter ſint expſſi
ut nota. Inno. Sed querit qd iuris ſi notoriũ ẽ
de fautoribus:qui occaſionẽ dederũt interdicto
p epm lato nõ ſunt tñ nõiati ĩ ipſa ſñia interdi-
cti.que in ſcriptis ferenda ẽ:ut de ſen.ex.c. cum
medicinalis.li.vi.nunqd ſepelientes hos fauto
res incurrẽt:licet ſint interdicti in genere: q2 di
ctũ ẽ in ſñia interdicimus. A. cũ fautorib9 ſuis?
credit ipe ꝙ nõ:quãtũcũꝙ̃ ſunt notorij:ar.d cle.
exco.c.poſtu.cum hec ↄſtitutio ſit penalis.iõ re
ſtringenda. Et aduerte ꝙ p illũ tex. qui ꝓhibet
nõiatim interdictos in cimiterio ſepeliri: videt̃
a contrario ſenſu:ꝙ interdicti nõ nõiatim ſepe
liri poſſint:qd̃ tenet glo.vbi loc9 interdictus nõ
ſit. Goſ.dicit iſtam opi.verã.niſi qñ ꝓ certo ſci
ret eos tale quid feciſſe vl' commiſiſſe:ꝑpter qd̃
erãt interdicti:tales.n.nõ debẽt ſepeliri in cimi
terio:vbi vero nõ ſunt certi:habet locũ glo.ẜm
eundẽ.ꝓ glo.tamẽ facit qd̃ dixit ſupra p9 lau.ſ.
ut nõ ſufficiat facti notoriũ:niſi aſſit iſta q̃litas
nominatim p modũ de quo ſupra. Manifeſtos
qui priuati ſunt ſepultura ꝛ factione teſtamenti
niſi ſatiſfecerint vel cauerint ẜm formã illius.c.
ꝙ̃ꝙ̃.de vſuris.li.vi. Et ſi apparuerint in tali ſi-
gna pñie ꝛ poſt mortẽ preſtatio cautiõis ſuffic̃
ad vitandũ hãc penã.cũ talis ſepultura non ſit
ꝓhibita:ſed nõ valet teſtñ:qd̃ ab initio ẽ nullũ
ex pſona teſtantis. Idẽ etiã videt̃ ſi primo fecit
teſtamentũ:ꝛ poſtea efficit̃ vſurarius manifeſt9
q2 p ſequẽs delictũ infirmat̃ teſtñ.pau. Scient̃
ſecus ſi ignorauit.pau. Sepelire.nõ ſolum actu
aliter ponentes corpus:ſed dicentes diuinũ offi
ciũ ſup funus incurrũt eadẽ penã:imo forti9 q2
plus cõtẽnũt. Idẽ intelligas de ſepelientib9 de
facto in cimiterio etiã abſentibus clericis.pau.
Sed Jo.an.ſuper dicto.v.ſepelire ſic dicit. Dic
occurrũt dubia:q̃ pncipis declarationẽ pluſꝙ̃
gloſantis expoſcũt.ſ.an portantes ad ſepulturã
qui tñ nõ ſepeliũt:ſunt excõicati. Itẽ de comi-
tantibus fun9.itẽ de fodientib9 ꝛ fabricantibus
vl' aperientibus ſepulturã. Itẽ de prelatis cle-
ricis vel miniſtris eccl'iaꝝ in quoꝝ cimiterijs ſe
peliunt̃:qui id nõ ꝓhibent vel patiunt̃. Iteꝫ de

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

clericis portantib⁹ crucē cereos ⁊ ſilia. Et poſt
q̄dā ſic dicit. Cū hic puniat ſepeliētē n̄ admit-
tētē īteresſētē ⁊ cooperātē Sepelire aūt ē mor
tuū humo vl' tumulo condere. videtur autē ſo
los humo vl' tumulo corp⁹ īponētes ligatos eē
facit ꝓ hoc egras ne ex vni⁹ funē m̄ltitudo lige
t. Itē cōſtat ꝙ portātes cōitātes vl' fabricātes
ſepult̄a: ſi nō ſeq̄ret̄ talis ſepelitio: excōicati nō
eēnt. In ꝯriū ē: q2 eēt hec cōſtitutō ludibrio: ſi
vnus ſol⁹ ribald⁹ vl' ſeruiēs: ꝑ quē id poterit ex
pediri ligari dicat̄ religs vſitatis pōpoſe ⁊ ſolē
nit expedit. Jo. an. Stephan⁹ vō n̄ dubitat oēs
iſtos ligari. Nō. ꝙ. Jo. cal. ī tractatu quē fec̄ de
eccl'iaſtico īt̄dcō circa fi. mouens ꝑdictū dubiū
ſeu q̄ſtiōez: ſic dicit: Mihi ꝓcul dubio videt̄: ꝙ
noīatim īt̄dict⁹ vl' etiā nō noīati int̄dict⁹: ſꝫ t̄pe
īt̄dicti ī cāu n̄ ꝑmiſſo a iure: ſi cū diuino officio
ē ſepultus oēs ꝑdicti. ſ. aperiētes ſepult̄ā vl' fa-
bricātes vl' fodiētes terrā vl' ponētes in ſepul-
chro vl' portātes. cruces vl' cereos vl' portātes
funus vl' aſſociātes cā honoris vl' amicitie: vel
clerici diuinū officiū faciētes vl' nō ꝓhibentes
cū poſſūt: oēs pena excōis ligāt̄ ꝑ iſtam cle. eos
Ratio ē q2 hoc caſu oēs ſunt ꝑcipes crīs ſiue
coopatores: ad hoc de ſen. ex. c. nup. ii q. 3. ꝑcipi
mus. Si vero ſine officio clericoꝝ deſūct⁹ talis
ſepult⁹ ē ēt in loco cimiteriato: lꝫ ſit tuti⁹ dicere
ꝑdcōs oēs fore ligatos excōis ſn̄ia: ꝺ q̄ iſta cle.
agit tñ lꝫ trepid⁹ credo iſtos n̄ ligari dicta pena
ſed q2 videt̄ ꝯtēnere generalē ꝓhibitōnēꝫ pote
rit arbitraria pena puniri etiā ꝑ iudicē eccl'iaſti
cū. 13. q. 2. ecōtra. Ad h⁹ dicēdū finis cle. me mo
uet: ibi ꝑ que verba videt̄ remoueri ꝓuilegia q̄
clericis vl' eccl'iaſticis ꝑſonis ſolēt cōcedi et nō
laicis: vt ergo verba nō videāt̄ ſupuacue appo
ſita de ma. ⁊ obe. ſolite. oꝫ ꝙ ītelligat̄ ꝺ his qb⁹
talia ꝓuilegia ſolēt cōcedi: vt ſic dictū ītelligat̄
ſed ꝙ clauſula adiūcta pōt adaptari. i. q. i. ſacer
dos. ſed priuilegia exēptionis ſolēt cōcedi cleri
cis ⁊ eccleſiaſticis ꝑſonis: de illis ergo oꝫ intelli
gi ꝑncipale dictū capituli. Itē ſepultura eccleſia
ſtica ꝓprie reſpicit clericos: ad quos id ꝑtinet.
16. q. i. placuit: ⁊ cū funera ad ſepulturā deferūt̄
diuina officia cātare. 13. q. 2. qui diuina. ⁊ ſic con
cludit ꝓpoſitū. Sed ſi clerici dicūt officiū ſepul
ture ſup funus: ⁊ poſtea deponētes funus ī loco
ſecreto: nō ponūt ipm ī ſepulchro ſeu cimiterio:
nūqd ſunt excōicati? Certe ſm opi. ꝯriā eēt dicē
dum ꝙ nō: q2 tex. dicit ſepelire: qꝺ ē humo vel
tumulo mortuū ꝯdere: ⁊ ſic ꝑ ſolā celebrationē
officij nō eēt delictū ꝯſumatū: ergo nō īciderēt
in penā: ſed nō credo ꝙ aliquis hoc diceret. ſic
eni ſemꝑ fieret durante interdicto: ⁊ ꝑ ꝯñs iſta
clemētina facta eſſet ludibrio. hec oīa. Jo. an. ⁊
Jo. cal. Et qꝺ dictū ē de interdictis: ītelligēdū
ē ꝑ oīa de manifeſtis vſurariis ⁊ publice excōi
catis. Querit ēt dñs lau. de ridol. in tractatu
quē facit de vſuris: qd dicēdū de officialibus
clericis ⁊ portātib⁹ cruces ⁊ cereos ⁊ aſſocianti

bus ⁊ portātib⁹ feretꝝ: tāquā eēt ibi cadauer ali
cuius ꝑdictoꝝ: ſ. manifeſti vſurarij noīatim in-
terdicti vel publice excōicati: cū ī veritate reali
ter ibi nō ſit. Rn̄. ⁊ dicit idē iudicandū ac ſi ibi
eſſet: ⁊ iō dicēdū ut ſupra. Subiacere. hāc penā
locū habere nō puto ī alijs caſibus in quib⁹ de
negat̄ ſepultura: quos habes co. ti. ex pte. ⁊ de
ſta. mona. c. ſcōo. Sꝫ qd de illo q ſepelit manife
ſtū vſurariū excōicatū publice ⁊ noīatim inter
dictū ⁊ t̄pe interdicti: nūqd vna vl' q̄druplici ex
cōicatiōe ligabit̄ ex hoc fcō? vide qꝺ de hoc ple
ne ſcripſi in. q. gualterij: ſiue tñ vna ſola ſiue plu
ribus ſentētijs ex his diuerſis cāis: quaꝝ q̄libet
ꝑ ſe ſufficit: ꝙ excōicat⁹ dicat̄ planū ē: ꝙ ꝺ oīb⁹
oꝫ ſatiſfacere ⁊ ab oībus abſolui. Jo. an. Eis q
bus. ſꝫ qui ſunt hi: forte intellexit de his: quorū
fauore fuerūt late ſn̄ie excōicationis vl' interdi-
cti ī loca vl' ꝑſonas vl' illis quibus debeat reſtō
fieri quo ad vſurarios: ſiq̄ etiā violētia in his fu
iſſet illata clericis vel miniſtris illis: ⁊ fiet ſatiſ-
factio. Item ſi illoꝝ corpa vl' oſſa diſcerni pn̄t:
exhumāda ſunt: ⁊ hoc in trib⁹ vltimis caſibus.
Sꝫ qd de p̄mo: dic ꝙ ſi ille fuit penitens: lꝫ non
debuerit ſepeliri. ſ. t̄pe interdicti: tñ nō exhuma
bit̄ ſaltē p⁹ relaxatū īterdictū. Notat ēt Inno.
⁊ Ho. ꝙ penitēs qui ſepultus nō fuit ī cimiterio
ꝓpter interdictū relaxato interdicto oꝫ in cimi
terio ſepeliri. Dicūt etiā ꝙ ex quo penitens fuit:
mortuaria licite ab ipō recipi pn̄t: cum ꝓ ipō ſit
orādū. 2. q. 3. quicūqꝫ. ſecus ſi nō fuiſſet penitēs.
88. di. c. fi. Jo. an. qui etiā dicit: ꝙ de funeralib⁹
q̄ darent cū funere defuncto ſepulto t̄pe interdi
cti: nō putat clericus licite recipe poſſe: q2 vide
rent̄ participare in delicto. Itē nota ꝙ franc. ꝺ
zab. p⁹ pau. ſup v̄bo temeritatis huius cle. dicit
ꝙ temeritas ſciam notat: q̄ſi ꝓprio auſu. Et ex
hoc dicit lau. ꝙ ſi ignorās factū vel etiā ius: dū
tñ ſit cui liceat ius ignorare: hoc faceret: non vi
det̄ reus nec hāc penā incurrere. 2. q. 4. notādū
Et idē dic̄ in effectu glo. ī cle. Et idē pau. ⁊ zen.
q videt̄ velle ꝙ hoc cāu iuris error ſimpl'r ex-
cuſet: q2 iuris error excuſat a pena: ad quā cō-
mittendā requirit̄ dolus: ut notat dy. ī regula
ignorantia li. vi. Pro hoc ꝙ iuris error eſt lata
culpa nō dolus. ff. de his qui no. infa. l. liber. vbi
glo. Itē nota. qꝺ dicit Jo. an. in nouell'. ſup. c. ut
aīaꝝ. li. vi. ꝙ ignorātia ſtatuti ſynodal' excuſat
tranſgreſſorē a pena: niſi ſit craſſa ⁊ ſupina. etiā
cū ſtatutū punit aliqd ꝓhibitū lege diuina vel
canōica. Et ſm hoc termīet̄ qꝺ hic ſcripſit Jo.
de deo: vbi querit: an ſint excōicati īpuberes. q
falſauerunt inſtrumentū: ⁊ monachus qui tulit
falſū teſtimoniū ignorātes ꝯſtōnes ēpi: q tales
excōicat: qcqd ibi dicat ſatis potuit vterqꝫ ꝓba
biliter ignoraſſe. ꝙ ſi ita ē: loc⁹ eſt huic decreta
li: ⁊ licet pena iuris locū in eis poſſit habere: ceſ
ſabit tñ pena ſtatuti: ꝙ probabiliter ignorabāt:
lꝫ quidā reſtringāt hoc dictū ad ſtatuta ex cau
ſa ꝓhibentia de iure nō prohibita. Item dic̄ ex

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

de temp.oꝛ.eos li.vj. ꝙ equipollent ſcientia et
affectata ignoꝛantia:⁊ dicit̃ affectata:ex quo ſci
re potuit ſƺ noluit:imo diſſimulauit. Itẽ anto.
de butri.dici in lectura:ꝙ mulieres ⁊ monachi
ab ignoꝛantia iuris nõ excuſant̃:vbi iuris omni
anno ſit publicatio in locis vbi ſunt:al's excuſã
tur ut.l.cũ indebita.ff.de ꝓba. qd̃ dicit verum
Poſti.in monaſterijs:de quib' monachi nunq̃
exeunt.

¶ Contra ꝯtrahentes matrimoniũ in gradib' pro
hibitis:vel oꝛdinatos ĩ ſacris vel pꝛofeſſos ĩ re
ligione mares vel feminas. Cap.34.

EOs qui diuino timore poſtpoſito ĩ gradu ꝯſanguinitatis vl' affini
tatis cõſtitutione canonica interdictis:aut cum
monialib' ꝯtrahere matrimoniũ al's nõ verẽt̃.nec
nõ religioſos moniales ac clericos in ſacris oꝛ
dinibus ꝯſtitutos matrimoniũ ꝯtrahẽtes: ipſos ex
cõis ſnĩa ipſo facto decernimus ſubiacere. Cle
mẽs.v.de cõſan.⁊ affi.c.vno ĩ cle.eos. Nota ꝙ
ſex caſibus hic expꝛeſſis tñ locũ hƺ hec conſtõ
⁊ eius pena. Unde ſi ꝯtrahit quis cũ habente mari
tũ vel cũ iudea vel pagana ul' cũ cognata ſpũa
liter uel legaliter:uel ꝯ impedimẽtũ publice ho
neſtatis:lƺ nõ teneat matrimoniũ:tñ nõ ẽ locus
huic' pene q̃ in illis caſibus uel ſimilibus expſſa
nõ ẽ. Itẽ in his ſex caſibus tũc demũ locus eſt
pene:cũ illicite ꝯtrahunt. Si enĩ licite ut ex diſpen
ſatione pape:tũc ceſſat culpa:ergo ⁊ pena de cõ
ſtitu.c.ſecũdo.de qua diſpenſatione notat̃ ꝺ re
ſtitutione ſpoliatoꝝ litteras. Jo.an. Scientes.
ignoꝛãtes ergo nõ ligat ꝯſtõ qd̃ ĩtelligo ꝺ igno
rantia facti ꝓbabiliter ⁊ nõ affectata:qꝛ ignoꝛa
bant ſe eẽ conſanguineos uel affines. Si võ ig
noꝛabãt ius neſcientes gradũ ĩ quo erãt eẽ pro
hibitũ:ex quo ſciebãt gradũ ligat ꝯſtitutio:de
re.iu.ignoꝛantia.li.vj.ſi võ alter ſolus ſciebat il
le ſolus ligat̃:facit.34.q.2.in lectũ. Sed quid ſi
ꝯtraxit ignoꝛãs p' tpa aũt ſciũt ⁊ cohabitãt cõ
ſanguinei.videt̃ ligari:ar.i.q.i.eos in ſi.de ſimo
nia.c.facit. Contrariũ credo cũ iſta cõſtõ nõ pu
niat cohabitationẽ vel inceſtũ:ſed cõtractũ:ut
ita dicã.probat̃ hec ſo.ex eo ꝙ ſine iudicio ec
cleſie ab illa diuertere nõ poſſet:fateoꝛ tamẽ ꝙ
peccat cognoſcẽdo Jo.an. Pau.vero dicit ꝙ ſi
talis cohabitat ei affectu maritali:incurrit hanc
penã:cũ videat̃ ex nouo ꝯſenſu cũ ea cohabita
re:ſi võ ex pꝛimo nõ incurrit.ſƺ quid ſi ꝯtraxit
cũ ea:quã credebat ꝯſanguineã ⁊ affinẽ vel mo
nialẽ ⁊ in veritate nõ erat. Solue ꝑ nõ.de ſentẽ.
exco.in.c.ſi võ.ij.⁊.c.in audiẽtia. Jo.an. Ex illis
cãis trahi põt. Rñ.ſ.ꝙ talis nõ ẽ excõicat'. Sƺ
quid ſi impedimentũ qd̃ erat tpe ꝯtracti matri
monij fuit poſtea remotũ:ex̃ ꝺ ꝯſan.⁊ affi. Rñ.
ſi remouet̃ ꝑ diſpenſationẽ pape verba ſunt in
ſpicienda:ut videat̃ an tollat impedimentũ etiã
quo ad penã p̃teritã an nõ:ut faciat tñ valere
matrimoniũ:pꝛimo cãu abſolutio alia nõ ẽ ne
ceſſaria: ſecũdo ſic. Si vero remouet̃ ĩpedimẽ
tũ ꝑ ꝯſtitutionẽ reuocatoꝛiã:tunc dic ut ſupꝛa.ꝺ
ĩnu.ec.c.qm̃.pau.ſup pꝛedicto aũt.c.idẽ pau.di
cit ſic:ꝙ.ſi reuocatoꝛia vult:⁊ dicit ꝯſtitutioneƺ
quã reuocat fulminatoꝛiã excõis ꝓ infecta ha
beri tunc ligat ꝑ illas:nõ egẽt abſolutiõe. Si au
tẽ tñ reuocat:tũc ſi ligati egẽt abſolutõe. Gra
dib'.ſ.4.vl' citerioꝛi. Canonica.foꝛti' diuina de
reſti.ſpo.litteras.2 Matrimonialiter.ꝑ hãc litte
rã videt̃ ꝙ coactus ad ꝯtrahendũ nõ incurrat hãc
penã:⁊ de abſoluta coactione certũ ẽ:de cõditi
onali võ licet tali q̃ cadere debuerat in cõſtãtẽ
viꝝ videt̃ ligari ꝑ.c.ſacris.ex̃ ꝺ his q̃ vi.me.ue.
ca.fi.ſed cũ non ſit matrimoniũ deficiente con
ſenſu de equitate videt̃ talis nõ ligari: fac̃ ꝺ ſe.
ex.ſignificauit. Jo.an. Idẽ pau. Cõtrahere.ſec'
ſi ſponſalia tñ ꝯhat niſi ſequat̃ copula:que cuƺ
inducat p̃ſumptã volũtatẽ matrimonij de ſpõ.
c.his qui indicet.ĩ penã. Nõ p̃dicte ẽ:qꝛ iſtud
cũ ſit penale ẽ reſtringendũ:ut ſic verba nõ ex
tendant̃ maxime ad minus delictũ: de re.iu.in
penis.li.vi. Et negari non põt:ꝙ aliud ẽ matri
moniũ aliud ſpõſalia.pau.⁊ Jo.an. Religioſos.
ꝑ ꝓfeſſionẽ tacitã vl' expſſã religioni appꝛoba
te obligatos in genere vel in ſpẽ:ex̃ de regulari
bus.c.nõ ſolũ.li.vi. Jo.an.⁊ pau. Et moniales.
ſed nõne de monialib' ſatis intelligebat̃.ſ.vbi
ĩponit penã cũ eis ꝯtrahentibus.tñ ex ꝑticipatione
ipſe ligent̃ eadẽ pena:de ſen.ex.nup. Rñ.lƺ mo
nialis ex ꝑticipatione eẽt excõicata:qñ cõtrahe
ret cũ ſciente:nõ tñ quãdo ꝯtraheret cũ ignoꝛã
te:qꝛ ille nõ ligaret̃:ut ergo monialis nullo caſu
euitet penã:hoc addit:vel dic ꝙ tunc ꝑticipans
cũ criõſo ẽ excõicatus:cũ ꝑticipat poſt latã ſen
tentiã:ut in.c.ſi cõcubine.de ſen.ex. Sed hec nõ
participat poſt:ſed in actu ꝓ quo ligat̃.ergo ⁊c.
vel dic ꝙ licet ꝑticipans in crĩe criõſo ſit excõi
catus:nõ tñ ꝑticipãs in actu illo ꝓ quo alter li
gat̃:alias ſupflue adderet̃ hec littera que nõ di
ſtinguit:an monialis contrahat cũ ſciente vl' ig
noꝛante:cũ ex pte eius nõ poſſit pꝛetendi igno
rantia:facit de ſen.ex.cõtinet.i.vbi ꝑticipans in
actu pꝛio:quo aliter excõicatus ẽ excõicari man
datur.pau. Et de hoc vltimo puncto hẽs ſupꝛa
ĩ excõicatione pꝛima. Sacris.ſ. ſubdiaconatu ⁊
ſupꝛa pau. Contrahentes.nõ repetit ſcient:qꝛ in
tali ꝓpoſito facto nõ cadit ꝓbabilis ignoꝛantia
in illis religioſis vel clericis:vbi võ ꝓbabil' eẽt
ignoꝛãtia:ut oꝛdinato in ſacris in amentia vel
doꝛmitione vel infra pubertatẽ: puto ꝙ nõ eẽt
locus huic pene. Jo.an. Et idẽ dicit ꝙ a tali ſen
tẽtia excõis ꝑ epm̃ poteſt abſolui:addẽs ꝙ non
ſufficit ſatiſfactio ĩ hoc:niſi ẽt ſeq̃t̃ abſolutio.

¶ Contra participantes ſcienter excommuni
cato in crimine criminoſo. Cap.35.

SI quis nominatim
excõicato ſcientẽ cõicat in crĩe crioſo:ei
õſiliũ ĩpẽdẽdo auxiliũ vl' fauorẽ:cũ rõne dãna
ti crĩs videatᷣ i eũ deliquere:qui dãnauit ab eo
vel ei⁹ ſupiore merito delicti erit abſolutio reg
renda:⁊ ita.ĩ.q̃uis.n.⁊ tũc nõ iudicis:ſed iuris
ſnĩa excõicato cõicãs ſit ligatus:qꝛ tñ conditoꝛ
canonis ei⁹ abſolutionẽ ſibi ſpẽalr̃ nõ retinuit:
eoipõ videtᷣ ꝯceſſiſſe alijs facultatẽ relaxandi.
⁊ infra.veruꝫ ſi difficile ſit ex aliq̃ iuſta cã ꝙ ad
ipm̃ excõicatorẽ abſoluendus accedat: cõcedi-
mus indulgentiã:ut p̃ſtita iux̃ formã ecclĩe cau
tione:ꝙ excõicatoris mãdato parebit a ſuo ab
ſoluatᷣ epõ vel ꝓprio ſacerdote. Inno.3. de ſen.
ex.nup. Cõſiliũ.nõ tenetᷣ qs de ꝯſilio:niſi ille ali
ter nõ fuiſſet facturus:vel niſi fuiſſet ꝯſiliũ frau
dulentũ.glo. Sed pe.de ancha. dicit ꝙ conclu
ſio ẽ doctoꝝ:ꝙ ĩpẽdens cõſiliũ delinquẽti ĩ cri
mine ꝓ quo ẽ excõicatus:incurrit excõicatõeꝫ
ſiue eẽt facturus al's ſiue nõ: qꝛ p̃ticipat in crĩe.
Abb.dicit hoc certũ: ſi ꝯſiliũ datũ ẽ directe ad
crimẽ:qð excõicationẽ inducit:puta ad clericuꝫ
v̓berandũ:nõ ſic ſi daret cõſiliũ in facto.ꝓ quo
excõicatio nõ erat ad auxiliũ ꝯ offendẽtẽ. Inn.
Auxiliũ.intelligitᷣ de directa p̃ticipatõe:ſec⁹ de
indirecta:ut ſi qs excõicatus ẽ:qꝛ facit guerraꝫ
ꝯ eccliam vl' clericũ.poſtea ego illi guerrã facio
tu ꝯ me iuuas illũ:auxiliũ ei p̃bens: qꝛ per hoc
melius guerrã faciet excõicat⁹:tu nõ es excõica
tus.qꝛ nõ hoc intendis. Fatetᷣ etiã Hoſti.ꝙ do
minus auxiliũ vaſalli excõicati inuocare poteſt
ꝓpter fidelitatis debitũ:qð remanet. Inno.etiã
dicebat ꝙ licet tibi ꝯ inimicũ tuũ ĩuocare auxi
liũ excõicati ꝓpter guerrã:ita ꝙ ſibi etiã in ſua
guerra auxiliũ p̃ſtes:qð tñ Hoſti.rep̃hẽdit Jo.
an. Fauorẽ.in laudatione facti.abb.dicit. Fauo
rem ĩpendi.abſolutio:dicit hic glo.talis ligatur
ſnĩa hoĩs nõ canonis ſm̃ pe.de ancha. dicᷣ ꝙ di
cũt doc.ꝙ iſta ẽ ſnĩa iuris:q̃ tñ trahit executio-
tionẽ a ſnĩa iudicis.ſ.cũ qs p̃ticipat ĩ crĩe crioſo
pp qð excõicat⁹ ẽ ille ab hoĩe. Eſt tñ veꝝ ꝙ vbi
aliqs epũs abſoluit a ſnĩa iuris:nõ ab iſta abſol-
ueret.ut littera dicit:ſed abſoluetᷣ ab excõicato
re:vnde remanet ꝯcluſio:ꝙ p̃ticipãs crioſo ĩ cri
mine:incurrit excõicationẽ ſiue extra territori
um excõicãtis ſiue intra:ſiue ſint ſubditi ſiue nõ
qꝛ iuris auctoritate ligantᷣ:etiã ſi pꝛomulgans
cõicaret.qꝛ nõ ſua:ſed iuris ſnĩa ligatᷣ.glo. Obie
cta facile tolluntᷣ:qꝛ totũ opatur diſpoſitio iuris
qꝛ ſnĩa hoĩs extẽditᷣ ad alios ex recollectis ſub
eo.hoc qð ẽ. Idẽ dicit Inno. Jo.an.ſ.ꝙ ẽ ſen-
tentia iſta canonis. Cõceſſiſſe videtᷣ.habetᷣ iſtõ
ꝓ regula. In omni ſnĩa excõicationis lata a ca-
none:qꝛ põt oꝛdinari⁹ abſoluere:niſi ꝑ papã fu
erit abſolutio reſeruata. In alijs aũt ſententijs
ſec⁹:⁊ per hoc inferas :ꝙ ſi põt a qualibet ſnĩa
canonis generaliter lata:poti⁹ poterit abſolue-
re a ſnĩa excõis lata per conſtõem ſynodalẽ.vn
de ſi ſubditi epĩ bononienſis incurrãt ſnĩam ex
cõicationis ꝑ ꝯſtitutionẽ epĩ mutinenſis veniẽſ
bononiã poterit abſolui a bononiẽſi. Jo.de lig.
Excipit tñ pe.de ancha.ab hac regula caſum ſu
pꝛadictũ:ſi difficile. Rñ. ꝓpter nimiã diſtãtiam
vel periculũ moꝛtis. Jo.an. ⁊ pe.de ancha. Cau
tionem.iuramenti. Jo.an.

¶ Contra facientes vel mandantes aliquẽ in-
terfici per aſſaſſinos. Cap.36.

STatuimus vt quicamque
p̃ncipes p̃latus ſeu queuis alia eccl'ia-
ſtica ſecularisue ꝑſona quẽpiã chꝛiſtianoꝝ ꝑ p̃-
dictos aſſaſſinos interfici fecerit vl' mãdauerit
q̃uis mors foꝛſitan ex hoc nõ ſeq̃tᷣ:aut eos rece
ptauerit vl' defenderit vl' occultauerit. excõis
ſnĩam ⁊ depoſitionis a dignitate oꝛdine hono-
re officio ⁊ b̃nficio incurrẽt ipõ facto. Inno. 4.
de homicidio.c.ꝓ humani li.vj. Pꝛelat⁹ etiam
epũs.decretalis.n.qꝛ p̃iculo.de ſen ex.nõ eximit
eos a ſnĩa excõis. Jo.an. Aſſaſſinos.hoc ẽ peſſi
mũ gen⁹ hoĩum ⁊ põt dici a ſcido is:qꝛ abſcin-
dunt aĩam de coꝛpoꝛe iux̃ velle:⁊ mãdatũ dñi
ſui cuiuſlibet xp̃iani:⁊ cũ de iſtis ſimplicitᷣ exp̃
mat:ad alios homicidas nõ extendetᷣ qð iſto.c
ꝯtinetᷣ in his penis.di.25.qualis.archi. Mãda-
uerit.mãdauit:ergo cognitio nõ ſtetit ĩ finibus
ſuis:⁊ nõ mirũ ſi punitᷣ:al's ſec⁹:de pe.di.i. Cogni
tionis.⁊ puto ꝙ etiã ſi reuocauerit mãdatuꝫ re
integra:ꝙ nihilomin⁹ incurrat penã:cũ ex ſolo
mandato iã pri⁹ ligatus eẽt. Et ad hoc facᷣ qð ſe
quitᷣ ſtatim. Jo.an. Receptauerit.patent ut dif-
ferat a ſequẽti.ſ.occultauerit:⁊ iſti receptatoreſ
tanq̃ aggreſſoꝛes tenentᷣ.C.de his qui latro.oc
cul.l.i.⁊.ij. Excõicam⁹.ex quo papa ſibi nõ reſer
uat abſolutionẽ:credo ꝙ oꝛdinari⁹ poſſit abſol
uere:de ſen.exco.nup. Jo.an. Et nota ꝙ ĩ ſũma
piſana ſic dicitᷣ:aſſaſſini fuerũt ⁊ foꝛte ſunt qdã
infideles:qui ex quibuſdã falſis opinionibus:q
bus fuerũt enutriti de facili mittebantᷣ ad occi-
dendũ quoſcũq̃ xp̃ianoꝝ:nõ curãtes ſi ob hoc
occidendi eẽnt iſti:ꝯ quoꝝ peſtẽ ſtatuit. Inno.
iſtam decretalem.

¶ Contra procurantes ꝙ ꝯſeruatoꝛes ſe in-
tromittant de alijs q̃ manifeſtis iniurijs. Cap.
37.

DEcernimus ũt ſi cõ
ſeruatoꝛes de alijs q̃ de manifeſtis in-
iurijs ⁊ violẽtijs ſcienter ſe intromiſerĩt ſeu ad
alia:q̃ iudicialẽ indaginẽ exigunt ſuã extẽderĩt
poteſtatẽ:eo ipõ ꝙ ꝑ vnũ annũ ab officio ſint ſu
ſpenſi:ꝑs v̓o q̃ hoc fieri ꝓcurabit ſnĩam excõis
incurrat:a qua nõ poſſit abſolui:niſi ei quã ſic
fatigauit indebite.p̃mo ſatiſfaciat integralitᷣ de
expenſis:ex̃ de offi.dele.hac ꝯſtitutiõe.ſcientᷣ.ſi

ignorātia eſſet iuris vel craſſa vel affectata: idē
eēt de re. iu. ignorātia. Indaginē. i. inquiſitionē
officio ⁊ bn̄ficio qð ē ei⁹ ſeq̄la. 3z. di. preter hec.
Suſpenſi. ecce qntū ſpeciale ī conſeruatōe qð n̄
eſt in delegato: q2 dato ꝙ delegatus intromit/
tat ſe de eo qð nō eſt ſue iuriſdictiōis: nō ꝓpter
hoc locū hꝫ pena: q2 nō inuenit expſſa ī eo. Jo.
an. de expenſis. ad idē de imu. ec. c. qm̄. li. vi. Di
cit pe. de ancha. ꝙ ꝯſeruator ē iudex dat⁹ ad tu
endū aliquos ꝯ manifeſtas iniurias oēs vel cer
tas iudiciali vtens īdagine: vt dicit Jo. an. ꝙ ſo
lus papa pōt dare hos ꝯſeruatores: ipſoꝝ autē
ꝯſeruatoꝝ iuriſdictio ⁊ ptās dependet a forma
litteraꝝ: ⁊ latior forma adiuncta poſt ꝯſtitutōeꝫ
Statuimus. de offi. ⁊ po. iu. dele. li. vj. ⁊ cōſt. ſi.
Attendat ergo tenor litteraꝝ: ſic̄ ⁊ priuilegiorū
Itē ſm pe. de ancha. tales pn̄t excōicare pro hi⁹
notorijs. Itē nota ꝙ ꝯſeruatores eē nō pn̄t: niſi
ſint epi ⁊ eoꝝ ſupiores abbates vel qui in cathe
dralib⁹ eccleſijs vel collegiatis obtinēt pſonat⁹
vel dignitates: nec aliqs pōt eē ꝯſeruator ſui cō
ſeruatoris: nec aliqs pōt habere ꝯſeruatorē: niſi
eū qui ē ſub ei⁹ iuriſdictione ſeu dominio vel a
ſtrictu eccl̄iaſtico vel tpali: exceptis regib⁹ ⁊ re
ginis: de offi. dele. c. hac ꝯſtōne. li. vi. Item tales
ꝯſeruatores non pn̄t ꝯmittere vices ſuas exce/
ptis citationib⁹ ⁊ ſn̄iaꝝ denūciationib⁹: niſi ali/
ud eis p litteras ꝯmitteret: ⁊ tūc ꝯmittere pn̄t.
j. loca. in quib⁹ fuerint deputati: ⁊ pſonis ſupra
dictis. Itē nō pn̄t ꝓcedere ꝯ aliquos ex ciuitatē
vel dioceſim: quib⁹ fuerīt deputati: nec pn̄t ali/
quos citare vltra vnā dietā a fine illaꝝ dioceſū
de offi. dele. c. hac ꝯſtitu. li. vj. Item ſi ꝯſeruato
res ītromittūt ſe de alijs q̄ꝫ ð manifeſtis īiurijs
nō ſolū incurrūt penā ſuſpenſionis ut dictū eſt:
ſed etiā ipſi ꝓceſſus nō valēt: q2 excedunt fines
mandati: ex de reſcrip. cū dilecta. ⁊ ſi citauit ali
quē iniuriatorē tāq̄ꝫ ꝓ notoria offenſa: ⁊ eū ob
ꝯtumaciā excōicauit. Si ꝯſtat lꝫ īiuria ſit facta
nō fuiſſe manifeſta: nō ē excōicatus ſm Inno.
Itē expirat officiū ꝯſeruatoris morte ꝯcedētiſ
quo ad negocia incepta: ⁊ hoc niſi aliud expri/
meret in litteris ei⁹: ut ī dicto. c. itē ſciēdum ſm
Inno. ꝙ lꝫ ꝯſeruatores nō habeāt iudicialē in
daginē in notorijs: tn̄ bn̄ pn̄t: q2 oīa illa ſine qui
bus eoꝝ iuriſditio nō poſſet explicari ītelligūt
eis eē cōmiſſa. vn̄ pn̄t citare ⁊ ꝯtumaces punire
de offi. dele. c. de cāis. Itē ſi maleficiū ē notoriū
alijs ⁊ nō iudici: oꝫ ꝙ ſup hoc q̄rat ꝓbatiōes et
cogat teſtes. z. q. i. in p̄mis. Itē q2 ī notorijs ali
quis ordo iudiciari⁹ ē neceſſari⁹. Itē ſi reus cō
fitet factū: ⁊ dicat ꝙ vſus ē iure ſuo: in hoc caſu
admittet ꝓbationē: alias. n. nō poſſet īplere iu/
riſdictionē ſibi cōmiſſam. Siliter oꝫ ꝙ ꝓcedat
ad inquiſitionē qn̄ factū ē notoriū: ſed neſcit qs
fecerit. Itē ad repellendā iniuriā pōt inuocare
brachiū ſeculare ſicut alij iudices. Itē ſi re⁹ qui
fuerat ꝯdēnat⁹ ⁊ excōicat⁹ ꝯpareat infra annū:
⁊ dicat ſe velle ſatiſfacere cognoſcet ꝯſeruator

de quātitate dāni. hec Inno. Item ſi re⁹ negat
maleficiū ⁊ actor velit probare eē notoriū con
ſeruator cognoſcet: al's inutile eēt ſuū officium:
q2 quilibet poſſet negare. Similit̄ ſi reus fatet
maleficiū: ſed dicit nō eē notoriū: q2 p ei⁹ ꝯfeſſi
onem factum eſt notorium: de coha. cle. veſtra.

Contra doctores qui admittunt ad lectionē
religioſos ſine habitu vel ad phyſicā. i. medici/
nā. Cap. 38.

d

Doctores ſiue magi
ſtri: qui religioſos hitu ſuo dimiſſo le/
ges vel phyſicā audiētes ſcient docē aut ī ſcho
lis ſuis preſumpſerint retinere: ſimili eo ipo ſint
ſn̄ia īnodati ne cle. vl' mo. ſtatutū. li. vj. Dimiſſo
qd ſi nō dimiſerit habitū: dicit ꝙ tunc non ſint
excōicati. Hoc. q2 hec pena n̄ eſt āpliāda. de re.
iu. in penis. Dic ꝯ. q2 pticipat ī criē; ⁊ ſic eadeꝫ ⁊
nō minori excōicatione ligat: ex co. ſi cōcubine
Et in hoc pōt dici venire poti⁹ ad declarationē
veteris iuris q̄ꝫ noui caſū ponere. Jo. an. Scien
ter. vbi incederet in hītu: nō haberet locū igno
rātia: ſed vbi incederet ſine hītu: tunc ꝓbabilit̄
poterit ignorare. Jo. an. Retinere. nota. officiū
doc. ſcholarē de ſcholis expellere: ⁊ p id qð dic̄
retinere: dicas ꝙ lꝫ doctor ſciat monachum ha
bere domū iux ſcholas lectoris in domo ꝓpria
audire excōicat⁹ nō ē: qð dixi. j. de reg. iur. locu
pletari. quid ſi talis monach⁹ nō vult exire ſcho
las? videtur p hāc litterā: ꝙ licite idē poſſit ex/
pelli: ad hoc de ſen. exco. c. veniēs. ⁊ hoc maxīe
ſi vera eēt opi. ꝙ excōicatus nō gauderet p̄uile
gio canonis: qð nō ē veꝝ ſm Jo. ⁊ ber. q notat.
17. q. 4. ſi qs deinceps. qd ſi nō pōt expelli. exe/
at doctor ſcholas ad inſtar ei⁹: qð dicim⁹ cū ex
cōicātus intrat eccl̄iam: ut nota. z. q. 3. ſic apl'i:
Jo. an. Simili. q2 cōicant in crīe: ut dixi: ⁊ quia
ꝯditor canōis ſibi nō reſeruat abſolutionē alijs
indulſiſſe videt: fac̄ qð nota ŝ eo. ſup ſpecula.

Contra magiſtros ⁊ ſcholares ꝯducētes ho/
ſpitia irrequiſitis inquilinis. Cap. 39.

c

Conſtitutioneꝫ fac/
tā ab epo portuenſi ap. ſe. legato ⁊ a p̄di
cto tuſculano poſtmodū ꝯfirmatā: vꝫ ut nullus
magiſtroꝝ ſiue ſcholariū ſup ꝯducēdis alioꝝ
hoſpitijs in leſionē vel p̄iudiciū habitanꝝ au
deāt hoſpitē ꝯuenire: niſi p̄us ꝯſtiterit tp̄s ꝯdu
ctionis elapſum: vel inquilini ī hoc ſuū fauorem
p̄ſtauerint ⁊ ꝯſenſū: cū idē portuenſis ſub excōi
catiōe hoc ꝓhibuerit: alter ſub pena anathema
tis idē decreuit obſeruandū: ratū eē decernim⁹
ī. auctoritate aplica cōfirmam⁹. Statuentes. ut
ad te frater epiſcope: ⁊ tuo quolibet ſucceſſore
hoc ſingulis ānis ī cōi audientia: magiſtorum ⁊
ſcholariū recitetur. Clemens tertius de loca. ⁊

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

conduc.c.ex reſcripto. Conſtõem .ꝛ ſic nota ꝙ
legatus in ſua ꝓuincia põt ꝯſtõem facere etiaꝫ
ſub ppetuo anathemate:de offi.le.c.fi. Ad ꝯfir/
matã.i. approbatã ꝛ ĩnouatã :qꝛ ſol⁹ ſupioꝛ ꝯfir
mat de offi.dele.ſtuduiſti. Scholariũ.ſoli ergo
magiſtri ꝛ ſcholares ꝓhibẽt̃ ꝯducẽ hoſpitalia ꝛ
alioꝝ ſcholariũ:ſed alij nõ ꝓhibent̃ conducere
hoſpitia ſcholariũ ꝓter potẽtioꝛes. conſtitutio
iſta emanauit.ꝛ ꝑ hãc litterã videt̃ ꝙ ſcriptoꝛes
qui nõ ſunt ſcholares ſed vxoꝛati nõ obligãtur
hac ꝯſtitutione:cũ de illis nõ fiat mentio. Lau.
dixit hãc penã extendi ad eos qui gaudẽt ꝑuile
gio ſcholaſtico large ſumpto ſcholariũ vocabu
lo:ꝛ gratia ſcholariũ ibi ſunt:dũmõ ibi nõ ſint
meretrices. Nec obijcias ꝙ pena nõ dꝫ extẽdi:
qꝛ pene quoqꝫ hodie ampliantur:ar.ad hoc de
v̇.ſig.cũ ĩ ꝑtib⁹. Lau.ꝛ cũ eo ꝯcoꝛ. Inno. ſed nõ
credo ꝙ ad ſcriptoꝛes vxoꝛatos extendat̃ hec
conſtõ lꝫ ſint ꝓpter ſcholares. Eadẽ.n.rõne ex
tenderet̃ ad cartarios ꝛ raſoꝛes cartarum .ber.
Cõuenire.i.alloqui vel de habitatione tractari
glo.interl.ſub excõicatiõe iã lata glo .interl. Et
nõ.ꝙ Inno.goſ.ꝛ abb. ꝛ pe. de ꝑuſio dicunt ꝙ
iſta ꝯſtitutio:ꝛ ex eo ꝙ ẽ localis:ꝛ hꝫ locũ ſoluꝫ
bononie:ꝛ hoc etiã magis placet Io.an.ſꝫ hoſt.
dicit eẽ generalẽ. Nã qꝛ fauoꝛabilẽ iõ dicit ex
cã extendenda:ſed cõiter non tenet̃ opi.eius.

Contra mittẽtes ſcripturã vel nũciũ ſecreto
alicui cardinaliũ dũ ſit in cõclaui. Cap.40.

Nulli fas ſit ipſis car

dinalib⁹ vel ipoꝝ alicui nunciũ mittere
vel ſcripturã:qui vo ꝯfecerit ſcripturã mittẽdo
vel nunciũ aut cũ aliquo ipoꝝ ſecrete loquẽdo
ipſo facto ſnĩam excõicationis incurrat. grego.
x.ex de elec.c.vbi piculũ li.vi. Cardinalib⁹.ſ.in
cluſis in cõclaui ꝓ electione fienda ſummi pon
tificis ſecrete loquẽdo:niſi qui de volũtate oĩm
cardinaliũ inibi pñtiũ ꝓ his tñ que ad electiõis
iſtantiã negociũ ꝑtinet reuocaret:ut dicit̃ ſupra
in tex.ſic puta aduocati iuriſpiti vel religioſi vl
tabelliones incurrat:canon eſt late ſnĩe: ſed oꝛ/
dinarius abſoluere poterit:ex quo papa ſibi nõ
reſeruauit. Io.an.

Contra dñós officiales qñ ſit electio pape: ſi
non ſeruãt conſtitutionem capituli:vbi ꝑiculuꝫ
de elec.li.vi. Cap.41.

Preterea aliquid ad

ijciendo ſancimus:ut dñs alijqꝫ rectoꝛes ꝛ
officiales ciuitatis illi⁹ in qua ro.pon.electio fu
it celebranda auctoꝛitate noſtra ꝛ eiuſdẽ appro
batione cõcilij ꝑtãte ſibi tradita ꝓmiſſa omnia
ꝛ ſingula plene ac ĩuiolabilit̃ ꝛ ſine fraude ꝛ do
lo aliquo faciãt obſeruari:nec cardinales vltra
ꝙ̃ ꝑmittit̃ artare ꝑſumãt. Sup his aũt talit̃ ob/
ſeruãdis ſtati audito ſũmi pontificis obitu coꝛã
clero ꝛ populo vniuerſe ciuitatis ipi⁹ ad hoc ſpe
cialit̃ ꝯuocãdis ꝑſtet coꝛpalr̃ iuramentũ: ꝙ ſi ꝓ
miſſa diligenter obſeruauerit:aut fraudẽ in eis
vel circa ea cõmiſerint:cuiuſcũqꝫ ꝑeminẽtie cõ/
ditionis aut ſtat⁹ omni ceſſante ꝑuilegio eoipſo
ſnĩam excõis incurrãt:ꝛ ppetuo ſint ĩfames :ex
de elec.c.vbi piculũ.li.vi. Celebrãda.ſm diſtic
tionẽ ſupi⁹ facta. Io.an. Preſumat. qꝛ tũc eẽnt
excõicati:ſic ꝛ in ſe defendendo modũ excedẽs
ꝙ dic ut ſupra de re.ſpo.olim. Et nota caſuꝫ in
quo laic⁹ auctoꝛitate canonis ꝑtãtem hꝫ in cle/
ricũ.ꝯ illud.96.di.bñ quidẽ. Io.an. Premiſſa.ſ.
q̃ dicta ſunt ſupra de incluſione fienda cardina
liũ in cõclaui ꝛ adminiſtratione neceſſarioꝛum
cũ certa regula ꝛ modo qui ponit̃ in tex. ipi⁹.c.

Contra beghinos ꝛ begardos ꝛ eis fauentes
Cap.42.

Sacra romana ac vni

uerſalis ecclĩa dño lꝫ ĩmeriti ꝑſidem⁹:ſicut
religioſa ꝛ pia vota benigno fauoꝛe ꝓſequimur
ſic ſupſtitioſos conatus inſolentiũ hominũ dete
ſtat̃:vꝫ ne ſub ouina pelle gregẽ dñicũ truculen
ta lupi rapaces ĩuadãt:ſub pietatis imagine vir
tus heretice prauitatis obreptat:ꝛ ſub pretextu
ꝯuerſationis angelice ĩcautis mentib⁹ malign⁹
ſpũs illudat:cuius rei gratia ſacris canonib⁹ eſt
interdictũ:ne aliquis nouũ oꝛdinẽ vel religiõeꝫ
inueniat vel habitũ noue religionis aſſumat. ſꝫ
quicũqꝫ ad religionẽ venire voluerit ingrediat̃
vnã de religionibus approbati :nõnulli tñ pro/
phane multitudinis viri:qui vulgarit̃ fraticelli
ſeu fratres de paupe vita aut bizochi ſiue bighi
ni vel alijs noĩbus nuncupãt̃ ĩ ꝑtibus italic:nec
nõ in inſula ſicilie comitatu ꝓuincie narbonen/
ſis ꝛ tholoſane ciuitatibus ꝛ ꝓuincijs:alijſqꝫ di
uerſis citramarinis ꝛ vltramarinis ꝑtib⁹ cõtra
dictos canones habitũ noue religionis aſſumẽ
cõgregationes ꝛ cõuenticula facere ꝛ ſupioꝛes
ſibiĩpis eligere:quos miſtros cuſtodes ſeu guar
dianos aut noĩbus alijs appellãt :plurimos ad
eoꝝ ſectã recipe:loca etiã d̾ nouo cõſtruere ſeu
ꝯſtructa recipe ĩ quib⁹ habitãt ĩ cõi publice mẽ
dicãtes:quaſi eoꝝ ecclĩa ſecta foꝛet vna de reli
gionibus ꝑ ſe approbatis temeritate dãnabili ꝓ
ſumpſerunt:ꝛ ꝑſumunt etiã inceſſant̃:ꝛ ut ipoꝝ
erroꝛ veritas ꝛ ĩpietas religio reputet̃: plurimi
eoꝝ regulã fratꝝ minoꝝ:quã ſanctus franciſc⁹
inſtituit ſe ꝓfiteri:ꝛ ad litterã ſe cõſeruare con/
fingunt:q̃uĩs inobedientia generalis vl̃ ꝓuincia/
liũ miniſtroꝝ ipius oꝛdinis nõ moꝛent̃:pꝛeten/
dentes ſe a ſancte memoꝛie celeſtino papa.v.ꝓ/
de.n.hi⁹ ſtatus ſeu vite ꝑuilegiũ habuiſſe:qđ cũ
etiã ſi oſtenderẽt nõ valeret:cũ bone memoꝛie
boniſa.pape.viij.pꝛe.n.ex certis cãib⁹ rõabilib⁹
oĩa ab ipo celeſtino ꝑdeceſſoꝛe noſtro cõceſſa:
q̃ ꝑ ipm boniſa.nõ ꝯtingeret approbari viribus

penitus vacuauerit:dictiq; vite ꝓuilegiū nō in
ueniat̄ ꝑ eundē bonifa.approbatū. Quidā autē
eoꝝ dictū habitū ⁊ viuendi ritū a quibuſdam
epīs ſeu eoꝝ ſupiorib⁹ vel aliaꝝ eccliaꝝ ꝓlatis
cōcedere licuit ꝯ formā cōcilij generalis :nōnul
li etiā ex ipis aſſerentes ſe eē ď tertio ordine be
ati fran.penitētie:cū voto predictū ſtatū ⁊ ritū
eoꝝ ſub velamine talis noīe ſatagunt palliare:
cū tn̄ in regula ipius tertij ordinis talis viuendi
ritus nullaten⁹ ſit cōceſſus:⁊ q2 in eoꝝ baratrū
facilit̄ ruūt:qui cōceptus ꝓprios patꝝ diffinitio
nib⁹ anteponūt:ipſoꝝ ꝙplurimum: ſicut fidedi
gna relatione ꝑcepimus:a veritate catholice fi
dei deuiantes eccl'iaſtica ſacramēta deſpiciunt
ac errores alios ſtudēt multiplicit̄ ſemīare. Cū
itaq; taliū dānāda temeritas in eiuſdē fidei de
trimentū fideliū ſcādalū prefati minoris ⁊ alio
rū ordinū opprobriū:⁊ in ſuaꝝ ⁊ alioꝝ multoꝝ
aīaꝝ pniciē redūdare noſcat̄. Nos ſectā ritū et
ſtatū hi⁹ nō obſtantib⁹ ꝓmiſſis eoꝝ excuſationi
bus:quas friuolas reputam⁹:⁊ qcquid ꝑ eos cō
muniter vel diuiſim ſub religionis cōuēt⁹ colle
gij ſeu cōgregationis noīe vel colore attētatum
extitit vel exiſtit de fratꝝ noſtroꝝ cōſilio aucto
ritate aplīca nullius fuiſſe vel eē decernim⁹ fir
mitatis:⁊ quatenus de facto ꝓceſſerūt de conſi
lio ⁊ auctoritate ꝓmiſſa reuocamus: oīno ac ꝑ
petue ꝓhibitioni ſubiicim⁹:⁊ ab ecclīa dei peni
tus abolemus:eiſdē ꝑſonis ⁊ alijs quibuſcumq;
ſub pena excōicationis:quā in eas ſi ſecus fece
rint incurrere volumus ipſo facto :iniungentes
expreſſe ne ſtatū ſiue ſectā ⁊ ritū hi⁹ ab ipſis aſ/
ſumptū ſectet̄ vlteri⁹ vel ipm de nouo aſſumē
quoquo mō ꝓſumāt. Epōs quoq; ⁊ eoꝝ ſupio/
res ⁊ etiā alios prelatos quoſcūq;:qui predictis
ꝑſonis vel alijs ritū viuēdi ⁊ habitū ſupradcōs
ꝑter ſpēal' ap.ſe.auctoritatē deinceps cōceſſerīt
ꝓdicte excōicationi iure decernimus ſubiacere.
Dignū ē.n.adulterinas plātationes:q̄s non pat̄
celeſtis:ſed humane temeritatis audacia plātat
aplici culminis cēſura diuellat:ne patiat̄ ī agro
dnīco pūerſe cōgregationis vepres excreſcere:
cui propriū ē diuina opitulante gratia virtutes
ſerere ac vitia radicitus extirpare. Nulli. ergo
⁊c. Datū auinioni ī calen.ianuarij āno.2. Jo.xxij
Fran.de zab.ī cle.cū quibuſdā.de reli do.allat
iſtā extrauagantē ⁊ etiā pau.dicētes:q hic repro/
bat̄ ſtatus quorundā:qui vulgarit̄ appellāt̄ fra
ticelli ſeu fratres de paupe vita aut bizochi:aut
bighini ſeu alijs noīb⁹ aſſumentiū noue religio
nis habitū:ſupiores ſibi eligentiū cōgregatiōes
⁊ cōuenticula facientiū:nō obſtante q ordines
ſeu inſtitutionē ordinis a certis dicant̄ epīs ha
buiſſe:cū talis viuēdi modus nullaten⁹ ſit con/
ceſſus:ꝑ hoc dicit pau.q etiā ibi reprobat̄ ſtat⁹
bighinalis:q2 videt̄ quedā noua religio preter
auctoritatē ſe.ap.inſtituta. Ex hoc infert q etiā
ſi renūciarent ꝓprijs nō ex hoc erūt approbate
nec religioſe:ex quo nō habēt regulā a ſede ap.
approbatā.e.ti.li.vi. Dicit etiā idē fran.q ī do/
mo ſua pn̄t mulieres agentes pn̄iam vti habitu
quo voluerint.per hoc.n.q vtunt̄ habitu etiā
ſimili ad bighinas non ſunt bighine:ex quo nō
cōgregant̄ cum eis.vn̄ n̄ ē ꝑiculū aliqđ hoc cān

Contra ſumētes dignitatē ſenatoris vl'aliud
regimē vrbis ſine licētia pape. Cap.43.

Nullus imperator

seu rex romanoꝝ vl'alius īpator rex pn
ceps marchio dux comes aut baro:qui alterius
notabilis potentie preeminentie ſeu ptātis ⁊ ex
cellentie ſeu dignitatis exiſtat. Frater filius vel
nepos eoꝝ ad tps ī ꝑpetuū ſeu quius ali⁹ vltra
ānuale ſpaciū:quouis mō colore: vl'tā ꝑ ſe vl'ꝑ
aliā ꝑſonā quomodolibet ſubmittēdū ī ſenato
rē capitaneū patriciū aut rectorē regimē vl'ei⁹
dē vrbis regimen ſeu officiū noīetur eligat̄:ſeu
alias etiā aſſumat̄ abſq; lr̄ia ſedis ap.ſpēali ipi⁹
ſedis litteras cōceſſione licētia hi⁹ ſpecialit̄ ex/
primentes:qđ ſi ſecus factū fuerit noīationē ele
ctionē ⁊ aſſumptiōes hi⁹ decernimus eē nullas.
veꝝ etiā noīati electi ⁊ aſſumpti:ſi hi⁹ noīatiōi
electioni ⁊ aſſumptioni cōceſſerint:aut ſe ď ipis
qūolibet intromiſerint intēdētes ⁊ obedientes
eiſdē:⁊ in hoc dātes ipſis noīatorib⁹ electorib⁹
⁊ aſſumptoribus:aut noīatis electis vel aſſum/
ptis auxiliū vel fauorē publice vel occulte cui⁹
cūq; conditiōis extiterint:ipſo facto ſn̄iam ex/
cōicationis incurrāt:⁊.j. Cōtēptores quoq; ſeu
violatores aliquius ꝓmiſſoꝝ ab hi⁹ excōicatio/
nis ſn̄ia:preterq; in mortis articulo abſolui nō
pn̄t niſi ꝑ romanū pontificē vel de ipſi⁹ petita li
centia ⁊ obtenta ſpēali non obſtantibus ꝓuile
gijs ⁊c.de elec.c.fundamenta.

Contra impedientes viſitatores monialium
in officio eorum. Cap.44.

Siquis viſitatores.

monialiū ipſos in ꝓmiſſis īpedire ꝓſum
pſerit ſeu aliquo premiſſoꝝ niſi ad morā reſipi/
ſcāt ipſo facto excōicationis ſn̄ias ſe nouerint ī
curſuros:ꝓuilegijs ſtatutis ⁊ cōſuetudinibus q/
buſlibet in cōtrariū nō valituris:ex.de ſta.mo.
attendentes in cle. Viſitatores.de viſitatoribꝰ
loquit̄ monialiū:qui debēt ſingulis annis viſi/
tare monaſteria:ita q ordinarij debēt viſitare
monaſteria non exempta:⁊ exempta etiā illa:q
nō recognoſcūt ſupiorē niſi papā. Monaſteria
vero exempta:q.ſ.ſunt ordinū exemptoꝝ:ut ca
maldulenſis ciſtertienſis cartuſienſis. Mendi/
cantiū habent viſitare prelati earum qui in vi/
ſitatione huiuſmodi debent inquirere ⁊ videre
de veſtitu ne ſit vanitas in eis:de clauſura ď cō
tinētia ⁊ huiuſmōi:⁊ cōpellere eas ad religionē

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſeruādā remedijs oportunis.qð totū pōt trahi
ex ipo tex.decretalis. Ipos ordinarios viſitātes
auctoritate apoſtolica vł ꝓpria vł ſupiores ipo
rū monaſterioꝝ. Jo.an.ipedire.p hāc litterã
puto q̄ neceſſe ſit ipedimētū ꝓcedere: ⁊ admo
nitionē ſequi.ad hoc ut ſit loc⁹ huic pene.h° di
co:q2 vidi qn̄qꝫ ꝑlatos ſcribētes monialibus q̄
parēt ſe certa die ad recipiendū viſitationē ipo
rū:⁊ in eiſdē litteris faciūt admonitionē: q̄ nul
lus ipediat: Talis.n.monitio fieri dꝫ:ut deſiſtāt
ab illato ipedimento:ut locus ſit huic pene: fac
qð ſcripſi de cōceſ.ꝑben.c.cū noſtris glo. z. Sꝫ
nūqd illato impedimēto fiet monitio noiatim
an ſufficit generalis ꝑ ⁊ ꝯ.facit de vi.⁊ ho.cle.c
i.Jo.an. Ipo facto. Eſt ergo iſte caſus quo ſuf
ficit monitio ⁊ abſoluet ordinarius:ex quo pa
pa non reſeruat.

¶ Contra fingentes caſuꝫ quo iudex mittat ꝑ
teſtimonio ad mulierem. Cap.45.

QUi fingit fraudulē

ter aliquē caſū:p quē aliqs iudex mittit
ad aliquã mulierē ꝑ teſtimonio: vel ipſe iudex
fraudulent̄ vadēs excōmunicatus ē:ex̄ de iudi.
mulieres.li.vi.

¶ Contra ſe ingerentes ad officiandū homies
alterius lingue irrequiſito dioceſano. Cap.46.

QUandoqꝫ una ciuitas

vel dioceſis hꝫ populos diuerſaꝝ ligua
rū hn̄tes ſub vna fide varios rit⁹ ⁊ modos: tūc
pontifex loci ſi vrgēs neceſſitas fuerit: ꝓſulem
nationib⁹ illis ꝯformē:qui diuina illis officia ce
lebret ⁊ eccl̄iaſtica ſacramēta miſtret :inſtruen
do eos verbo parit̄ ⁊ exēplo:ſibi vicariū in pre
dictis ꝯſtituere pōt:qui ſibi per oia ſit obediēs
⁊ ſubiectus. Si quis autē ſe aliter igerit ē ipo iu
re excōicatus de offi.vica.c.qm̄ i plerisqꝫ.

¶ Cōtra abſolutos ab excōicatiōe i articulo ne
ceſſitatis:ſi poſtea cū pn̄t n̄ ſe pn̄tant eis:q ordi
narie debebāt abſoluere. Cap.47.

HOs qui a ſententia

canonis vel hoīs:cū ad illū a quo alias
de iure fuerant abſoluendi:nequeūt ꝑpter imi
nentē mortis articulū aut aliud ipedimentū le
gitimū ꝑ abſolutionis bn̄ficio habere recurſuꝫ
ab alio abſoluant̄:ſic ceſſante poſtea piculo vel
ipedimento hi⁹ ſe illi a quo his ceſſantibus ab
ſolui debebāt:q̄cito cōmode poterūt contēpſe
rint pn̄tare:mādatū ipius ſup quo vel ꝑ quo ex
cōicati erant humiliter recepturi :⁊ ſatiſfacturi
put iuſticia ſuadebit:decernimus eandē ſniam
reſcidere ipo iure:de ſen.exco.c.eos. li.vi. Ideꝫ
ſtatuimus de his quibus cū a ſe. ap. vel legatis
ipius abſolutionis bn̄ficiū:a quibuſuis ſententijs
ꝯſequūtur iniungit̄:ut ordinarioꝝ ſuoꝝ vł alio
rū quorūlibet ſuſcepturi pniam ab eiſdē ſe cō
ſpectibus repn̄tent:⁊ paſſis iniuriã ſeu his qui
bus ꝑpter hoc ligati exiſtunt ſatiſfactionē exhi
beāt ꝯpetentē:ſi hoc cū primū cōmode poterūt
nō curauerint adiplere. vbi ſupra. Canonis.hic
Jo.an.dinumerat.3z.caſus excōicationis quos
trahit ex li.vi.q oīs ſupra poſiti ſunt exceptis
duobus qui iſra ponūt:⁊ exceptis quattuor.ſ.
ſniam ſeu excōicationē illã q̄ ē ꝯtra federicū im
ꝑatorē:de ſen.⁊ re.iu.ad aplice.⁊ illa q̄ ē de reli.
do.c.i.⁊ duas q̄ ponūtur i.c.i.de ſciſma.⁊ ſunt ꝯ
Jacobū ⁊ petrū de colūna cardinales:⁊ ꝯ tenen
tes eos ꝑ cardinalibus ⁊ fouentes ſciſma indu
ctū ꝑ eos:q̄.4.ſnie iō nō ſunt poſite:q2 nō vide
bat̄ expediēs vel vtile. Pe.de ancha.ſup iſto.c.
eos plura notabilia ponit:⁊ omiſſo ꝑmo dic̄ .2°
¶ Nota q̄ qn̄qꝫ qs nō pōt abſolui ab eo a quo
de iure fuerat abſoluendus:ſed quis ē ille cui d̄
iure hoc competit?dic q̄ a ſentētia canonis ille
abſoluit cui canon reſeruauit: alias.i. ſi nemini
reſeruauit abſoluit ordinarius. Si vō ē ſnia ho
minis:ille q ꝑtulit dꝫ abſoluere:ſed in eius de
fectu vel negligentia ſi ē delegatus adit̄ dele
gans:ſi ordinari⁹ adit̄ ſupior.hec ꝓbant̄ d̄ offi.
ordi.prudentiã.⁊ de offi.ordi.ad reprimendaꝫ.
¶ Nota 3° q̄ ꝑpter iuſtū ipedimētū pōt qs ab
ſolui ab alio q̄ꝫ ab eo:a quo de iure fuerat abſol
uendus.iminens aūt piculū mortis dicit̄ iuſtū i
pedimentū:⁊ ſi imineat alit̄ q̄ꝫ ꝑ infirmitatē: pu
ta timet hoſtē capitalē vel ē obſeſſus vł in ma
nibus ꝑdonis vel tyrāni:vł nauigaturus ē peri
culoſa nauigia vel patit̄ naufragiū:vel itur⁹ ē ꝑ
loca piculoſa.ff.de dōa.cã.mor.lꝫ. Iſtos ⁊ alios
caſus vide ex̄ eo.q̄ de his.hec pe. Inno. vo.ſu
per.c.q̄uis de ſen.exco.declarat quoſdaꝫ caſus
in quibus abſoluēdus ꝑ ſe.ap.regl̄ariter ꝑ vio
lenta manuū iniectione abſolui pōt i ꝑdictis ca
ſibus citra ſedē ap.taliter aūt abſolut⁹ tenet̄ ceſ
ſante dicto cāu ſe pn̄tare ſedi aplice. ¶ Prim⁹ eſt
ſi incidat in infirmitatē:etiã ex qua nō iminet pi
culū mortis:ut podagra vel quartana febris. ¶
2⁹ iimicitia:que timeat̄ i via. ¶ 3⁹.inopia:ut ſi ita
paup ē q̄ nō poſſit habere expēſas itineris. naꝫ
n̄ ē ſibi ꝑcipiēdū ut mēdicꝫ. ¶ 4⁹.ſenilis etas ſeu
mēbroꝝ deſtitutiōib⁹ ipedit⁹:ſi enī ſeneſcit: licꝫ
fortis videat̄ ad ſubeūdū laborē:tn̄ q2 piculoſū
ē abſoluet̄. Itē ſi teneret̄ i vinculis. Ray.etiã dic̄
i ſūma q̄ de his q magne potētie ſūt ita delica
ti vel debilitati q̄ laborē eūdi ad curiã neq̄unt
ſuſtinere:papa ē cōſulēdus itimatis ſibi circun
ſtātijs facti ⁊ ꝑſone:⁊ iux̄ ipius ꝯciliū ē agendū:
dicit ibi glo.q̄ hoc ē intelligendū:qn̄ neq̄ūt ire
de facili:qð ad arbitriū boni viri ē referenduꝫ.
ſi aūt oīno nō pn̄t papa nō reqſito pn̄t abſolui:
ſic notauit Alanus i.c.mulieres. Et q̄rit hic pe.
de ancho.vtꝝ iſta abſolutio q̄ fieri pōt propter
iuſtū ipedimentū ab alio q̄ꝫ ab eo q dꝫ:hēat lo
cū i excōicatis alia rōne q̄ꝫ ꝑ iniectionē manuū.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Et Inno. quidē dicit ꝙ h̄ꝫ locū ſolū in excōica
tis ꝓ manuū iniectione: ſed ſi al's ſit excōicatus
a iudice vel a iure lꝫ abſolui poſſit ī mortis ar-
ticulo: ar. ſ. e. a nobis. ¶ 2° cū in caſib' q ponūt
ſupra. c. quāuis. de quib' dictū ē nō h̄ꝫ locū: ſed
tm̄ ab excōicatore vel alio ad quē ſpectat abſol
uendi ſunt: ⁊ ita notat: ⁊ ipm̄ allegat. Jo. an. ī no
uell. i. c. quāuis. Sed hic dicit idē Jo. ꝙ iſte tex.
facit ꝯ iſtā opi. dū dicit ab alio abſoluāt ⁊ ſupra
ī ꝑn. c. hui' generaliter dixit ab hoīe vel a iure:
⁊ ſic de alia excōicatione ꝗ̄ꝫ illa q̄ ꝓ manuū inie
ctione infligit̄: locū h̄ꝫ iſta abſolutio vł alia pro
pter iuſtū īpedimētū ꝓueniēs ex multis cauſis
ut in. c. ea noſcit̄. c. ꝗ̄uis. ⁊. c. de his. ¶ Nota 4°
ꝙ abſolutus ab excōicatiōe ex cā ab alio ꝗ̄ꝫ ab
eo a quo debuiſſet: ceſſante cā ille tenet̄ facere
id ad qđ tenebat̄. ſ. ꝯparere corā ſuo iudice. Et
aduerte ad quē finē dꝫ ꝯparere: ad hoc. ſ. ut mā
datū ſuſcipiat: nō ut āplius abſoluat̄. Et nota ꝙ
ille qui abſoluit̄ ab excōicatione dꝫ ſatiſfacere:
qđ intelligit̄ iuxta ꝓprias facultates. Et ꝑ hoc
infert archi. facultates eccłie quas ad vſum h̄ꝫ
ad hoc nō teneri. 16. q. 6. c. vlt. ꝓ quo facit clem̄.
nolētes de hereticis. ¶ Nota 5° ꝙ hic dicit̄ cuꝫ
cōmode pōt ire ad eū a quo fuerat abſoluend'
qualit̄ ſumi debeat hoc verbū ꝯmode: vide qđ
nota. ī cle. ſiquis ſuadente de penis. Glo. aūt pe.
ibi. Jo. an. ſup verbo cōmode poterit: dicit ideꝫ
de ſen. exco. de cetero. dicit ibi decretalis ꝗ̄cit'
oportunitatē habuerit: qđ exponit ibi Hoſti. i.
ceſſante īpedimento ⁊ aliquo modico tp̄e īdul
to quo ſibi de neceſſarijs ualeat ꝓuidere. Et ꝑ
hoc pꝫ ꝙ nō credit̄ circa hoc abſoluto: ſed iudex
habebit hoc arbitrari: alias ipe abſolutus ex friā
uolis ratiōib' excuſationib' frigoris caloris et
his ſimilibus ꝗ̄ſtōneꝫ eluderet: facit. c. cū olī ð do.
⁊ contu. nec obſtat ꝙ de occulta re ⁊ aīe piculo
ꝗ̄rit̄: ⁊ ſit ſibi credēdū de homici. ſignificaſti. 2.
fateor id verū ī foro pn̄iali de ſpon. c. tua. 2. quo
ad vinculū occultū ꝯhēdū: vn̄ ex quo ſciam h̄ꝫ
de mora ſcire ſe dꝫ excōicatū. Judex tm̄ eū non
ꝯnūciabit: niſi pri' eo vocato ꝑ cōiecturas vide
rit illū eē moroſū cognitione ſup hoc p̄miſſa ſū
maria. l. ea. ꝓ in fi. hoc Jo. an. archi. vo ſup. c. cu
pientes. de elec. li. vi. tractās hoc v̄bū cōmode:
dicit inter cetera ꝙ iudex inſpecta q̄litate ꝑſona
rū viaꝝ ⁊ tēpoꝝ arbitrabit̄ quō cōmode poſſit
fieri: ⁊ dietas maiores vel minores. ff. de. v̄. ob.
l. cōtinu'. ¶ 2° ꝯſiderādo dietas vulgares quas
hoīes facere cōſueuerūt ſm̄ id qđ dictū ē ſupra
eo. li. de reſcrip. c. ſtatutū. Si aūt diete vulgares
nō appareāt: ipe iudex referat ſe ad legales vi-
delicet ꝯputādo. 20. miliaria ꝓ dieta. ⁊ ſi ſcā cō-
putatiōe ſupſit tm̄ vnū miliare: ꝓ illo dabit vnā
ītegrā dietā: ut notat̄. 2. q. 6. ꝓpter in glo. Qđ ſi
fuerit lōga viaꝝ diſtātia: equum ē in ſeptimana
vnū diē ꝓ qete dari. Nā menſis dat̄ ad paran-
dū ſe. xx. vero dies ad expectādum: ⁊ hoc ꝓbat
littera iſta. cōmode. nō poſſet cōmode venire ꝑ

xx. vel. xxx. dietas ꝯtinue abſq; aliq̄ ītermedia
quiete ad hoc. 63. di. cū longe. dꝫ iudex arbitra-
ri benigne tp̄s itineris: ad hoc. j. de offi. dele. cō
ſuluit: ⁊ ꝯputabūt̄ diete a loco a quo iter arripu
it ſine fraude: ſufficit. n. ſm̄ hāc litterā ꝙ n̄ ſit in
neglia vel fraude. ¶ Nota. 6. i. §. idē ibi ꝗbuſuis
ſentētijs ꝙ papa ⁊ legat' abſoluūt a quibuſcūq;
ſentētijs excōis: qđ Jo. mo. intelligit ð ſentētijs
iuris n̄ hoīs. Nā ut dicit papa vł legat' n̄ abſol
uit ab illis ð ſtilo curie: ſꝫ remittit: niſi in cāu q°
delegatus n̄ poſſet abſoluere vł mortu' eēt nec
ali' ſucceſſit ī delegatiōe. Idem putat qn̄ ſucceſ
ſor bn̄ ſuccedit ī delegatiōe: ſꝫ n̄ ē ſpes de feſtia
ꝓuiſione: putat etiā Jo. mo. ī caſib' p̄dictis dele
gatoꝝ: ſi abſolut' nō pareat: nō reincidat ipo iu
re: niſi ī eo ꝙ appareret viciata: hec oīa ceſſant
ſi late recipias litterā ut v̄bū ſonat hic ⁊ in p̄nci
pio huius. c. qđ etiā loquit̄ generalr̄ de vtriſq;
exp̄mit ⁊ hoc tꝫ. Jo. an. ſ. ꝙ in ꝗbuſcūq; ſentētijs
iuris ⁊ hoīs locū h̄eat: qđ hic dicit̄: ꝙ reincidat
ipo iure niſi pareat ⁊ cōpareat p' abſolutionē ꝑ
ut hic dicit̄. ¶ Itē nota ꝙ archi. exponēs v̄buꝫ
ꝯtēpſerit dicit ꝙ cōtēnere dicit̄ hoc ipo ꝙ iuſta
cā ceſſante ſe nō pn̄tat illi a quo fuerat abſoluē
dus: ut nota. 2. q. 7. metropolitanū. Idē Jo. an.
Itē ꝗ̄rit pe. de ancho. cū qs ſemꝑ teneat̄ ſe ꝑſo-
nalit̄ pn̄tare ꝓ abſolutiōe obtinenda ceſſante ī
pedimēto acceſſus ad abſolutionē: vtꝝ talē ab
ſolutionē qs poſſit petere ꝑ ꝓcuratorē: ⁊ hoſti.
dicit ꝙ non. Sed Inno. dic̄ ꝙ ſi iuſta cā ſubeſt
pōt peti abſolutio ꝑ procuratorē etiā in abn̄tia
Archi. in iſto. c. remittit ad notata ꝑ ſpe. ī ti. ð ꝓ
cura. §. i. ⁊ ibi dicit̄ ꝙ ꝓcurator ꝯſtitut' ſpecia-
lit̄ ad petendū abſolutionē ſufficit: ⁊ ita ſuat cu-
ria ut ibi notat̄: Ad hoc fac̄ ꝙ qs ſe repn̄tat aut
ī ꝓpria ꝑſona aut ꝑ ꝓcuratorē idoneū: di. 18. ep̄s
⁊ dicit pe. de ancho. ꝙ a ſnīa īterdicti ⁊ ſuſpēſio
nis pōt peti abſolutio ꝑ ꝓcuratorē: qꝛ nec ſolēni
tatē forme nec abſolutionē ꝯſiderat: ⁊ ī hoc oēs
ꝯcordāt. Itē dicit archi. ⁊ pe. de pal. ꝙ pꝫ ex pri
uilegio hui'. c. ꝙ ꝓpter mortis piculū vł aliud ī
pedimētū qđcūq; ab alio ꝗ̄ꝫ ab eo ad quē de iu
re abſolutio ꝑtinet: excōicat' abſolui nō dꝫ: ſi ha
beri pōt ad illū recurſus vł ipius copia. Idē di
cit̄ ī directorio iuris. li. 5. ti. 4. ſ. de abſolutiōe ab
excōicatione iuris. Et ſubdit̄ ibi ꝙ qn̄ aliquid
iſtoꝝ nō pōt fieri: tūc abſolui dꝫ ⁊ pōt ⁊ ſemꝑ eſt
ep̄s requirend' ſi pōt haberi: al's ſufficit ſimplex
ſacerdos: ut notauit Inno. ex. eo. nup. Et ē iniun
gendū ei ꝙ ceſſante īpedimēto tp̄ali ſe illi q ſup
hoc pōt repn̄tabit: ſed vbi ē ꝑpetuū īpedimētū
nō ē illi īiungendū ſm̄ archi. Fallit hoc ī caſib'
ī quib' nullus abſoluere pōt niſi ī articulo mor
tis ut ī falſarijs litteraꝝ pape ⁊ īſequētib' hoſti
lit̄ cardinales ⁊ īiurioſe vł temere ꝑcutiēte ep̄m
vel bāniēte: ⁊ in religioſis vł clericis ſecularib'
īducētib' ad fouendū eligere ſepulturā ⁊c̄. Po-
nunt̄ in eo. li. qdā alij caſus ī qb' qs ſolū ī articu
lo mortis pōt abſolui: illi vꝫ utputo de quibus

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

exꝑſſe dicit̄ ĩ ipſis ſentētijs iuris ꝙ nõ poſſit ab hĩˀ abſolui citra ſedē aplīcā niſi in articulo mortis: ſicuti etiā exꝑſſe hᵒ habes ĩ ſētētijs ꝓceſſus annualibꝰ q̄ fit ĩ curia ꝑ papam: ut habes infra.

¶ Cõtra cū q̄ electꝰ ĩ papā a paucioribꝰ q̄ꝫ duabus ꝑtibus cardinaliū ſe gerit ꝓ papa ⁊ q̄ cū recipiūt. Cap. 48.

Statuimus vt ſi forte ĩimico hoīe ſupſeminante zizaniā inť cardinales de ſubſtituendo ſūmo põtifice ñ poterit eē plena ꝯcordia: ⁊ duabꝰ ꝑtibꝰ ꝯcordātibꝰ tertia ꝑs cõcordare noluerit: aut ſibi aliā ꝓſumpſerit noīare: ille abſq̄ʒ vlla exceptione ab vniuerſali eccl̄ia Romanus pontifex habeat᷑ qui a duabꝰ ꝑtibus fuerit electꝰ ⁊ receptꝰ: ſi qs aūt de tertie ꝑtis noīatõe cõfiſus: qꝛ de rõne eē nõ põt ſibi nomē epī vſurpauerit tā ipſe q̄ꝫ qui eū receperint excõicationi ſubiaceāt: ⁊.ĩ. Preterea ſi a paucioribꝰ q̄ꝫ a duabꝰ ꝑtibꝰ aliqs electus fuerit ad apl̄atus officiū: niſi maior ꝯcordia ĩterceſſerit nullatenꝰ aſſumat᷑: ⁊ ꝑdicte pene ſubiaceat ſi humilit̄ noluerit abſtinere: ex̄ de elec. lz. ¶ Excepṫõe. ⁊ ſic nulla exceptio põt oppoñi niſi de heſi. 40. di. ſi papa. al's. n. q̄ꝫtūcūq̄ʒ ꝑciſe etiā ipſe papa ſcribat legitima exceptio ē admittēda: de offi. dele. c. ex ꝑte. ⁊ de reſcrip. c. ſi qñ. Ber. Inn. ⁊ cõpoſt. dixerūt ꝙ papa de hereſi accuſari poſſit ⁊ nõ excipi: ⁊ hoc tenet archi. e. ti. c. vbi. li. 6 Partibꝰ. nūq̄d ille q̄ eligit᷑ ꝯputabit᷑ iter duas ꝑtes? videt᷑ ꝙ ſic. ĩ. de elec. c. cū in iure. dic ꝙ nõ ut nota. ĩ. eo. cū ĩ iure. ⁊ c. cumana. cū dicit᷑ ĩ hac decretali de duabꝰ ꝑtibꝰ aliqñ obſeruāt cardīales aliqñ ñ ꝑ ſpēalia eoꝝ ſtatuta. Ber. ĩ aliis electionibꝰ vʒ q̄ð fit a maiori ꝑte capl̄i: dū tñ obſeruēt vnā de formis illis. ĩ. eo. q̄a ꝓpter. Itē nota ꝙ nõ ē ius papatꝰ ei acq̄ſitū ĩ hĩˀ receptiõe: ſiue ſit ad oſculū ſiue ad obediām ſiue de ĩcathedratione: nā eoipo ꝙ electꝰ ē: ex ſua auctoritate papatū recipe põt. Lau. dū. n. eligit᷑ ſ. a duabꝰ ꝑtibꝰ cardinaliū ꝯfirmat᷑ ⁊ ſtatī hʒ liberā ⁊ plenā adminiſtrationē. 23. di. in nomine domini. Ber.

¶ Cõtra cl̄icos locātes domos vſurarijs alienigenis ad exercendū publicū fenꝰ. Cap. 49.

Clerici qui manifeſtis vſurarijs alienigenis aut alijs ñ oriūdis de terris ipſoꝝ ad exercēdū fenꝰ vł fenus exercere volētibus domos locāt vł alio titulo quocūq̄ʒ cõcedūt: ſunt excõicati: niſi ſint patriarche archiepī vel epī q̄ ꝑlati nõ excõicationeʒ ſʒ ſuſpēſionē ipſo facto ĩcurrūt: ⁊ ſi ꝑ menſē hoc ſuſtinuerit terra ipſoꝝ q̄ꝫdiu ĩ eis idem vſurarij morāt᷑: extūc eccl̄iaſtico ſubiaceāt ĩterdicto: de vſuris. c. vſuraꝝ. li. vi. vbi dic̄ Io. an. ĩ glo. ꝙ manifeſti vſurarij dicūt᷑ illi d̄ q̄bꝰ notoriū ē d̄ iure: ut qꝛ ꝯfeſſi vł cõdēnati: vł de facto: ut qꝛ habēt opis euidētiā: q̄ nulla poſſit tergiuerſatõe celari ut qꝛ tʒ altare ſuū patū. Itē ſm pe. de puſio ſunt manifeſti vſurarij ꝑ iudicis publicationē vł clarā ꝓbationē: vł quoꝝ ꝓbatio ē ĩ euidēti ⁊ manifeſto ⁊ ſi nõ exerceāt palā ⁊ notorie vſuras tñ ꝑ modicā cāe exaīationē erūt manifeſti: ut qꝛ apparēt libri ſuaꝝ rõnū: ut nota archi. ĩ. c. q̄ꝫq̄ꝫ. eo. ti. vł cū corā ſacerdote ⁊ teſtibꝰ publice fatētur ſe eē vſurarios māifeſtos ⁊ oſtēdūt libros rõnū fama etiā cū adminicul᷑ ĩ hoc ſufficeret: ita tenet fede. de ſenis. ĩ cõſilijs ſuis. Itē ſm Io. an. ⁊ lapū ex vnico actu põt dici vſurarꝰ manifeſtus ſi ille põt ꝓbare. Itē põt epſ ſtatuere modū quo qs ceſſeat vſurarꝰ manifeſtꝰ cū poſſit ius cõe fortificare ꝑ penā. ut notat. Inno. Itē ſi teſtator mādat ĩ teſtõ reſtitui oēs vſuras ꝑ eū extortas ñ exꝑſſis ꝑſonis q̄bꝰ extorſit nec exꝑſſo q̄ꝫtū extorſit: ex hoc ñ dicit᷑ māifeſtꝰ vſurarꝰ. qꝛ ꝯfeſſio illa ñ opat᷑ ex q̄ q̄ꝫtitaſ ñ exꝓmit. Itē an fuerit manifeſtꝰ põt recipi ꝓbatio pᵒ mortē vſurarij. hec pe. de puſio. Itē dic̄ Io. an. ĩ glo. ꝙ ſi locās ignorat ipm eē vſurariū: ꝓbabil᷑ ignorātia eū excuſat: ex quo aūt ſcit dʒ eū expellere glo. ſup ṽbo titulo: puta pignoris cõmodati ⁊ hĩˀ: ⁊ idē ſi ſine illo ti. ibi illū eē ꝑmittit: ſed ſi vendit vel donat nõ videt᷑ habere locū cõſtõ: ſed goſ. dicit idē eē ĩ hoc cāu.

¶ Cõtra ĩpediētes ſequeſtꝝ factū in certo caſu. Cap. 50.

Diffinimus ne ſi vna contra poſſeſſorē diffinitiua ſnīa ſup bñficio apõ ſedē dūtaxat apl̄icā ĩ petitorio vł poſſeſſorio ꝓmulgata fuerit: bñficiū ipm a poſſeſſore hĩˀ: dū tñ triēnio pacifice antea poſſeſſū ab eo ñ fuerit: ꝑ loci ordinariū apud aliquā ꝑſonā idoneā ſeq̄ſtret᷑ ⁊c̄. ſi qs aūt ſeq̄ſtrationē hĩˀ ĩpedire vł fructus ſequeſtratos quoquomõ ꝑſūpſerit occupare: excõis ſnīam incurrat ipõ fcõ: a q̄ niſi ĩpedimēto ꝓus amoto ⁊ occupatis ꝑ eū fructibꝰ reſtitutis: nullatenꝰ abſoluat᷑: ⁊ nihilominꝰ ſi fuerit de litigantibꝰ cadit a iure ſuo. nec ob. ſi d̄ nullitate ſnīe opponat᷑: ex̄ d̄ ſeq̄ſtra. c. i. ĩ clemētinis Vna ſola. multo fortiꝰ ſi pl̄es. Io. an. ꝯ poſſeſſorē. Si ergo ꝯ petitorē ꝓ poſſeſſore fert̄ ſnīa nõ fit ſeq̄ſtratio. Itē ſi iter duos vł pl̄es petitores fert̄ ſnīa ꝓ vno cõtra reliquū vł reliquos nõ fit ſequeſtratio. Itē ſi fert̄ ꝯ poſſeſſorē: nõ tñ ꝓ petitore q̄a forſan ad ꝓuationē agebāt: ñ ē locꝰ ſeq̄ſtrationi. Io. an. diffinitiua. in interlocutorijs ñ hʒ locū cõſtitutio. Eſt aūt interlocutoria q̄ inter ꝑncipiū ⁊ finē cāe fert̄ ſup his q̄ ĩcidūt ⁊ emergūt: diffinitiua ṽo ꝑncipalem q̄õnem diffinit: de quo ſatis ĩ ſpeculo de ſnīe prolatione. Io. an. ſuper beneficio eccl̄iaſtico. Si ergo inter petitorem bñficij ⁊ poſſeſſorem eēt q̄ſtio alia ꝑſonalis vel alia realis: diffinitiua pro petitore nõ eēt locꝰ conſtitutioni. Io. an. ꝓmulgata. ꝑ auditores

curie.a quoꝝ ſentētiis appellaṫ. Jo.an. bn̄ficiū.
Nota qꝛ nō fruct⁹ tm̄:ſed etiā bn̄ficiū ſeq̄ſtraṫ.
Jo.an. etiā ſi illud bn̄ficiū ſit dignitas vł pſona
tus vł curā hēat aīaꝝ:ut dicit in ipa cle. trienio.
iſta duo requirunṫ ne fiat ſeq̄ſtratio.ſ. φ pacifi-
ce ſit poſſeſſū ⁊ trienio nō inchoato ſed ꝯſuma
to.3. āno. Jo.an. ordinariū nō diſtinguit an ad
illū ſpectet inſtitutio necne.reſtitut]. nō ſufficit
cautio de reſtituēdo:⁊ ſi fructus nō extāt ipſoꝝ
extimationē. Jo.an. nullatenus:p iſtud videṫ φ
abſolutio ꝯ hec facta nō teneat cui ꝯcoꝛ.j. de ſe
pul.c.i. In ꝯriū videṫ cū hec forma ſit a curia
romana data nō ab hoīe:faċ qđ ſcripſi p⁹ Gof.
de reſti.ſpo.c.ſi. vide qđ dicā.j.đ iurepa.c.i.ibi
videṫ dicere φ tꝫ talꝭ abſolutio:lꝫ ſit puniēd⁹ q
ſic abſoluit:remittit etiā ad notata de ſen.exco.
venerabilibus.ſ. vbi ſumiṫ li.vi.⁊ ibi dicit φ te
net iniuſta abſolutio dūmodo habeat ſup hoc
iuriſdictionē:ſicut etiā tenet iniuſta excōicatio
ii.q.3.c.i.qꝛ p ius dn̄s eē voluit ſoluendi ⁊ ligan
di.de peni.di.i.vbum.

Cōtra clericos ⁊ religioſos q inducūt ad p-
mittendū de mutatione vł nō mutatione ſepul
ture. Cap.51.

Sane temerarios vio
la-
tores ꝯſtōnis illius q̄ religioſis ⁊ cleri-
cis ſecularib⁹ phibet ne aliquos ad vouenduꝫ
iurādū vel fide interpoſita ſeu alias pmittēdū
inducāt:ut ſepulturas apud eoꝝ eccl̄ias eligant
vel iā electā vlteri⁹ nō imutēt:ſimilē ſnīam pe-
na in dcā ꝯſtōne ꝯtēta in ſuo pdurante roboꝛe i
currere volum⁹ ipo facto:a q̄ ab alio q̄ꝫ a ſede a
poſtolica p̄ter q̄ꝫ in moꝛtis articulo nullatenus
abſoluendos:nullis p̄uilegiis aut ſtatutis cuius
cūq̄ꝫ tenoꝛis exiſtāt in ꝯriū ſup his valituris:ex
de peni.cupiētes i cle. Cōſtitututionis. Hec con
ſtitutio habeṫ đ ſepul.c.i.li.vi. Snīam.ſ. excōis
de q̄ dixit vlt.⁊ illā ſupꝛa vocauit ſnīaꝫ reliqͤ
ſunt pene. Cōtēta.punit illa cōſtitutio eligētes
ſic ſepulturā ex voto iuramēto ⁊ hi⁹:ut quo ad
ſepulturā inteſtati decedāt. Itē punit allicien-
tes modis p̄dictis.ſ.p votū vel iuramentū ⁊ hi⁹
qꝛ ſi eos ſepelirent:reſtituere teneṅt coꝛpoꝛa ſi
petiēṫ:⁊ oīa q̄ puenīūt ad eos rōe ſepulture īfra
x.dies.alias ipoꝝ eccl̄ie vbi ſepulti fuerūt:⁊ ipo
rū cimiteria ſunt interdicta. Jo.an. Abſoluēdoſ
hic reſpicit hūc vltimū caſuꝫ tm̄ ſic ſepatum ab
aliis:nā ab excōicationib⁹ aliis q̄ ponunṫ i p̄di-
cta cle.abſoluūt oꝛdinarij.ab hoc āt papa. Nō
tm̄ φ ex hoc nō tolliṫ qn aliqs pꝓꝛio motu poſ-
ſit vouere vel iurare i aliquo loco eligere ſepul
turā:⁊ qđ ſi fecerit debeat obſeruari:dūmō non
inducaṫ ad hoc p dictos ⁊ modis p̄dictis. Iteꝫ
ſi clericus vel religioſus cōſilio vł ſuaſione idu
cat aliquē ad eligendū ſepulturā in eccl̄ia ſua:n̄
tm̄ ad vouēdū vł iurādū vł al's pmittendū hic
non videtur φ icidat i canonē cū ſic dicat tex.

Contra clericos i dignitate ⁊ religioſos audien
tes leges vel phyſicam. Cap.52

Contra religioſas
pſonas euntes ad audiendum leges vł
phyſicā Alexāder p̄deceſſoꝛ nr̄ olī ſtatuit i ꝯci
lio turonēſi:ut niſi īfra.duoꝝ mēſiū ſpaciū redi
erit ad clauſtꝝ ſint excōicati ⁊ ab oīb⁹ uiteṫ et
i nulla cā ſi patrociniū p̄ſtare voluerit audianṫ:
reuerſi aūt i choꝛo menſa caplo ⁊ ceteris locis
vltimi frēs exiſtūt:⁊ niſi foꝛte ex miſericoꝛdia
ſedis aplice toti⁹ ſpē pmotiōis amittāt. Verū
qꝛ nōnulli ex talib⁹ pꝓter quoꝛūdā opiniones
diuerſas excuſatiōis aliqd aſſumebāt. Nos uo
lentes ut de cetero ipo ſcō excōis ſnīam icurrāt
diſtricte p̄cipiēdo mādam⁹ q̄ten⁹ tā a diocela-
nis q̄ꝫ ⁊ caplis ipoꝝ q̄ꝫ a ceteris epis in quoꝝ di
oceſib⁹ ⁊ hi⁹ ſtudēt:tales excōicati ⁊ p̄dictis pe
nis obnoxij publice nunciēṫ. Quia vō theolo-
gie ſtudiū cupim⁹ āpliari ⁊c̄. ad archidiaconos
plebanos decanos p̄poſitos cātoꝛes ⁊ alios cle
ricos pſonatꝰ hn̄tes necnō p̄ſbyteros:niſi ab his
īfra ſpaciū p̄ſcriptū deſtiterīt:hoc extēdi volu-
mus ⁊ appellatiōe poſtpoſita firmiter obſeruā-
ri. Honoꝛi⁹ terti⁹ ex ne cleri.vł mo.ſup ſpecula
ſic ait. Sciendū φ ē triplex phibitio pſonarum
quo ad audiēdū legē vł phyſicā:qdā.n.phibē
tur rōne pſeſſionis:qdā rōne oꝛdinis:⁊ quidaꝫ
rōne beneficij. Quātū ad p̄mos.i.de pſeſſis ex
p̄ſſe vel tacite pꝫ φ nō pn̄t exire clauſtrū ed le-
gēdū vel audiendū legē vel phyſicā:ut hic ⁊ ſ.
eo.ne in agro:ꝯfaciēs ſi moniṫ nō redierit infra
duos mēſes ad clauſtꝝ excōicaṫ ipo iure ut hic.
Sꝫ dubitaṫ a quo tpe incipiat currere hoc tē
pus duoꝝ mēſiū.glo.φ a die publicatiōis cōſti
tutionis. Alii dicūt φ a die a quo exijt clauſtrū
⁊ hec ē opi. Inn.gof.⁊ vin. Et addit vin. φ ꝯpu
tatur iſtud tps ab exitu monaſterij.ſ. hac de cā.
Tertij dicūt φ a die a quo icipit audire legē vł
phyſicā:qđ ē veri⁹. Hoſti.⁊ archi. dicūt φ etiaꝫ
ſi audiat ſeṁ infra duos mēſes ē excōicatus. Sꝫ
gof.⁊ vin.dixerūt expectādū eē finē duoꝝ men
ſiū anq̄ꝫ icurrāt penā. Et Jo.an. credit hāc opi.
eſſe verā. Et etiā doctoꝛ ſcienṫ tali religioſo p-
ticipās.ſ.in docēdo ē excōicatus etiam ſi ipe re
ligioſus habitū nō dimittat:⁊ hoc quo ad legeſ
⁊ phyſicā:⁊ etiā ſi de lr̄ia ſui p̄lati leges ⁊ phy-
ſicā audiat ſm archi.⁊ lapū:qꝛ decretaꝉ magne
c.ſup ſpecula diſtincte loquiṫ.quidā rōne oꝛdi
nis phibenṫ audire leges ⁊ phyſicā ut ſacerdo
tes tm̄:ut.c.ſup ſpecula. Cōſtituti aūt in aliis oꝛ-
dinibus nō phibēṫ ab hi⁹:ut.c.cū ex eo đ elec.
li.vi. Quo ad tertios.i.ratione beneficij pꝛobi
benṫ audire hi⁹ ſcias conſtituti in dignitate cu
rata vel nō curata:ut hic. Si autem habeat ec-
cleſiā parochialē ⁊ nō ē ſacerdos:non pꝛohibe
tur audire hi⁹ ſcientias:niſi talis eccleſia ſub ſe
habeat capellas. Itē religioſus egrediēs mona

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſteriū ad audiēdū ſcias nō ꝓhibitas:ut theolo/
giā ⁊ ius canonicū:ſi hoc fac̄ ſine ſui p̄lati licē
tia excōicationē īcurrit.idē ſi cū lr̄ia vadit:ſed
habitū nō portat:⁊ doctor q hi⁹ ſcient̄ p̄cipat
talē docēdo vel retinendo ī ſcholis pari ſn̄ia li
gat̄ ſm lapū. Abbas āt n̄ exēptus ſi vult ire ad
ſtudia ꝯceſſa ex̄ monaſteriū ſuū:ep̄s illi⁹ dioce
ſis hēbit ꝯciliū illius monaſterij ſeu ꝯuent⁹:⁊ ſi
viſum fuerit expedire:poterit lr̄iam dare: tn̄ ſi
ſine epi lr̄ia vadit:nō videt̄ ligari pena excōis
ſm archi. Exeūtes.ſ.de clauſtris ſuis.ſtatuit ſu
pra ne ī agro.mēſiū a tpe ſciē hu⁹ cōſtōnis ſiue
publicationis ꝯnumerāde:⁊ niſi deſtiterint:ipſo
facto ſn̄iam excōis incurrūt:⁊ v̄ba iſta q̄ ponūt̄
uſqꝫ ad veꝝ:q2 ſunt ꝯcilij turonenſis: ſupra eo.
c.ne in agro. Ber.audiant̄ tāqꝫ ipſo iure excōi/
cati:alias etiā monachi ⁊ canonici regulares ab
aduocatiōe repellunt̄.16.q.1.alia ē niſi ꝓ vtilita
te eccl̄ie ſue abbate nihilominus ip̄ante. Bern.
admittāt. ¶ Nota q̄ abbates vl̄ epi cū talib⁹ di
ſpenſare nō p̄nt:ar.ꝯ de ſen.ex.cū illoꝝ in fi. ſed
hoc ad terrorē alioꝝ ⁊ cautelā ſtatutū fuit:vel
quo ad dignitates hoc intelligitur illud quo ad
honores. Ber. Penis.ſ.q2 ꝓmoueri nō p̄nt ſine
diſpenſatiōe ap̄lice ſedis ⁊ alijs poſitis. Preſcri
ptū duoꝝ menſiū ꝯputādo a tpe publicatiōis h⁹
ꝯſtitutionis:q2 an̄ publicationē nemo tenet̄:ar.
ſupra de cōſti.c.2.ex quo.n.ꝯſtitutio publice ꝓ
mulgata ē ⁊ publicata quilibet tenet̄ ad ei⁹ ob
ſeruātiā poſt duos menſes:ī auc̄.ut facte.no. cō
ſti.circa p̄n.coll̄.v.16.di.qd̄ dicitis.ſed nō ante.
32.q.4.dixit ſarra. Sed cū iſta ꝯſtitutio iā pro/
mulgata publicata ſit iādiu nullus hꝫ excuſatio
nē. Sed nūq̄d epi p̄nt tales abſoluere? credo q̄
ſic:q2 cōditor iſtius ꝯſtitutionis non retinuit ſi
bi abſolutionē.ſ.ab excōicatione. Ber.extendi.
ſ.p̄dictas penas de quib⁹ ſupra facta ē mētio.ſ.
q̄ ſint excōicati.⁊c̄.⁊ ita videt̄ q̄ iſti ſpem pro/
motionis amittāt:niſi cū eis p ſedē ap̄licā fue/
rit diſpenſatū:ſicut dicit̄ ſupra de monachis:in
ducit quaſdā allegationes:incōtrariū ⁊ tandeꝫ
cōcludit dicēs:tuti⁹ ē dicere q̄ incurrāt oēs p̄/
dcās penas obnoxij ⁊c̄. Ber.nota q̄ dic̄ archi.
ſup iſto.c.q̄ tales audientes ſm Inno.⁊ gof.ha
bēt duos mēſes anq̄ȝ ligent̄:p id qd̄ habet̄ in p̄
dicto.c.ſup.in fi. Et iſta fuit etiā ſn̄ia vinc.qui di
cit q̄ iſti duo menſes incipiēt in exitu ipſius mo
naſterij. Sed hoſti.dicit q̄ etiā ſi ſel̄ audiat li/
gat:⁊ littera ſequēs multū fauet.ſn̄ie. Hoſti. Et
r̄ñde ad illā litterā niſi ab his ⁊c̄.q̄ ibi nō reſpi
cit religioſos ſed ſeculares tm̄ clericos pſonat⁹
h̄ntes. Et nota ſm hoſti.q̄ ſolus papa diſpēſat
cū regularib⁹ exeūtibus ad audiendū leges vel
phyſicā ut ꝓmoueāt̄:hoc etiā ꝓbat̄ ī ſpeculo ꝺ
legato.§.nunc dicēdū..v. Ber. Itē nota q̄ dicit
Inno.q̄ ſi in clauſtris audiāt ſiue legāt mona/
chi nō ligant̄ ipa cōſtōne. Sed dic cū hoſti.eē
veꝝ iſtud quo ad v̄ba ipſius:mens tn̄ eiuſdē re
fragat̄ oīno. Un̄ n̄ ſine miniſterio īponit hec li/
tera ꝓ indiſtincte docere intelligo vbicūqꝫ. Nā
exitus videt̄ fuiſſe cā īpulſiua p̄dicte cōſtitutio
nis:finalis v̄o q2 tales ſciē religioſis nō congru
unt:cū eis exercitiū eaꝝ interdicat̄:⁊ hec cā nun
q̄ȝ ceſſare pōt:ergo nec eius effect⁹:ex̄ de peni.⁊
remiſ.cū infirmitas.archi. Idē pe. de puſio qui
⁊ ſubdit. Dicebat Io.in.c.ne in agro.q̄ ſi religio
ſus exijt clauſtrū ſibiūpi leges vel ſtudēs ī legi/
bus ligat̄ hac pena:ſꝫ ⁊ ꝓfeſſus accedēs ad p̄n/
cipiū vel repetitionē ſocij īcipiētis ī legibus cā
honoris:dicit Io.idē q̄ ligat̄ quo ad v̄ba:quia
cōſtitutio hec ꝓhibet auditū:ex mēte nō ligat̄.
Nota etiā q̄ iſtud qd̄ interdicit̄ clericis ſupra
noīatis ī p̄dicta decretali ſup ſpecula in fi.audi/
re.ſ.leges ⁊ phyſicā declarat̄ p⁹ bonifa.nō exten
di ad eos q h̄nt parochiales eccl̄ias rōne hi⁹ ec
cleſiaꝝ:niſi eedē eccl̄ie fuerit plebanie ſub ſe ca
pellas h̄ntes in q̄bus inſtituant̄ clerici perpetui
neq̄untes ab ipis abſqꝫ rōnabili cā amoueri: ex̄
ne cle.vel mo.c.ſtatutū.li.vi. vbi dic̄ Io. an.q̄
iō dicit̄ rōne eccleſiaꝝ:q2 ſi haberet diſpenſati
ne vel alio modo pſonatū cū illis eccleſijs bene
tenent̄ cōſtitutione:vel ſi eēnt p̄ſbyteri tenētur
nō rōne eccl̄ie ſed ordinis.ut ſupra dixi. Itē q2
dicit capellas idē videt̄ tenendū:⁊ tuti⁹ ſi vnicā
haberet capellā:non ob.ar.a v̄bis.ſ.pluralis nu
meri:q2 nō dicit hoc niſi fuerit plebania habēs
capellas:ſed dicit ī plurali plebanias habentes
capellas ⁊ pluralitatē capellaꝝ ad pluralitatem
plebaniaꝝ referā:ar.ſ̄.de p̄uile.c.p̄uilegia:⁊ qd̄
dicit̄ ab his ītelligit̄ plebanis vel capellis ⁊ me
lius. Io.an.

¶ Contra religioſos dimittētes habitū temera
rie vel euntes ad ſtudia ſine lr̄ia ſupioꝝ ſuoꝝ
Cap.53.

Inhibemus ne de cete
ro aliq̄s q̄cūqꝫ religionē tacite vl̄ exp̄ſ
ſe ꝓfeſſus ī ſcholꝭ vl̄ alibi temē hītū ſue religio
nis dimittat nec ad q̄uis ſtudia litterarꝫ: niſi a
ſuo p̄lato cū cōſilio ſui cōuent⁹ vl̄ maioris ptis
eiuſdē ſibi eūdi ad ſtudiū lr̄ia ꝓmit⁹ ſit cōceſſa:
ſiquis hoꝝ temerari⁹ violator extiterit: excōis
ſn̄iam īcurrat ipo fcō:ex̄ ne cle.vl̄ mo.ut piculo
ſa.li.vi.religionē quācūqꝫ:dū tn̄ approbatā.ſ̄.ꝺ
uoto.c.1.li.vi. Io.an. In cāu iſto nō ē differētia
īter tacitā ⁊ exp̄ſſam. Io.an.ꝓfeſſus. Nota pro
feſſū n̄ poſſe redire ad ſeculū:qd̄ dic ut.ſ̄.de re
gl̄aribus ꝯſultat̄. Io.an.temere.ex cā.n.lꝫ hītū
trāſformare ſi iuſta ſit:puta timor:ut.ſ̄.de vi.et
ho.cle. Io.an.hītū ſupiorē. Io.an.ī nouell̄.vn̄ ⁊
idē:ex̄ ꝺ re.iu.li.vi.ſup regl̄a fi.ī nouell̄. dicit q̄
regl̄a hec.ſ.certū ē.⁊c̄.fac̄ qd̄em diſputatā hic p
d.guidonē de petra lata. De monacho q h̄n ſert
hītū monachalē ſꝫ coopṫū hītu cl̄icali q̄ ſit apo
ſtata.qd̄ vid̄t̄ hodie approbatū p cle.ꝺ vi.⁊ ho.
cle.qm̄. In p̄ma ſo.cū iſte religioſus iuſtam cām
trāſformationis ſeu habitus n̄ alleget īdubitāt̄

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

dico ipm eē apoſtatā. Dimittat. adeo habit⁹ ē annexus oſſib⁹ monachoꝝ ꝙ in quibuſcūqȝ locis exñtes ſiue in lecto quieſcentes ↄſtant eo vti debent: ut habet. 20. q. i. vidua. ⁊ 24. di. ſanctimonialis. vbi dicit ꝙ eo habitu ſemꝑ vti dȝ: ſȝ non videt ꝙ iſtud ſemꝑ ſit ita amare intelligendum ut pria facie videt. 21. q. 4. ſine ornatu. ibi ex͂ do mos. ⁊c. Dic ꝙ illud loquit de clericis ſecularibus qui non ita aſtricti ſunt ut monachi. Et ſi i ſcholis vel alibi ſine cā dimiſerint monachi ſuū habitū licet poſtea ad male dimiſſum habitum reuertant: etiā ſi poſtea ſint vel efficiāt bone fame nō poterūt eligi in abbates: ar. i. q. i. ſiqs oēȝ. ⁊ hui⁹ ſñie fuit lau. ⁊ Ja. de al. ⁊ pe. qui dixerunt ꝙ nō ſolū ē talis ineligibilis: ſed electus deijceret. Archi. nō puto ꝙ monachus in cella ſua dimittēs habitū vel dū balneū intrat i occulto vl' iacēs ſine habitu liget hac cōſtōne: alias pauci i uenirent nō ligati: ſed qñ exhibet ſe ↄſpectibus hominū ſine habitu vel in habitu laicali vl' clerici ſecularis ſine cā iuſta tunc ligant. Jo. an. in nouellis. Quāuis ut dictū ē oberet ſemꝑ ex honeſtate religionis deferre habitū: nō tñ videt ꝙ icurrat excōicationē i ſtādo ſine eo ex aliq̄ cauſa rōnabili: utputa dormiendo meli⁹ quieſcat: ut induendo ſacras veſtes nō appareat gibb⁹: ⁊ q̄rat pulices ut ſe balneet ut apti⁹ ſcidat aliquod lignū ⁊ hm⁹: q2 ſic nō videt temerarie dimittere tamē etiā in hm⁹ cōuenienti⁹ eēt nō dimittere. ſi aūt dimittat vel habitū trāſformet ut faciat aliqd malū: ut. ſ. fornicet ⁊ hm⁹ ñ ē dubiū ꝙ ē excōicatus ſm pe. de pe. i. 4. ꝙ qui iocoſa leuitate ad horā ut currat vel lapidē ꝓijciat deponat hitū nō incidat in ſñiam: q2 nō ē veriſimile papā in minutis tñ laq̄ū poſuiſſe. hec ille. Queuis. hoc dicit ut cōphendat etiā ſtudiū theologie ſiue iuris canonici. ⁊ hm⁹ rō eſſe pōt: q2 monachus ſuo clauſtro dȝ eē cōtentus: ut. 16. q. i. qui vere. ⁊ ei ꝑcipit ut intra clauſtrū moret: ut ea. q. iux͂. nam mortuus dicit eē mundo. Dicit tñ Jo. an. ꝙ theologiā ⁊ decretales legere pñt: q2 ſunt ſcie pietatis. 37. di. ſiqs grāmaticā. Archi. Prelato. i. abbati vel alio qui tenet vicē abbatis q ꝓprie dicit ſuus ꝑlatus. Sed nūqd poterit eps dare talē lñiam eundi ad ſcholas? nō credo niſi interueniat lñia abbatis: ut hic ar. 12. q. i. nō dicatis. Itē nūquid extēdēs penā iſtā ꝓhibit⁹ ad abbatem multa inducit. archi. ad ꝓbandū ꝙ cadat in penā: tandē dicit ꝙ in lñia abbatis obtinēda noīe prelati videt eps ↄtineri: ⁊ tunc ſi abbas voluerit ire ad ſtudia litteraꝝ ex͂ ſuū monaſteriū: habebit ↄſiliū ↄuentus illius monaſterij: ⁊ ſi viſuȝ fuerit: poterit lñiam ipartiri. Sed obſtare videtur illud relatiuū ſui qd videt reſpicere imediatū prelatū ipſius monaſterij: ⁊ ſic nō epm. Et ſm hoc pōt dici ꝙ quāuis abbas malefaciat ſi vadat ſine licentia epi ad q̄uis ſtudia litteraꝝ: non tamē videt ligari hac pena cōſtitutionis cuȝ ſit penal: ⁊ reſtringi ↄſueuit magis q̄ȝ laxari: archi. Et ꝙ i fine dicit ꝙ de lñia epi videt habere locū in monaſterio nō exempto ab eius iuriſdictione licentia: ⁊ tūc poteſt oīa ſine quib⁹ in ſtudio ↄmode eſſe nō poteſt: qd dic ut notat. 2. q. 7. cū paſtoris. Jo. an. Et dicit archi. ꝙ ſi mutuū contrahit: tenebit monaſteriū vſqȝ ad probabilem modū: niſi actū fuiſſet ꝙ alius ꝓ monacho ſumptus inueniret ut propinquus vel alius. Si aūt obligaret libros vel res alias ꝓ ſcholari vl' alio non valet obligatio: q2 monachus ſeruus ē monaſterij. di. 54. multos. Idē ſi fideiuſſit ꝓ aliq° q2. ſ. nō tenet: archi. hoꝝ. q2. ſ. apoſtatauit dimittendo habitū vel accedit ad ſtudia ſine licentia Jo. an. ipo facto ſpeciale eſt in religioſo apoſtata. q2 alias nō ē apoſtata excōicatus ſed excommunicandus ſm qd notat Jo. an. ⁊ ber. 23. di. ſi quis clericus. Jo. an.

¶ Contra religioſos qui dāt ſacramentū eucharistie vel extreme vnctionis vel ſolēnizant matrimoniū ſine licentia parochiani vel epiſcopi. Cap. 54.

Religioſi qui clericis aut laicis ſacramentū vnctionis extreme vl' euchariſtie miniſtrare vel matrimoniū ſolēnizare nō habita ſuꝑ his parochialis preſbyteri licentia ſpeciali: aut quēq̄ȝ excōicatū a canone ꝑterq̄ȝ in caſibus a iure expreſſis: vel ꝑ ꝓuilegia ſedis aplīce ↄceſſis eiſdē: vl' a ſententijs ꝑ ſtatuta ꝓuincialia aut ſynodalia promulgatis: ſeu ut v̄bis eoꝝ vtamur: ſi a culpa ⁊ pena abſoluē quē q̄ȝ ꝑſumpſerint: excōis ſñiam icurrāt ipo facto: a qua dūtaxat a ſede aplīca ſunt abſoluendi: et paulop⁹. Nullo religioſo ſuꝑ hoc exēptionis vl' ꝓuilegio ſuffragante: ⁊ in fine. Sane religioſis illis quib⁹ ē a ſede aplīca ↄceſſum: ut familiarib⁹ ſuis domeſticis aut paupib⁹ in hoſpitalib⁹ ſuis degentibus ſacramenta poſſint eccl'iaſtica miniſtrare: nullū ex ꝑmiſſis volumus quo ad hoc ꝑiudiciū generari: ex͂ de priui. c. religioſi i cle. Religioſi. pau. Religioſi in ſex caſib⁹ ſunt excōicati. ⁊ cū hic loq̄t generalit oēs religioſos ↄprehēdit etiā populū hñtes: clericos aūt ſeculares nō ↄprehendit: etiā ſi i his excederēt: Euchariſtie. pau. nō dicit viatici. Vñ pȝ ꝙ locus ē pene ſiue det in morte ſiue det in uita. Nō obſtat. i. di. penitētes. in fi. qd intelligo ut in morte oīb⁹ det viaticū ꝑ illos. ſ. qui hoc pñt: pñia aūt tpe neceſſitatis a quolibet ſumi pōt. Queritur an hm⁹ decr. habeat locū i quibuſcunq̄ȝ religioſis: ſoluit lau. ꝙ ſic dū ñ ſint religionis approbate. Idē lapus alias non ſunt: de reli. do. c. vno. Franc. de zab. Iteȝ comprehendit iſtud vocabulum religioſi, etiam nouitios ſm lapum. Utrum autem ↄphēdātur hic religioſi conuerſi vel moniales: ſunt varie opi. pro ⁊ contra: et vtraq̄ȝ poteſt ſuſtineri. Lau. ⁊ pe. de ancha. de monialibus tenet ꝙ non. lau. ꝙ ſic. Franc. de zab. Itē dicit lapus ꝙ

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

religioſi miniſtrantes ſacramēta nō ſolum cleri
cis ſed etiā regularibus ſine licentia:ꝛ precipue
alterius religionis incidunt in hanc penam: et
hoc ē tutiusq̈ꝫ.ſ.cōtrarium ſolennizare. Jo.an.
i.ſolēniter bn̄dicere:ꝛ de hac bn̄dictiōe habet.
30.q.5.c.i.ꝛ quatuoꝛ ſequētibus.Et dicit zen.ꝙ
in verbo ſolēnizare cōpꝛehendit oīs ſolēnitas
que obſeruatur iuxta ritum regiōis:de ſpon.c.i
ſiue fiat ſolēnis benedictio ſiue dicatur miſſa
ſpecialis pꝛo contrahentibus. Non habita. Jo
an. Sed nūquid credet religioſus parochiano
dicenti ſe habere talē licentiaꝫ?videt ꝙ ſic ꝑ id
qḋ notat de peni.di.6.placuit. quia non eſt pꝛe
ſumēdus immemoꝛ ſue ſalutis.i.q.3.ſancimus.
Et pōit ipſe pe. Jo.duas obſtantias:ꝛ ipſe ſoluit
Parochialis. Jo.an.ꝑ hec quo ad ſeclares mer
cenarios ꝛ his ſilib᷒.intelligo p̄ſbyteꝝ ī cuꝰ pa
rio inhabitāt:fac qḋ notat de peni.di.6. placuit
de hoc ſcripſi de peni.ꝛ remiſ.c.oīs.ſup v̄bo ſa/
cerdotes.Et hoſti.tractat iſ ſūma de paro.§.fi.v̄
qs intelligat parochianꝰ ſm fran.dic ꝙ ſtatī cū
quis vadit ad hītandū ī certa parochia intelli/
git ibi fieri parochianus niſi acceſſerit cā recre
ationis vel ob aliā cām tpalē ſtatim reuerſuruſ
ad ꝓpriā ꝑochiā:qꝛ tūc ſecus.de ſepul.c.his q
li.vi. Pꝛeſbyteri. Jo.an.puto ſufficere licētiam
parochiani.q adhuc p̄ſbyter nō ē:qꝛ ē īfra ānū
vel diſpēſatū ē cū ipo ſcḋm foꝛmā decretal cuꝫ
ex eo.de elec.li.vj.vl ex parochiali collegio eo.
ti.ſtatuimus.videt etiā ſufficere licētia vicarij
gerentis curā ꝑ modū decretalis p̄dicte cum ex
eo.puto etiā pꝰ factū a penis excuſari illū q hoc
fecit de auctoꝛitate dioceſani:fac ad hoc ō peni.
ꝛ remiſ.c.z.li.vi. Nā dioceſanus ē parochialis
eius:ꝛ hoc foꝛtiꝰ qn̄ vacat parochialis eccleſia.
Sꝫ qn̄ nō vacat an̄ factū cōſulo abſtinere ꝛ ex
licētia epi vel archipꝛeſbyteri ciuitatenſis hoc
mō fieri:lꝫ ab alijs recipi poſſint. Pau. dic etiā
ꝙ lꝫ hec vera ſint ſcꝫ ꝙ ſufficiat lr̄a p̄dictoꝝ: tu
tius ē a littera nō recedere.Et addit pau.hāc cō
ſtitutionē locū nō habere ī illis qui p̄dcā ſacra
menta recipiūt a certa pſona rōne cōſuetudinis
ꝓuilegio vel alio quouis mō: ſupꝛa de reli.do.
qꝛ cōtingit in fi.exēplū ex de ſta.re. c. ne ī agro.
§.ſane. Hec ꝓcedūt ſm Fran.de zab.niſi aliud
habeat cōſuetudo. Nā ut dicit pau.ſi certa cēt
cōſuetudo a quibꝰ recipent hec ſacramēta nō ē
locus huic pene:de reli.do.qꝛ cōtingit:q̄ cōceſ/
ſio ſacramentoꝝ tūc n̄ cōpetit rōne parochie cu
ius fauoꝛe hoc videt ſtatutū. Speciali. Pau.ſuf
ficit ꝙ parochiano det lr̄a facta ſpecificatione
ſacramenti:puta de eucbariſtia vel alio:lꝫ nō ex
p̄mat nomē religioſi. Itē ſufficit ꝙ det religio
ſo licētia facta ſpecificatione ſacramētoꝝ:lꝫ pa/
rochiani nō exꝓmāt:ar.de temp.oꝛ.c.i. Jo.
an.etiā dicit ꝙ credit ꝑ talē ſpecificationē factā
ꝙ euitet pena.Et addit ꝙ de ſacramēto baptiſ
mi ꝛ penitētie nō intelligit p̄dcā pena:qꝛ hic nō
exꝓmunt. Idē pau. A canone. Jo.an. quotieſ
cūq̈ꝫ archiep̄us vl ſacerdos poſſit abſoluere ō
ſen.exco.nup.de excōicatis a canone:an proce/
dat quo ad oēs ꝯſoluit lau.ꝙ.ſic ſiue ſit religio/
ſus eiuſdē oꝛdinis ſiue alteriꝰ ſiue ſint clerici ſi/
ue laici ſiue mulieres. Fran.de zab. Et itelligūt
lau.ꝛ lapus de excōicatione maioꝛi nō de mioꝛi
abſoluētes excōicatos ꝑ ſtatuta legatoꝛū. tenet
zen.ꝙ incidūt. Si aūt religioſi abſoluāt a ſn̄ia
hoīs ꝙ nō pn̄t nō hꝫ locū pena:cū iſtud nō exp̄
mat. Idē pau.ꝛ zen.ꝛ lau. Et ex hoc infert ꝙ in
excōicatis ꝑ ſn̄iam pape nō ē locꝰ huic cle.quod
tenet lau.qꝛ ſi voluiſſet de hoc intelligi expꝛeſ
ſiſſet. Franc.de zab. Sententijs. Jo.an.puto ꝙ
oēm ſn̄iam includat excōicatōis ſuſpēſionis ꝛ ī
terdicti:cuiꝰ neceſſaria ſit abſolutō. Queq̈ꝫ. Jo.
an.etiā religioſū vl ſociū:nihil enī excipit q dic
qḋcūq̈ꝫ ō maio.ꝛ obe. Solite. Incurrāt. Que
rūt hic Jo.an.ꝛ pau.qd iuris de recipientibus
abſolutionē vel p̄dicta ſacramenta an ſint liga
ti eadē ſn̄ia rōne ꝑticipationis? Et pau.quidē re
mittit ad id qḋ dicit de conſan.ꝛ af.eos.ibi aūt
ſic dicit in quodā ſimili caſu:tūc ꝑticipans crīo
ſo ē excōicatus:ſi ꝑticipat pꝰ latā.ſn̄iam:ut in.c.
ſi cōcubine:ſed hic nō ꝑticipat pꝰ ſed in actu ꝓ
quo glo.vel dic ꝙ licet ꝑticipās ī crīe crīoſo ſit
excōicatus:nō tn̄ ꝑticipās ī actu illo ꝓ quo liga
tur alter.hec ibi. Jo.an.remittit ad id qḋ dic de
ſen.exco.cōtingit.i. Idē Fran.de zab.ſ. ꝙ illud
qḋ de ꝑticipatione in crīe hꝫ locuꝫ qn̄ ꝑticipat
poſt actū dānatū nō in ipo actu. Querit idē ſcꝫ
Franc.de zab.vtꝝ religioſus ignoꝛās penam ō
qua hic:ꝛ alˀs homo ſancte vite ſi miniſtret eu/
chariſtiā ſine licētia parochialis pꝛeſbyteri non
tn̄ in cōtēptū ipſius incidat in penā?ꝛ videtur ꝙ
ſic:qꝛ ignoꝛantia iuris non excuſat in regula ig/
noꝛantia.li.vi. Contrariuꝫ conſului:dicit idem
Fran.ꝑ hanc litterā in verbo p̄ſumpſerint q̄ no
tant dolum ꝛ temeritatē miniſtrātis.ſicut enim
miles armate milicie excuſat ab ignoꝛantia iu
ris.C.de iu.ꝛ fac.igno.l.i.ita ꝛ hunc poſſumꝰ ex
cuſare:ꝛ hoc pꝛecipue in foꝛo penitētiali in quo
credendū ē aſſerenti hoc ignoꝛaſſe: quādo tn̄ ī
hoc foꝛte aliqui ꝯdicerent: ꝙ eoipo eſt p̄ſūptio
ꝙ fecit contra hāc ele.tutius eſt ꝙ petatur abſo
lutio Utamur. Jo.an.pau.concoꝛdat: de hereti.
accuſa.§.illo.li.vj.papa tamē omnem delicti pe
nam vere cōtriti dimittere pōt:fac de conſe. di.
4.c.baptiſmi. Vicē.ꝛ hāc concedit cruce ſigna
tis ī voto vltra marino:ut notat hoſti.de heret].
ad liberandā:ꝛ in anno centenario:ut patet etiā
in extrauaganti. Boniſa.habet antiquoꝝ con
ceſſum. Idem videt ſi conſuetudine hoc obti
neat ar.ſupra de reli.do.qui cōtingit. Etiā Jo.
an.dicit ꝙ hoc videtur ſcilicet de conſuetudine
Idem eſſe dicit:quia tamē ponit obſtantiā ad
iſtud de conſuetudine ꝛ videtur ad aliam par
tem declinare:vel ſaltē dubiā relinq̈re. Aplica
generali ꝓuilegio circa hꝰ.ſ. totū oꝛbē reſpiciēs
olꝰ papa ꝯcedit ſpēale tn̄ quo ad ſuā dioceſim

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

concederet eṗs ex cā. quod dicit ut de reli.do.
Dicit ēt lau. ꝛ allegat pe. de ancha. ꝙ p̄ſbyt̄ pa/
rochialis q̄tūcūq̄ʒ ſimplex cura ſit ei ꝯmiſſa: in
adiutoriū ipi⁹ cure poterit aſſumē ſibi ad tpus
p̄ſbyteꝝ quēcūq̄ʒ religioſū vel aliū ſine cuiuſq̄ʒ
ſupiozis lr̄ia: q ipſū iuuet forſitā in q̄dragesima
ad audiendū ſubditos ſuos ĩ ꝯfeſſione ꝛ dādū
eucharistiā ĩ paſcha vl̄ miſſis celebrandis ſeu
alijs ut hic: hec ille. Et dato ꝙ mēdicātes audi
re n̄ debeāt ſine lr̄ia ſuoꝝ p̄latoꝝ: ſi audirent et
miſtrarēt ſacramēta cū lr̄iā hoꝝ: illi eēnt abſo/
luti: nec ipſi excōicatōnē incurrerēt lʒ peccarēt:
ex̄ articulū nc̄citatis. ꝛc̄.

Cōtra religioſos retrahētes hoīes ꝟbis a ſo
lutiōe decīaꝝ. Cap. 55.

Illos etiam religio

ſos q aliq̄ ut audiētes a decīaꝝ ecc̄lijs
debitaꝝ ſoluē retrahāt in ſermonib⁹ ſuis vl̄ ali
bi ꝑferre p̄ſumūt excōis ſn̄ie ſubiacere decerni
m⁹: illos religioſos q in ſermonib⁹ vl̄ alibi ꝑfe/
runt aliq̄ ut retrahāt a ſolutiōe decīaꝝ excōicat
Jo. an. ꝛ pau. Mendicātes ꝛ nō mēdicātes con
cludit: clericos āt ſeclares n̄ ꝯprehēdit: nec lai/
cos artat hac pena: ꝛ ꝯcoꝛ. j. de ſen. ex. c. i. Re/
trahat. pau. ut hēat locū pena de q̄ ſeq̄t duo req
runt̄. Primū ut talia dicāt ut aliquos retrahāt
a ſolutione decīaꝝ debitaꝝ ecc̄lijs quaſi ſecus
dicerēt alia intentione: vl̄ ſi d̄bite nō eēnt eccle
ſijs ſed alijs quocūq̄ʒ mō. Scd̄m ē ꝙ audiētes
ſint obligati ad ſolutionē decīaꝝ. vn̄ ſi talia ꝑ/
ferrēt audientibus nō obligatis ceſſat pena cō
ſtitutionis.

Cōtra religioſos n̄ ſeruātes ĩterdictū q̄d ſer
uat matrix ecc̄lia. Ca. 56.

Religioſi ōēs tam ex

empti q̄ʒ nō exēpti cuiuſcūq̄ʒ ordis ꝛ cō
ditionis exiſtāt: cū viderīt vl̄ ſciuerīt cathedra
lē vl̄ matricē loci ecc̄liam ſuare interdictū q̄d
cūq̄ʒ poſitū auctoritate ſedis ap̄lice vl̄ ordinari
oꝝ dn̄t ꝛ ipſi ſuare n̄ obſtātib⁹ q̄buſcūq̄ʒ appel
lationib⁹ antea ēt ad eādē ſedē vl̄ aliū vl̄ alios
ĩteriectis ꝛ alijs obiectiōib⁹ q̄buſcūq̄ʒ: alioq̄n n̄
ſuātes excōicationē ĩcurrūt ipo ſcō. Idē ĩ iter
dictis ꝛ ceſſatiōib⁹ ꝛ diuīs ĩterdictis ꝑ ꝓuīcia/
liū ꝯciliоꝝ ſtatuta vl̄ ipſoꝝ auctoritate volum⁹
obſeruare. Idē ĩ generalib⁹ ceſſatōnib⁹ a dinis
ciuitatū terraꝝ ꝛ alioꝝ locoꝝ q̄s aliq̄n ex ꝯſue
tudīe vl̄ alias cap̄la collegia vl̄ ꝯuēt⁹ ſeclariuꝫ
ac reḡlariū ecc̄liaꝝ ſibi vēdicāt. Idē ĩtelligim⁹
obſuādū n̄ obſtātib⁹ p̄uilegijs ꝯceſſis eis ꝯuen
tiōib⁹ ſtatutis ꝛ ꝯſuetudinib⁹ q̄buſlibꝫ q̄ ꝯ pre/
miſſa religionis ipis ĩ nullo volum⁹ ſuffragari:
d̄ ſen. ex. ĩ cle. ex frequētib⁹. Ordinarijs. puta lit
terā aduerte: q2 ut ſit loc⁹ huic pene req̄rīt ꝙ in
terdictū ſit poſitū auc̄te pape: q̄d intelligo eē ſi
fiat ꝑ ei⁹ delegatū. d̄ p̄ben. c. ſi ap̄lice. li. vj vl̄ ꝙ
ſit poſitū a iure cōi vl̄ ꝑ ordīariū vl̄ ꝯciliū ꝓui/
ciale vl̄ ꝙ ꝑ ipm vl̄ ꝑ aliū ad quem ſpectet ſiat
ceſſatio a diuinis: ꝑ q̄d videt̄ ꝙ hoc n̄ hēat locū
ĩ ĩterdcō poſito a ſinglari ꝑſona q̄ hoc poſſit ex
ſpēali ꝯſuetudine: cū talis n̄ faciat auc̄te ap̄lica
nec ſit ordinari⁹. Idē videt̄ ĩ ĩterdcō poſito ꝑ d̄
legatū ordinarij: q2 n̄ videt̄ tūc poſitū ꝑ ordina
riū. Religioſi quicq̄ʒ. Jo. an. mēdicātes vl̄ non.
Et ꝑ hoc pꝫ ꝙ clericos ſeclares n̄ ſuātes inter/
dictū vl̄ ceſſationē quā ſeruat matrix ecc̄lia n̄
ligat hec ꝯſtō. Matricē. Pau. i. baptiſmalē vel
loci maiorē q̄ iō dicit̄ matrix. q2 regenerat ꝑ ba
ptiſmū: ꝛ ſic cathedralis ꝑ baptiſmū ĩ ciuitate ꝛ
matrix in alio loco q̄ ad hoc coopant̄ ꝛ merito
q̄ alias pena n̄ haberet locū: niſi in interdictis ci
uitatis. Nec curo vtꝝ matrix ecc̄lia ſit religio/
ſis ſubiecta quo ad aliq̄ tp̄alia vl̄ ſp̄ūalia vl̄ nō
ſit ſubiecta. ſ. ꝙ ſi in loco nō ē aliq̄ cathedral̄ vl̄
matrix ecc̄lia: q2 forte ē in alio loco: vel ibi ſūt
plures equalit̄ ſuis ꝓchianis baptiſma ꝛ alia
ſacramēta miſtrātes: diſtinguēdū q2 ſi oēs ille
ſeruāt: loc⁹ ē huic pene. ſi ꝟo aliq̄ ſeruāt aliq̄ nō:
tūc n̄ ē loc⁹ pene: ſic̄ faceret ſi ĩ tali loco nō eſſet
ecc̄lia religioſoꝝ. Dicit̄ aūt hic ecc̄lia cathedra
lis vel matrix ecc̄lia muroꝝ ābitu ꝯprehēſa: ex
quo ſi ĩ ecc̄lia celebrat̄ ꝯtinue ianuis aptis ꝛc̄. ſi
ue ꝑ prelatū ſiue ꝑ capitulū totū vl̄ ꝑte ſiue per
alios clericos ecc̄lie n̄ ē loc⁹ ibi pene. Idē Jo.
an. Et addit pau. puto tn̄ ꝙ ſi in matrice ecc̄lia
celebrat̄ ab aliquib⁹ ex̄neis inuitis p̄latis ꝛ capi
tulis ꝙ nihilomin⁹ ſit ibi loc⁹ pene. Idē etiā di
cit ꝙ interdicta metropolitana ecc̄lia: n̄ ĩtelligit̄
interdicta matrix ecc̄lia. Idē ſi interdcā ꝓuin/
cia vl̄ vna dioceſis ĩ aliquib⁹ ciuitatib⁹ vel ca/
ſtris. matrix ecc̄lia ſuat interdictū ĩ aliquibus. ĩ
aliquib⁹ ꝟo n̄. dicēdū ꝙ ĩ locis ĩ q̄b⁹ ſuat loc⁹ ē
huic pene in alijs non. Sciuerūt. Jo. an. alio ſē
ſu q̄ʒ ꝑ viſū: de quo p̄miſit ꝓbabiliter: ergo igno
rantes talē obſuātiā n̄ ligat ad penā. Jo. an. Vi
det̄. pau. ſ. videnda ĩ cathedrali: ꝛ matrici eccle
ſia celebrare ianuis clauſis: ꝛ voce ſubmiſſa ex
cōicatis ꝛ ĩterdictis excluſis. Obſeruare. Jo. an.
ar. a ꝯrio ſenſu ceſſat ibi illius argumentū: ꝯriū
req̄rīt ĩ iure. vt ſcripſi de elec. c. publicato ſuper
ꝟltia glo. Itē ꝯrioꝝ nō ē eadem diſciplina: vbi
mens ꝛ ꝟba reſiſtūt: de ꝟ. ſig. c. ſi. Exceſſus cle/
ricoꝝ. matricis ecc̄lie nō dabit religioſis mate/
riā deliquēdi. Intelligo aūt illā ſuare q̄n abſti
net oīno. obſtantib⁹ appellationib⁹. Jo. an. non
dicit ꝙ precedēs appellatio nō vitiet ĩterdictū
ne corrigat. de appel. c. ad hec. Sꝫ dicit ꝙ q̄uis
interdictū ſit nullū ꝓpter precedentē appellatō
nē vl̄ aliā cām: ex quo tn̄ matrix ecc̄lia illud ſer
uat: religioſi violantes ſūt excōicati. Subiacē.
Jo. an. pau. Si ſn̄ia interdicti ꝟe ligat: ꝛ matrix
ecc̄lia illā nō ſeruat: religioſi nō ſuantes non li
gātur hac pena ſed alijs que habent̄ de exceſſi.
prela. c. ſi. ꝛ de priuile. c. auctoritate. li. vj.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Cōtra religioſos nō facientes cōſciam his qui
confitentur eis de decimis cum certo mō. Cap.
57.

Religioſi qui ſciēter

poſtpoſuerūt confitentibus cōſcientiā
facere de ſoluendis decimis ab officio ꝑdicatio
nis tādiu maneāt ipo facto ſuſpenſi: donec con
fitentibus ipſis: ſi hoc ipſum ſibi dicēdi cōmo/
de facultatē habuerit: conſciam fecerint: excom
municationis incurſuri ſnīam ipſo facto ſi pre/
dicare preſumpſerint: predicta negligentia ut ꝑ
mittitur non purgata ad religioſos tn̄ monaſte
rioꝝ vel eccleſiaꝝ decimas ꝑcipientes nolum⁹
hoc extendi: extra de pe. cupientes in cle. Sciē
ter. Pau. Secus ſi ignoranter ſeu ꝑ oblitionem
⁊ hoc intellige ſi ipſi cōfeſſi a ꝑlatis eccłiaꝝ fue
rint requiſiti ſup hoc ut faciāt ꝯſciam ſibi confi
tentibus de decimis dādis. Pau. ⁊ pe. ð ancha.
Suſpenſi. Jo. an. Nota nouā ſpēm ſuſpenſiōis
ut ibi ponit de multiplici ſpecie ſuſpēſionis. Cō
mode. pau. ergo icōmoditas excuſat a ꝑcepto.
Ad idē. zz. q. z. faciet. Minoꝛ tn̄ hic cōmoditas
excuſat. vnde nō tenent eos ſequi: qui nō ſunt ī
loco vel ſi ſunt: ⁊ hi non poſſunt ſine magna va
gatione: vel ſine alia icōmoditate: durāte ergo
incōmoditate durabit ſuſpenſio donec de ſoluē
dis decimis cōſciam fecerint: qua facta vel icō
moditate ſupueniēte ceſſat ſuſpenſio. Negligen
tia. pau. Nota hic caſum q veniēs contra ſuſpē
ſionē a certo officio excommunicat⁹ ē nō autez
irregularis. Sed ſi poſtea celebrat poſt caſum
de cle. exco. poſtulaſti. Percipientes. Jo. an. ſoli
eni nō ꝑcipientes ſolēt in his delinquere. Dicen
di. Jo. an. Nota cōtraria ꝯtrarijs purgari de he
re. c. z. li. vi. Peccatū ergo tacēdi dicēdo purga
tur. 43. di. ſit rectoꝛ. ⁊c̄.

¶ Contra monachos ⁊ regulares qui nō habē
tes adminiſtrationē ꝯferūt ſe ad curias ꝑncipū.
Cap. 58.

Hoc edicto perpetuo

pro
hibemus ne monachi aut regulares ad
miniſtrationē aliquā nō habentes ad curias ꝑn
cipū abſqz ſpēali ꝑlatoꝝ ſuoꝝ licētia nō ſe confe
rant: q ſi cōferre preſumpſerint ut dānū aliqđ
inferāt ſuis ꝑlatis aut monaſterio: excōis ſnīaz
eos incurrere volumus ipſo facto: prelatis eoꝝ
diſtricte nihilominus iniungentes: ut ipos a cu
riaꝝ predictaꝝ acceſſu ⁊ alijs quibuſlibet uaga
tionibus ⁊ diſcurſu diligēt cōpeſcere aut ſuper
hoc nō parentes eiſdē ſeuere corrigere non ob
mittant: ex̄ de ſta. mo. c. ne in agro. in cle. Cano
nici. de hac ergo pte nō dubitamus quī ligz mo
nachos etiam non nigros. Jo. an. Nō habētes.
Illos qui habent adminiſtrationem quādoqz
pro ipſarum adminiſtrationū cāis illic ire opoꝛ
tet quas proſequi poſſunt: licet nō ſint perpetui
de iudi. c. cū deputati. Jo. an. Curias principuz
Hic notat Jo. an. ⁊ ponit. iz. abuſiones clauſtri
ſecunduz huguitionē. ⁊. iz. abuſiones ſeculi ſecū
dum Ciprianum. ibi vid. Speciali. generalis
ergo puta q poſſit ſe quo voluerit abſētare nō
ſufficit. Jo. an. Ipſo facto. ad hanc excommuni
cationē contrahendam duo videntur neceſſa
ria. ſ. q intrauerit curiā: ⁊ q cauſa dānificandi
monaſteriū vel prelatū: licētiā haberet vel non
haberet non puto ponderandū cum hoc nō re
petatur: hinc eſt q etiam de licētia prelati itrās
curiā ſi ad hoc intrat ligatus ē. Ex ſolo igit̄ exi
tu clauſtri ob hāc cām nō ligat̄. Itē ex quo itra
uit ob hāc cāz lz dānū n̄ intulerit: ſiue qꝛ n̄ potuit
ſiue qꝛ penituit ligat⁹ ē: ſilr̄ ð homicidio. c. ꝓ hu
mani. li. vi.

¶ Contra religioſos tenentes arma infra ſepta
monaſterij. Cap. 59.

Prefate quoqz

ſenten
tie mo
nachos. ĩ. ſepta monaſterij ſine licentia
abbatū ſuoꝝ arma tenentes decernim⁹ ſubiace
re: ex̄ de ſta. mo. c. ne in agro ī cle. monachos nō
repetit ⁊ canonicos regulares: vnde videt̄ q li
cet ſnīa excōis de qua ſupra dixerat arcentur ī
cāu ꝑcedenti: nō tn̄ ī iſto: ſz cū loquat̄ generalit̄
videt̄ oēs includere monachos albos ⁊ nigros
etiā ſi vocēt̄ monachi ⁊ frēs. pau. Septa. i. clau
ſura dicta a ſepio. is: ut ē clauſtꝛ refectoriū vel
dormitoriū: cetere officine ad vſuz monachoꝝ
deputate. iz. q. i. neceſſe. Idē videt̄ de atrio. iz. q
i. nulla. ⁊ de horto ⁊ area poſitis iux̄ eccłiam: de
cen. c. i. pau. infra ꝓ itra. Et pz ꝑ hoc q ex̄ tenēs
ſ. arma penā nō incurrit. arma ī cōi ſignificatōe
ꝯphendunt̄ tela: ſz dicūt̄ arma ſtricte quib⁹ de
fendimur: tela qbus īpugnam⁹. l. cornelia de ho
mi. ſi pſodiēs. Sz ut ibi notat̄ armoꝝ appellati
one ⁊ fuſtes ⁊ lapides ꝯphendūt̄: ⁊ omne qđ ar
cu ⁊ manu mittit̄ nō tn̄ puto auctorē ſic latiſſi
me intellexiſſe. Jo. an. pau. vō dicit q armoꝝ
appellatio ſignificat nō ſolū ſcutos gladios ⁊ ga
leas: ſed fuſtes ⁊ lapides: ⁊ q telū appellatur id
qđ ab arcu ⁊ manu mittit̄: ⁊ ſic videt̄ iſtud ītel
ligi de armis militaribus: nō clericoꝝ q̄ ſunt la
chryme. z3. q. ii. ⁊ addit. Sed nunqđ appellatio
armoꝝ ita late ſumit̄ hic? puto q ſic ſi teneātur
ad vſum pugne: al's ſi in camera vel infra ſepta
monachus habeat lapides ad aliū vſum vł cul
tellū antiqtū ad coquinā vł aliqđ ſimile nō cre
do q ſit ð mēte talia prohibere: al's ſic. ¶ Quid
eni ſi iux̄ feneſtrā ſupra ianuā habeat aceruum
lapidū ad īpugnādū vł offendendū venientes?
certe tunc includunt̄. Idem dico ð arcu ferreo
ligneo ⁊ ſilibus: vn̄ oz uideri ſi ex forma modo
⁊ alijs circumſtantijs ea teneat: ut arma offenſi
bilia ſeu defenſibilia aut alia utenſilia. tales tn̄
coniecture non ſunt neceſſarie in notorijs et
maioribus armis: ut gladijs lanceis loricis.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſcutis baliſtis ꝛ ſilibus. Pau. tenentes veniētes
de foris ad clauſtrū cū armis nō aīo tenēdi nec
tꝫ ex delatione nō videt̄ ligari: qꝛ verbū tenen
tes intelligit̄ cū effectu. Jo. ꝛ pau. Sine licentia
intelligo petita ꝛ obtenta. Pau.

¶ Cōtra mendicantes religioſos capiētes loca
ad habitandū: vł dimittētes ſine licentia pape.
Cap. 60.

TRanſgreſſores cō
ſtitutionis q̄ religioſis mendicantibus
domos ad habitandū de nouo vel loca q̄cūqꝫ
recipe hucuſqꝫ mutare vł ea transferre in alios
vſus: cuiuſuis alienationis
excōis ſnīe decernimus ſubiacere. Conſtitutio
nis. Jo. an. Cōſtitutionis bonifa. que habet̄ de
exceſſi. pla. ī. c. vno. li. vj. ibi dicit idem Jo. ī pri
ma glo. Talis cōſtitutio hoc dicit ꝙ mēdicātes
nō pnt̄ acquirere noua loca ad habitandum vł
antiqua alienare vł mutare abſqꝫ ſpēali pape li
centia: q̄ de hac ꝓhibitione faciat mentionē: in
acquirente tn̄ loca ꝑ heremita vita ducēda ceſ
ſat ꝓhibitio. Jdē ī regula q̄ incipit. Mēdican
tes. hi dicunt̄ mendicātes qbꝫ victū tribuit in-
certa mendicitas: ꝛ qui redditus aut poſſeſſio
nes ex regula vł ꝯſtitutionibꝫ habere non pnt̄:
ſupra de reli. do. c. vno quo ad caſum dec.
In oībus mendicantibꝫ idē
ius. Dicit pau. ꝙ ſi domus corruat: cuiꝰ tn̄ ſoluꝫ
ꝯtinue remanet in dn̄io ipoꝝ mendicantiū licet
de nouo reedificare nō incurrit excōicationem
Secus autē ſi locus etiā non diruptus deſierit
eē de ipoꝝ dominio ꝛ habitatione: ꝛ poſtea no
uo iure illud acquirāt: qꝛ tūc incurrit̄. Et nota
ꝙ eccleſias oratoria ꝛ alia edificia fratres predi
catores vſibus ſuis pnt̄ coſtruere ꝛ edificare ī
locis. ſ. eis cōceſſis. ꝛ ꝙ tam p̄lati q̄ꝫ edificantes
ꝛ conſtruentes excōis ſnīam incurrere non pnt̄
Alexander. Jtē nulli de ordinibꝫ pauptatis licꝫ
oratoriū vel eccłiam ꝯſtruere ſeu conſtructā re
cipere iux̄ eccłias p̄dicatoꝝ ꝛ oratoria eoꝝ īfra
ſpaciū centū quadraginta annoꝝ. ꝛ ſi ſecꝰ factū
fuerit dirimat̄. Clemens qꝛ pleriqꝫ. Jtē fratres
p̄dicatores ī mutatione locoꝝ pnt̄ ſecū deferre
omnē edificioꝝ materiā: exceptis eccleſijs dedi
catis: libros calices paramēta ꝛ alia bona ꝛ edi
ficia relicta cū ſolo ꝛ alijs p̄ter eccłias vendere
ꝛ preciū in eoꝝ vtilitates ꝯuertere: nō obſtante
quorūcūqꝫ p̄latoꝝ ꝯtradictione. Boni. v̄tute

¶ Contra religioſos fauētes beghinas in ſtatu
illo reprobo. Cap. 61.

SAcro approbante
cōcilio ꝑpetuo ꝓhibendū ducimus ꝛ a
dei eccłia penitꝰ abolendū eiſdē: ꝛ alijs mulieri
bus quibuſcūqꝫ ſub pena excōis: quā ꝯtriū faci
entes incurrere volumus ipo facto iniungentes
expreſſe: ne ſtatum huiꝰ dudum forte ab ipis aſ
ſumptum quoquo modo ſectentur vlterius: vł
ipſum aliquatenus d̄ nouo aſſumant: predictis
vero religioſis per quos eedem mulieres in huꝰ
ſtatu foueri beghinali ad ipſum ſuſcipiendū du
ci dicuntur ſub ſimili excōis pena: quā eo ipo ſi
ſecus egerint: ſe nouerint incurſuros: diſtrictiuſ
inhibemus: ne mulieres aliquas p̄dictū ſtatum
aſſumptū ſectantes vel d̄ nouo aſſumētes quo
quo modo admittant: p̄bentes ſup hoc auxiliū
conſilium vel fauorē: de reli. do. c. 1. in cle. videt̄
ꝙ hec conſtitutio ſorores minorū que dicūtur
tertij ordinis nō includat: cū ille ꝓmittant obe
dientiā ꝛ habeāt regulā nō ꝓprie quo ad tria
ſubſtātialia: ſed quendā modū viuēdi ꝑ ſedem
apoſtolicā approbatū: qđ mihi ꝯſtat: ꝛ fac. j. de
ſen. exco. c. cū ex eo. Secūdus ordo. ſ. minoꝝ ē
ſoroꝝ ſancte clare q̄ ꝓfitent̄ ſubſtātialia: ſꝫ diffe
rūt a p̄mo: qꝛ hn̄t ꝓpriū in cōi: qđ non hꝫ ordo
fratruꝫ minoꝝ. Jo. an. De aūt beghine q̄ hic re-
probant̄ nec obediētiā ꝓmittūt nec regulā ali-
quā approbatā ꝓfitēt̄: ꝛ opiniones catholice fi
dei ꝯtrarias introducūt: ut d̄ cit̄ ſupra in tex. di
cte cle. Sed nec etiā ſorores de pn̄ia beati do-
minici includit hec ꝯſtitutio: cū ille promittant
obedientiam ꝛ regulā habeāt a ſede ap̄lica ap-
probatā: qđ mihi ꝯſtat. Jtē hic nō ꝓhibentur
mulieres fideles q̄ ꝓmiſſa ꝯtinētia vel nō pro-
miſſa pn̄iam agere volūt: et in humilitatis ſpū
dn̄o deſeruire: vt dicit̄ in fi. huius cle. Franc. de
zab. in lectura ſup prima clemen. querit an qđ-
libet eoꝝ q̄ hic numerant̄ videlicꝫ ꝓmiſſio obe
dientie vel renūciatio proprioꝝ aut ꝓfeſſio re-
gule approbate ſufficiat ad hoc ut beghiñ. non
tenerent̄: ꝛ dicit ꝙ nō quātū ad p̄ma duo etiaꝫ
ſi religioſe niſi ꝓfiteant̄ regulā a ſede apoſtoli-
ca approbatā: de vo. c. vnico. li. vj. Si tn̄ hn̄t re
gulā vel vitā ꝑ papā approbatā: hoc ſufficeret
etiā ſine renunciatione proprij: ut de ſororibus
tertij ordinis minoris. Dicit glo. quā hic habes
ſupra. ꝛ idē pau. qui allegat extrauagantē. Jo. xxij.
ſancta romana. Et hāc habes. j. ꝛ dicit idē ꝙ re
ligioſi ꝑticipātes cū talibꝰ beghinis etiā non in
crīe ſunt excōicati ſm pau. Sed lau. zen. ꝛ ma-
theus intelligūt de ꝑticipāte in crīe ꝛ crimino-
ſis. i. de fouentibus eas ī beghinatu vel inducē
tibus ad hoc ſuſcipiendū. Et quāuis huic excō
municationi eſſet locus per. c. nuper. etiaꝫ ſi hic
nō exp̄meret̄: tn̄ iō hic expreſſit de excommuni
catione: quia ſolet plus timeri. xī. 23. di. q̄q̄. vel
ſaluando priorem intellectum: dic pro eo ꝙ lit
tera dicit vllo modo: etiam ſi fauor nō p̄ſtet̄ di
recte ſed indirecte: adhuc ē locus huic pene. qđ
ſecꝰ eēt in. c. nup. ꝛ ſic dicemus ꝙ eo ipo ꝙ reli-
gioſi eaſdem admittunt ad aliquā cōmunioneꝫ
tolerando eas: in hoc ſtatu dicuntur fauere et
ſi non dent fauorem directe: ꝛ ſic incidunt ī ex-
communicationē: laici vero participantes cū ta
libꝰ ī crīe crīoſo nō ē dubiū ꝙ īcidūt ꝑ. c. nuper

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Sed ꝑticipātes alio modo vł fauētes īdirecte
nō īcidūt ꝑ ar. a ɔᷓriis: qꝛ clem̄. loquit̄ ꝺ religio/
ſis: lau. ꝛ zen. ꝛ dicit idem zen. de epiſcopo.

Cōtra fratres mīores ſi admittāt ad diuina tē
poꝛe interdicti illos de tertio ordine eoꝝ. c. 62.

Diſtrictius inhibe

mꝰ fratribꝰ mīoribꝰ vt ꝺ cetero aliquē
vł aliquā ex fratribꝰ vel ſoroꝛibꝰ ꝺ t̄tio ordine
quē beatꝰ frāciſcꝰ īſtituit: ꝛ ēt ſi ſup hoc hi vł il/
li ꝑuilegiis q̄buſcūqꝫ muniti extiterīt ad diuina
īſuis eccł̄iis vł quoquo tp̄e īt̄dicti quoquo mō
admittant: qꝺ ſi fecerīt excōicatōis ſn̄ie eo ip̄o
ſe nouerint ſubiacere: de ſen. exco. cū ex eo. ī cle.
Minoribꝰ. alios v̄o non ligat hec ɔſtō. Jo. an.
Hi vł illi. hi frēs mīores vel illi. ſ. frēs ꝛ ſoroꝛes
t̄tii ordīs. Et ē mirabile: qꝛ ī eo cāu ī aliis eccle/
ſiis recipi pn̄t ſi ꝑuilegiū ē generale. Jo. an. Sui
is eccł̄iis. ꝑ hoc v̄bū qꝺ etiā ſupra p̄miſit: dico
ꝙ ſi in alienis eccł̄is hoc facerēt: ceſſat hec pena
poſſet tn̄ hic locū habē alia pēa excōis. Jo. an.
Admittāt niſi ī̄q̄tū illis ꝛ aliis ꝑmittit̄ ſm̄. c. ſi.
eo. ti. li. vi. Jo. an. Subiacere. ab hac ſn̄ia nō pn̄t
abſolui niſi ꝑ romanū pōtificē vł ſatiſfactōe p̄/
miſſa ꝑ locoꝝ ep̄os ut dicit̄ in ſi. illius cle. Que
ritur a doc. vtrū iſti ꝺ tertio ordine. b. fran. gau
deant clericali priuilegio de quo. 17. q. 7. ſi quis
ſuadente. vel foꝛi: de quo. ij. q. i. c. i. Et Jo. cal. in
quodā ſuo cōſilio tenet ꝙ nullo eoꝝ gaudent.
ar. 12. q. i. duo. Nō. n. ſunt clerici nec religioſi. i.
religati religioni ſtricte ſumpto vocabulo. i. ob
ligati ad tria vota. Vn̄ ſecūdū fran. de zab. con/
trahere poſſunt matrimoniū ꝛ vti ɔtracto ergo
ꝛc̄. Idē tenet lau. zen vero ꝛ guido tenēt ꝙ gau
dēt ꝑuilegio ꝑſonali. ſ. ꝙ iniiciēs manꝰ violētas
in eos ē excōicatꝰ: qꝛ ſunt ꝑſone eccł̄iaſtice. la/
pus ꝛ bar. prius dicūt ꝙ gaudēt tali priuilegio
foꝛi ſeu reali. i. ꝙ non debēt ɔueniri ſub iudice
ſeculari nec cū laicis ſoluere collectas. Dic̄ tn̄
idē bar. iſtud vltimū ꝑuſū nō ſeruari: qꝛ ɔueni
unt̄ ſub iudice ſeculari: allegāt iſta pe. de ancha.
ꝛ fran. de zab. ſup hac cle. cū aūt fratres ꝛ ſoro/
res tertii ordinis beati dominici habeāt regu/
lā approbatā ſecūdū illū modū viuendi ab ec/
cleſia qꝛ per boniſa. ſicut ꝛ iſti: imo in hoc ſunt
magis illis ꝑuilegiati: qꝛ tp̄e interdicti admitti
poſſunt ad diuina fratrū venire nō video: qua/
re non debent gaudere ſimili ꝑuilegio ſicut illi.

Contra oēs vtriuſqꝫ ſexꝰ qui pactū fecerint
vel ꝑmiſerint aliquid in curia ꝑ aliq̄ gratia vł
iuſticia obtinēda. Cap. 63.

Excōmunicamus ꝛ

anathematizamus ex p̄te dei omnipotē
tis patris ꝛ filii ꝛ ſpūs ſancti auctoritate quoqꝫ
ap̄ſtoꝛum petri ꝛ pauli ꝛ noſtra oēs clericos ꝛ re
ligioſos ꝛ laicos vtriuſqꝫ ſexus ſiue ſint familia
res curie ſiue alie vndecūqꝫ: qui aliqꝺ pactū fe
cerint ſeu aliqꝺ magnū vel ꝑuū promiſerint vł
ꝑmiſſionē receperīt: aut ex pacto ſeu promiſſi/
one occulta vel manifeſta ſub generalibꝰ ꝛ ple
narie nō expreſſe ſiue ſub ſpecialibꝰ ꝛ expreſſe
apertis verbis quicquid dederint aut receperīt
magnū vel ꝑuū vel ꝑmiſſionē de quacunqꝫ re
vel vtilitate ꝓpter hoc ɔſequēdā fecerīt: vł re/
ceperint ꝓ aliqua iuſticia ſiue gratia ꝓ ſe vł ꝓ
alio ī cauſis iudiciis ſeu aliis ꝓ litteris ap̄licis
ꝛ quibuſcūqꝫ modis apud ſedē ap̄licam obti/
nenda: ꝛ hāc ſn̄iam ad ꝑmittētes ꝛ acceptātes
dātes ꝛ accipientes duximꝰ extendendā. Decer
nimus etiā ut nullus hāc incurrēs ſn̄iā excōis
ꝓ p̄dictis vel aliquo p̄dictoꝝ abſqꝫ ſpeciali mā
dato noſtro abſolutionis bn̄ficiū valeat obtinē
niſi foꝛte ad nos acceſſum habere nō poſſet in
moꝛtis articulo ɔſtitutus: nec etiā ad abſolutio
nis gratiā admittatur: niſi prius qꝺ dederit vel
receperit: integralit̄ paupibꝰ largiat̄: iuſticiā v̄o
ſiue gratiā ſic obtentā nullius ꝑſus eē momē/
ti volumus: eāqꝫ carere ſtatuimus effectu ꝛ ro/
boꝛe firmitatis. Sed ꝛ ſi ſciēter vtentes illis ſi
mili ſn̄ia excōis aſtringimus: ꝛ reſeruantes no
bis abſolutionē eoꝝ cū p̄miſſis: in oībus ad pe
nas ſimiles obligamꝰ. Jo. an. in lectura ſuper. c.
nemo. de ſimo. Iſtā allegat ſic dicēs: hodie qui
recipit vel facit ꝑmiſſionē de aliqua re recipiē
da ꝓ gratia impetranda vel iuſticia ɔſequēda
in curia romana eſt excommunicatus ip̄o iure
ꝑ extrauagantē bonifacii que incipit excōicamꝰ
Itē in li. qui dicit̄ directoꝛiū iuris allegat̄ ꝛ po
nit̄ excōicatio hꝰ extrauagātis. Anto. de bu. al
legat ꝛ dic̄ eā durare. Sed Jo. de lig. in lec. ſup
dcō. c. nemo de ſimonia dicit ſm̄ Jo. cal. fuiſſe
hāc ex̄uagātē reuocatā. Pe. de pa. ī. 4. dic̄ ꝙ di
cit̄ fuiſſe iſtā ex̄uagantē bonifacii reuocatā per
clementē. v. qꝺ autem hoꝛum verius ſit neſcio.

Cōtra exhumātes coꝛpa defūctoꝝ. Cap. 64

Mandatur ut nulluſ

cuiuſcūqꝫ defūcti coꝛpꝰ exuecerare vł ī
fruſtra ɔcidē ſeu decoq̄re vł incidē aut oſſa de
carnibꝰ euellē ꝑſumat: ut oſſa eiꝰ ad p̄tes alias ꝺ
ferāt: q̄ſtūcūqꝫ defūctꝰ ibi eligēt ſepulturā: ſꝫ aut
ſimpł̄r aut ad tp̄s vbi ꝺceſſerit vł illi vicino lo
co nec̄carie ſepulture tradat̄: ita ꝙ ōmū īcinera
to coꝛpe tē ad locū vbi ſepulturā elegerit ꝺpoꝛ
tet̄ ꝛ ſepeliat̄ ī eis. ſiq̄s aūt ēt ſi pōtificali digni/
tate ꝑfulgeat ɔ̄fecerit ip̄o fcō ē excōicatꝰ: cuius
abſolꝰo reſuat̄ pape niſi in moꝛtis articulo: hoc ī
q̄dā ꝺcre. Boniſa. ij. q̄ īcipit ꝺteſtādū audiui a
pitis ꝙ ſiq̄s īcideret coꝛpꝰ defūcti ad ſupſtitio/
nē faciēdū. q̄uis grauiꝰ peccaret q̄ꝫ ſi facerꝫ hoc
ob transferēdū ꝓp̄t ſepulchꝛ nō tn̄ incideret in
ſn̄iam: quia pene nō ſunt extendende vltra ꝓ/
ꝓꝛios caſus: de pe. di. i. pene.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Contra ſimoniacos in ordinibus vel benefi
cijs. Cap. 65.

Multe cõtra ſimoni
acam prauitatẽ ſunt cõſtitutiones qui/
bus morbus ille nõ potuit exſtirpari: volentes
de cetero ut poſſumus ꝓuidere ſacro approbã/
te cõcilio declaramus q̄ ordinati ſimoniace ab
executione ſuoꝝ ordinũ ſint eoipſo ſuſpẽſi. Ele
ctiones autem poſtulationes confirmationes ꝛ
queuis prouiſiones ſimoniace eccl̃iarum mo/
naſterioꝝ ꝛ dignitatũ perſonatuum officiorũ ꝛ
beneficioꝝ quorũcũq; deinceps facte nulle ſint
ipſo iure: nullumq; per illas ius cuicumq; acqui
ratur: nec promoti confirmati ac prouiſi faciũt
fructus ſuos: ſed ad illorum reſtitutionẽ tanq̃
inique. teneãtur ablatoꝝ ꝑcipiẽtes. ſtatuẽtes in/
ſuper q̄ dantes ꝛ recipientes ipſo facto ſentẽtiã
excõicationis incurrãt: etiã ſi pontificali aut car
dinalatus preſulgeãt dignitate. Martinus. v. ĩ
concilio. cõſtãtienſi.

¶ Contra non reuelantem ſimoniã quã nouit.
Cap. 66.

Statuimus et preci
pimus vt omnes cuiuſcumq; ſtatus con
ditionis preeminentie vel dignitatis exiſtant: q
ſciũt aliquẽ ꝯmiſiſſe ſimoniã ĩfra duos dies na
turales poſtq̃ ad ſui noticiã deductũ extiterit:
ſi preſens fuerit in romana curia: nobis vel apo
ſtolice ſedi camerario ſuo aut vices gerenti: et
tunc in vnius vel duoꝝ teſtium pñtia reuelare
ſub eiſdẽ excõis ſuſpenſionis alijſq; cenſuris et
penis quibus ut prefert̃ ipm auctorẽ ſimonie eẽ
volumus innodatũ: quas dictus nõ reuelãs ut
predicit̃ ſeu tegens ſimoniã tanq̃ eiuſdem fau
tor ſceleris incurrat ipſo facto: cuius abſolutio
nem nobis ꝛ ſucceſſoribus noſtris ſpecialit̃ re/
ſeruamus. Decernentes ex nũc irritũ ꝛ inane ſi
ſecus ſup his a quoq̃ quauis auctoritate ſcien
ter vel ignoranter contigerit attẽtari. Martinꝰ
v. in predicta extrauaganti que vacat.

¶ Contra dantes vel recipientes aliquid pro ĩ
greſſu monaſterij. cap. 67.

Vniuerſis et ſingu lis ab
batibus prioribus decanis prepoſitis ꝛ
magiſtris necnon abbatiſſis prioriſſis et alijs
prelatis quouis nomine nuncupentur: ꝛ eorum
officialibus inhibemus vt a ꝑſonis tam maribꝰ
q̃ mulieribus religionẽ ingredi volentibus eo
rum eccleſias monaſteria prioratus domos ſeu
loca in earundẽ perſonaꝝ receptionẽ aut añ vl'
poſt nulla quecũq; paſtus prandia ſiue cenas pe
cunias iocalia aut res alias etiam ad eccl̃iaſticũ
q̃uis vſum pium deputata ſeu deputãda de ce
tero directe vel ĩdirecte petere vel exigere quo
uis modo preſumãt: ſed eas potius cũ oĩda cha
ritate recipiãt ac in victu ꝛ veſtitu ſicut alias ꝑ
ſonas eccleſiarum ſuarum monaſteriorum pri
oratuum domorũ aliorũq; locorũ ſincera cha
ritate pertractent: illa dũtaxat que ipſe perſone
ingrediẽtes pure ac ſpõte ꝛ plena libertate oĩq;
pactione ceſſante dare vel offerre eccleſijs prio
ratibus monaſteriorũ domibus ꝛ' locis hiꝰ vo
luerit cũ gratiaꝝ actione licite reputari. Nos. n
eos qui ſecus egerint ſi ſingulares ꝑſone ſint tã
dantes q̃ recipientes hiꝰ excõis vinculo ĩnoda
mus. Si vero capitula ſeu ꝯuentꝰ fuerint ſuſpen
ſionis ſententijs eo facto decernimus ſubiacẽ:
a quibus preter q̃ ĩ mortis articulo abſolui ne
queant abſq; ſedis apoſtolice licentia ſpeciali.
Urbanus. v. in extrauaganti que ĩcipit ſane ſeu
ne in vinea: audiui a fide dignis: q̄ martinꝰ iſte
v. habuit dicere q̄ nolebat q̄ incurrerẽt moni
ales ꝓ hiꝰ datꝭ que fiunt pro ingreſſu monaſte
riorum cenſuram aliquã eccleſiaſticam ꝛ preci
pue excommunicationis.

¶ Contra impugnantes litteras pape añ ſuam
coronationem. Cap. 68.

Quicũq; impugnat
litteras electi in papam aut etiã anteq̃
coronetur: cum per ipam electionem canonice
factam ſibi ius ſit acquiſitum papatus: ꝛ ex ipſa
electione canonica confirmatur: exercere poſſit
officium ſuũ ante coronationẽ: ut. 23. di. ĩ noie
domini: talis ipo facto eſt excoĩcatus: ut ĩ extra
uagãti benedicti. xi. que incipit: non q̄ nõnulli.

¶ Excõicantur gloſantes ſeu exponentes ĩ ſcho
lis aliter q̃ littera dicat. Cap. 69.

Gloſantes ſeu expo
nentes in ſcholis aliter q̃ littera dicat
clementinam illam exiui de paradiſo. vbi expo
nitur regula beati franciſci ſunt excommunica/
ti per quandã extrauagantẽ nicolai: vñ illa cle.
nã ſola reperitur ingloſata: ſed illa extrauagãs
fuit ſuſpenſa quo ad illã excommunicationem
per aliam extrauagantẽ. Jo. xxij. cuius ſuſpenſi
onem vidi: ꝛ hoc etiam dicit fran. de zab.

¶ Contra ingredientes monaſteria monialiũ pre
dicatoꝝ ꝛ minoꝝ in cãu non conceſſo. Cap. 70.

Intrãtes monaſtẽ
ria monialiũ ordinis predicatorũ ſiue
ſeculares ſiue perſone eccl̃iaſtice ſint in cãu nõ
conceſſo a conſtitutionibus earum vel ſine licẽ
tia magiſtri ordinis aut alteriꝰ ab ipo magiſtro

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

habēte ſuper hoc poteſtatē: ſūt ipo facto excōicati: a qua nō poſſūt abſolui ꝑterꝗ in articulo mortis: niſi a papa vel magiſtro ordinis vel ab alio hn̄te ſup hoc ſpēalē auctoritatē ab aliquo ꝑdictoꝝ: ⁊ iſta ſnīa ē lata etiā ꝑ papā in bulla ordinis quā vidi. Intrantes monaſteria ſc̄e clare ſeu mōialiū ordinis minoꝝ in caſibus nō cōceſſis in regula ipoꝝ vl' ſine licētia eoꝝ q dare pn̄t ſūt ipſo facto excōicati: ⁊ pape abſolutō reſeruatur ſiue generali ipſius ordinis. Nota tn̄ ꝙ in locis ubi tales ſnīe nūꝗ vl' q̄ſi nūꝗ ſūt ꝓmulgate ſiquis intraret talia monaſteria neſciēs talē ſētentiā ⁊ nō cā malefaciēdi: puto ꝙ n̄ īcideret in ſnīam cū ignorātia q̄ſi inuīcibili laboret: et hoc poteſt trahi ex dictis Anto. de but. ſupra excōicamus ⁊ dictis Tho. Sed ſi intrat laicꝰ vl' alia perſona ad malefaciēdū: tūc q̄uis ignoraret ſētentiā ⁊ ēt haberet iuſtā cām ignorātie: nō excuſat ſm̄ Pe. de pau. ¶ Quicunꝗ libellos famoſos in vulgari vl' litterali ſermone nec nō cātilenas vl' rythmos edere vl' detinere vl' publicare preſumūt ī īfamiā ⁊ detractionem ſtatus ordinis fratrū ꝑdicatorū ⁊ minorū ſūt excōicati: a qua excōicatōne nō pn̄t abſolui niſi perſonaliter ſedi apoſtolice ſe ꝑſentēt. Alexander in ꝑuilegio ex alto: ⁊ in alio nō ſine multa. quicūꝗ ꝑdicare docere vl' defēſare ꝑſumunt: ꝙ ꝑdicatores vl' minores nō ſint in ſtatu perfectionis ⁊ ꝙ nō liceat eis ď elemoſynis viuere: ⁊ ꝙ nō liceat eis ꝑdicare vl' cōfeſſiōes audire ď lnīa ſūmi pōtific. alioꝝ ꝑlatoꝝ īferioꝝ ⁊ rectoꝝ ecclīaꝝ aut ſacerdotū parochialiū cōſenſu minime reqſito ſunt excōicati: a qua ſententia nō poſſūt abſolui niſi perſonaliter ſedi apoſtolice ſe ꝑſētēt. Alexander vbi ſupra: quicūꝗ ꝑſumūt in loca noſtra violētiam damnabilē exercere eo ipo ſētentiaꝫ excōicatōis incurrūt: a q̄ abſolui neqꝫant niſi ꝑ ſedē apoſtolicā vl' ꝑ ꝯſeruatores noſtro ordini deputatos. Clemēs in quibuſdā locis ⁊ in alto: quicunꝗ in monaſterio vl' ecclījs ſuis detinēt apoſtotas ordinis ꝑdicatorum: niſi eos eiecerit poſtꝗ eis ꝑ fratres noſtros ne eos detineāt fuerit denunciatū: ſūt excōicati. Bonifa. in ꝑuilegio virtute. Itē fratres minores qui ꝑſumūt recipere fratres ordinis ꝑdicatorum ꝓfeſſos ſine licētia ſūmi pōtificis faciente expſſā de indulto hiꝰ mētionē vl' niſi prius ſuoꝝ prioꝝ lnīa fuerit petita ⁊ obtēta ſunt excōicati. Clemēs ad minores: quo nos idē de heremitanis: Alexander ad heremitas: veſtrā. Item magiſtri rectores artiū et ſcholares ſtudij pariſieñ. qui publice vl' occulte fratres ꝑdicatores vl' minores a ꝯſortio vniuerſitatis ꝑiſieñ. excludere moliunt': ſūt ipo facto excōicati: a qua excōicatōe abſolui nequeunt: niſi ꝑſonalit' ſedi apoſtlice ſe ꝑſētēt. Alexander ex alto.

¶ Contra mēdicantes tranſeuntes ad ordinē monachalem ſine licentia pape. c. 71.

Nullus religioſus de ordinibus mēdicantiū quorūcunꝗ cuiuſcunꝗ ſtatus ordinis cōditionis aut religiōis exiſtat: quocūꝗ ⁊ qualitercūꝗ poſſit vel debeat virtute cuiuſcūꝗ licētie ac īdulti apoſtolici ſeu penitētiarij pape legatoꝝ ⁊ nuncioꝝ ſedis predicte curā gerentis vel alia quauis auctoritate hactenus etiā per bullas apoſtolicas facultatū quorūuis auctoritate tam legatoꝝ q̄ꝫ nunciorū ſedis prefate necnō et penitentiarie hiꝰ ꝓ tēpore curā gerentis q̄ꝫ alioꝝ quorūcūꝗ ſub quauiſ poteſtate aut auctoritate: maxīe de transferendis fratribus aut aliquibus preſertim ordinum mendicantiū profeſſoribus: in genere vl' ſpecie ab ordinibus hiꝰ mēdicantiū ad monaſticos ordines ſub quacūꝗ verboꝝ cōceptione appareant admitti ſeu recipi per aliquos etiā ſuperiores ordinis ſeu mōaſterij aut loci monaſtici: ſeu alias in monachum vel fratrem alicuius ex ordinibus monaſticis tam ſancti benedicti q̄ꝫ ciſterſienſis cameldulen̄. vallis vmbroſe canonicorū regulariū ſancti auguſtini vel alijs expſſis ⁊ nō expreſſis ordine cartuſienſi dūtaxat excepto ſub pena excōicationis in quā tā recipiētes q̄ꝫ recepti ipo facto incurrāt: ⁊ a tali excōmunicatione nō pn̄t abſolui citra ſedē apoſtolicā preterꝗ in mortis articulo: ⁊ nihilominus aliter facta non tenent: ⁊ nullius exiſtūt efficacie vl' momenti. Ex cōcilio cōſtantienſi ſub martino. v.

¶ Proceſſus annualis qui fit annuatim in curia in cena domini contra multa genera hominum: ut patet. c. 72.

Martinus epiſcopus ſeruus ſeruoꝝ dei. Ad perpetuā rei memoriā excōicamꝰ ⁊ anathematizamus ex parte dei omnipotentis patris ⁊ filij ⁊ ſpiritus ſancti. Auctoritate quoꝗ beatoꝝ petri ⁊ pauli apl'orū eius ac noſtra oēs hereticos gazaros paterenoſ pauperes de lugdu. arnaldiſtas eperoniſtas paſſaginos u eccleſiſtas viſiſtas fraticellos ⁊ quoſlibꝫ alios hereticos quocūꝗ noīe cēſeant': ac oēs fautores receptatores ⁊ defenſores eorundem. ¶ Item excōicamus ⁊ anathematizamꝰ omnes qui in terris ſuis pedagia noua īponunt. Itē excōicamus ⁊ anathematizamus omnes falſarios bulle ſiue litteraꝝ apl'icaꝝ ſupplicationē gratiā ⁊ iuſticiā cōtinētiū ꝑ ſummū pōtificē vel vicecācellarium ſeu gerentes officium vel vices cancellarij ſancte romane eccleſie de mādato eiuſdem ſummi pontificis aut gerentis officium ꝑdictorum ſignantes ſupplicationes eaſdem. ¶ Itē excōicamus ⁊ anathematizamus piratas ⁊ illos qui equos arma ferrum lignamina et alia prohibita deferunt ſaracenis: quibus xpianos īpugnant. Item excōicamus ⁊ anathematizamꝰ

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

impediẽtes ſeu īuadentes victualia ſeu alia ad
vſũ romane curie neceſſaria adducẽtes: vel ne
ad curiã ipaꝫ adducãt vl' deferãt. Impediẽtes
ſeu pturbãtes ꝛ q talia faciũt vl' defẽdũt cuiuſ/
cũꝗ fuerĩt ordinis p̄eminẽtie cõditõis ꝛ ſtatus
etiã ſi pontificali regali aut q̄uis alia eccl'iaſtica
vl' mũdana fulgeãt dignitate. Itẽ excõicam⁹ et
anathematizam⁹ oẽs illos q ad ſedẽ apoſtolicã
veniẽtes ꝛ recedẽtes ab eadẽ: necñ illos q iuriſ
ditõnẽ ordinariã vl' delegatã aliquã nõ hñtes
in eadẽ curia morãtes temeritate ꝓpria capiũt
ſpoliãt ꝛ detinẽt: aut ex ꝓpoſito deliberato vbe
rare mutilare vl' īterficere preſũant: ꝛ q talia fi/
eri faciãt ſeu mãdãt. Itẽ excõicam⁹ ſeu anathe
matizam⁹ oẽs et ſingulos cuiuſcũꝗ ſtat⁹ grad⁹
p̄eminẽtie aut ꝯditõnis exiſtãt: etiã ſi põtificali
regali reginali aut q̄uis alia eccl'iaſtica vl' mun/
dana p̄fulgeãt dignitate: cõtra formã ꝛ effectuꝫ
ſẽtẽtie generalis cõſtãtiẽſis cõcilii p quã dãnat
pie memorie petr⁹ de luna: q oliꝫ bñdict⁹ .3⁹. a ñ
nullis in ei⁹ abſẽtia iudicat⁹ ſciſmatic⁹ ꝛ hereti
cus: ꝛ ab hac eccl'ia dei p̄ciſus oĩꝗ iure qd̄ ī pa
patu habere p̄tẽdebat oĩꝗ dignitate ꝛ honore
eccl'iaſtico p̄uat⁹ fuit: ac p⁹ et cõtra inhibitõem
eiuſdẽ cõcilii: ꝛ hi⁹ ſnĩa a dicti pet' obitu īfideli/
tate ꝛ errore ipſius petri nũc pſiſtendo aut alias
quomõlibet credẽtes aut fauentes publice vel
occulte: ac etiã ſciſmaticos ꝛ diuturnũ in eodeꝫ
cõcilio: ꝛ apud vniuerſaleꝫ eccl'iã ꝓ ratihabi/
tione generalis ſeneñſis cõcilij dicte ſnĩe ꝛ ꝯtinu
atõnẽ ꝓceſſuũ deſup habitorũ ſublatis et extin
ctis cõtinuare conãtes: necnõ oẽs ꝛ ſigulos ī vi
tiũ eiuſdẽ petri ſuccedẽtes eorꝫꝗ receptores vl'
receptatões cui⁹cũꝗ ſtat⁹ nobilitatis excellẽtie
vl' cõditõnis exiſtãt: etiã ſi põtificali regali regi
nali aut q̄uis alia eccl'iaſtica vl' ſigulari ſint pre
diti dignitate: ac cõſẽtiẽtes et preſtãtes eiſdem
ī p̄miſſo errore quomõcũꝗ ꝛ qualitercũꝗ auxi
liũ ꝯſiliũ vl' fauorẽ: eos etiã q ſcienter p oẽs ter
ras ꝛ loca eoꝝ ditioni ſubiecta prefatis ſciſma/
ticis ꝛ p̄cipue in caſtro pãſtole et tyres dioceſis
exñtibus. Iteꝫ illos ẽt q ipſis cleſiſtis ꝛ vſiſtis q̄
cũꝗ victualia aut p̄ſidia publice vl' occulte p ſe
vl' p ſuos ſubditos afferri faciãt vl' ꝓmittãt pa/
rib⁹ excõis ꝛ anathematizationis vĩculis inno/
dam⁹: ipoſꝗ oẽs ꝛ ſingulos declaram⁹ ꝯtinua/
tores vl' fautores ſciſmaticoꝝ vl' hereſis atꝗ oĩ
beneficio dignitate et honore eccl'iaſtico ac mũ
dano denũciam⁹ fuiſſe ꝛ eẽ priuatos. Itẽ excõi
camus ꝛ anathematizam⁹ oẽs illos q per ſe vel
per aliũ ſeu quaſcũꝗ pſonas eccl'iaſticas vl' ſe/
culares ad romanã curiã ſup eaꝝ cauſis et ne/
gocijs recurrentes: illaque in eadẽ curia proſe/
quẽtes aut procuratores negocioꝝ geſtores ad
uocatos vl' ꝓmotores ipſoꝝ vel etiã auditores
ſeu iudices ſuper dictis cauſis ſeu negocijs d̄pu
tatos occaſiõe cauſaꝝ ſeu negocioꝝ huiuſmodi
verberãt mutilãt vl' occidũt: aut bonis ſpoliant
cuiuſcũꝗ p̄eminẽtie dignitatis ordinis cõditõ/
nis aut ſtatus fuerint: etiã ſi põtificali regali re/
ginali vl' q̄uis alia prefulgeãt dignitate. Iteꝫ
excõicam⁹ et anathematizamus oẽs mutilãtes
vulnerãtes ꝛ interficiẽtes ſeu capiẽtes ꝛ detinẽ
tes ſeu deprędãtes romipetas ꝛ peregrinos ad
hieruſalẽ cauſa pegrinatõis ꝛ deuotõis accedẽ
tes ꝛ in ea morãtes ꝛ recedẽtes ab ipſa: ꝛ in his
dãtes cõſiliũ auxiliũ vl' fauorẽ eorũꝗ bona cõ
fiſcam⁹. Itẽ excõicam⁹ ꝛ anathematizam⁹ om
nes illos qui p ſe vl' p aliũ ſeu al'os directe vl' in
directe ſub quocũꝗ titulo vl' colore occupãt d̄
tinẽt vl' hoſtilit' diſcurrũt ſeu inuadũt: aut occu
pare diſcutẽ detinere hoſtilit' p̄ſumũt in totum
ſeu ī partẽ ad viã vrbẽ regna ſicilie trinaclie īſu
las ſardie corſice terras citra fratrũ: patrimõiũ
beati petri in tuſcia ducatũ ſpoletanũ comitatũ
venuſſinuꝫ ſabine marchie anchonitane maſſe
trebarie romandiole cãpanie atꝗ maritime ꝓ/
uintias ꝛ terras ſpecialis cõmiſſionis ꝛ arnulſo
rũ ciuitates quoꝗ noſtras bonoñ. ferrariẽſẽ be
neuẽtanã puſinã auinionẽſẽ ciuitatẽ caſtelli tu/
dertinũ: ꝛ alias ciuitates terras vel loca vl' iura
ad ipſaꝫ eccl'iam ſpectantia ꝛ pertinẽtia: ꝛ adhe
rentes fautores ac defẽſores eoꝝ ſeu in his dan
tes eiſdẽ cõſiliũ auxiliũ vl' fauorẽ. Nõ obſtanti
bus qbuſcũꝗ p̄uilegiis ꝛ indulgẽtijs ac litteris
aplicis generalib⁹ vl' ſpecialibus: eis vel eoꝝ al
teri alicui vel aliqbus cuiuſcũꝗ ordis dignita
tis cõditõis ꝛ p̄eminẽtie fuerint: etiã pontificali
regali reginali ſeu q̄uis alia eccl'iaſtica vel mun
dana p̄fulgeãt dignitate: a p̄dicta ſede ſub q̄uis
forma vel tenore ꝯceſſis: qꝛ excõicari ꝛ anathe
matizari nõ poſſit p litteras aplicas nõ faciẽtes
plenã ꝛ expſſã ac de verbo ad verbũ d̄ indulto
hi⁹ ac ordinibus locis nõibus ꝓprijs cognomi
nib⁹ vel dignitatib⁹ eorũdẽ mẽtõneꝫ necnõ cõ
ꝯſuetudinib⁹ ꝛ obſuãtijs ſcriptis ꝛ ñ ſcriptis ac
aliis ꝯrijs qbuſcũꝗ p q̄ ꝯtra hi⁹ nr̃os ꝓceſſ⁹ ac
ſnĩas quo minus includãt in eis. ſe iuuare vale
ant' ꝛ tueri: ꝛ que quo ad hoc prorſus tollimus
ꝛ õnino reuocamus: d̄ quibuſ quidẽ ſententijs
nullus p alium q̄ꝫ per romanũ pontificẽ: niſi dũ
taxat ī mortis articulo ꝯſtitutus abſolui poſſit:
nec etiã tũc niſi d̄ ſtãdo ſancte matris eccl'ie mã
datis ſatiſſactione vel ſufficiẽti cautõne p̄ſtita.
Illos aũt cuiuſcũꝗ fuerĩt p̄eminẽtie dignitatis
ordinis cõditõis aut ſtatus: etiã ſi põtificali aut
alia q̄uis dignitate p̄ditos q ꝯtra tenorẽ p̄ſẽtiũ
talibus vl' eoꝝ alicui ſeu aliquib⁹ abſolutionis
bñficiũ īpẽdere de facto p̄ſũpſerĩt excõis ꝛ ana
thematis ſententia innodamus: eiſꝗ predicatio
nis lectionis adminiſtrationis ſacramentorum
et audiendi confeſſiones officia interdicimus.
Predicentes aperte, tranſgreſſoribus et con/
temptoribus ſupradictis nos grauius contra
eos ſpiritualiter aut temperaliter prout expe/
dire cognouerimus proceſſuros. Ut autem hu
iuſmodi noſter proceſſus ad cõmunem omniũ
um noticiaꝫ deducatur: chartas ſiue mẽbranas

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

proceſſus ↄtinentes eoſdem baſilice ſancti petri de vrbe nec nõ ſacri palatij aplici: vbi ĩ preſẽtiarũ morã trahimus: valuis ſeu hoſtijs ac liminaribus facimuſ affigi ſeu appendi: q̃ ꝓceſſus ipos ſuo quaſi ſonoro preconio ꝛ patulo iudicõ publicabunt: vt hi q ꝓceſſus huiuſmõi cõtigãt: ꝙ ad ipos nõ ꝑuenerint aut ipos ignorauerint: nullã poſſint excuſationẽ pretendere vl' ignorãtiaꝫ allegare: cũ nõ ſit veriſimile quo ad ipos remanere incognitũ qḋ tam patẽt publicat. Nulli ergo omnino hoĩuꝫ liceat hãc paginam noſtre excõis anathematis declaratõnis caſſationis irritationis ãnullationis euacuationis ĩterdicti et cõſtitutionis infringere vl' ei auſu temerario cõtraire. Siqs aũt hoc attẽtare p̃ſumpſerit ĩdignationẽ oĩpotẽtis dei ꝛ beatorũ petri ꝛ pauli aplorum eius ſe nouerit incurſurũ. datũ rome ꝛc̃.

Quia in iſto et aliis precedentibus. c. ſit mentio de dignitate vel pſonatu vl' officio: ideo ad declarationẽ horũ vocabulorũ ꝓut ſumunt a canoniſtis. Nota qḋ dicit archid. ſup. 6. de ↄſue. c. conſuetudinẽ. Dignitas eccl'iaſtica ↄgnoſcit pluribus modis. Primus ẽ. cũ quiſ hꝫ admĩſtrationẽ rerũ eccl'e cũ iuriſdictione di. 89. nolumus. ꝛ. c. diaconũ. Secũdus modus eſt qñ habet nomẽ dignitatis ꝛ prelationẽ ſiue prorogatiuam in eccl'ia ſua tam ĩ choro q̃ꝫ in capitulo ſꝫ nõ habet admĩſtrationẽ rerũ vl' iuriſdictionẽ ſicut in archidiaconatu parmeñ. Terti⁹ modus ẽ. qñ ex ↄſuetudine eccl'e habetur aliquis in dignitate: qꝛ ſi ↄſuetudo ĩ eccl'ia ẽ ꝓ dignitate dꝫ haberi di. 12. c. conſuetudo. Perſonat⁹ vero cognoſcit: qñ quis habet prerogatiuã ĩ choro ĩ capitulo in optionibus ĩ ꝓceſſionibus in vocibus dandis ſimilibus pluſq̃ꝫ alij canonici ſui ordiniſ ꝛ nõ tantũ q̃tũ illi qui ſũt in dignitate ↄſtituti: qui in predictis prerogatiuis preferunt eiſdem: pñt hec colligi ex predictis decre. de elec. dudũ. ꝛ de preben. c. de multa. Officiũ autẽ aliqñ põitur ꝓ dignitate ꝛ pſonatu: ſicut patꝫ ex eo qḋ habetur de preben. ad hec. Item illi qui habẽt poteſtatem ſecularẽ: dicũtur habere officiũ. Iteꝫ is cui cõmiſſa ẽ diſpenſatio. Item tabellionatus. Item miniſteriũ ꝛ obſequiũ. Item actus corrigentis ꝛ alijs multis modis. Cognoſcit etiã officium: qñ quis habet onus annexuꝫ ſine honore ꝛ prerogatiua honoris: ſicut ſindici ꝓcuratores caſtaldi. De hiſ habet. i. q. 3. ſaluator. Itẽ vicedominus: qui habet epm diſponere: dicitur habere officium. Si autẽ habet iuriſdictõnẽ cũ adminiſtratione: ſatis põt dici: ꝙ ſit dignitas vt camerarius pape. Tertio cognoſcitur officiuꝫ p ↄſuetudinem eccl'ie: ſicut dictum ẽ de dignitate: vt qñ illi de eccl'ia habent illud de conſuetudine pro officio ſimplici ꝛ nõ ꝓ dignitate vl' pſonatu. Dico tñ: ꝙ quicũq̃ꝫ habet dignitatẽ: habꝫ pſonatũ ſꝫ nõ ↄuertit. pſona vero dicitur curata alicui⁹ eccl'ie parochialis: ꝛ tales nõ ſũt in dignitate aliqua. i. q. 3. queſitum: Secus autẽ in archipreſbyteris prepoſitis decanis parochialiũ eccl'iarũ: de quibus habet. l. di. in capite. nã illos dico in dignitatibus conſtitutos. Et iſtud nomẽ pſona eſt ſm vulgare anglie. in ꝓuincia dicũtur priores: ĩ terra laboris abbates. hec archid. qḋ nimis ẽ ſi bonũ ſit. Pe. de ancho. ſuper cle. ſi dignitateꝫ de preben: ſic dicit. Quid ſit dignitas? dicit Guil. ꝙ ẽ quedã preeminẽtia quo ad forũ cõtentioſum in eccl'ia gradũ tenẽs: que q̃nq̃ꝫ pſonatus ab honorificentia in qua ponit pſonã q̃nq̃ꝫ officiũ ab ipſo officio qḋ exercet denominat. ſ. de ↄſti. c. cũ acceſſiſſent. Q̃nq̃ꝫ aſſumit ſua ꝓpria ꝛ ſpãlia noĩa: ſicut hoc nomen cuſtodia ſuccẽtoria decanatus prepoſitura ꝛ huiuſmõi. a noĩe auteꝫ non debemus iſta iudicare: ſꝫ ex effectu qui colligit ex actibus ꝛ exercitio: in quib⁹ vſat: ꝛ ex talibus iudicatur: vtrũ ſit dignitas extra de verbo ſigni. intelligentia cũ ibi notatis. Et ſufficit ad hoc ꝙ ſit cẽſenda dignitas: etiã ſi in modicis cauſis iuriſdictionẽ habeat: ſicut habẽt ĩ pictaueñ. eccleſia archipreſbyteri: nã excoĩcant ſuſpẽdũt ꝛ abſoluunt: ꝛ ſic ꝓpter talem gradũ dicunt habere dignitatem: ꝛ ſic ſunt excluſi a pena. c. licet canõ de elec. ꝛ. c. ſtatutũ. li. 6. Si autẽ nullã iuriſdictionẽ habent: ſꝫ tantũ viſitant: ꝛ vt pice ipſi referũt epo ſicut teſtes ſynodales: de quib⁹. 35. q. 6. epus tunc cenſent habere ſimplex officiũ ꝛ nõ dignitatem ſm Guil. laud. Item nota ꝙ his diebus a quibuſdam fuit diuulgata quedam extrauagãs que dicit facta a Jo. 22. in qua lata erat ſñia excõicatõnis ↄtra mulieres facientes ſibi tricias de capillis capiti ſuo nõ affixis ſed appoſitis: cuius abſolutio pape reſeruabatur: ſed queſita in regiſtro reperiri nõ potuit. Sꝫ ꝛ ſi reperta fuiſſet: puto ipam nõ ligaſſe: quia habuerũt iuſtam cauſaꝫ ignorantie perſone: cũ notificata nõ eſſet generationi huic. iam enĩ tranſierunt centũ anni vel circa a tpe Jo. 22. predicti: nec huiuſmõi poſitiua docere põt ratio naturalis. Sꝫ Eugeniuſ. 4. qui nunc eſt voluit ꝛ declarauit nõ tenere ſeu ligare ſñiam illaꝫ ꝛ bene: quia hoc eſſet laqueum ĩijcere aĩabus fidelium nõ ꝓuidere ſaluti aĩarum qḋ in periculũ prelatorũ verteretur ſm. b. Tho. ꝛ ad hoc. 27. q. i. viduas.

Propter qd ſit ferenda ſñia excõis. c. 75.

Quia de ſingulis excõicatiõibus que habentur in iure hucuſq̃ꝫ tractatum ẽ ꝛ ſatis ꝓlixe reſpectu operis: ideo reſiduum huius materie. ſ. de excõicatione breuiſſime expediam: ꝛ quia predicta pertinent ad cauſam quaſi materialem excõis: ideo ad ipſam q̃ſi cauſam materialem pertinentia ponã: ꝛ exinde de cauſa formali ꝛ de efficienti ꝛ finali ꝛ cuꝫ his de quibuſdam ad predicta ſequentibus. Nota ꝙ excõicatio maior ferri non debet ab homine

niſi ꝑ mortali peccato ſm Tho.⁊ Pe.in.4.di.
18. Et quia in dāniſicando aliquē ē corporaliter
ſiue in rebus tpalibus aliquis mortaliter peccat
ideo ꝑ dāno tpali eccľe etiam pōt excōicare. Sȝ
quia excōicatio ē grauiſſima penarum:ideo nō
debet inſligi etiam pro mortali:niſi cū fuerit cō
tumax. Tho. hec autem contumacia ſm Ray.
triplex īuenitur. ¶ Prima in non veniendo ad
iudiciū poſtq̄ȝ fuerit vocatus vel admonitus ꝑ
iudicem tribus edictis vel vno pro oībus: quia
ꝯtemnit:vel veniendo ſed malicioſe ſe occultan
do vľ īpediendo ne poſſit ad eum citatio perue
nire:extra vt lit.non ꝯte.quoniā. ¶ Secunda ē
quando citatus ad iudiciū venit:ſed nō vult ſta
re iuri:alias ante finitam cauſe examīatione cō-
tumaciter ⁊ illicentiatus recedit.ii.q.3.certū. ¶
Tertia ē:quando offenſa eius ē manifeſta:vt iuſ
ſus a iudice nō vult emendare:extra de verbo.
ſigni.c.ex parte.idem Hoff. Et nota ſm Pe.de
pal.in.4.di.18.qꜭ cū excōicatio nō ſit inſligenda
niſi ꝑ mortali:quia ille ſolus iudicio eccľie ē ꝓ-
cidendus:qui in iudicio dei creditur preciſus:
cū ſnīa iuris nō ſit iniuſta pōt informare hō con
ſcientiā ſuam:qꜭ vbi nō peccat mortaliter nūq̄ȝ
īcurrit excōicatōnē alias ſnīaȝ iuris:qꜭ īiuria di
citur eē:qđ nō iure fit:non vnde iura naſcuntur
inde naſci iniurie occaſio.c.vnus in.l. memine-
rint. Unde cū ſit īiurioſa excōicatio:que fert ſi-
ne mortali non ē ſnīa iuris:vbi nō ē mortale. ex
cōicari pōt quis ꝑ īuaſione vľ retentione reruȝ
eccľaſticarum de reſti.ſpo.c.piſanis li.6.per Inn.
excōicari pōt prelatus ꝑ īiuria ſibi facta.23.q.4.
gilaſarius. Excōicari pōt ordinarius ꝑ defenſa
iuris ſui de ſen.ex.c.dilecto.li.6. Excōicari pōt
quis ꝑpter negligentiā de conſe.di.i.nemo. Jo.
de lig. excōicari pōt dn̄s ꝑpter contumaciā ſer-
ui vel ꝓcuratoris vt lit.non ꝯteſ.c.i.de do.⁊ cō-
tu.c.2.⁊ cū modificatione ibi notata. Jo.de lig.
Excōicatio facta in genere valet cauſa expreſſa
⁊ ꝑpter ꝯtumaciam capituli excōicāť ſinguli cul
pabiles de capitulo de ſen.exco. romana.li.vi.
¶ Excōicationis ſnīa tribus modis dicitur īiu
ſta.ſ.ex cā ex aīo ⁊ ex ordīe. Ex cā qdē qꜭ vel
nllā ꝓtēdiť ī ſnīa:vľ ſi ꝓtēdiť vā n̄ ē.⁊ ſi vera ſit
nō ē ſufficiens ⁊ rationabilis extra eo.ſacro. ¶ Se
cundo dicitur īiuſta ex aīo quando.ſ.⁊ ſi cauſa
exprimatur vera ⁊ rōnabilis:nō tamē ex zelo iu
ſticie:ſed īdignationis īuidie vľ odij ab excōica
tore ꝓmulgatur.ii.q.3.illa.⁊ de ſen. excō.c. cum
medicinalis li.6.ideo tutū ꝯſilium ē:qꜭ ſiquis of
fenditur nō per ſe ſed ꝑ aliū:qui charitatiue mo
ueatur ſnīaȝ ꝓmulget:vľ ſi ꝑ ſe hoc facere vult
ad minus nō faciet hoc duȝ mouet:ſed ꝑmittat
motum forte coleritū aliquantulum reſidere. ¶
Tertio ex ordine dicitur iniuſta:qn̄ et ſi vera cā
⁊ rōnabilis ꝓtendatur:⁊ ꝓferens charitatiue mo
ueatur:attamen non preceſſit admonitio compe
tens vel nō fuit facta coraȝ perſonis idoneis ex
tra eo.ſacro.admonitionē ꝯpetentem intelligas

ad arbitriū iudicis:ſiue:trina ſiue vna ꝑ oībus
maxime in notorijs Pe.⁊ Ray. Modus auteȝ
⁊ forma que debet ſeruari hodie in ferendo ex
cōicationem:habetur in ſequenti.c. Quāuis aūt
ꝓferens ſnīaȝ excōis iniuſtam:quocunq̄ȝ predi-
ctorum modorū grauiter peccet:⁊ diuerſimo-
de puniatur in iure:tamē talis ſnīa tenet ⁊ ligat
q̄ȝtum ad eccľiam militantē niſi ſit lata a iudice
qui nō habebat ſuper illo canonicam iuriſdictō
nem:vel alia de cauſa eſſet nulla ſm Ray. vnđ
quādo nulla ſit talis ſnīa:vide in.§.ſequenti. Ex
cōis ſnīa ipſo iure nulla ē in nouem caſibus. ¶
Primus ē:ſi is qui tulit eaȝ:nō habebat de hoc
poteſtatem vt quia nō erat iudex eius.ii.q.3.ſē
tentia.vel erat excōicatus ⁊ huiuſmodi.24.q.i.
audiuimus. Similiter etiam ſm Ray. intru-
ſus ⁊ ſuſpenſus ⁊ a iuriſdictione alienus excōica
re nō pōt.12.q.2.alienationes. Si tamen crimen
talium eēt occultū:toleranda eēt eorum ſentētia
licet nulla q̄ȝdiu eoruȝ crimen ē occultum:⁊ illi
ab eccľia tolerantur ar.8.q.4.nonne. Dicť aūt
intruſus qui nō fuit electus a maiori pte eligen-
tium. De ſuſpenſo autē dicit.b. Tho.in.4.eē ve
rum:quādo ē ſuſpenſus a iuriſdictione vľ ab or
dine:ſecus ſi ab ordine tantū. ¶ Secūdus ē:qn̄
ē lata ſnīa poſt appellationē legitimaȝ. ſimiliť ēt
ſi prelatus dicat:excōico te:ſi appellee:vel cum
te ꝑparaueris ad appellandū:talis ſnīa nō tenet
cū quis oppreſſus quilibet appellare poſſit ſm
Hoſti. Si autem dicat iudex:excōico te:ſi ha-
bes res furtiuas:tenet excōicatio:ſi habes res il
las:nec ſuſpenditur per appellationem:ſi tamen
occultum ē furtum:eccľia nō te vitabit:quia nō
iudicat de occultis.34.q.di.erubeſcant. ¶ Ter
tius ē:quando continet intolerabilem errorem
extra eo per tuas.⁊ in hoc in precedenti caſu illi
qui eos ꝓponit:etiam ſi nō petat abſolutionem
debet audiri vt in dicto.c.per tuas. Sȝ ſi ad cau
telam petat abſolutōnē:nō debet denegari:quā
uis aduerſarius vel excōicator ſe opponat:niſi
diceret eum excōicatum pro manifeſta offenſa:
quia tunc dabitur ſic dicenti terminus octo die
rum ⁊ ſi ꝓbauerit nō obſoluetur:niſi ꝓſtet emē-
dam:vel det cautionē de parendo iuri. Si offen
ſa dubia ꝓponatur:ſed tamē pendente ꝓbatōe
prima.ſ.illius qui ſic fuerit excōicatus:debȝ eui
tari inde illis oībus:que vt actor in iudicijs attē
tauerit:extra iudicium vero in officijs poſtulati
onibus electionibus ⁊ alijs legitimis actib᷒ de-
bet admitti ex̄ eo.li.6.qꜭ ſi appellationē ſuꝑ hoc
nō fuerit ꝓſecutus:vt debuit infra tempus ſta-
tutū a iure vel a iudice:⁊ ipſe fuerit excōicatus
nominatim ⁊ expreſſe:lapſo dicto tpe debet de
nuntiari:⁊ tam in iudicialibus q̄ȝ extraiudiciali
bus actibus remoueri:donec de ipius ſnīe do-
cuerit nullitate:extra eo.licet li.6. ¶ Quart᷒ ca-
ſus ē quādo aliquis excōicaret illos qui excōica
to participarent non in crimine ſed ī locutione
⁊ alijs caſib᷒:in qb᷒ incurriť minor excōicatio

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Nam talis ſñia non valet niſi premiſſa trina ad
monitione vel vna ꝓ tribus: vel niſi exprimã
tur nominati ipſi admonendi extra eo. ſtatutum
⁊ c. conſtitutis li. vi. ¶ Quintus caſus ē: quãdo
prelatus interdiceret ſuis ſubditis: ne exponant
ſuis ſuperioribus aut legatis aut inquiſitoribus
ſtatum eccleſiarũ ſuarũ ſiue monaſteriorũ: ⁊ de
hoc ferrent ſñiam excōis: extra de offi. ord. c. qꝛ
pleriqꝫ li. 6. ¶ Et nota quãtũ ad tertiũ caſum: ꝙ
intolerabilis error ē ſm Ray. cũ ſic dicit iudex
excōico te: quia credis in deũ: vel quia nō forni
caris: vel quia obedis prelatis tuis ⁊ huiuſmōi
ii. q. 3. c. ſi. is qui ē. idem Pe. Goff. ⁊ Hoſti. in ſũ
ma: qui addunt etiaꝫ: ꝙ intolerabilis error dici
pōt qōlibet peccatum mortale. Itē cũ expreſſe
contra ius ꝓnunciat̄ vt. 2. q. 6. §. diffinitiua. Idē
cũ Hoſti. in glo. ſup. c. per tuas dicit. ꝙ ſñia nihi
lominuſ tenet: quãdo ꝓnũciat̄ cōtra ius: niſi ille
error in ſñia exprimat̄: vel niſi fuerit appellatio
ne ſuſpenſa. Sꝫ ſi error ē in facto: vt cũ dicit: ex
cōico te ꝓpt̄ tale peccatũ cōmiſſum: ꝙ tenꝫ ſñia
Guil. etiã dicit ꝙ, ſi prelatus dicit: excōico te: qꝛ
feciſti furtum: cũ tamē nō fecerit: tenet ſñia vt. ii.
q. 3. c. i. qꝛ nō ē error intolerabilis expreſſus: naꝫ
talis cauſa ſi falſa ſit: ē tamen poſſibilis. ⁊ quan
uis quo ad deũ nō ſit ligatus ſed quo ad eccleſi
am: peccaret mortaliter: ſi contēnet extra eo. p
tuas. ⁊ ideo conſulendum ē tali ſm Ray. vt ſu
ſtineat excōicationē patienter humiliter ⁊ deuo
te. ſ. ſe nō ingerendo diuinis aut cōioni fidelium
offerens ſe ad canonicã ſatiſfactionē: ſi in aliquo
offenderit. ⁊ inſtanter petit abſolutionē. Idem
Tho. Inno. ⁊ Ber. Itē dicit Pe. de peruſio: ꝙ
ſi ſuperior precipit mihi aliquid iniuſtum nō tñ
mortale: puta ꝙ dem ſibi librũ meuꝫ: nō teneor
illi parere. ſi tñ ideo cōicet ligor. cōſulens tamē
mihi: vt illius mandato iniuſto nō parcã: nō liga
tur: qꝛ nō participat in crimine Io. an. de ſen. ex
cō. ex preſenti libro. vi. ſuper verbo ad cautelaꝫ
ponit oēs predictos caſus: ⁊ addit iſtos quattu
or. Primo cũ quis excōicatur a delegato cōtra
delegantem intentionē de preben. c. ſi. Secũdo
ſi feratur a violante interdictũ hōis ſupra de ex
ceſ. prela. tanta. Tertio vbicunqꝫ prelatus ſubdi
tuꝫ ſuũ excōicat contra priuilegii ſui tenorem ō
ꝑuile. c. cũ capella. Quarto ſi feratur a delegato
impetrato ab excōicato in caſu nō ꝓmiſſo de of
fi. ordi. c. quia pleriqꝫ. Iſti tamē caſus additi vi
dent̄ poſſe comprehēdi ſub primo. Dicit ēt Pe
de pal. i. 4. ꝙ qñ ſapientibus notũ ē ſñiam eſſe
nullam quãuis apō vulgũ neſciat̄: pōt homo ñ
ſeruare eam in occulto: ſꝫ in publico debet eam
ſeruare: quouſqꝫ ſcandalum rōnabiliter ſedaue
rit: vt ſicut aliquis publice excōicatur: ⁊ publice
denũciatur: ita ex aduerſo ipſe publicet cauſam
quare ſñia. nō valet puta appellationē vel alias
iuſtam cauſam: quo facto amplius nō ē ſcanda
lum puſillorũ ſed phariſeorũ: ⁊ iō ē ꝯtēnendũ.
¶ De forma excōis. i. quō ſit ferenda. c. 74.

Forma autem excō
municationis ſeu modus qui ſit tenen
dus. Si de ſñia canonis queritur ſm Hoſtien.
hec ꝓfertur eoipſo: ꝙ aliquis in factum dãnatũ
a canone ſub pena excōis incidit. De ſñia excōi
cationis que ꝓfertur ab homine in ſumma con
feſ. li. 3. co. ti. q. 68. dicit ꝙ conſueuit ferri, ſic ſentē
tia excōicationis ꝓpter talem vel talem cauſaꝫ
excōico te: vel taleꝫ excōicamus. In ſcriptis hu
iuſmodi ergo verbis vel equipollentibus debꝫ
vti excōicans. ar. ad hoc 2. q. 6. §. diffinitiua. Un
Fran. dicit: nō approbo ſñiam quorundam ſim
plicium ſacerdotum dicentium. Denunciamus
talem excōicatum: ⁊ tamē nunqꝫ excōicauerunt
eum. Et licet talis vitandus ſit ab illis quibꝰ ſit
denunciatio: quia ipſorũ nō ē iudicare: vtruꝫ ſit
excōicatus nec ne: tamen ſi de hoc agatur extra
formam iudicij: nō reputabitur excōicatus per
huiuſmodi verba: ne alias ꝓbetur excōicatus. ⁊
hoc ſatis traditur ō ſen. exco. cũ medicinalis li.
vi. ¶ Nota ꝙ ē aliꝰ modus excōis: quando ſ. ꝑ
ſona ignoratur: que furtum vel aliud maleficiũ
fecerit ⁊ tunc ſit excōicatio in generali ſub hac
forma. Quicunqꝫ fecerit furtum niſi reſtituat: vl̄
qui aliquid ſcit: ⁊ nō reuelet infra talem termi
num pro primo ſecũdo ⁊ tertio edicto dato: ipſo
facto ſit excōicatus vel aliquid ſimile extra eo.
a nobis. Et nota ꝙ qui aliquid ſcit de materia:
ꝓpter quã lata eſt ſñia excōicatōnis: modo pre
dicto ſꝫ Hoſti. nō tenet̄ reuelare dãnũ paſſo ſꝫ
prelato eccłie. 35. q. 6. ep̄us in ſynodo. Sed neqꝫ
ipſi prelato debet reuelare publice: ſi ſolus reue
lator ſcit: ⁊ ꝓbare nō pōt. 2. q. 7. pleriqꝫ. ſed ſecre
te cũ prelatus ſecrete corrigere habet crimino
ſos. ar. 27. q. 5. hoc videtur. ¶ Primo ergo ſciē
dũ: ꝙ ſñia excōis aliquando ſit lata a iure aliqñ
do a iudice ſiue ab homine: vt ſupra dictũ ē. Di
cit Guil. ſñiaꝫ eē vel ferri a iure: cũ ab eo qui po
teſt conſtitutionē facere vel generalem vt papa
vel particularem vt legatus archiep̄s vel ep̄us
vel concilium ꝓuinciale animo iuris ſtatuendi
conſtituitur aliquid in perpetuuꝫ ⁊ generaliter ī
omnes ſubditos ſuos: ⁊ ſtatutum illud roborat
per ſñiaꝫ excōis in futuros ſucceſſores alias trãſ
greſſores illius ſtatuti. ſ. verbi gratia. Excōica
mus omnes hereticos: ⁊ qui exercebant vſuras
vel tale aliquid ꝯmittant. Sñia vero iudicis vl̄
hominis dicitur eſſe que offertur pro ꝯtumacia
vel offenſa preterita vel futura: nō tamē intentō
ne cōſtitutionis faciende generalis aut ꝑpetue.
Sed vt alicui particulari perſone vel perſonis
ad vitam eorũ vel vt alicui negocio conſulatur
ad tempus ſicut ſi dicatur: excōicamus omnes il
los: qui vſqꝫ ad hoc vel ad illud tempus cōica
bunt: vel facient guerram: vel illos qui interpel
labũt tales moniales ō turpitudine ⁊ huiuſmōi
Et nota ꝙ debet ꝑmitti excōmunicatiōi trina
admonitio vl̄ vna pro tribus: alias iniuſta ē: et

iudex eſt ſuſpēſus ab ingreſſu eccleſie extra eo.
ſacro. Et debet habere temporum cōuenientia
interualla: niſi facti neceſſitas aliter ſuaſerit: ⁊ d̄
bet ferri in ſcriptis ꝯtinētibus cām excōis ⁊ ex
cōicatoris. exemplū ſcripture dȝ excōicato tra/
dere infra menſē: ſi ſuper hoc fuerit requiſitus: ali
liter excōicator ē ſuſpenſus etiam a diuinis per
menſē: que q̄dem ſi exequatur: irregularis effi
citur: nec niſi per papam cū eo poterit diſpenſa/
ri: ex. e. cum medicinalis. Sed hec pene tangunt
epiſcopos cū nō fiat ſpecialis mentio de eis ſicē
oporteret: nihilominus tamen et ſi illa non ſer/
uentur: excōmunicatio ligat. Jo. an̄ de lig. in tra
ctatu de cenſura eccl'iaſtica dicit: q̄ eſt attenden
dum: q̄ licet contumacia ſit cauſa īmediata: pro
pter quam fertur maior excōicatio ab homine:
ipſa tamen cōtumacia ortum habȝ a crimine. i.
ſpāli inhibitiōe criminis facta ab homine: ⁊ tūc
non eſt opus monitione ſuper emendatione cri
minis iaȝ cōmiſſi: vt incidat. īmo ſtatī incidit: vt
cum monet ſuperior aliquē: vt non fornicetur:
cū tali alias ipſum excōicat: ſi ꝯtra faciat: excōi/
catus eſt: ⁊ excōicari poteſt ſine alia admonitiōe
ſuper emendatione criminis: ⁊ ratio nā iſte vere
contumax eſt: aliquando cōtumacia habet ortū
a crimine iam cōmiſſo: ſed cum cōmiſit quis cri
men ſuper quo erat admonitus: ne cōmitteret:
ſic nec lata nec ꝯminata ſentētia eſt in ꝯtra faci
entem: ⁊ tunc eſt opus monitione: ſi contingat: ⁊
ſi contumax fuerit: poterit excōmunicari. No/
ta vbi dicitur: pena excōicationis non habet vī
ſententie ſed comminationis: vt in. c. cōminatō
nes epiſtolas et cetera. Et nota ex. de ſagit. c. ar
tē. Sȝ Guil. dicit q̄ ſi iudex dicat: precipio tibi
ſub intermiatōe excōicatiōis vel ſub pena excō
municationis: ne furtiue ordines ſuſcipias: non
es excōicatus faciens contrarium ſȝ excōican/
dus. Sȝ ſi fert ſñiaȝ ſub ꝯditiōe: vt excoico oēs
qui furtiue ordines ſuſcipiunt: tunc es excōicat'
Hugo dicit: q̄ ſi aliquid mandatur ſub intermi
natione anathematis: tunc ē cōminatio. Si mā
datur ſub pena excōis vel diſtrictione excōicati
onis: tunc ſi ē mandatū hoīs: ſtatī ligat: ſi hoc itē
dit: cui in hoc credendū ē ſm̄ Hu. ⁊ Hoſti. q̄r ē
ſñia lata. Si ē mandatū iuris: tunc cōtra faciens
nō ſtatī ligatur. 3. di. per totū. ⁊ hoc ideo: q̄r miti
us agitur cū lege q̄ȝ cū miniſtro legis. ff. de arbi.
l. ſi cū dies. Hoſti. dicit: q̄ ſi iudex fecit canoneȝ
late ſñie dicens. Quicūq̄ȝ furtum fecerit: ſit ex/
cōicatus: ⁊ poſtea dicit: ſub anathemate ꝓhibeo
ne quis furtū faciat: tunc contra faciens ē excōi
catus: extra de loca. c. i. alias hoc verbū ſub ana
themate vel ſimile cōmiatoriū ē. ff. ꝯmi. epiſto
las ī rubro ⁊ nigro. niſi ꝑ hec v̄ba ꝓferēs itēde
ret ferre ſñiam: q̄ ꝑpter circunſtantias intentio
nē ſuā expreſſit: ꝓbari pōt. hoc Hoſtiē. extra de
conſang. c. i. Unde iudices q̄n̄ volūt ferre ſñiam
ſic ſcribant. Precipimus ſub pena excōmunica
tionis vobis quā nunc ꝓut extunc ⁊ extunc pro

ut ex nūc in v̄os ferim'. Nota etiā q̄ cū iudex
dicit excōico vel ſimile: ſemper intelligit̄ de ma
iori excōicatione extra eodē ſi quādo. Sola āt
cōſuetudo abſq̄ȝ lr̄a vel cōſtitutione nō reddit
aliquē excōicatum: q̄r ille nō ē modus ferēdi ſē
tentiaȝ excōis ſm̄ Ray. Itē ſi iudex vl' prelatus
dicat habeo te ꝓ excoicato: ſi intendat ꝑ hoc ꝓ
ferēs excōicare: tenet excōicatio: q̄r v̄ba itētiōi
deſeruiūt ⁊ n̄ ecōuerſo. 22. q. 5. hūane. ⁊ ſm̄o rei
⁊ n̄ ſermōi res ē ſubiecta de v̄bo. ſig. c. intelligē
tia. Nō enī in talibus quāuis verba exigant: eſt
preſcripta certa forma verborū ſicut in ſacramē
to baptiſmi ⁊ euchariſtie. cōcordat Hoſti. dicēs
in ſūma: nō facio vim vtrū dicat iudex: excōico
te: vel ſcias te excōicatū: vel te excōicatū cogno
ſce: vel habeas te ꝓ excōicato: vel reputes te ꝓ
excōicato vel alia quecūq̄ȝ: dū tamē voluntateȝ
⁊ conſenſuȝ iudicis de preſenti exprimat: ſicut
⁊ alias ſimiliter dicitur extra de ſpon. c. ſi inter
vir. ⁊ voluntas iudicis ſpālis oīno ꝓ lege ſeruā
da ē. ii. q. 3. audi. quāuis iniuſte ⁊ hoc vbi ille intē
dat per talia verba excōicare: vt dictuȝ ē. Q̄ ſi
dubitatur de itentione in dubio eligenda ē via
tutior: vt reputet ſe excōicatū ſm̄ Hoſti. ⁊ Guil.
⁊ ſic querat abſolutionē. Si iudex dicat. excōi/
co vnū de iſtis duobus: credit Guil. illū eē excō
municatū: de quo iudex intellexit. Si autē ſciri
nō pōt: aut ſi vaga fuerit eius intētio: neuter ē vi
tandus vt excōicatus. Idē dicit q̄ ſi iudex dicat
excōico te ⁊ abſoluo. ſi ſil' vtrunq̄ȝ voluit: nihil
egit. ſi vnū poſt alterū vtrūq̄ȝ egit. Nō ēt cuȝ
ſñia excōis lata ē ſub ꝯditione: non ligat anteq̄ȝ
extat ꝯditio. Hoſti. extra eo. a nobis. Et ſi pēden
te ꝯditione appellet: tenet appellatio. Sȝ ſi pure
ferretur ſñia nō releuatur per appellationē: trāſ
fertur tn̄ cognitio cauſe in ſuperiorē de ſē. excō
municationis. c. per tuas. Et ſi pendēte ꝯditione
deſinat eē eius ſubditus: tenet ſñia: niſi appellet
extra de fo. cōpe. c. penul. ſm̄ Hoſti. ⁊ Inno. Itē
ſi iudex precipiat alicui debitori: q̄ ſoluat infra
certū terminū: alioquin ſit excōicatus: dicit In
no. ⁊ Hoſti. q̄ creditor nō pōt terminū ꝓlonga
re quantū ad ſñiaȝ excōicationis. ſ. vitandā: niſi
⁊ iudex cōſentiat: ꝓrogationi: ⁊ tunc ſi aduenie
te ſcdō termino nō ſoluerit: iteruȝ ē excōicatus:
quia terminus videt̄ ꝓrogatus cū acceſſorijs: ſi
tamen pars in primo termino reputat ſibi ſatiſ/
factum: ceſſat tota excōicatio. Itē nota. q̄ ſi is
qui ſñiam generalem ꝓmulgauit excōis: moria
tur vl' amoueatur: ille qui facit poſtea contra ta
lem ſñiam: nō ē excōicatus: niſi diffiniendo illō
ſtatuerit. ff. ō offi. preſi. l. penultima. vel niſi a ſuc
ceſſore expreſſe cōfirmetur: extra de loca. c. i. ſȝ
Hoſti. Excōicari pōt quis per litteras etiam
excōicato ignorante. ſi hoc expreſſit excōicans
ſȝ non punitur intermedio tpe: ſi ingerat ſe coio
ni fidelium. Jo. de lig. ſufficit q̄ ſñia excōis vl' i
terdicti ſit lata publice: ad hoc vt teneatur quiſ
ad obſeruantiam eius: extra de cle. exco. mi. illō

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Excóicatio dicitur perpetua: qꝛ nullũ tẽpuſ ↄtĩ
nꝫ diffinitũ: ĩtelligiꞇ tñ donec expirat. Jo. ð lig.

¶ De cauſa efficiẽti ex cóicatióis. i. qs poſſit ex
communicare. t. 75.

Excõmunicationis

efficiens cauſa eſt: qui poteſt excóicare.
Sciendũ ergo ꝙ excõmunicationem ferre pñt
in alios non ſolũ epi ꝛ ſuperiores: ſed etiaꝫ ꝑlati
principales collegij eccliaꝝ inferiores epiſcopis
et abbates etiã non bñdicti: dũmodo fuerint cõ
firmati ex̄ de ſimonia ſicut tuis. Et priores pñt
excõmunicare ſingulos de collegio alienos: ẽt ſi
in eos aliquo iure ſpeciali habeant iuriſditionẽ
de off. oꝛ. cum ab eccliaꝝ. Archið. etiã videtur:
ꝙ poſſit excõmunicare: licet non ſit ꝑſbyter ar.
di. 26. plectis. niſi cõſuetudo ſit in contrariũ. Sa
cerdotes vero parochiales excõmunicare non
poſſunt: niſi aliquo ſpãli iure iuriſdictio eis com
petat. z. q. i. nemo. vl̄ niſi vbi eẽt ↄſuetudo q̃ dat
iuriſdi. 9. q. 3. c. ↄqueſtus. Tho. Alber. Hoſt. Jo.
de lig. q in tractatu de cẽſura eccliaſtica dicit ſic
Poteſtas excõmunicandi ꝓcedens ex poteſta
te clauium ſiue foꝛi penitentialis ↄpetit ſacerdo
tinam ꝛ ipſã aliqñ exercet: ſemper cũ eſt ꝑpoſi
tus curie: niſi ſit cõtraria cõſuetudo vl̄ ſuperio
ris inhibitio. Facultas aũt excõmunicandi pro
cedens ex iuriſditione ſpãli cõpetit ꝑlatis habẽ
tibus oꝛdinariã iuriſdictionem a iure cõi ↄſue
tudine vl̄ priuilegio ſpãli: vt dicit Inno. ad hoc
autẽ ꝙ tal' facultas cõpetat: requirit ꝙ ſit cleri
cus vl̄ religioſus elect' per vniuerſitatẽ eccia
ſticaꝫ et ꝙ ad dignitatẽ principalẽ: alias non hꝫ
oꝛdinariam: niſi cõſuetudo vl̄ ꝑuilegiũ ↄcedat:
cõpetit etiã hoc hñti iuriſdictionẽ ſpualẽ a ꝑla
to eccliaſtico vt delegato. cõpetit ẽt habenti oꝛ
dinariam nõ principaliter vt vicario oꝛdinarij.
hec ille. Solus eps. i. ñ inferioꝛ excommunicat
cũ ſolẽnitate de qua habeẽ. ii. q. 3. debent. Excói
care põt metropolitanus ſuffraganeũ ſuũ: cũ ſit
ei oꝛdinarius di. iz. de his Jo. de lig. Excóicare
ꝛ ſuſpendere põt eps ꝓpter ↄtumaciã oꝛtam, in
iudicio ſine ↄſenſu capituli: niſi ſibi aliud ↄpetat
aliquo iure ſpeciali. 15. q. 8. eps nullus. Jo. de lig.
Excóicare põt capitulum vl̄ prioꝛ ſede vacante
cũ ſuccedat in iuriſdictionalib' de maio. ꝛ obe.
cũ olim. Excóicare nõ poteſt quis ſeipſuꝫ. z. q. 3.
ſi is qui. Jo. de lig. Excóicare nõ poteſt quia vi
olauit ĩterdictũ. ¶ Excóicare nõ poteſt mulier
prelata: cũ careat clauibus de peni. ꝛ remi. c. no
ua quedam. Excóicatio lata per delegatum ex
tra ſibi cõmiſſa non valet. z. q. 3. c. i. Jo. de ligi.
Et nota ſcḋm Ricarð. in. 4. ꝙ ſi iudex delegatus
poſt reuocationem commiſſionis ſibi facte excõ
municet aliquem: anteq̃ꝫ reuocatio commiſſio
nis ad eum potuerit peruenire: tenet ſentẽtia: qꝛ
adhuc remanet penes eum poteſtas ſibi cõmiſ
ſa de procura. c. auditis in glo. aliqui tamen pro
babiliter dicentes ſic diſtinguunt: quia aut ille
qui reuocat commiſſioneꝫ: intendit ꝛ exprimit:
ꝙ ſit irritũ ꝛ inane quicquid extunc per delega
tum fuerit attẽtatuꝫ aut non. ſi primo modo nõ
tenet ſententia poſtea lata a delegato. ſi non: rema
nebit ſñia. hec ille. Ex cauſis ſñia ab alieno epo
lata ratificari non põt per propriũ epum quia a
ꝑncipio nulla fuit ſꝫ Innoc. ꝛ Bar bri. ¶ Excõ
municare non poteſt laicus ꝛ ſuſpendere niſi ex
delegatione pape tunc enim poteſt. 32. di. §. veꝝ
Excõmunicare non põt epiſcopus extra ſuaꝫ di
oceſim: ꝛ alij prelati extra territoꝛium ſue iuriſ
dictionis ſcḋm Hoſtien. quia cũ nõ ſit quis excói
candus ſine cauſe cognitione. ii. q 3. nemo. ꝛ per
conſequens locus requiritur: in quo poſſit ſede
re pro tribunali. Epiſcopuſ auteꝫ exiſtens in alie
na dioceſi non poteſt ſedere pro tribunali nec
aliquid, diſponere contentioſe iuriſdictionis. 9.
q. 3. epiſcopũ. niſi de conſenſu illius ad cuius ter
ritoꝛiũ ſe tranſtulit. Epiſcopi tamen expulſi poſ
ſunt exercere iuriſdictioneꝫ in aliena dioceſi cir
ca. ſ. ſubditos ſuos: ꝛ ſic poſſunt abſoluere ꝛ ex
cõmunicare vt de fo. compe. c. quãuis in cle. zi.
di. deniq̃ꝫ. Quidã tamẽ dicunt ꝙ ẽt extra ſuam
dioceſiꝫ poteſt epus excóicare. ii. q. 3. archiepus.
Foꝛte qð cõcedi poteſt de notoꝛijs: quia nec il
la requirunt cauſe examinationem. 9. q. 3. c. ſi. in
ſumma confeſſ. li. 3. ti. 33. q. 53. Excõmunicare nõ
poteſt prelatus eos in quibus habet iuriſdictio
nem tempalem tantum ſcḋm Hoſti. de offi. oꝛdi.
dilectus. ꝛ hoc niſi habeat iſtud ex ꝑuilegio ſpe
ciali vel conſuetudine: que etiam dat iuriſdictõ
nem. Excóicatio lata per euꝫ qui cõi opi. nõ cre
debatur excõmunicatus tamen erat: non tenet
3. q. 8. §. cauſa. nam neq̃ꝫ excóicatus neq̃ꝫ ſciſma
ticus nec intruſus nec ſuſpẽſus a iuriſdictione ſe
cus ſi ſolum ab officio: nec violans interdictum
excóicare poteſt: vt ſupra dictum eſt. ¶ Nota
ꝙ excóicari non poteſt moꝛtuus: nam moꝛtuus
homo non eſt homo de ſum. tri. ꝛ fi. ca. c. i. Excõ
municari eniꝫ a canone nõ poteſt quia huiuſmo
di excóicatio nõ fertur niſi ꝓpter crimen: ꝛ moꝛ
tuus delinquere nõ poteſt a iudice etiam excói
cari nõ poteſt: nam taliſ ſententia requirit moni
tionem precedentem: moꝛtuus enim moneri nõ
poteſt: nec contumax conſtitui: in quibuſdam ta
men caſibus ſpecialibus moꝛtuus excóicatur: ꝛ
hoc ad terroꝛem ꝛ potius ratõne precedentis vi
culi q̃ꝫ preſentis: propter quod fit negatio ſepul
ture cõmunionis oꝛationis ꝛ huiuſmodi': in cri
mine hereſis ꝛ in notoꝛio crimine decedentes
Jo. de lig. ¶ Excõmunicari non põt iudeus vl̄
paganus: quia nullus poteſt perdere quod non
habꝫ nec re nec ſpe: qð verum ẽ de cõione intrĩ
ſeca ſacramentoꝛum: extra quã ſunt iudei ꝛ pa
gani: circa quã de his qui foꝛis ſunt nihil ad nos
z. q. i. multi. Sed de cõione extrinſeca fidelium
inq̃ꝫtũ aĩalia ciuilia ꝛ ſocialia vtpote ĩ ↄmercijs

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

et alijs actibus humanis: q̄uis a tali cōmunione
directe excludi non pn̄t: ita ꝙ excluſio termine
tur in eos: q2 non ſunt ſubditi: ꝑ īdirectū tñ pn̄t
.ſ. interdicēdo fidelibus cōionem taliū Jo. de
ligna. Excōicationē incurrere nō pōt papa niſi
ꝓpter hereſim: ꝗ qua ⁊ iudicari pōt ⁊ deponi. xl.
di. c. ſi papa. alias excōicari nō pōt: nec ab hoīe
cū ſit ſuperior oībus di. zi. inferior. nec a canone
quia ſolutus ē canone: q̄uis ſm canones deceat
viuere: nec ēt minori participādo cū excōicatis
extra de ſen. excō. c. nulli in glo. ſ3 excōicatione:
que ſeparat a deo ꝓpter mortale: bene poteſt ex
cōicari: imo quia ſine cōparatione a deo longi⁹
ſeparatur. Jo. de lig. ¶ Excōicationis ſñia lata ꝑ
ſtatutū epī non ligatur nec ipſe nec metropolita
nus eius contrafaciēdo intra territorium ſui ſuf
fraganei ſm Lau. Jo. an. ⁊ Jo. cal. Pau. ⁊ Hoſt.
qui in ſūma dicit. Certo certius eſt tenendum
nec ſuperiorem nec ꝓferentem ſñiam fulmina
toriam ligari. zi. di. inferior. Itē Tho. in. 4. ꝯtra
rium tenet. Hug. Archid. ⁊ Pe. de bel. Jo. vero
de lig. circa hoc ſic dicit in tractatu de ſen. eccl'ia
ſtica. Et ego ꝯſideraui circa ꝯcordiā harū opi. ⁊
ꝓdero largā differētiā hāc. ſ. an eps vt eps ⁊ ar
chieps vt archieps incidat in ſtatutū fulmina
torium: an epi ⁊ archiepi vt priuati aut quilibet in
cidat ī excōicationē: in primo caſu crederem ne
minē ligari: ī ſecūdo caſu vtrūq3 ligari. ſubijcio
exempla. Diſponit ſtatutū: ꝙ quilibet exercens
iuriſdictionem in tali loco ⁊ tempore ſit excōi
catus: eps vt epiſcop⁹ ⁊ archieps vt archieps
iuriſdictionem exercens nō ſunt ligati: vel epus
pontificaliter celebrat: vel etiā archieps in pre
fato loco ꝓhibito non ſunt ligati. exemplū ſecun
di. Diſponit ſtatutum: ꝙ quilibet furtum cōmit
tens vel ad zarrum ludens vel aliud ſimile faci
ens ſit excōicatus epus cōmittit furtum vel lu
dit ad zarrum. Idem cū hoc faciant ⁊ priuati
ligantur: ⁊ ſic poſſet haberi opinionū ꝯcordia.
Sed quia plures doctores ⁊ ſolēnes tenent ſim
pliciter primā opinionē: ipa videtur magis tenē
da di. 19. ī canonicis. Excōicari nō pōt ſubditus
exiſtens extra territorium ſui ſuperioris ab eo ra
tione domicilij vel delicti vel ꝯtractus ſm In
no. de foro cōpe. ca. fi. ⁊ Hoſti. ⁊ Pau. de leaza.
Jo. vero in. c. epus. ii. q. 3. in prima glo. tenet per
capl'a ſi epus. ⁊. c. ſiquis preſbyter. Idem Jo. de
lig. dicens: ꝙ iudex citare pōt ſubditum extra tri
torium citatione artatiua de offi. ordi. romana li.
6. ergo ⁊ ꝯtumax conſtitui: ⁊ ſic excōicari. Excō
municationis ſñia lata per ſtatutū epī vel alteri⁹
ordinarij nō ligat ſubditū talis prelati veniētem
contra ipſum ſtatutū extra territoriū iuriſdictio
nis ipius: etiam ſi verba ſtatuti dicerent: ꝙ qui
cūq3 facit tale quid in territorio vel extra ſit ex
cōicat⁹: ſic tenet Jo. de lig. allegās ad h⁰. c. vt aī
marū de ꝯſtitutionibus li. vi. nec obſtat illa con
ditio etiam extra territoriū: quia ius dicit extra
territorium: ꝙ non licet. Excōicari nō poſſunt
nec ſuſpendi nec interdici fratres ordinis predi
catorum ab epis vel alijs prelatis eccl'ie: niſi ſup
hoc haberēt ſpālem licentiam ⁊ auctoritatē pa
pe: que faceret mentionē de ipſo ordine: ⁊ ſi ſer
rent ſñias contra eoſ: irrite ſunt ⁊ ianes: ⁊ hoc ex
priuilegio conceſſo ordini fratrū predicatorum
qꝺ incipit meritis: qꝺ ē alexandri ⁊ in ꝓuilegio
nimis inique. Item cogi nō poſſunt dicti fratres
ordinis predicatorum: vt eorū conſtitutionibus
ſubijciantur. i. eporum ex ꝓuilegio Boniſ. virtu
te: excōicatus nō ē faciens contra ſtatutū infrin
gens excōicationem in loco exempto intra terri
torium ipius ſtatuentis. Jo de lig. qui remittit ad
dicta in precedenti. §. ⁊ allegat etiam. c. lumino
ſo. 18. q. z. vbi dicitur per tex. Greg. ꝙ epus non
debet exercere aliquid ſue poteſtatis in mona
ſterijs. Et glo. ibidē dicit: ꝙ loquitur de exem
pto: hanc opi. tenet Jo. an. ⁊. Joh. cal. qui oēs di
ſputant ⁊ dicunt ꝙ ſubditus delinquēs intra di
oceſim ſed in loco exempto nō ligat̄ ſtatuto epī
infringentis excōicationē: puta epus ſtatuit: ꝙ i
grediens monaſteriū ſue dioceſis ſit excōicatus
intrat quis monaſteriū monialiū exemptarū: nō
intendit talis vigore dicti ſtatuti. Archi. ⁊ Fed.
de ſenis diſputando tenēt cōtra. Pe. de ancho. i
lectura ſuper. 6. de conſtitutionibus. c. vt aīarum.
recitat vtrāq3 opi. ⁊ ſic cōcludit. Ego plene iſto
rum dñorū ratōnis refero in. c. poſtulaſti de fo
ro cōpe. ⁊ reduco eos ad ꝯcordiā ſic. Aut prela
tus loci exempti ex forma priuilegij h3 iuriſdicti
onē epalem in ſuo loco exempto: ⁊ ſic ē vera opi.
Jo. cal. ⁊ ſequaciū: aut nō h3 iuriſdictionē epalē
⁊ ſic ē vera opi. archi. ⁊ aliorū: rationē huius ibi
videre potes. ¶ Nota ēt ſm Laud. ꝙ ſubditi re
ligioſi extra ſepta loci ī quo degūt: ⁊ extra eorum
clauſurā ſuorū prelatorū ſñijs ligant̄: ⁊ eis obedi
re tenent̄: totus enī mūdus ē eis ꝓ territorio: q̄
re vbicūq3 ē pſona ſubiecta vel potius religata:
illic ſe extendit poteſtas eorū ſm Vin. Excōis
ſñia ferēda nō ē: vbi multitudo ē in crimīe: ⁊ pe
riculū timet̄ ſciſmatis vl'. l. ſcandali di. 50. vt ꝯſti
tueret̄. 23. q. 4. ipa pietas. Veritas tñ iuſticie ꝓpt
ſcādalū poſtponenda nō ē: qꝺ ſane ītellige. vt. ſ.
detur iniqua ſñia. Joh. de lig. Excōicari nō pōt
collegium vel coītas. c. 20. li. 6. Q2 ſi fiat: licet q
dam dicāt ꝙ tenet: alij tñ dicūt ſm Ricar. ⁊ me
lius in. 4. ꝙ nō tenet: ſ3 bñ pn̄t excōicari ſinguli
de collegio ſm Hoſti. puta ſub his verbis: excōi
co prepoſitū decanū ⁊ oēs alios de tali collegio
nec d3 excōicari vn⁹ ꝓ peccato alterius. 24. q. 3.
ſi habes. ſi tñ fieret tenet. ii. q. 3. ſententia. Excōi
cari ñ pōt īperator vl' prīceps ab epo ſuo. z. q. 7.
§. cū balaam. Excōicatur regulariter īperator
poſt monitionē ⁊ rex ſolū pro notorijs di. 66. va
lentinianus. Jo. de lig. Excōicari pōt ignorās et
abſens: ⁊ ſi moriatur anteq̄3 ſciuerit: liber ē quo
ad deum quantū. ſ. ad ſñiam abſolui tamen pōt
⁊ debet poſt mortem: ſi apparuerit ſigna contri
tionis illius ꝓpter qꝺ ē excōicatus. z. q. 3. nemo

Jo. de lign. Excōicari pōt archiepus a ſubdito
delegato ſi eſt poteſtas ſibi ex ſuperiore cōceſſa
z.q.6.ſi epus de clericis nō reſidenti ex tua. ex
cōicari pōt raptor ſine admonitōne premiſſa: ſi
rapina ē māifeſta: ꝛ ſi pñs ē: ꝛ ſtatī nō reſtituat.
Si abſens infra tēpꝰ prefixū. ex̄ de ſen. excō. ro
mana libro. 6. Excōicandi ſunt etiam poſt mor
tem: quoꝝ ſcripta continent hereſim: qđ ītellige
niſi ipſi ꝛ ſcripta ꝛ ſeipſos ſubmiſiſſent correctō
ni ꝛ determīationi eccl̄ie: vt fecit abbas Joachī
extra de ſūma tri. ꝛ fi. ca. dānanamus. ꝛ etiam q
hereticos heredes inſtituit. 24. q. 3. ſane. mali tā
q̄ carnes putride a cōmunione fidelium ſunt re
ſecandi. 24. q. 3. reſecande. qđ intelligendum eſt
de peccatis māifeſtis. z. q. i. multi. ꝛ niſi poſt mo
nitionem ſe correxerint. 45. q. i. violatores. Ex
cōicari poteſt pluries ꝛ ꝑpter eandem cauſam
ſm Jo. an. faciens contra canonem fulminatori
um excōis ex ignorantia ipſius non excuſatur:
quin ligetur ſententia excōis de re. iu. ignorātia
li. vi. qđ ē verum de canone vniuerſalis eccl̄ie.
Sñijs autem ordinarioꝝ per ſtatuta latis nō
ligantur ignorantes: niſi ignorantia fuerit craſſa
aut ſupina de conſtitutionibus. c. vt aīarum. lib.
vi. Et dicit Pe. de ancho. ſuper dicto. c. ꝙ igno
rantia craſſa ꝛ ſupina ē quando quis ignorat:
qđ publice factum eſt in ciuitate: vt di. 18. in prin
cipio. vel non intelligere qđ oēs intelligunt: hec
enim eſt lata culpa. hec ille. Et hoc intellige: niſi
fuerit impeditus vt non poſſet ſcire: puta quia ī
firmus vl' incarceratꝰ: ꝛ hoc. nō ab alijs audiuit

De cauſa finali excōis id adꝰ quem finem fiat
Capitulum. 76.

CAuſa finalis excōi
cationis eſt: vt excōicatus delictum ſu
um recognoſcat: ꝛ ad deum redeat. Imitatur
enī eccl̄ia in huiuſmodi iudiciū dei ſm Tho. in
4. di. 18. qui peccatores per diuerſa flagellat ca
ſtigat: vt: eos ad bonū trahat: ꝛ ipſos ſibi religt
vt auxilijs ſubtractis quibus ad mala prepedie
bant: ſuam infirmitatem cognoſcant: ꝛ humiles
ad deum redeant: ſic eccl̄ia aliquos excōicat ſe-
parando eos a cōīone fideliū: vt erubeſcant et
ſuffragijs ꝛ alijs ſpūalibus priuando per humili
tatem ſeipſos cognoſcendo ad penitentiā redeāt
Unde excōicatio medicinalis dicit̄ extra de ſen
tentia excōis cū medicinalis. li. vi. Eſt enī que-
dā pena non culpa. pene autē ſunt medicine ſm
philo. ꝛ dicit Aug. ꝙ nulla ē maior pena in eccle
ſia excōicatione. 24. q. 3. corripiant̄. Ex hac aūt
excōicatione cōſequūtur multa dāna ſpūalia et
tp̄alia. Primo quidē priuatur excōicatus ſacra-
mentis eccl̄ie. Nō enī ē ſuſceptibil' alicuiꝰ ſacra
menti ſic ligatus. 3. q. 4. engeltrudam. Secundo
priuatur ſuffragijs eccl̄ie per quod incurrit tri-
plex incōmodum: ſm que quis conſequitur ex

ſuffragijs eccl̄ie ſm magiſtrū ſñiarum in. 4. di.
zz. ꝛ Tho. ibidem. Ualent enim ſuffragia eccl̄ie
ad augmentum gratie eis que habent: vel ad
merendum eis que nō habent. ꝛ quantū ad pro
tectionem dei habendam: quantum ad hoc dic̄
magiſter ſñiarum: ꝙ gratia dei per excōicatiōeꝫ
ſubtrahitur. Ualent ſecundo ad protectionē dei
habendam: quantum ad hoc dicit magiſter: ꝙ ꝑ
excōicationem ꝓtectio dei ei ſubtrahitur: ꝛ ſibi
ipſi relinquitur: non tamen ita: ꝙ oīno a ꝓuiden
tia dei excludatur: ſed ab illa protectione qua fi
lios eccl̄ie ſpāli modo cuſtodit. Ualēt tertio ad
defendendum ab hoſtibꝰ: ꝛ quantū ad hoc dicit
magiſter: ꝙ diabolo maior poteſtas ſeuiendi da
tur in ipſum corporaliter ꝛ ſpūaliter: de hoc ēt
z. q. 3. nihil. Dicit Augu. nihil ſic debet formida
re chriſtianꝰ homo: quantū ſeparari a corpore
chriſti. Si enim ſeparatur a corpore chriſti: non
eſt membrū eius. ſi non ē membrum eius: non
vegetat̄ ſpū eiꝰ. Si tamen quis iniuſte excōica
tur: ꝛ humiliter ſeruat excōicationē meritum re
compenſat excōis dānum ſm Tho. ibidem. Ri
car. autem in. 4. dicit. ꝙ excōicatus ex īiuſta cau
ſa nō ꝑpter hoc excluditur a ſuffragijs eccleſie
quia nec eccl̄ia hoc intendit. z. q. 3. et ſi. Sed etiā
excōicatus pro iuſta cauſa ſi penitet ꝛ diligentiſ
ſime ꝓcurat abſolutionem paratus ſatiſfacere:
ꝛ facere quod in ſe eſt: extunc valent ſibi oratio
nes eccl̄ie: dum vero ſtat obſtinatus in ſua excō
municatione: quāuis in aliquo proſint oratiōes
eccl̄ie: longe tamen minus q̄ʒ alijs nō excōicatꝭ
in primitiua eccl̄ia: qñ oportebat per ſigna ad fi
dem hoīes inuitare. per excōicationem ſequeba
tur alius effectuſ. ſ. manifeſta vexatio corporaliſ
diaboli: vt. i. cori. v. Nūc autē inuiſibiliter ſatha
ne traditur ꝛ ſpiritualiter modo predicto. Unde
Aug. z. q. 3. oīs chriſtianus. Dilectiſſimi qui ex-
cōicatur a ſacerdotibꝰ ſathane tradi dicit̄. quō:
quia. ſ. extra eccl̄iam ē diabolus ſicut in eccl̄ia
chriſtus: ac per hoc quaſi diabolo tradi dicitur
quia ab eccl̄ie vnione remouetur. vñ illos quoſ
apl̄s tunc ſathane traditos predicat excōicatos
a ſe eſſe demonſtrat. ¶ Tertio excōicatus non
pōt cū alijs intereſſe diuinis: vel cuꝫ alijs ī eccle
ſia orare: alias mortaliter peccat: nec etiam licet
ei extra eccl̄iam ſic ꝓpe ſtare: ꝙ audiat diuina ꝺ
pe. ꝛ re. ꝙ in te. Non tamen ꝓhibetur ab īgreſ-
ſu eccl̄ie: dūmodo ibi nō audiat diuina: vel cum
alijſ oret ibi. Jo. de lig. pōt etiam intereſſe predi
cationi: ſed ꝛ alias ad officium dicendum ideſt
horas canonicas ad quas ē obligatus: tenet̄ ni-
hilominus dicere: ſed ſolus ꝛ ſine dñs vobiſcuꝫ
¶ Quarto excōicatō iuſta excludit a regno ce-
lorum. 24. q. i. quiſq̄ꝫ. Sed ꝛ iniuſta lata ſi contē
natur a regno excludit. z. q. 3. nemo. vbi chryſo
ſtimus ſic ait. Nemo contēnat vincula eccleſia-
ſtica: quia nō homo qui ligat: ſed chriſtꝰ qui po
teſtatem dedit hanc: ꝛ dños fecit hoīes tanti
honoris: nam tales mortaliter peccant ſm doct.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Quinto excōicatus excluditᷓ a participatiōe cū alijs fidelibus in loquendo ſalutando comedendo ⁊ huiuſmodi.z.q.3.ſicut. Excipiuntur tamen quedam perſone: cū quibus participare poteſt: vt infra dicetur ti.ſequenti. ¶ Sexto excōicatus ſi ſcienter ingerat ſe diuinis officijs alicuius ordinis vtens ſi ē clericus efficitur irregularis: extra de cle.excō.apoſtolice.nec poteſt diſpēſari niſi per papam: extra de ſen.⁊ re iu.cū eterni. Si tamen baptizaret in caſu neceſſitatis vt vetula ⁊ ſine ſolennitate: non eſt irregularis ſm Guilhel. Petrus de pal.in.4.di.18.plenius ⁊ ꝑfectius ponit hoc qui dicit: ꝙ excōmunicatus ſi celebrat vel ordines recipit fit irregularis: ⁊ hoc verum eſt: niſi ꝓbabilis ignorantia excuſet de cle.excom.mi.apoſtolice.⁊ hoc ſiue ſuſcipiat ordinem ſacruꝫ ſiue non ſacrū: quia non diſtinguitur extra eo.cum illorū. Et licet ibi non diſtinguatur inter errorem iuris ⁊ facti quo ad incurſionem irregularitatis: ſi tamen error facti eſſet probabilis excuſaret: cum grauius ſit celebrare excōmunicatuꝫ ꝙ̄ ordinari. Unde ſi probabilis ignorantia preſeruat ab irregularitate celebrantem pari ratione ordinatum. Si autem eſt ignorantia non probabilis abbas diſpenſat: ſi talis ſcilicet eſt regularis. Si vero ſecularis eſt: ſolus papa vt ibidem. Et ꝙ̄uis aliqui reſtringant illuꝫ caſum ad excommunicatum propter iniectionē manuum: tamen qnacunqꝫ de cauſa ſit quis excōmūicatus: videtur eadē ratione: ꝙ abbas poſſit diſpenſare. Si vero exiſtens excōmunicatus non celebrat: ſed in ſuo officio exequens ſe ingerit' diuinis.efficitur irregularis: ita ꝙ non niſi ꝑ papam diſpenſatur.z.q.3.capitulo penultimo. ¶ Unde ſacerdos ſolenniter baptizans aut in foro conſcientie abſoluendo ſiue palam ſiue occulte: vel quocunqꝫ contrahit irregularitatem: ſecꝰ ſi baptizaret in neceſſitate vt vetula. Item ſi actū minorum ordinū etiaꝫ ſolenniter exerceat: cum hoc etiam per non ordinatum licite fieri poſſit non incurrit. Si autem ſacerdos ſolenniter officiaret eccleſiam in matutinis veſperis vel alijs horis incurreret. Secus ſi pſalmonizando cum alijs: qḋ etiam faciunt laici. Item ſi epūs tulit ſētentiam excōicationis in celebrantem in aliqua capella ſine ſuā licentia celebrans: in prima vice non efficitur irregularis ſed excōicatus. Secunda autem vice ibi vel alibi celebrando efficitur irregularis: ſed ſi capella eſſet ſimpliciter interdicta: tunc ibi celebrans prima vice etiaꝫ efficitur irregularis: ille vero qui excōicatū publice admittit ad diuina: ē ei interdictus eccl'ie ingreſſus ſ.ad celebrandum ⁊ officiandum: nō tamen eſt irregularis: niſi poſtq̄ꝫ admiſit talem ad diuina ſe ingerat diuinis ante purgationē exceſſus huiꝰmodi.de quo extra de ſententia excōis.c.is qui li.vi. Et nota ꝙ dicit Ricar.in.4.di.18.circa eādem materiam: ꝙ ſi ille qui ordinatur in excōicatione ſcit ſe eſſe excōicatum ꝓpter iniectionē manuū in clericū ſiue iniectio ſit enormis ſiue n̄ ſiue hoc ſit ante ingreſſum religionis ſiue poſt: ſuper tali irregularitate per prelatū ſuū diſpenſari non poteſt: in ordine tamen predicatorū ⁊ minorū per priuilegium virtute conſpicuos poſſūt ordinatos in excōicatione vel ſuſpenſione vel ī terdicto prelati eorum ſuper tali irregularitate diſpenſare: etiam ſi ꝯtraxiſſent ante ingreſſuꝫ religionis: niſi caſus excōicationis fuiſſet enormis: ꝙ eſſet abſolutio pape reſeruata. Item qḋ dicitur de ignorantia dicit Ricar. ꝙ in foro cōſcientie creditur cuilibet dicenti ſe habuiſſe iuris vel facti ignorantiam: in huiuſmodi quando fuit ordinatus: ſed in foro contentioſo ſecus. ¶ Septimo excōmunicatus non poteſt ſuſcipi ad religioneꝫ: niſi prius abſoluatur ſm Ray. Si tamen fuit receptus: tenet receptio. Similiter etiā profeſſio excōicati tenet. Fratres autem ordīs predicatorum ex ſpālī priuilegio poſſunt abſoluere ſeculares ingredi volentes ipſum ordineꝫ niſi eſſet caſus pape reſeruatus. ¶ Octauus excōmunicatus eligere nō poteſt nec eligi: vt notatur extra de appel.conſtitutis. Si ſecus factum fuerit ipſa electio ipſo iure nulla ē extra de conſue.c.cum dilectus.⁊.9.q.i.nos in nomine.vbi etiam dicit glo. ꝙ ſiqui eligunt cuꝫ excōicato: viciatur electio. Item quia dicit regula iuris li.vi. Infamibus porte non pateant dignitatis. Sed cum excōicati maiori excōicatione ſint infames vt patet.6.q.i.infames.vbi dicitur in textu excōmunicatos: ergo ⁊c̄. qḋ etiam tenet Bal.⁊ intelligitur de excōicatione notoria. Et dicit Petrꝰ.de pal.hoc eſſe verum: non ſolum de dignitate eccleſiaſtica regulari vel ſeculari ſed etiam de laica.vnde in regem vel imperatorem nō poteſt eligi de electione per venerabilem.ſimiliter nō poteſt conferre beneficium de excel.prel.c.tanta. ¶ Nono excōicatus nullum beneficiū eccl'iaſticū acquirere poteſt de cle.exco.mi.c.poſtulaſti. Et de beneficijs habitis iam dum eſt in mora petēdi abſolutionem nil percipit: extra de appel.paſtoralis. Secus ſi non ē in mora de excel.prela.c.quia diuerſitatem. Jo.de lig. Et dicit Pe.de pal.in.4.ꝙ ſiquis ē iniuſte excōicatus vel facit poſſe ſuum de impetrando abſolutionē ab iniuſta excōicatione in foro conſcientie facit fructus ſuos: etiam in foro exteriori debet cum eo diſpēſari ⁊ per ſimplicem diſpenſationē ſecum factā etiam pro tempore in quo in mora erat pōt fructus accipere: ſecus autem ſi tempore electionis vel confirmationis vel collationis erat excōmunicatus: quia tunc nullum ius fuit acquiſitum: ꝓpter qḋ non ſufficit diſpenſatio: ſed requiritur noua collatio. Unde ſi ē beneficium pertinēs ad collationem epī vel ſimpliciter vel pro tunc ratione delicti: quia contulit excōmunicato nō ſufficit eius diſpenſatio: ſed diſpenſatio pape vel al

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

terius qui poteſt conferre ex certa ſcientia:ſuffic̄
etiam habere noua collatione.abſolutus autem
non ex hoc ipſo facit fructus ſuos medio tempo
re perceptos niſi cum eo ſuper hoc fuerit ſpālit̄
diſpenſatus:vel iniuſte fuiſſet excōicatus:vł nō
fuiſſet in mora petendi.hec ille ¶ Decimo ex/
cōicatus ē ab officio ⁊ beneficio ſuſpenſus.Vnō
nec ligare nec abſoluere pōt.24.q.i.audiuim⁹.
nec poteſt beneficium cōferre de conceſſione p̄
ben.c.tanta.tamen q̄ʒdiu toleratur valet qđ fit
ab eo:vt ſi ꝓuideret alicui eccłie:vel alicuius cō
firmaret electioneʒ.ar.8.q.4.nonne.niſi forte eſ
ſet notorium. Dicit Ricar.in.4.di.18.ꝙ ſi oīs
actus legitimi,quos aliqui exercent:dum eorū
excōicationes latent:eſſent irriti ⁊ inanes iudi/
candi:poſtq̄ʒ eorum excōmunicatio eſſet dete/
cta:multi de ſtatu ſuo eſſent incerti: quia aliqui
ſunt prelati aliqui habentes plura beneficia ec/
cleſiaſtica:quia latenter excōicati fuerunt abſo/
luti:⁊ ſic dura videtur hec ſnīa.⁊ ideo aliorum
ſententia mitior ⁊ ratōnabilior eſt:qui dicunt ꝙ
in dicto caſu eorum abſolutiones ⁊ beneficiorū
collationes tenent:q̄uis eorum excōicatio po/
ſtea fuerit detecta.extra de excep.c.exceptioneʒ
in glo.ar.de iurepa.c.conſultationibus.Vnō in
terdictus ē excōmunicato omnis actus legitim⁹
vnde nec iudicare poteſt nec accuſare nec reſtifi
cari.3.q.2.§.euidenter. Et ſi vnus de iudicibus
ferētibus ſnīam ſit excommunicatus:non valet
ſententia:ſi ſimul cuʒ excōmunicato pronunciāt
Jo.de lig.extra de ſen.⁊ re iudi.ad probandum
Et dicit Pe pal.in.4.hoc eſſe verum:ſi ſunt ex
cōmunicati publice de ſen.⁊ re iudi.ad proban/
dum. quia facta et iudicata per occulte excō/
municatum valent: vnde ⁊ in ſpiritualibus nō
valet quod fit ab excōmunicato de appel.con/
ſtitutionem.⁊ tamen q̄ʒdiu tolerantur prelati et
ſunt occulte excōmunicati valet qđ fit ab eis.8.
q.4.nonne.Vnde ſi contulit beneficium vel cō
firmauit electionem tenet:⁊ ſimiliter ſi abſoluit
in foro conſcientie.hec ille:cum quo concordat
Ricar.⁊ in.§.precedenti. Conſtitutiones etiam
⁊ ſnīe facte vel late ab eo: vel de mandato eius
irrite ſunt ipſo iure ⁊ nunq̄ʒ valebunt:extra de
cōſtitu.eccle.c.aduerſus.Jo.tamē de lig.dicit ꝙ
valet iudiciū corā iudice excōicato habituʒ niſi
ſit publice excōicatus.¶ Duodecīo excōicatus
nō poteſt conſtitui ꝓcurator de ꝓbationibus.c.
poſt ceſſionē.nec etiam pōt cōſtituere ꝓcuratorē
quinimo ſi q̄ cōitas aliquē ꝓcuratorem ꝯſtituit
⁊ ipſe excōmunicatus īter cōſtituentes fuit vt re
ctor vel principalis expreſſus vł eius auctorita
te factus ē ꝓcurator:vel ſi ipſa cōitas ſciēdo ipʒ
talem:tamen eū procuratorem feciſſet:nō valet
extra de proc.c.fi.ſi tamen excōmunicatus ſit re
us:bene poteſt ſe in iudicio defendere:⁊ ad hoc
procuratorem conſtituere de iudi.c.intellexim⁹
Secus autem ſi ſit actor:vł ſi reus cōueniat vł
reconueniat.extra de ꝓba.c.poſt ceſſionem.¶
Decimotertio excōmunicatio abſoluit a iuramē
to fidelitatis.15.q.vi.nos ſanctorum.⁊ c.iuratos
Joh de lig.vnde ſiquis debet alicui in certo ter
mino:⁊ iterum ipſe creditor excōmunicatur:ſe/
cundū Bar.bri.⁊ Jo.de lig.non debet debitor
ei ſoluere dum perſeuerat in excommunicatio
ne: Sʒ vt Jo.andre.deponat debitum in edem
ſacrā:vt poſtea creditori abſoluto detur.Jo.ta
men et hugo dicunt contrarium.ſ.ꝙ debet ſol/
uere.¶ Decimo quarto excōicatus matrimo
nium contrahere non poteſt:contractum tamen
tenet.Jo.de ligna. Si tamen cōtrahit tenet:licʒ
peccet mortaliter:reddere debitum etiam debʒ
exigere etiam non puto eſſe mortale. Item ex/
cōicat⁹ nō pōt ordīare nec ordinari q̊ ad executi
tōnē:etiam ſi ignoret.Vnde ordinati ab epiſco/
po excōicato etiam ignoranter indigent diſpen
ſatione quo ad executionem ordinis de eo qui
renun.capitulo fi..Similiter de eo qui excōica/
tur publice:ſiue ignoret ius ſiue factum ordina/
tur:non ſuſcipit executioem de ſen ex.c.cum illo
rum.hec Pe.de pal.in.4. Dicit etiaʒ idem Pe
trus ꝙ ep̄us occulte excōmunicatus non minus
confert ordinando q̄ʒ publicus: quia vtrobiq̄ʒ
characterē nō executionē ꝯfert:licet in altero ca
ſu diſpēſetur faciliter propter probabilem igno
rantiam. Non ſic autem in ſacramento peniten
tie:quia ſi occulte excōmunicatus abſoluit:tenʒ
abſolutō.Et ratō diuerſitatis ē ſm eum:quia cā
vniuoca cōmunicat formā ſuam ſm modū quē
habet:et quia in conferendis ordinibus ſe habʒ
ep̄us vt cauſa quodāmodo vniuoca:non poteſt
conferre executionem:quando eam nō habet:ſʒ
in collatione penitentie ſe habet ſacerdos vt eq
uocum inſtrumentum in conferendo gratiaʒ: ēt
ſi non habet eam:⁊ ideo valet abſolutio ⁊ ceťa.
¶ Decimoquinto excōmunicatus nō poteſt ad
miniſtrare ſpiritualia vel temꝑalia: valet tamen
contractus factus per eum nomine eccleſie vel
nomine proprio.Jo.de lign.ſubditi tenentur ei
obedire:donec per eccłiam ſit toleratus.8.q.4.
nonne.alij contra Joh.de lig.¶ Decimoſexto n̄
valent littere īperate ꝑ excōmunicatū:nec aſtrin
gi quis poteſt pacto tacito vel expreſſe partici/
pare excōmunicato niſi ī caſibus iure permiſſis
nec poſt abſolutionem vti poteſt litteris penden
te excōmunicatione impetratis.Poſt lit.conte/
ſtationem opponi poteſt exceptio excōmunicati
onis repulſo excōmunicato ab agendo currit cō
tra eum preſcriptio.Si eſt in mora petendi ab/
ſolutionem ipſe preſcribit:nec dabitur reſtitutio
excommunicato: ſi preſcriptum ſit. Johan. de
ligna.¶ Decimoſeptimo excommunicatus ſic
decedens non debet in eccleſia vel loco ſacro ſe
peliri:nec poteſt oblatio pro eo ſuſcipi:nec pub/
lica oratio pro eo fieri ſicut nec pro ipſo vi/
uo ⁊ niſi apparuerint in eo ante mortem ſigna

ɔtritiõis:quia tũc abſoluetur poſt mortẽ: ⁊ oĩa
ꝑdicta poterunt ꝓ eo fieri.24.q.2.ſane.ſecreta
tamen oratione orari poteſt pro excõicatis ſm
Pe.de pal.¶ Decimaoctaua cadauer excõicati
ñ facĩ locũ religioſũ vt cadauer fidelꝰ ñ excõicati
ſꝫ Jo.de lig.⁊ ſepultꝰ ĩ cimiterio ſi diſcerni põt
debet exhumari. Concludatᷣ ergo ꝙ cũ excõica
tio inferat tot dãna:merito dicit Augu.2.q.3.ni/
hil.nihil ſic debet formidare chriſtianus ſicut ſe
parari a corpore chriſti. Siquis autẽ in eam in/
cidit:ꝗꝫ citius querat abſolutõnẽ:de qua modo
agendum ẽ.

¶ De abſolutione ab excõicatione.c.77.

Abſoluere poteſt ab ex

cõicatione maiori lata de iure regulari
ter epũs ſuos ſubditos:⁊ exempti ꝓlati ſibi ſub/
ditos niſi ꝓpriam ſibi reſeruaſſent abſolutionẽ
eius de ſen.excõis nup. vel etiã capl'ꝫ ſeu ille ad
queꝫ epalis iuriſdictio pertinet ſede vacante de
maio.⁊ obe.c.2.li.6.⁊ idem de ſen.iuris. ¶ A ſen
tentia vero homĩs nõ poteſt abſolui quis niſi ab
inferente ipſam vel a ſucceſſore eius:niſi ille eẽt
mortuus vel amotus.2.q.3.ſi epũs.vel a ſuperio
re eius. Si tamen haberet omnẽ iuriſdictioneꝫ
⁊ plenam ſuper ipſum excõicatum:ſicut ⁊ ipſe q
tulit:ſicut ſi ſacerdos parochialis ex ɔſuetudine
loci excõicat parochianũ ſuuꝫ:quãuis non dece
at epm abſoluere illum ſacerdote irrequiſito:tñ
poteſt ⁊ ſi abſoluit abſolutus eſt.⁊ ſic ſi abſoluit
ꝓuincialis ordinis mendicantiũ:quẽ ligauit pri
or conuentualis:ſecus autem ſi abſolueret archi
epũs quẽ excõicauit ſuffraganeus eius:nõ enim
hoc poteſt niſi in caſu:vt ſi fuerit appellatum ad
eum:⁊ tunc poteſt vocatis tamen partibus ⁊ co
gnito de appellatione:alias non valet abſolutio
de appel.romana li.vi.vel in articulo mortis:tũc
enim quilibet a quolibet ſacerdote poteſt abſol
ui a quacunqꝫ ſñia excõicationis etiam pape re
ſeruata cum modificatione tamen:quã habes in
primo.c.huius operis.epũs extra ſuam dioceſiꝫ
abſoluere nõ poteſt ab his que requirunt cauſe
cognitionem:quia nec ibi poteſt ſedere pro tri/
bunali.9.q.2.epm. Nec etiam legatos extra ter
minos ſue legationis:epi,tamen expulſi poſſunt.
exercere ſuã iuriſdictionem in aliena dioceſi ⁊c̃
Si papa mandat alicui:ꝙ aliquẽ cõicet ɔmittẽ
do ei cauſe cognitionem: poterit ⁊ illum abſol/
uere di.21.inferior.ſed ſi mandat ei tantum ꝙ
excõicet:cũ ipſe diffinierit negociuꝫ:non poterit
abſoluere:cum per papam cõfirmatur aliqua ſẽ
tentia excõis lata per inferiorem:ſi hoc ſimplici
ter fit ⁊ ſine cauſe cognitiõe poterit ipſe inferior
qui tulit ſñiaꝫ abſoluere:ſi vero fuiſſet confirma
ta ex certa ſciã ⁊ quaſi cũ cauſe cognitione non
poterit abſolui ſine mandato pape:niſi eſſet cer
tum per falſi ſuggeſtionem fuiſſe impetratam ꝺ
confirma.vti.vel inuti.c.2. Abſolutio ab excõica/
tione ex falſa cauſa ſm Inno.et Hoſt.non tenet
quia iudex non intẽdit ſic abſoluere:puta ſi ab
ſoluendus dicat ſe ſatiſfeciſſe vel iniuriam remi
ſiſſe:cũ non ſit verum:alias abſolutio ſiue iuſta
ſiue ĩiuſta tenet quo ad ecc̃liã militãtẽ.ar.de re.
iudi.omnis.⁊ di.5.põderet. Abſolui quis poteſt
ab epo illiꝰ dioceſis:in q̃ moratur a ſñia canonis
quã ĩcurrit ĩ alia dioceſi:ſiue canõ ſit ꝺ iure cõi
ſiue ꝺ iure ſynodali:niſi pape reſeruetᷣ caſus:ſꝫ a
ſñie hoĩs nõ poteſt abſolui niſi ab excõcatore vel
eius ſucceſſore in officio vel ſuperiore. Ricar.in
4.⁊ hoc niſi in periculo mortis vel iuſto impedi
mento detentus:nec poſſit in breui accedere ad
excõicatorem:tunc enim poteſt abſolui cũ iniũ/
ctione:vt ſe preſẽtet:ꝗꝫcitius cõmode poterit ei
qui debeat abſoluere ſublato impedimento:vi
de de hoc ſupra.c.52. ¶ Abſolui poteſt quis,ĩui
tus ab excõmunicatione ſicut ⁊ inuitus excõica
tur:immo remanẽte contumacia poteſt quis di
ſtricte remittere excõmunicationem iuſte latam
ſi videat ſaluti eius expedire Tho.in.4.di.18.
Sꝫ Ricar.in.4.di.e.concedit hoc de ſententia
hominis:ſed de ſententia iuris dicit ꝙ abſolui ñ
poteſt inuitus:allegat.23.q.6.nec quiſꝗꝫ.arg.ad
hoc extra de off.dele.c.contingat. Abſolui debꝫ
excõicatus:qui offert ſe ad iuſticiam nõ obſtan/
te appellatione partis aduerſe:debet tamen reci
pi ante abſolutionem ſufficiens cautio ab il/
lo ꝙ iuri parebit:extra de appella.c.qua fronte
Si excõicatus dicat cauſam excõmunicationis
fuiſſe dubiam vel nullam vel falſam:et petit ab
ſolui ad cautelam abſoluetur cum iuratoria cau
tiõe:niſi excõmunicator vel is pro q̃ lata ẽ ſentẽ
tia:infra octo dies probauerit de cauſa ꝺ ſen.ex
co.li.6.ſolet. ¶ Excõicator cognoſcens erroreꝫ
ſue excõicationis debet reuocare vel abſoluere
non obſtãte appellatione aduerſarij. Sed ſi du
bitet de errore poteſt abſoluere recepta cautiõe
ꝙ iuri pareat:extra de ſen.exco.ſacro. Ligatus
pluribus ſententijs vel vna ex diuerſis cauſis ſi
vere vult abſolui:debet exprimere omnẽ ſentẽ
tiam ⁊ cauſaꝫ:⁊ ſic vna abſolutio ſufficit ad plu
res excõicationes tollendas:alias non tenet ab/
ſolutio:quia,per ſurreptionem eſſet obtenta:ex
tra de ſen.exco.officij. Cum quis dubitat ſe eſſe
excõmunicatum:ſi ſuper hoc habet conſcientiã
ſcrupuloſã nimis:deponat eã ad conſiliuꝫ boni
viri:quã ſi nolit vel nõ poſſit eam deponere:vel
habeat de hoc probabilem opinionem faciat ſe
abſolui ad cautelem:extra de ſen.exco.inquiſitõ
ne. Abſolutio autem ab excõicatione ſm Guil.
eſt duplex. Una pertinens ad forum contentio/
ſum:⁊ hec committi poteſt clericis non ſacerdo
tibus:immo etiam ſm Hugonẽ ⁊ laicis ex dele
gatione pape tantum. Alia eſt que pertinet ad
forum penitentiale:que fit cum oratione ⁊ pſal/
mo extra de ſen.excom.a nobis in fi.⁊ hec nec
dꝫ nec põt ɔmitti niſi ſacerdotibꝰ:niſi forte a pa
pa hoc fiat. Sꝫ Pe.de peru.⁊ Jo.videtᷣ pſectiꝰ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

dicerẽ circa hoc. Dicit enī ſup dc̄a decretali: ꝙ
quilibet ſuperioꝛ ēt nō ſacerdos q hʒ poteſtatẽ
excōicādi: hʒ ⁊ poteſtatẽ abſoluēdi quãtū ad re
ſtituendū cōioni hoīum: ⁊ reddendū illū habilẽ
ad actus legitimos. Sʒ quãtum ad tollendã cul
pam rōe criminis vl' ꝯtumacie contracte requi
ritur abſolutio ſacerdotis. Hec ꝑdicti. In abſo/
lutione autẽ ipſa a maioꝛi excōicatione quatuoꝛ
obſeruanda ſūt ſm̄ Hoſti. in ſūma. ¶ Primū ē vt
excōicat' in oī caſu anteq̄ʒ abſoluat: iuret ſtare
mãdatis eccl'ie. Et quãuis Hoſti. dixerit hoc eē
de ſubſtantia abſolutionis: ꝯtrariū tamē tenet.
Unde ſi omittatur qđ fieri nō debet: tenet nihil
ominus abſolutio: extra eo. cū deſideres. Goſ.
Her. ⁊ Guil. ⁊ idē eēt: ſi iuret predictus parere
mandato ipſius qui ſuſcipit iuramentū. de pueriſ
autē an debeāt iurare: relinquitur arbitrio epi.
⁊ dicit Ricar. in. 4. ꝙ aliqui dicunt: ꝙ ꝓ leui in
iectione manuū nō debet exigi iuramentū ꝓꝑē
periculum periurij: alij ꝙ ē obſeruandū ī abſo
lutione cuiuſcūq̄ʒ q incidit ī canonē. hec Ricar.
Sʒ Hug. dicit ꝙ debʒ exigi ꝓ hoꝛrendis crimi
nibus vt incendiarijs falſatoꝛibus ⁊ huiuſmodi
nō autē ꝓ quibuſlibet alijs moꝛtalibus: ꝯtra q̄
lata ē ſñia: ⁊ iſtud videtur ſatis equū. ¶ Secū
dum ē: vt ſi excōicatus ē ꝓ notoꝛia offenſa ī ali/
quē nō abſoluatur niſi pꝛius ſufficiens emenda
preſtet. ꝓ ꝯtumacia autē ⁊ ꝓ offēſa dubia ſuffi
cit iuratoꝛia cautio: extra de verbo. ſi. ex parte.
ſ. vbi nulle expenſe petuntur: ſed vbi expenſe vl'
ſatiſfactio dãni petit: nō debʒ abſolui: niſi pꝛius
ſatiſfaciat ſi poteſt. Si autē emendã pꝛeſtare nō
poteſt: debet abſolui recepta ab eo idonea cauti
one ꝙ ſatiſfaciat: ſi ad pinguioꝛem foꝛtunã pue/
nerit: ⁊ dicitur idonea pignoꝛaticia vel fideiuſſo
ria. extra de ſolu. odoardus. ⁊ ſi illam preſtare nō
pōt: ſaltem preſtet iuratoꝛiam. abſolutio autem
neganda nō ē. 26. q. 6. ſi pꝛeſbyter. talis quoq̄ʒ ad
petitionē aduerſarii tenetur cedere bonis: vt di
cit Guil. Et ſi iſtud ſm̄ nō ſeruetur: tenebit tamē
abſolutio: ſʒ peccat qui ſic abſoluit ſm̄ Guil. ¶
Tertium qđ ſeruari debet ē: vt abſoluat per eū
q tulit ſñiam vel per ſuperioꝛē ſuū vel aliū: cui
cōmiſit cum pſal. oꝛatione ⁊ verberibus. pſal. ſ.
miſerere vel alio penitentiali ſm̄ Guil. oꝛōe vʒ
deus cui ꝓpꝛiū ē ⁊c̄. Sʒ vbi in oꝛatione ipſa di/
ci ꝯſueuit: quē delictoꝛum catena ꝯſtringit: loco
huius dicit: ⁊ hūc quē excōiſ catena conſtringit
Premitti' aūt poſtpoſitū cū gloꝛia kyriel'. xp̄e el'
kyriel'. pr̄ nr̄ ſaluū me fac. v̄. Nihil ꝓficiet īmic'
ī eo. v̄. eſto ei. v̄. dn̄e exaudi ⁊ dn̄s vobiſcū. Poſt
autē ipſam oꝛōnē ꝑdictã de' cui ꝓpꝛiū ē dicēduʒ
ē auctoꝛitate oīpotētis dei ⁊ beatoꝝ apl'oꝝ Pe.
⁊ Pau. ⁊ eccl'ie ſancte ſiue ꝛ noſtra vel mihi cō/
miſſa abſoluo te a tali ſententia vl' ab excōicati
one: quã incurriſti ꝓpter tales ⁊ talem cauſã: ⁊ re
ſtituo te cōioni ⁊ participationi eccl'ie ⁊ oīum fi
deliū ⁊ eccleſiaſticis ſacramentis extra eo. a no
bis. 2. verberabit autē abſoluēs excōicatū virgl
vel coꝛrigijs nudas habentē ſcapulas dūʒ dicit
oīa predicta: iſta tamen ſūt ad bn̄ eſſe ⁊ nō ſub/
ſtantia abſolutiōis. ¶ Quartuʒ ē: vt poſtmodū
abſoluens faciat illi mandata iuſta ⁊ rationabi/
lia: alias appellare poſſet ex̄ de pac. c. ſi. erit autē
mandatum rationabile ei factum: ſi ipſi excōica/
to īiungitur pꝛincipaliter: ꝙ contra illuʒ canonē
nūq̄ʒ veniat: vt incendiario ꝙ nunq̄ʒ incendat. ꝑ
cutienti clericuʒ: ꝙ nunq̄ʒ percutiat ⁊ ſimilia. 23.
q. ſi. peſſimã. aliquando etiaʒ requiritur cautio
ꝙ decetero talia nō faciat: extra de ſen. ex gra/
uem. Si autem apparet ſñia iuſta: nullum mãda
tum fiat abſoluto. Et nota ꝙ ꝓpter violentam ī
iectionem manuū in clericum vel religioſum fie
eri ſolet ſatiſfactio pecuniaria que applicat' mo
naſterio: ſi percuſſus ē religioſus. Sʒ ſi eſſet cle
ricus ſecularis ſibi appplicaretur: niſi in contu/
meliam eccl'ie fuiſſet percuſſus: quia tunc eccl'e
cum ipſa poſſit agere iniuriarum ſʒ Goſ. ⁊ Ho.
Defunctus autem excō. catus ⁊ ſepultus in loco
ſacro cum abſoluitur non expꝛimatur: ſed ſepul
chꝛum eius verberetur. vt fit circa viuos: extra
de ſen. excō. a nobis. Regularis autem cum ver
berat regularem vel alias incidit in ſñiam excō
municationis a iure, plataʒ nec aplice ſedi reſer
uatam abſoluitur a ſuo pꝛelato. Si tamen per/
cuſſiſſet regularem alterius religionis: tunc ab/
bas vel pꝛelatus percuſſi verberabit ipſum ab
ſoluendū: qđ erit loco ſatiſfactionis: ſʒ iuramētū
recipiet ⁊ abſoluet ꝓpꝛius abbas: ꝯueniētius ta
men fit totū per vnū ex cōmiſſione alterius: ex/
tra đ offi. oꝛ. c. ſi. Si autē percuſſit clericū ſecula
rem: abſoluetur per epm̄ đ ſen. excō. religioſo li.
6. In caſu autē quo regularis excōicatus nō ha
beret pꝛelatum: q eēt ſacerdos vl' ſi eēt deſūct'
ipſe pꝛelatus vel excōicatus ad dioceſanū recur
rēdū ē ſʒ Hoſt. qđ Guil. ītelligit tã de exemptis
q̄ʒ de nō exēptis. ¶ Et nō ꝙ quãuis abſolutio
ab excōicatōe regulariter debeat fieri cū mō de
clarato ī ſuperioꝛi. §. 14. qn̄ cōmode pōt: tamen
ſi nō ſeruetur pꝛedicta foꝛma ēt ſine cauſa ratio
nabili ipſã dimittendo ſimplici nudo verbo pōt
fieri ipſa abſolutio: vt ſi dicat abſoluo te ſolū ab
excōicatione: vel rebenedico te vel qđcunq̄ʒ ali
qđ tale intendens per illud abſoluere: extra de
re iudi. oīs res. di. 50. ponderet. ⁊ hoc ſm̄ Ray.
Guil. Jo. ⁊ fere oēs doc. licet hoſti. dicat contra/
rium. vnde ⁊. b. Tho. de foꝛma abſolutionis dic̄
ꝙ abſolutio ab excōicatione nō eſt ſacramenta
lis ſed magis, conſequens iudiciariam iuriſdicti
onem. Et ideo ipſa verba habent efficaciam ab
ītentione dicentis: vbi nō refert quibuſcūq̄ʒ ver
bis vtat' ad expꝛimendam ſuã intētionē. Similit'
⁊ Ricar. ī. 4. dicit: ꝙ ſufficiūt v̄ba q̄cūq̄ʒ ſignifi
cãtia remotioꝫ excōis. Idē ī ſubſtãtia dicūt An
to. de butrio ⁊ Pe. đ pulſio: ⁊ addūt ꝙ cū excōi
catio ferat' pro pc̄cō moꝛtali: ideo talis indiget
abſolutione ſacerdotali ⁊ ſacramentali ratione
peccati: quilibet enim tenetur confiteri de omni

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

peccato mortali. Sz ante hāc abſolutionē ſacra
mētalez admittiť ad ꝑticipationē fideliū ſz nō eu
chariſtie: niſi confeſſus de illo mortali. Itē nota
ꝙ ſi de facto quis abſoluit aliquē ab excōicatō
ne: de qua nō pōt: cū poſtea aduertit: debet ſi po
teſt certificare eū ꝺ errore ſuo. ſ. declarādo quō
eū nō potuit abſoluere ⁊ cōſulere: ꝙ īpetret ab
ſolutionē: ⁊ interim habere ſe ad illū: ac ſi nō ab
ſoluiſſet. Guil. Item nota ꝙ ſi epūs ꝯmittit ali
cui abſolutionē ab oī excōicatione: nō ꝓpť hoc
poterit abſoluere illū excōicatū ab eo, cui⁹ abſo
lutionē nō cōmiſiſſet i ſpāli forte qꝛ erat excōi/
catus ꝓpter dānū illatū epō vel aliquid huiuſ/
mōi: extra de re iudi. c. i generali li. 6. Itē nota
ꝙ abſolutio nō debet fieri ſub cōditione: puta ſꝫ
ſatiſfecerit: nā taliter abſolut⁹ nō eēt ſimpliciter
abſolutus. extra de re iudi. li. 6. actus. Magiſter
ordinis predicatorū ⁊ ꝓuīcialis ⁊ cōuentualis ⁊
eorū vicarij in ꝓuincijs cōuentibus ⁊ locis ſibi
cōmiſſis predictis fratribus cōſtitutis ibidem:
nec nō ⁊ alijs fratribus eiuſdē ordinis: interduz
ad eos declinantib⁹ vndecūqꝫ abſolutione indi
gentibus: ſiue priuſqꝫ intrauerint ordinē ſiue pꝰ
in caſibus exceſſerint: quibus ſnīam excōis in/
currūt: abſolutionis beneficiū valeāt impartiri⁹:
niſi adeo eſſet enormis exceſſus: ꝙ merito eſſet
apoſtolica ſedes conſulenda. Alex. Grego. ⁊ Bo
niſa. in priuilegio virtute conſpicuos: qđ dicitur
mare magnū: predicti prelati poſſunt a ſuis con
feſſoribus illas abſolutiones ab excōicatione et
diſpenſatione ſuper irregularitatibus recipere:
quas ipſi poſſunt ſuis ſubditis impartiri. Boni
fa. in predicto priuilegio virtute conſpicuos.
Item magiſter ordinis fratrū predicatorū ⁊ ꝓ/
uīciales priores etiam cōuentuales ⁊ eoruz vica
rij eos qui ordinē noſtrū ingredi volunt: abſol/
uere poſſunt ſꝫm formaz canonicā a ſententia ex
cōicationis ſuſpenſionis ⁊ interdicti a iure vł iu
dice generaliter ꝓmulgatis: ⁊ ſic eos in fratres
recipere: etiā ſi poſt ſuſceptū habitū recoluerint
ſe fuiſſe talibus ſnījs īnodatos: pñt eis abſolutō
nis beneficiū impꝛtiri niſi adeo enormis ⁊c̄. vbi
ſupra Boniſa. virtute.

Titulus. 26. de excōicatiōe minori: ⁊ quomō contrahitur. c. i.

SEcūda ſpecies
excōicationis diciť minor excō
municatio. Hec aūt īcurritur ꝑ
ticipando cū excōicatis maiori
ī caſu nō ꝯceſſo. Unde Fabia
nus papa. Sicut apłi ſtatuerūt dicentes cū excō
mūicatis cōicandū nō eē ⁊c̄. ii. q. 3. gloria. Paul⁹
ſtatuit: cū videlꝫ dicit. i. cor. 5. ſiqs frater. i. fidel'
nōiať auarus ⁊c̄. i. ꝑ ſnīaz excōicať ꝓpter aliqđ
viciū. Excōicationē eñi appellauit noīationem
vt exponit Aug. z. q. i. multi. Et ſubdit apłs ibi:
cū hoc. ſ. excōicato nec cibū ſumere debet. Io.
etiā euangeliſta in ſcđa canonica. c. i. ait. Siquis
nō affert hanc doctrinā. ſ. fidei recte: nolite eum
recipere in domo: nec ei dixeritiſ aue ⁊c̄. ⁊ loqui
tur de hereticis qui ſūt excōicati: qđ ⁊ ipē oſten
dit exēplo: vt patet. 24. q. i. oēs. ad idē Iſidoruſ
ait. Cū excōicato nec orare nec loqui: niſi q̄ ad
eandē excōicationē pertinēt: nec veſci licet. Si
quis palā aut abſcōſe cū eo fuerit locutus: cōez
ſtatiz cū eo excōis cōtrahet penā. ii. q. 3. cū excō
municato. glo. ſtatim. ē ergo caſus late ſnīe. ſ. ꝙ
īcurrit minorē excōicationē talis: ⁊ ſic ē ibi ſili/
tudo ſeu cōitas in genere: ad idē facit precedēs
⁊ ſequēs. Pro horū maiori declaratione eſt
ſciendū: ꝙ q̄druplicit̄ quis pōt cū excōicatis cōi
care. Primo quidē in eodē crimine: ꝓpter qđ
quis ē excōicatus. ſ. dando ei ꝯſiliū auxiliū vel
fauorem: ⁊ per talem participationē incidit in eā
dem ſnīam: vt ſupra declaratū ē. Scđo in cri
mine mortali participando ſed in illo ꝓpter qđ
ē excōicatus: ⁊ ꝓpter talem participationē mor
taliter peccat: ſꝫ nō incurrit maiorē excōicationē
ſed minorem. Tertio participať cū excōicato
in diuinis: ⁊ ꝓpter talem participationez peccat
mortaliter: quādo ſcienter hoc agit: ⁊ ſi iuſ igno
ret ⁊ precipue ſi ē talis ꝯditionis ꝙ ſcire potuit
⁊ debuit huiuſmodi participationis ꝓhibitionē
nō tamen ē excōicatus maiori ſed minori: nec ē
irregularis ſed vicinus irregularitati. Nam ē ei
interdictus ingreſſus eccłie: ſi vꝫ admittit ad di
uina officia publice excōicatos ſeu eccłiaſtica ſa
cramenta aut ad ſepulturā: donec de tranſgreſſi
one huiuſmōi ſatiſfecerit cōpetenter ad arbitri
um ei⁹: cui⁹ ſnīaz ꝯtēpſit: extra de ꝑui. epōꝝ li. 6.
Et ſi poſtqꝫ ē ei interdict⁹ īgreſſus eccłie īgerat
ſe diuīs ī ſuo officio ſicut prius irregularis effici
tur: ⁊ ſic videť ītelligēdū de ſecularib⁹ ⁊ regulari
bus. Sz ⁊ ſi ſepeliret publice excōicatū: eēt excō
municat⁹: vt ſupra dictū ē. Si autē talꝭ participa
tio fieret per metū: vt qꝛ tyrann⁹ cogit ꝑ metum
mortis ſacerdotē celebrare: ⁊ ſi culpa attenuať ꝑ
talē metū: nec tñ ſimpliciter excuſat ſꝫ Hoſti. ſꝫ
ſꝫm Guil. ⁊ Hug. met⁹ q cadat ī ꝯſtantē virū ex
cuſaret in huiuſmōi. Quarto ꝑticipatio cū ex
cōicatis fit nō ī crimīe ſꝫ ī alijs actib⁹ hūane con
uerſatiōis: vt loq̄ndo comedēdo ſalutādo ⁊ hu
iuſmōi ī caſu nō ꝯceſſo: ⁊ ꝑ hoc efficiť excōicat⁹
miori excōicatiōe: ⁊ ſi ꝑtinaciť ꝯ̄ ꝓhibitionem
ſupiorís cōicaret ī ꝑdictis miori excōicat⁹ et poſ
ſet excōicari maiori. Nota tñ ꝙ dcā ſnīa. ſ. ex
cōicatiōis maioris lata ꝯtra ꝑticipantes cū excōi
catis ī loq̄la ⁊ huiuſmōi nō teneret: niſi ꝑmiſſa
eēt trina admōitio vł vna ꝓ trib⁹: ⁊ niſi exp̄ma
tur ipſi admonēdi noīati: ex̄ eo. ſtatutū li. vi.
Nota tñ ꝙ ꝓpť ꝑdictā ꝑticipationē licet qdā vt
Ray. dixerit īcurri pccm mortale: tñ Tho. i. 4.
di. 18. dicit ꝙ ꝓbabili⁹ ē: qđ alij dicunt. ſ. non eſſe
mortale niſi in quattuor caſibus. Primo ſcili/
cet participādo ī crimīe. Secūdo participādo

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf